

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Raport o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku

Kielce 2021

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

Spis treści

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I - INFORMACJA OGÓLNA ZWIĄZANA Z SYTUACJĄ SPOŁECZNO-GOSPODARCZĄ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	5
1. GOSPODARKA	5
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	5
STRUKTURA GOSPODARKI	8
ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA	9
NAKŁADY INWESTYCYJNE, BADANIA I ROZWÓJ ORAZ INNOWACJE	12
ROLNICTWO I ZASOBY PRZYRODNICZE	16
EKONOMICZNE RACHUNKI REGIONALNE	20
2. SPOŁECZEŃSTWO	27
DEMOGRAFIA	27
RYNEK PRACY	35
BEZROBOCIE	40
EDUKACJA	46
ZDROWIE	53
JAKOŚĆ ŻYCIA	59
TURYSTYKA	63
3. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA	68
INFRASTRUKTURA DROGOWA	68
INFRASTRUKTURA KOLEJOWA	71
INFRASTRUKTURA LOTNISKOWA	72
TRANSPORT PUBLICZNY	73
INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA	75
INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA	81
INFRASTRUKTURA ŚRODOWISKOWA	86
CZĘŚĆ II – SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	90
1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	90
DOKUMENTY STRATEGICZNE O CHARAKTERZE ŚREDNIOOKRESOWYM	90
STRATEGIE SEKTOROWE I BRANŻOWE	91
PROGRAMY OPERACYJNE I ROZWOJOWE	92
2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	94
3. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020	98
4. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2020 ROKU	112

5. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW.....	117
6. GOSPODARKA I INNOWACJE	120
7. BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	140
8. INFRASTRUKTURA TRANSPORT I KOMUNIKACJA.....	143
9. EDUKACJA.....	149
10. KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE.....	158
11. SPORT I TURYSTYKA.....	165
12. OCHRONA ZDROWIA	170
13. POLITYKA SPOŁECZNA	181
14. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE.....	194
15. ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE	201
16. OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA.....	206
17. GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE.....	212
18. PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA	215
19. GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM.....	223
20. ŚWIĘTOKRZYSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA	227
1. Pakiet osłonowy na rzecz przedsiębiorców „OCHRONA, ODBUDOWA, ROZWÓJ MŚP”	228
2. PAKIET DLA PLACÓWEK SŁUŻBY ZDROWIA I INNYCH JEDNOSTEK (W TYM JST), ZAANGAŻOWANYCH W ZWALCZANIE COVID-19	235
SPIS WYKRESÓW	246
SPIS TABEL	248
SPIS MAP	250

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 34 a ust. 1 ustawy o samorządzie województwa zarząd województwa co roku do dnia 31 maja przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa. Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, strategii i programów, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego.

Szczegółowy zakres dokumentu został określony w Uchwale nr XXVIII/383/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 stycznia 2021 r. zmieniającej Uchwałę nr V/72/2019 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia Szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego.

Prace związane z przygotowaniem Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku koordynował Departament Inwestycji i Rozwoju, który opracował przedmiotowy dokument w oparciu o dane zgromadzone przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne.

Raport składa się z dwóch części:

Część I zawiera ogólne informacje dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego, które zostały uzupełnione opisem statystycznym zaczerpniętym z oficjalnych publikacji Głównego Urzędu Statystycznego oraz innych dostępnych i wiarygodnych źródeł, w tym raportów oraz rankingów, które zostały zagregowane na poziomie województwa. W tej części dokumentu znajdują się zagadnienia gospodarcze, społeczne i infrastrukturalne. Informacje statystyczne zaprezentowane zostały zgodnie ze stanem dostępności na dzień 31 marca 2021 roku.

Część II zawiera syntetyczny opis działań Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w 2020 roku w zakresie realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. Informacje zostały przedstawione w podziale na obszary tematyczne nawiązujące do zakresu działań merytorycznych departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i jednostek podległych.

Załączniki do Raportu zawierają całościowe zestawienie przedsięwzięć, inicjatyw i projektów realizowanych w 2020 roku i będących w zakresie kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego oraz wykaz uchwał przyjętych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego.

W Raporcie nie został uwzględniony budżet obywatelski na 2020 rok, ponieważ Zarząd Województwa Świętokrzyskiego nie realizował tej inicjatywy.

Raport o stanie województwa świętokrzyskiego stanowi punkt wyjścia do debaty, która odbywa się podczas sesji sejmiku. Udział w niej mogą wziąć zarówno Radni Województwa Świętokrzyskiego, jak również mieszkańcy regionu. Po zakończeniu debaty nad Raportem, Sejmik przeprowadza głosowanie nad udzieleniem Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego wotum zaufania.

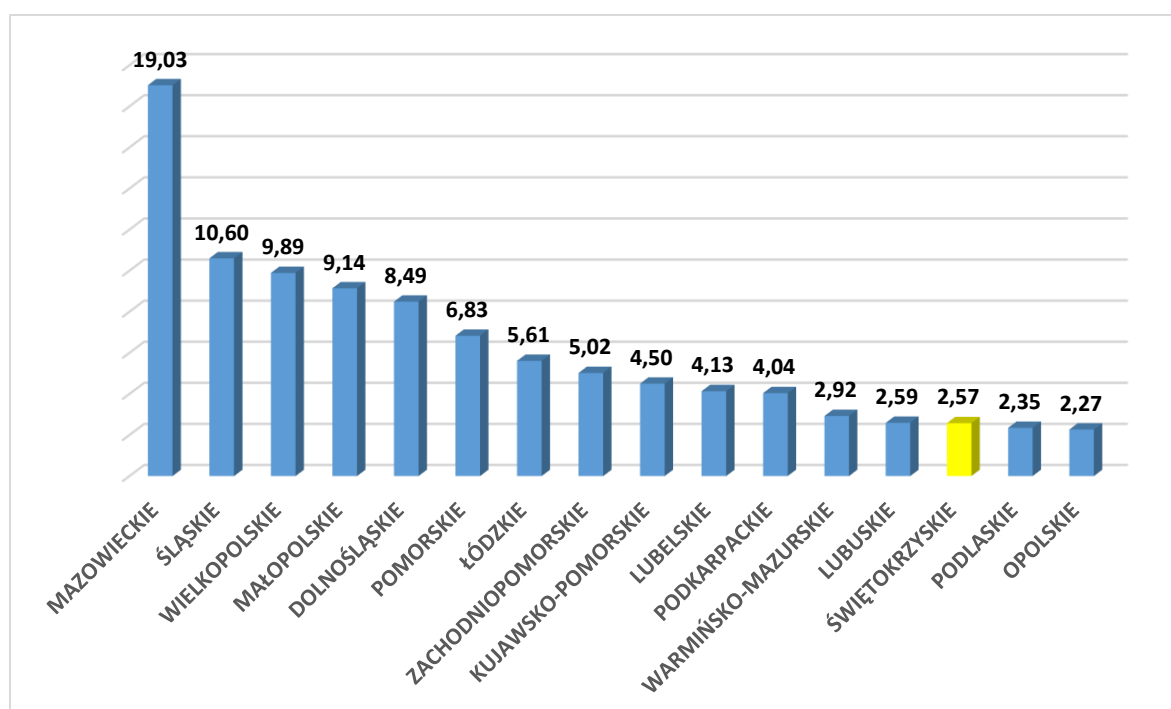
CZĘŚĆ I - INFORMACJA OGÓLNA ZWIĄZANA Z SYTUACJĄ SPOŁECZNO-GOSPODARCZĄ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

1. GOSPODARKA

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ¹

Według danych na dzień 31 grudnia 2020 r. w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON) na terenie województwa świętokrzyskiego zarejestrowanych było 120 062 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 2,57% wszystkich podmiotów w kraju (podobnie jak w zeszłym roku było to **14. miejsce wśród województw**). Mniej zarejestrowanych podmiotów odnotowano w województwie podlaskim (109 492 podmioty – 2,35% w skali kraju) oraz w województwie opolskim (103 179 podmiotów – 2,27% w skali kraju). Województwami, w których odnotowano najwięcej podmiotów były województwa: mazowieckie, śląskie i wielkopolskie (odpowiednio: 887 329 podmiotów – 19,03%; 494 282 podmiotów – 10,60% i 461 225 podmiotów – 9,89%).

Wykres 1. Procentowy udział podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w 2020 r., w podziale na województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

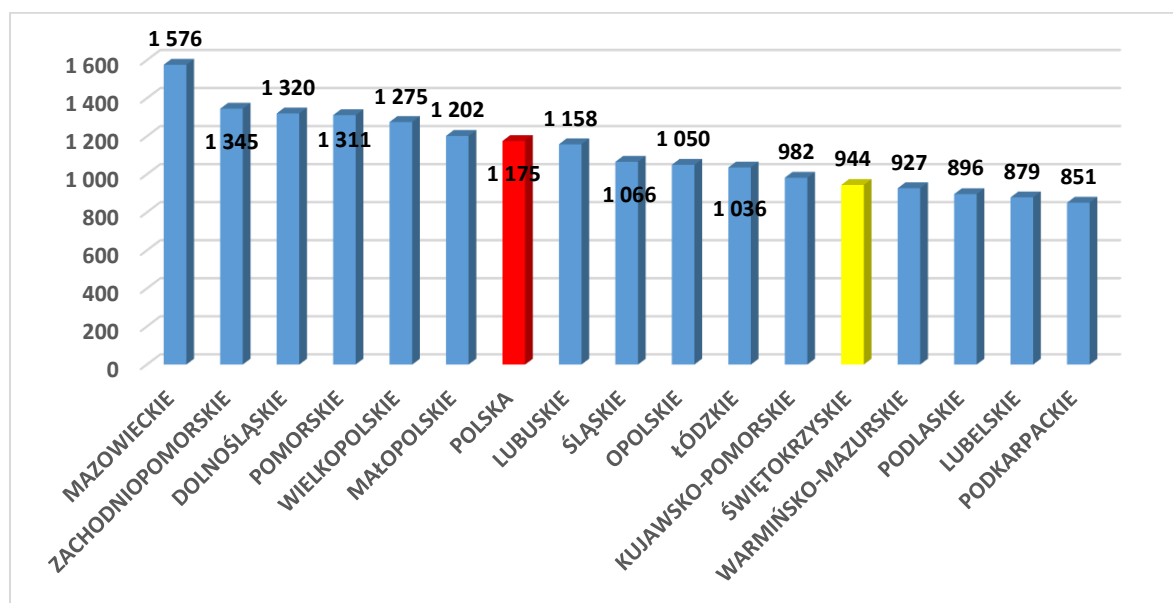
W województwie świętokrzyskim, podobnie jak w całym kraju, w 2020 r. w stosunku do 2019 r.,

¹ W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach polegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą się nie sumować na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych (średnia dla kraju 3,40%). Region świętokrzyski charakteryzowała dynamika na poziomie 3,06% (**11. miejsce**). Województwami gdzie odnotowano największe dynamiki wzrostu liczby podmiotów były województwa: małopolskie – 4,02%; lubelskie – 4,01% i podkarpackie – 4,00%. Najniższe wartości wzrostu dynamiki odnotowano w województwie śląskim – 2,60%, zachodniopomorskim – 2,59% i opolskim – 2,44%.

Pod względem liczby podmiotów na 10 tys. ludności w roku 2019 r., region świętokrzyski zajął **12. miejsce** w kraju, przy średniej dla polski 1 175. Województwami, w których wskaźnik ten osiągnął najwyższe wartości były: mazowieckie – 1 576; zachodniopomorskie – 1 345 oraz dolnośląskie – 1 320 podmiotów na 10 tys. ludności. Najniższe wartości wskaźnik ten osiągnął w województwach podlaskim, lubelskim i podkarpackim (odpowiednio: 896, 879 i 851).

Wykres 2. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w podziale na województwa w 2019 r.

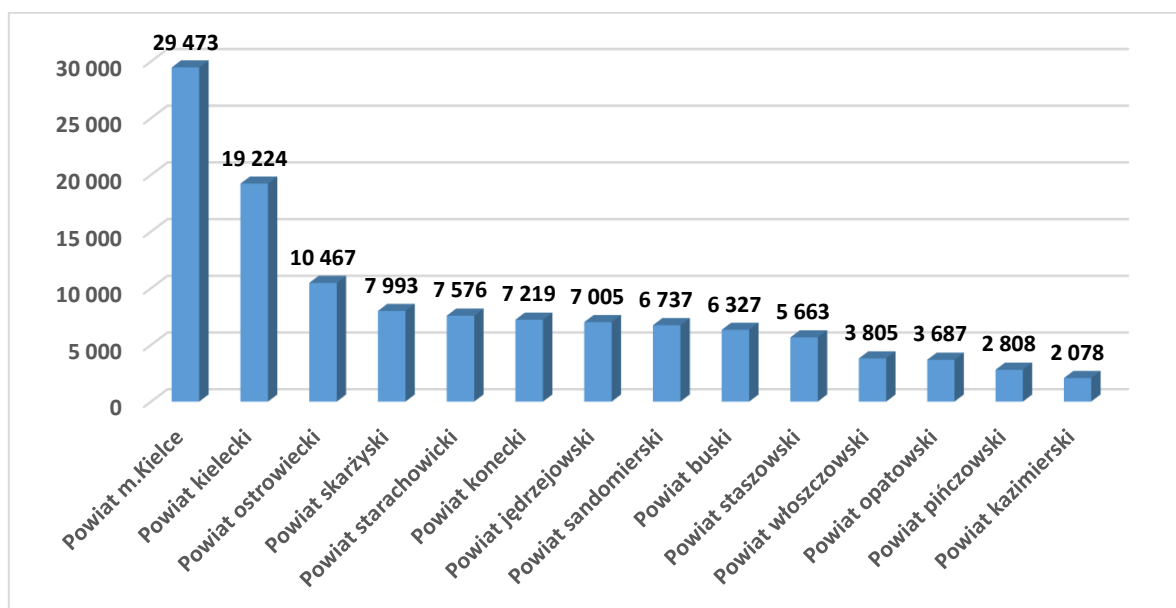
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Podobnie jak w latach ubiegłych, struktura zarejestrowanych podmiotów w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty nie uległa zmianie. Nadal w 2020 r. blisko 25% wszystkich jednostek gospodarczych zarejestrowanych było na obszarze miasta Kielce (29 473 podmioty, co stanowiło dokładnie 24,55% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w świętokrzyskim).

Powiatami o wysokiej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w bazie REGON były: powiat kielecki (19 224 podmioty, co stanowiło 16,01% podmiotów w świętokrzyskim) oraz powiat ostrowiecki (10 467 podmioty, co stanowiło 8,72%).

Najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych prowadziła działalność w powiatach: opatowskim, pińczowskim i kazimierskim (odpowiednio: 3 687 podmiotów – co stanowiło 3,07%; 2 808 podmiotów – co stanowiło 2,34%; 2 078 podmiotów – co stanowiło 1,73%).

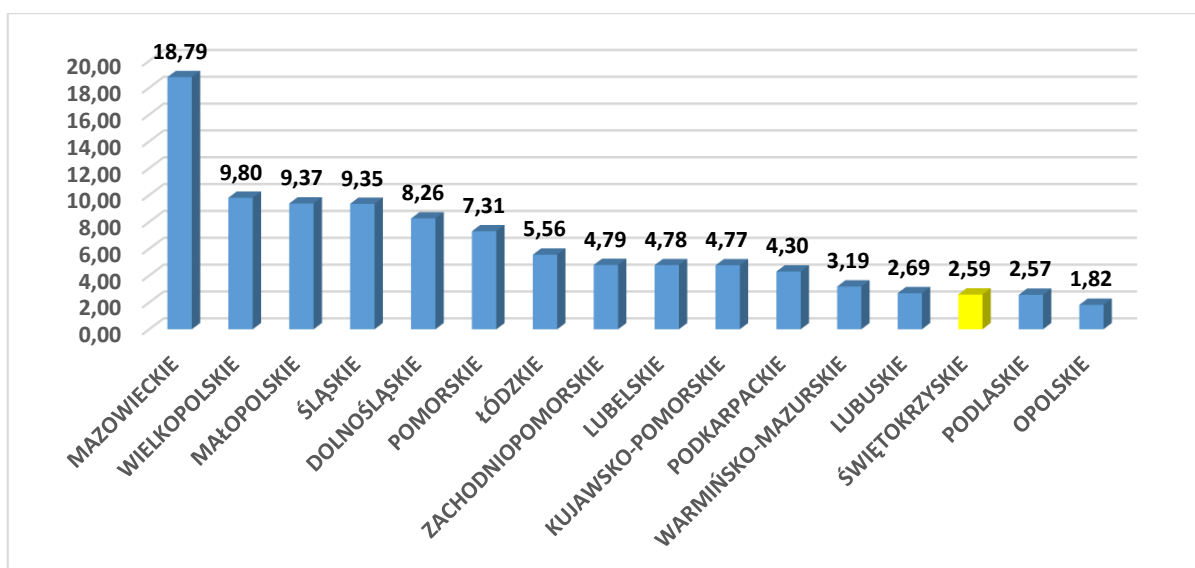
Wykres 3. Podmioty wpisane do rejestru REGON w podziale na powiaty w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W skali kraju zarejestrowano w 2020 r. 329 090 nowych podmiotów gospodarczych. Blisko 1/5 z nich, bo 61 837 (18,79%) powstała w województwie mazowieckim. W dalszej kolejności województwami, gdzie powstało najwięcej firm w 2020 r. były województwa: wielkopolskie – 32 250 podmiotów gospodarczych (9,80%) i małopolskie – 30 844 podmiotów (9,37%). Region świętokrzyski pod tym względem plasował się na **14. miejscu** wśród województw. Otworzyło tu działalność 8 526 przedsiębiorców (2,59%). Gorzej pod tym względem wypadły jedynie województwo podlaskie – 8 467 podmiotów (2,57%) i opolskie – 5 999 podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych (1,82%).

Wykres 4. Procentowy udział nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON wg województw w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

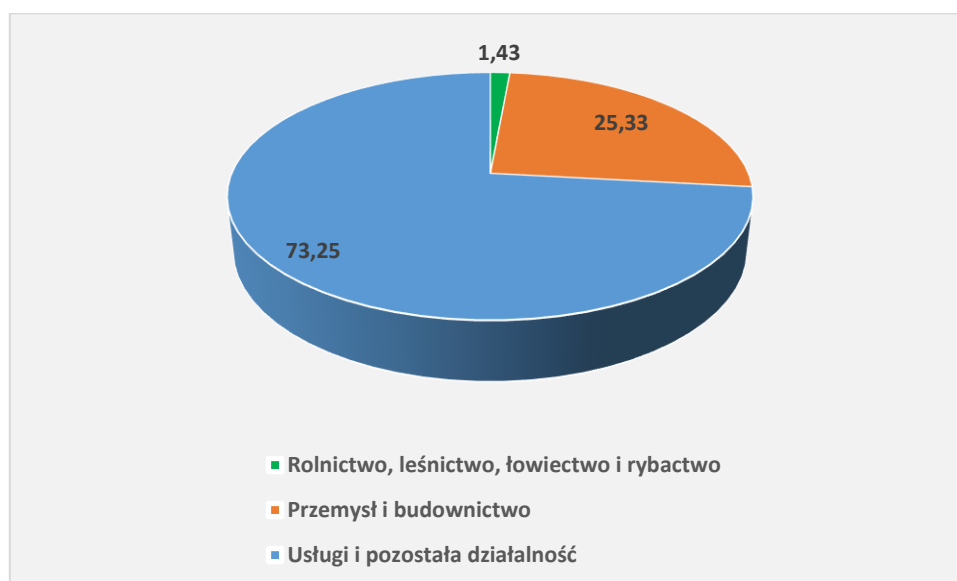
We wszystkich województwach w kraju w 2020 r., w odniesieniu do roku 2019, odnotowano ujemne wartości dynamiki biorąc pod uwagę zakładanie nowych firm (średnio w Polsce przybyło o 13,16% mniej nowych podmiotów niż przed rokiem). Najniższe spowolnienie w rejestracji nowych przedsiębiorstw odnotowano w województwach: lubelskim – 5,29%; podkarpackim – 6,85% i świętokrzyskim – 9,80% (**14. miejsce**).

W 2020 r. wyrejestrowano w Polsce 170 140 podmiotów gospodarczych z czego 17,08% w województwie mazowieckim, 10,40% w województwie śląskim i 9,73% w województwie wielkopolskim. Najmniej podmiotów zlikwidowanych zostało w województwie opolskim – 1,91%, podlaskim – 2,44% i świętokrzyskim – 2,72% (**14. miejsce** wśród województw w kraju – wyrejestrowano tu 4 625 jednostek gospodarczych).

STRUKTURA GOSPODARKI

Struktura prowadzonej działalności zarówno w Polsce, jak i w województwie świętokrzyskim od lat pozostaje niezmienna. Najwięcej podmiotów w 2020 r. w regionie świętokrzyskim prowadziło działalność zakwalifikowaną do sektora usług i pozostałej działalności gospodarczej – 73,25% (87 942 podmioty gospodarcze). Działalność związaną z przemysłem i budownictwem prowadziło – 25,33% (30 409 podmioty gospodarcze). Natomiast 1,43% zarejestrowanych podmiotów w regionie świętokrzyskim (1 711 podmiotów gospodarczych) związana była z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem.

Wykres 5. Udział procentowy podmiotów według grup prowadzonej działalności PKD 2007 w 2020 r. w województwie świętokrzyskim

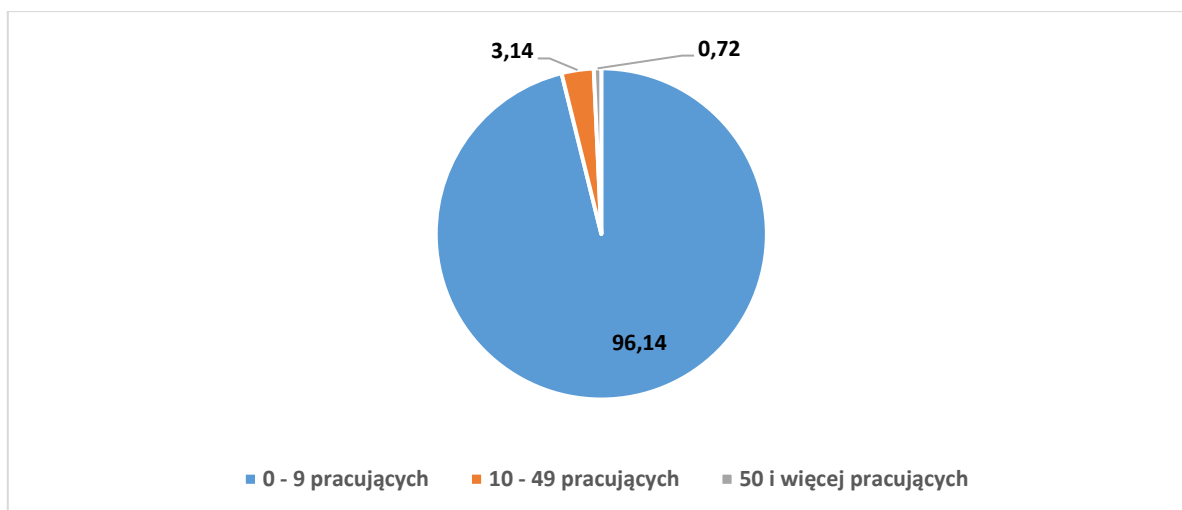
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Podobnie jak struktura prowadzonej działalności, również struktura podmiotów w Polsce pod względem ich wielkości od dłuższego czasu nie ulega zmianie. Zjawisko to obserwowane jest również

w województwie świętokrzyskim. W regionie świętokrzyskim struktura podmiotów według liczby pracujących w 2020 r. wyglądała następująco:

- 0 – 9 osób 115 426 podmiotów (co stanowiło 96,14%);
- 10 – 49 osób 3 766 podmiotów (co stanowiło 3,14%);
- 50 i więcej osób 870 podmiotów (co stanowiło 0,72%).

Wykres 6. Udział procentowy podmiotów według liczby pracujących w 2020 r. w województwie świętokrzyskim

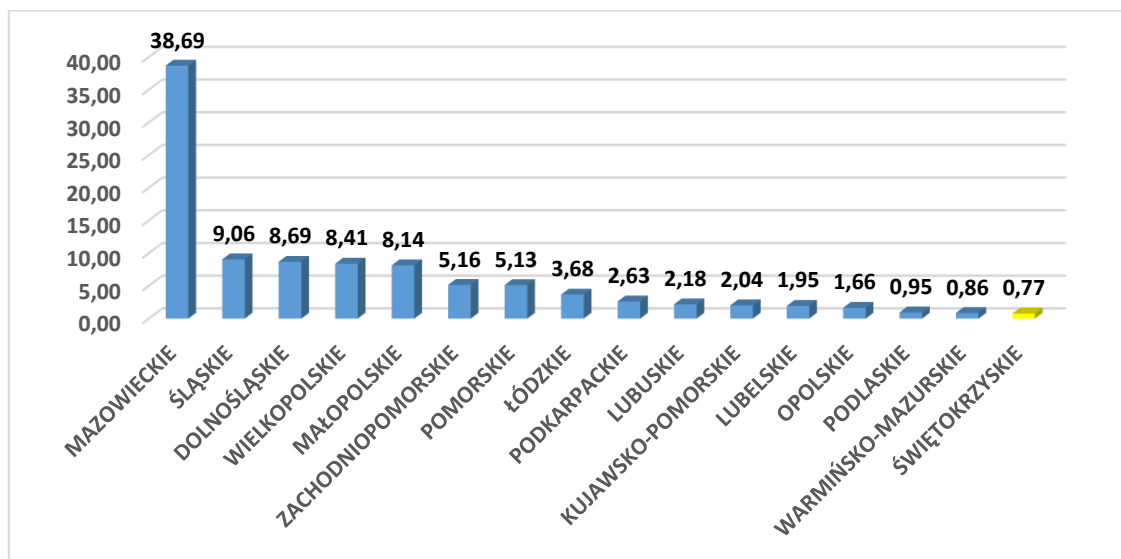
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

W 2019 r. liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym w kraju wynosiła 25 256 jednostek gospodarczych. Najwięcej tego typu podmiotów funkcjonowało w województwie mazowieckim – 9 771 podmiotów (38,69% w skali kraju), śląskim – 2 289 podmiotów (9,06%) i dolnośląskim – 2 195 podmiotów (8,69%).

Województwo świętokrzyskie, podobnie jak rok wcześniej, pod względem liczby prowadzących działalność podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym zajęło **16. miejsce**. W świętokrzyskim, w 2019 r. działały – 194 takie jednostki gospodarcze (co stanowiło 0,77% wszystkich tego typu podmiotów w kraju). Województwami gdzie liczba podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym była minimalnie większa były: województwo podlaskie – 240 podmiotów (0,95%) i województwo warmińsko-mazurskie – 217 podmiotów (0,86%).

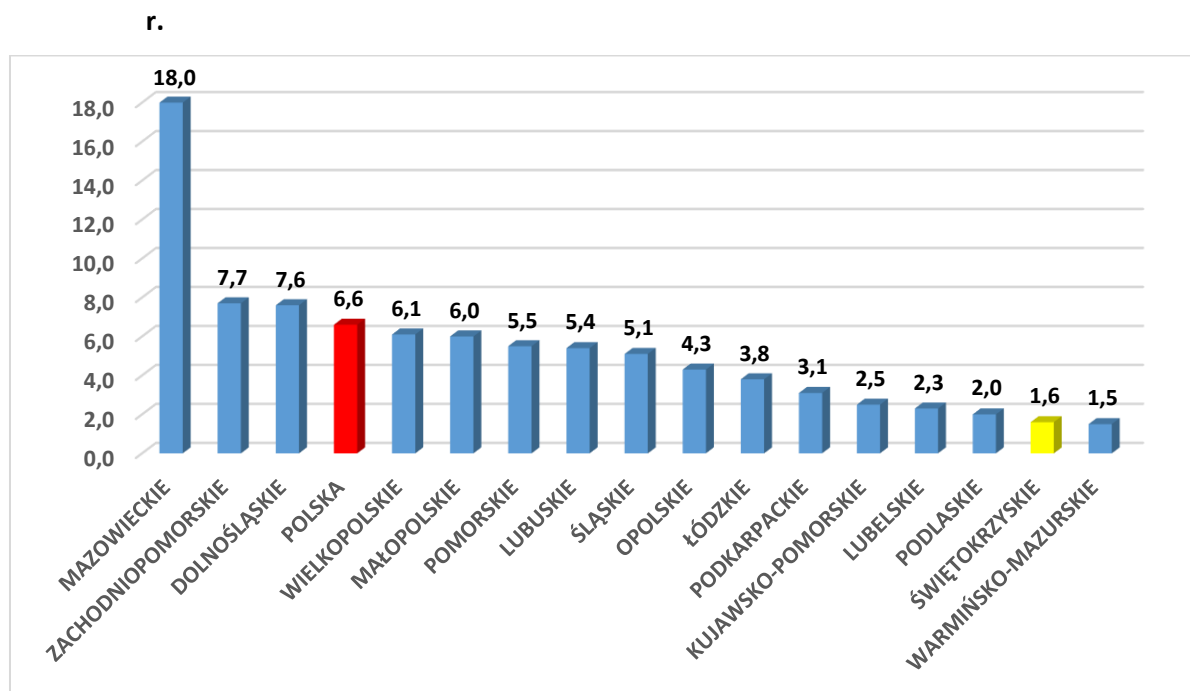
Wykres 7. Procentowy udział podmiotów z kapitałem zagranicznym według województw w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2019 r. tylko dwa województwa odnotowały dodatnie wartości dynamiki liczby podmiotów z kapitałem zagranicznym w stosunku do roku poprzedniego, były to: województwo opolskie – 5,28% oraz województwo lubelskie – 2,29%. Spadek liczby podmiotów z kapitałem zagranicznym odnotowano w pozostałych województwach, w tym w regionie świętokrzyskim wynoszący – 8,49% (przy średniej krajowej – -9,48%). W omawianym okresie czasu największy spadek odnotowano w województwach: mazowieckim, warmińsko-mazurskim i łódzkim (odpowiednio: -13,10%; -12,50% i -11,51%).

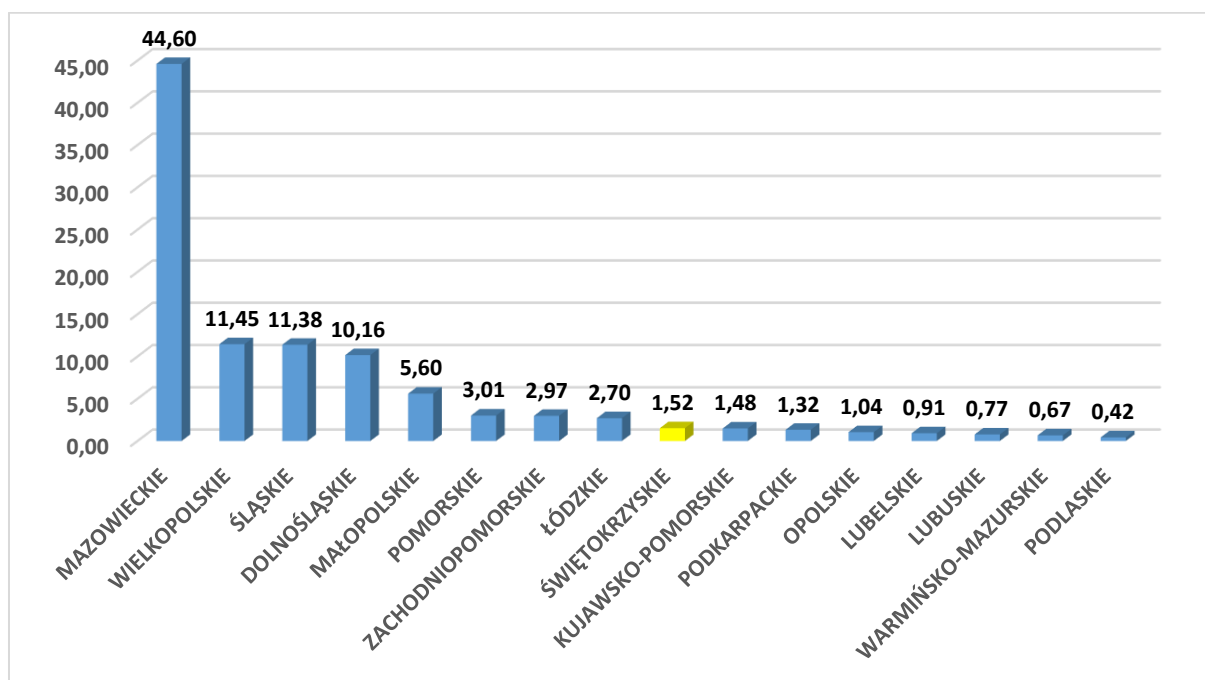
Biorąc pod uwagę wartości wskaźnika liczby podmiotów z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców w 2019 roku, województwo pod tym względem było na **15. miejscu** wśród województw. Wartość wskaźnika wynosiła tu 1,6, przy średniej krajowej 6,6. Świętokrzyskie pod tym względem wyprzedziło jedynie województwo warmińsko-mazurskie, gdzie wskaźnik ten osiągnął wartość 1,5. Omawiany wskaźnik najwyższe wartości osiągnął w mazowieckim, zachodniopomorskim i dolnośląskim (odpowiednio: 18,0; zachodniopomorskie 7,7; dolnośląskie 7,6).

Wykres 8. Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców według województw w 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wartość kapitału zagranicznego w Polsce w 2019 r., w kraju wynosiła 220 838,9 mln zł. W województwie świętokrzyskim ulokowane zostało 3 347,5 mln zł (co stanowiło – 1,52% – 9. miejsce). Wśród województw najwięcej kapitału zagranicznego znajdowało się w mazowieckim – 98 485,8 mln zł (44,60%), wielkopolskim – 25 279,3 mln zł (11,45%) i śląskim – 25 127,6 mln zł (11,38%). Najmniej kapitału zagranicznego zgromadzone zostało w województwie lubuskim – 1 706,3 mln zł (0,77%), warmińsko-mazurskim – 1 476,4 mln zł (0,67%) i podlaskim – 938,3 mln zł (0,42%).

Wykres 9. Udział procentowy wartości kapitału zagranicznego według województw w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Województwo świętokrzyskie znalazło się w grupie województw, w których odnotowano wzrost wartości kapitału zagranicznego w stosunku do 2018 r. Dynamika wzrostu w regionie świętokrzyskim w 2019 r. ukształtowała się na poziomie 28,0 % (**4. miejsce**), podczas gdy średnia krajowa osiągnęła wartość ujemną – 8,45%. Województwami gdzie odnotowano największe wzrosty kapitału zagranicznego były województwa: śląskie – 39,66%, podlaskie – 31,91%, dolnośląskie – 29,82%. Województwa, które odnotowały wartości ujemne dynamiki napływu kapitału zagranicznego były województwa: zachodniopomorskie – 1,26%, podkarpackie – 2,26%, lubelskie – 2,39%, lubuskie – 6,30% i małopolskie – 20,42%.

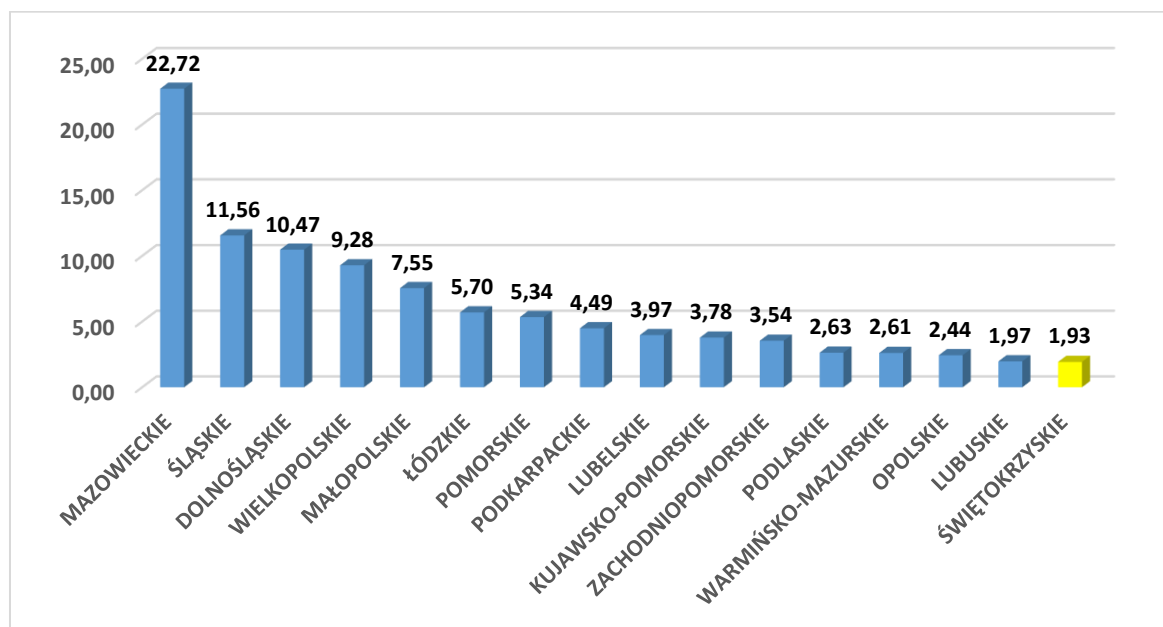
NAKŁADY INWESTYCYJNE, BADANIA I ROZWÓJ ORAZ INNOWACJE

Podobnie jak rok wcześniej, w 2019 r. województwo świętokrzyskie pod względem wartości nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej zajmowało ostatnie **16. miejsce**. Wartość nakładów inwestycyjnych w kraju wynosiła 320 937 423 tys. zł, natomiast w świętokrzyskim 6 185 140 tys. zł (1,93% nakładów poniesionych w kraju). Największe nakłady inwestycyjne w gospodarce narodowej poniesiono w województwie mazowieckim – 72 931 411 tys. zł (22,72%), śląskim – 37 090 523 tys. zł (11,56%) i dolnośląskim – 33 611 183 tys. zł (10,47%). Najmniejsze nakłady oprócz woj. świętokrzyskiego zostały poniesione w województwach: opolskim – 7 833 569 tys. zł (2,44%) i lubuskim – 6 333 609 tys. zł (1,97%).

W 2019 r. dynamika poniesionych nakładów inwestycyjnych w stosunku do 2018 r., w kraju wyniosła 6,03%. Region świętokrzyski znalazł się w grupie województw gdzie wartość tego wskaźnika (8,39%) przewyższyła średnią krajową (**7. miejsce**). Najwyższy wzrost dynamiki odnotowano w województwach:

dolnośląskim (16,33%), lubelskim (12,17%) i łódzkim (10,13%). Województwami gdzie odnotowano spowolnienie w opisywanym przedziale czasu były województwa: kujawsko-pomorskie (-0,31%), zachodniopomorskie (- 3,79%), warmińsko-mazurskie (-10,83%) i pomorskie (-12,01%).

Wykres 10. Procentowy udział nakładów inwestycyjnych w 2019 r., w podziale na województwa

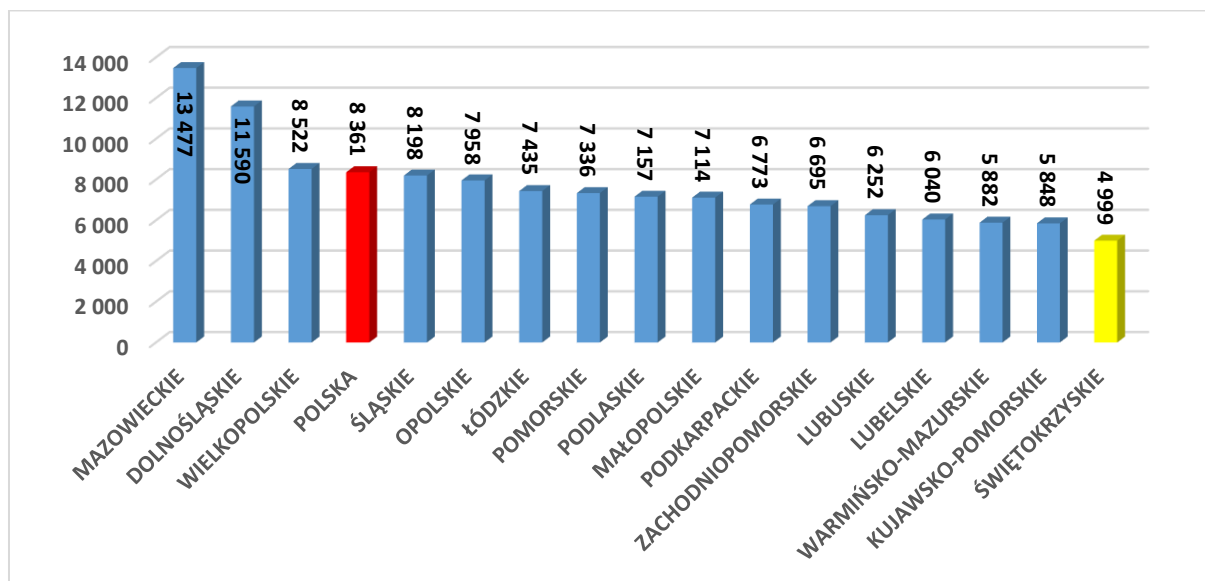

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Średnia wartość nakładów inwestycyjnych na mieszkańca w 2019 r. wynosiła w kraju 8 361 zł. Najwyższe nakłady w przeliczeniu na 1 mieszkańca zostały odnotowane w województwach: mazowieckim – 13 477 zł, dolnośląskim – 11 590 zł i wielkopolskim – 8 522 zł. Najniższe nakłady inwestycyjne przeliczone na 1 mieszkańca zostały poniesione w województwie warmińsko-mazurskim – 5 882 zł, kujawsko-pomorskim – 5 848 zł i świętokrzyskim – 4 999 zł (**16. miejsce w kraju**).

W stosunku do 2018 r., dynamika nakładów inwestycyjnych w 2019 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła w Polsce 6,12%. Województwami, w których wartość nakładów inwestycyjnych rosła najszybciej były: dolnośląskie (16,37%), lubelskie (12,67%) i łódzkie (10,59%). Województwami gdzie odnotowano ujemne wartości dynamiki były województwa: kujawsko-pomorskie, zachodniopomorskie, warmińsko-mazurskie i pomorskie (odpowiednio: -0,05%, -3,53%, -10,50% i -12,37%). Region świętokrzyski charakteryzował wzrost dynamiki wynoszący 9,01% (**7. miejsce**).

Wykres 11. Wielkość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 r., wyrażone w zł, w podziale na województwa

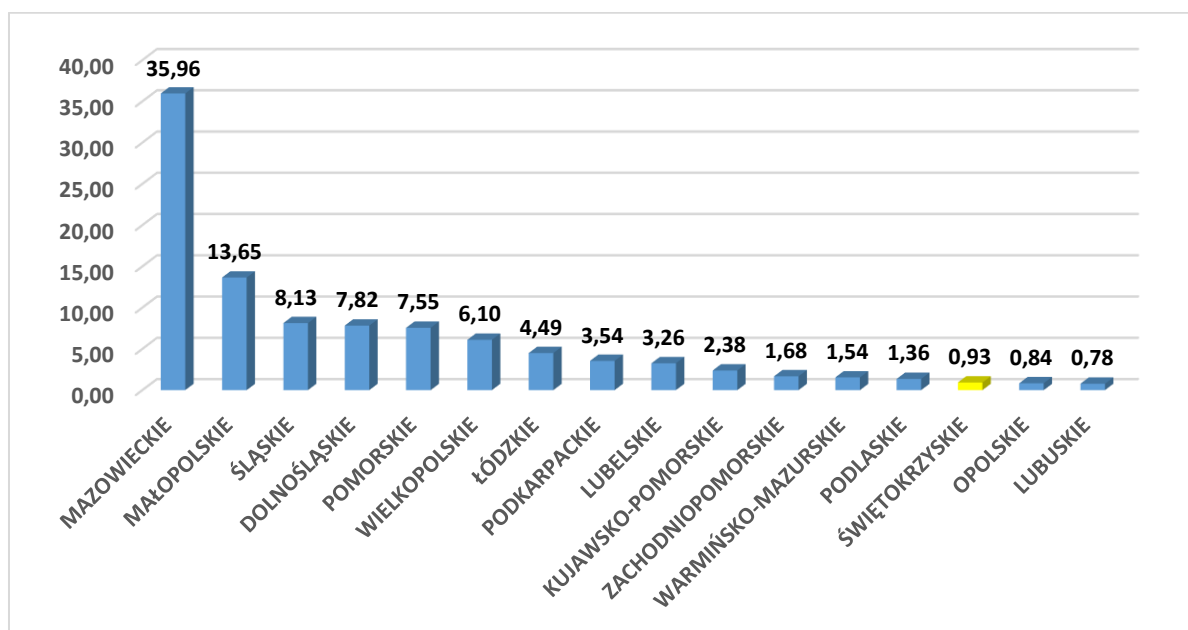

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wartość nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność badawczo rozwojową w 2019 r., w kraju wynosiła 30 284,8 mln zł. W świętokrzyskim nakłady te wynosiły 280,3 mln zł, co stanowiło 0,93% poniesionych nakładów na B+R w kraju (**14. miejsce**). Niższe wartości nakładów na B+R odnotowano w regionach: opolskim – 253,2 mln zł (0,84%) i lubuskim – 235,0 mln zł (0,78%). Województwami o najwyższych poniesionych nakładach na B+R były: mazowieckie – 10 889,5 mln zł (35,96%), małopolskie – 4 132,8 mln zł (13,65%) i śląskie – 2 461,3 mln zł (8,13%).

Najwyższy wzrost nakładów na B+R w 2019 r. w stosunku do 2018 r. odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim – 54,22%, śląskim – 31,54% i pomorskim – 30,89% (przy średniej krajowej – 18,08%). Województwami, gdzie dynamika nakładów na B+R odnotowała wartości ujemne były województwa: świętokrzyskie i opolskie (odpowiednio: -0,14% – **15. miejsce wśród województw** oraz -7,66%).

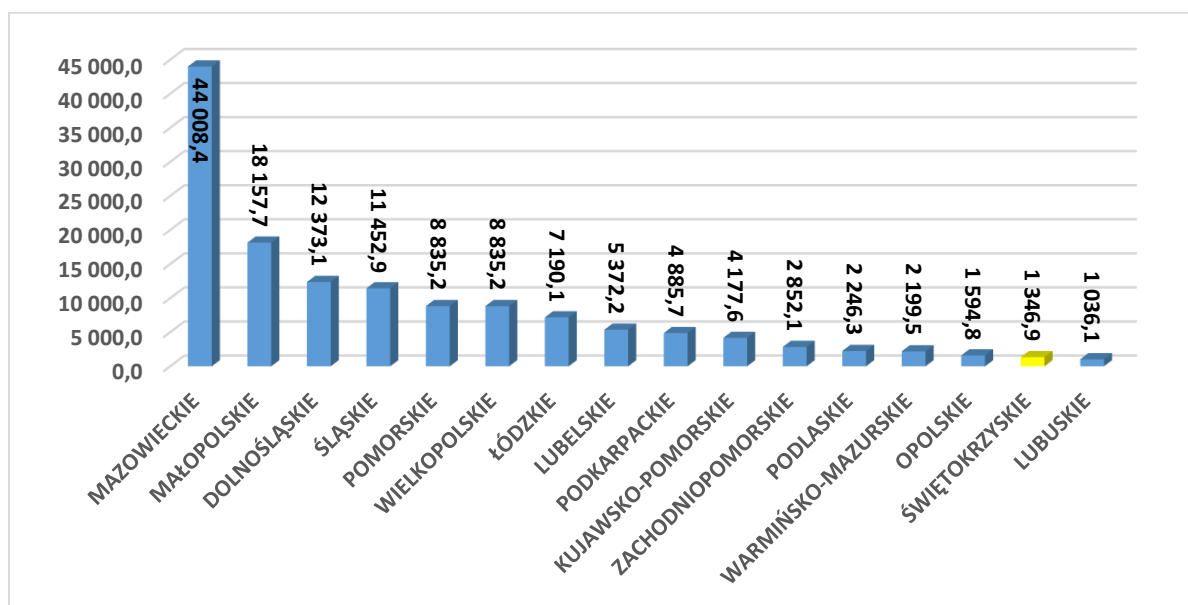
Wykres 12. Procentowy udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Faktyczne zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową określone jest za pomocą wskaźnika EPC – ekwiwalentu pełnego czasu pracy. Wartość tego wskaźnika w kraju w 2019 r. wyniosła 136 563,8 EPC. W świętokrzyskim ekwiwalent pełnego czasu pracy wynosił 1 346,9 EPC (**15. miejsce**). Mniejsza wartość zanotowana została tylko w województwie lubuskim – 1 036,1 EPC. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w województwach: mazowieckim – 44 008,4 EPC, małopolskim – 18 157,7 EPC i dolnośląskim – 12 373,1 EPC.

Wykres 13. Zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową (EPC) według województw 2019 r.

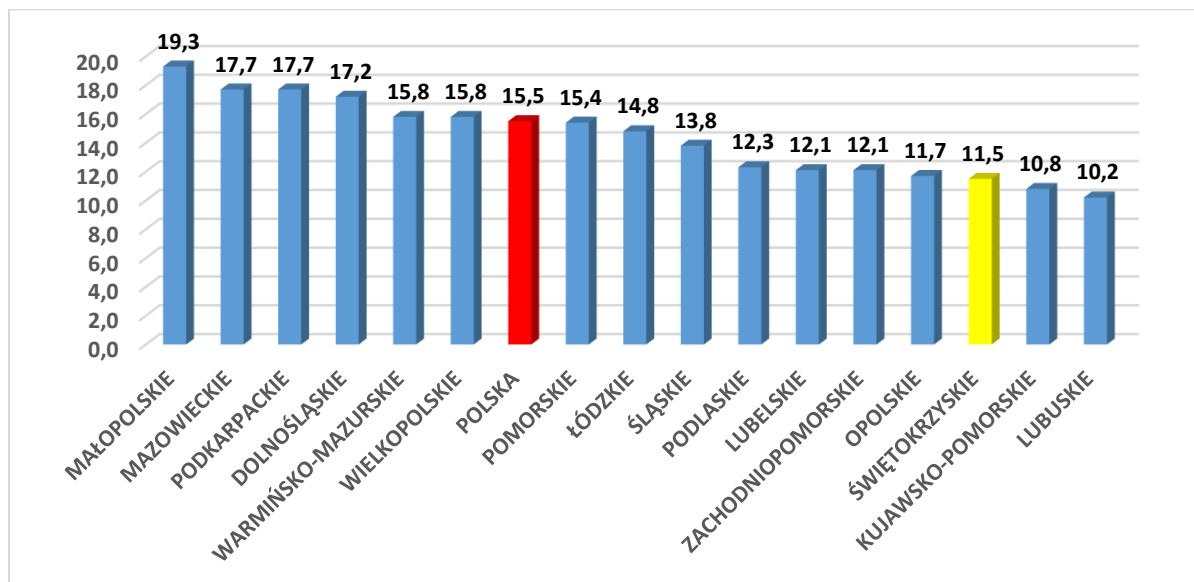

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw wynosił w Polsce

w 2019 r. 15,5%. Największy procent przedsiębiorstw innowacyjnych charakteryzował województwa: małopolskie – 19,3%, mazowieckie – 17,7% i podkarpackie również – 17,7%. Najmniejszy udział przedsiębiorstw innowacyjnych odnotowano w świętokrzyskim – 11,5% (**14. miejsce**), kujawsko-pomorskim – 10,8% oraz lubuskim – 10,2%.

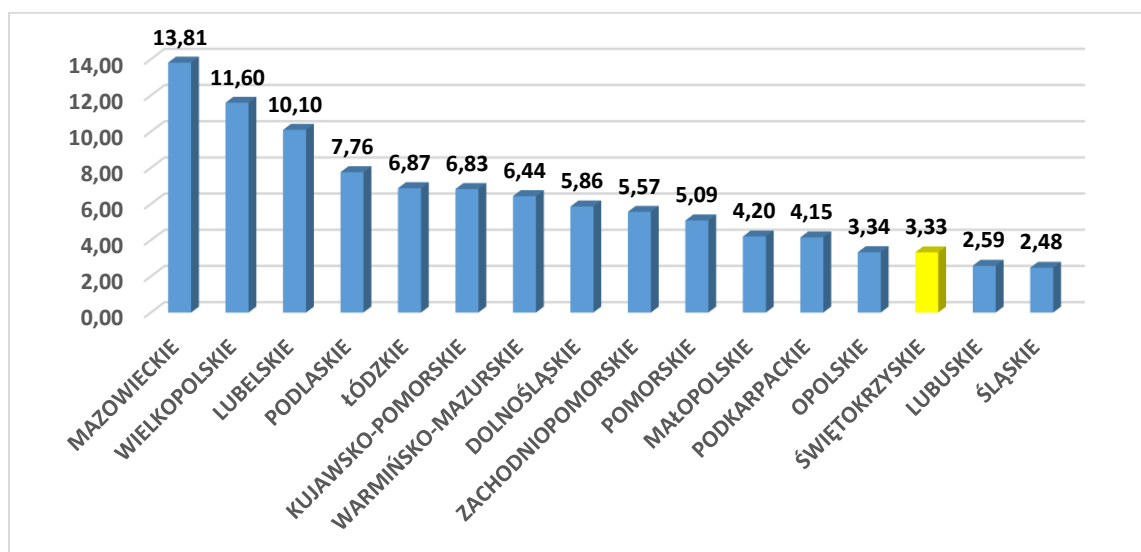
Wykres 14. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w Polsce, w 2019 r., wyrażony w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

ROLNICTWO I ZASOBY PRZYRODNICZE

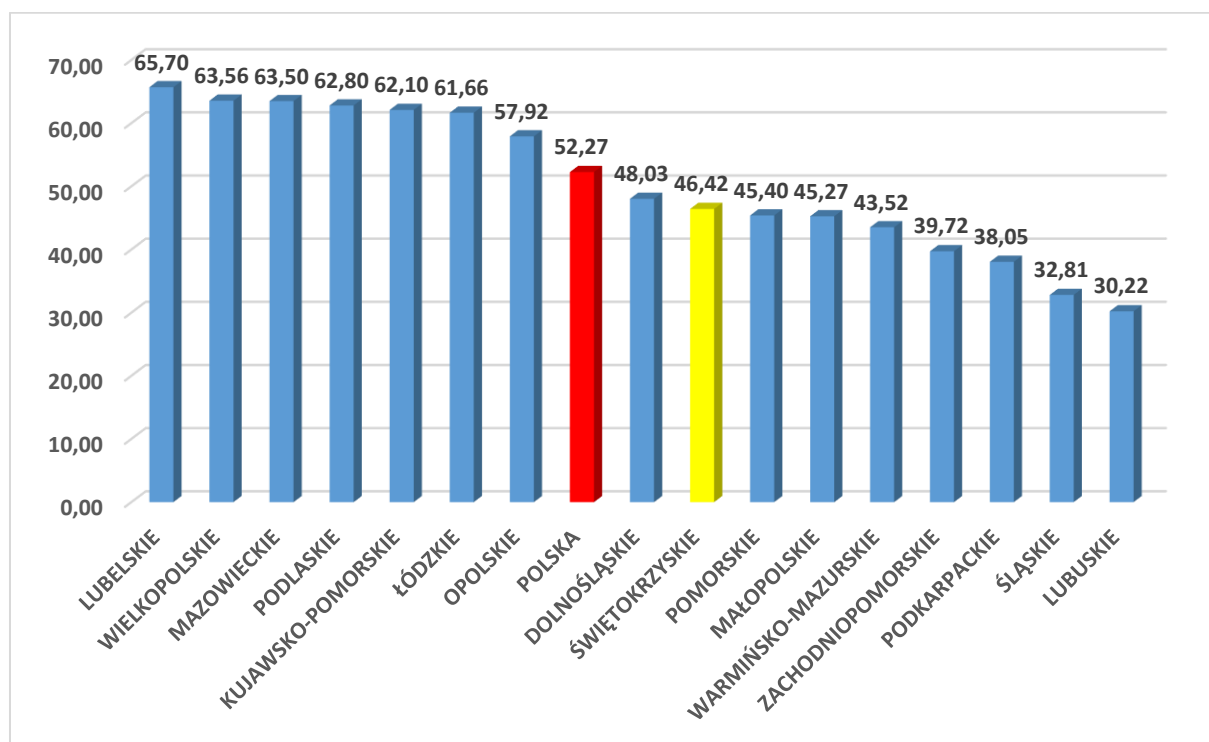
Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w Polsce, w 2019 r. wynosiła – 16 345 562 ha. Największy areal gospodarstw rolnych znajdował się w województwach: mazowieckim – 2 257 896 ha (13,81%), wielkopolskim – 1 895 780 ha (11,60%) i lubelskim – 1 650 546 ha (10,10%). Województwo świętokrzyskie zajmowało pod tym względem **14. miejsce** wśród województw (543 558 ha, co stanowiło 3,33%). Mniejsze powierzchnie gospodarstw rolnych odnotowano jedynie w województwach: lubuskim – 422 717 ha (2,59%) oraz śląskim – 404 677 ha (2,48%).

Wykres 15. Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w Polsce, w 2019 r., wyrażona w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Analizując natomiast powierzchnię gospodarstw rolnych przypadającą na 1 km² w 2019 r. zauważa się natomiast, że województwo świętokrzyskie pod tym względem zajmuje **9. miejsce** wśród województw. W regionie świętokrzyskim na 1 km² przypada – 46,42 ha, przy średniej krajowej – 52,27 ha\km². Województwami gdzie wartość tego wskaźnika jest najwyższa są województwa: lubelskie – 65,70 ha\km², wielkopolskie – 63,53 ha\km² oraz mazowieckie 63,50 ha\km². Najmniejsza ilość hektarów gospodarstw rolnych przypadająca na km² odnotowana była w województwie podkarpackim, śląskim i lubuskim (odpowiednio: 38,05 ha\km², 32,81 ha\km² i 30,22 ha\km²).

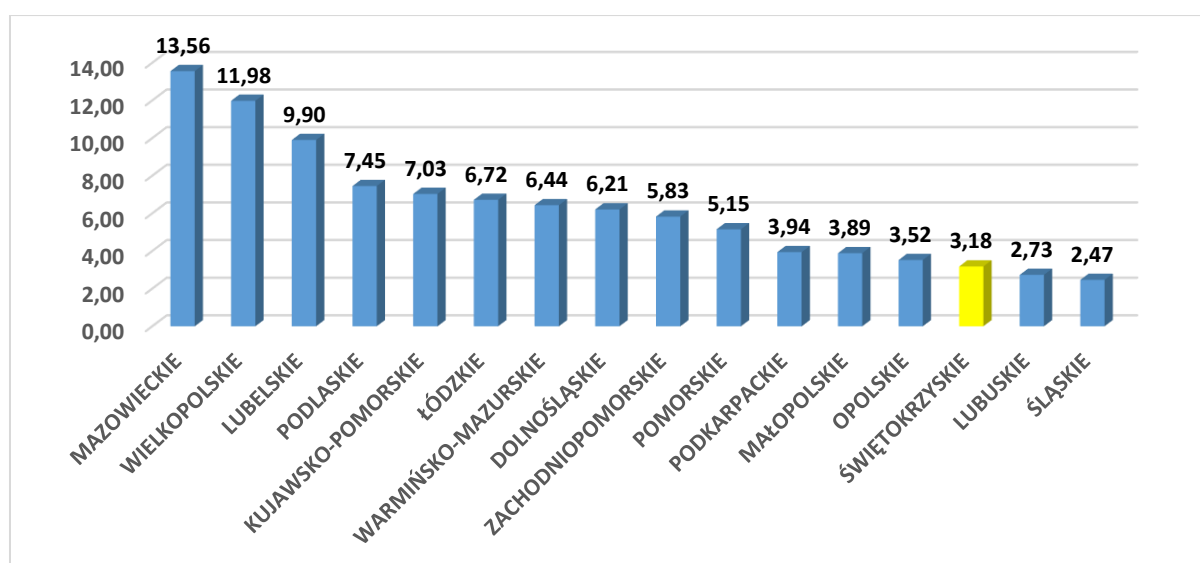
Wykres 16. Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w ha na 1 km² w 2019 r

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Powierzchnia użytków rolnych w 2019 r. w Polsce wynosiła 14 689 506 ha. W świętokrzyskim znajdowało się 467 002 ha (3,18% - **14. miejsce w kraju**). Mniej użytków rolnych znajdowało się jedynie w województwach: lubuskim – 401 438 ha (2,73%) i śląskim – 362 310 ha (2,47%). Najwięcej obszarów użytkowanych rolniczo było w województwach: mazowieckim – 1 991 678 ha (13,56%), wielkopolskim – 1 760 003 ha (11,98%) oraz lubelskim – 1 454 092 ha (9,90%).

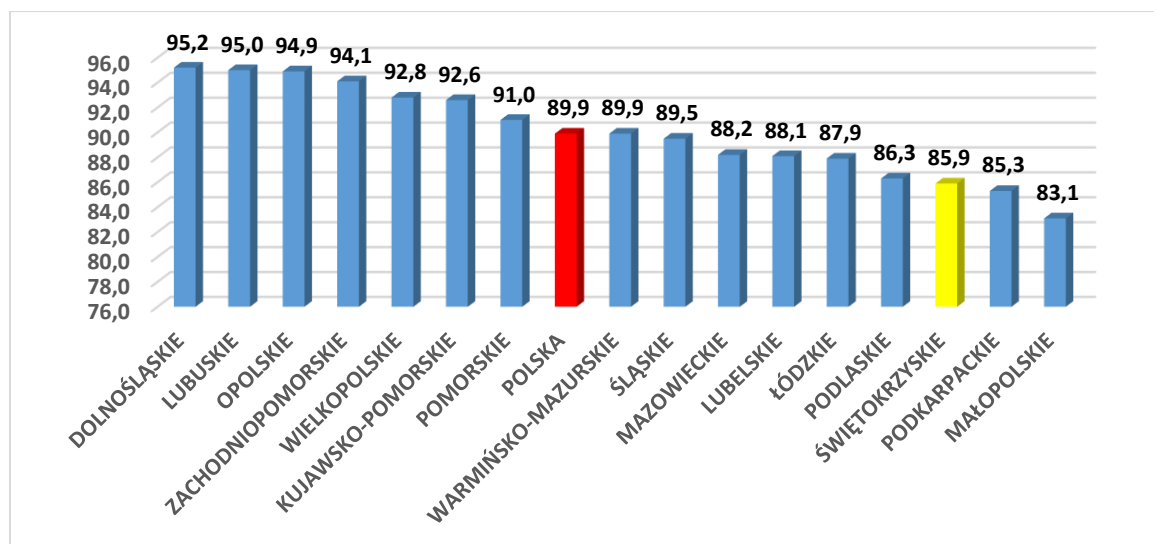
Wykres 17. Powierzchnia ogółem użytków rolnych w Polsce, w 2019 r., wyrażona w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2019 r. udział użytków rolnych w stosunku do powierzchni gospodarstw rolnych w Polsce wynosił 89,9%. Województwo świętokrzyskie pod tym względem zajęło **14. miejsce**, wyprzedzając podkarpackie – 85,3% i małopolskie – 83,1%. Udział użytków rolnych w stosunku do powierzchni ogółem gospodarstw wyniósł tu – 85,9%. Województwami, w których procentowy udział użytków rolnych był największy były: dolnośląskie- 95,2%, lubuskie – 95,0% i opolskie – 94,9%.

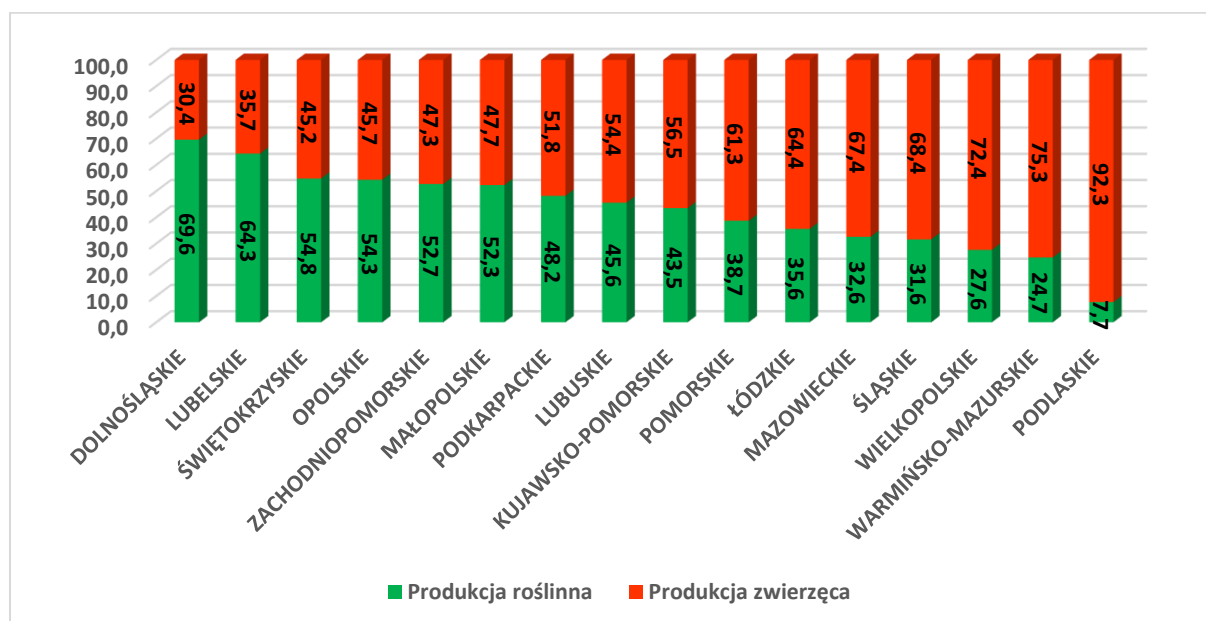
Wykres 18. Procentowy udział użytków rolnych w powierzchni gospodarstw rolnych według województw w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Podobnie jak rok wcześniej, w sześciu województwach produkcja towarowa roślinna przewyższyła produkcję towarową zwierzęcą. Województwami tymi były: dolnośląskie – 69,6%, lubelskie – 64,3%, świętokrzyskie – 54,8% (**3. miejsce pod tym względem**), opolskie – 54,3%, zachodniopomorskie – 52,7% i małopolskie – 52,3%.

Wykres 19. Struktura produkcji rolnej według województw w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

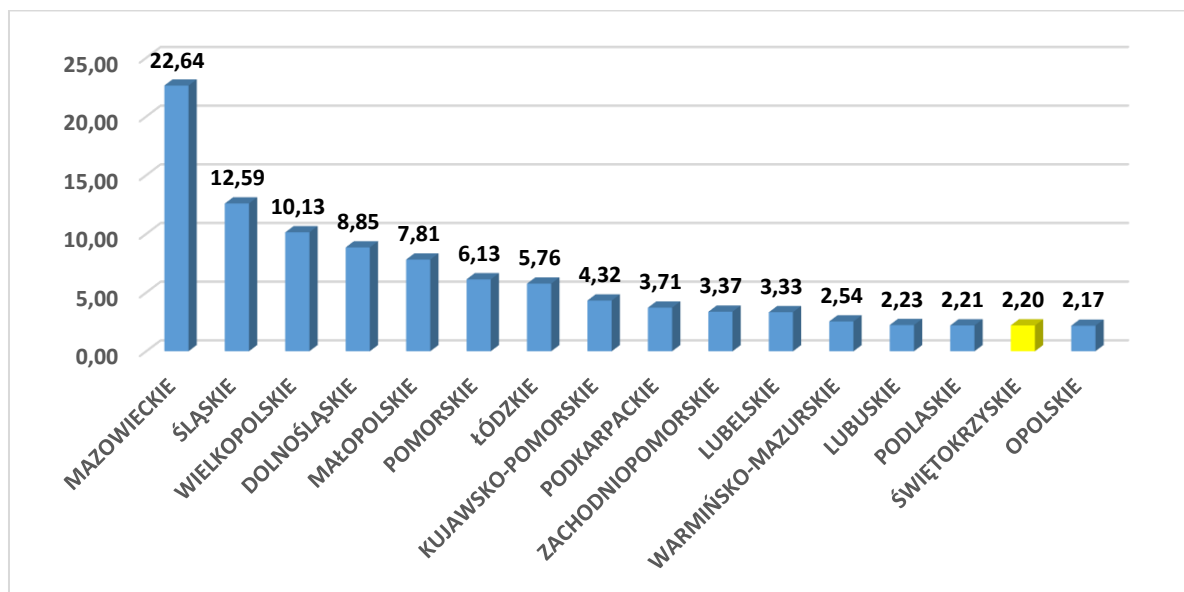
Region świętokrzyski od lat posiada największy udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem województwa. W Świętokrzyskiem udział obszarów prawnie chronionych w 2020 r. wynosił – 66,2% (**1. miejsce w kraju**). Jedynym województwem (poza regionem świętokrzyskim), w którym udział powierzchni obszarów chronionych był wyższy niż 50% było województwo małopolskie.²

EKONOMICZNE RACHUNKI REGIONALNE

Podobnie jak w poprzednich latach, również w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. odnotowano wzrost produkcji globalnej (zarówno w kraju jak i w województwie świętokrzyskim). W 2018 r. wartość dóbr i usług materialnych wytworzonych w Polsce wynosiła 4 350 533 mln zł, z tego w świętokrzyskim wytworzono 95 634 mln zł (co stanowi 2,20% - **15. miejsce w kraju**). Niższą wartość wskaźnika odnotowano jedynie w województwie opolskim – 94 619 mln zł (2,17%). Województwami gdzie odnotowano najwyższe procentowe udziały produkcji globalnej były województwa: mazowieckie – 22,64% (985 005 mln zł), śląskie – 12,59% (547 827 mln zł) i wielkopolskie 10,13% – (440 842 mln zł). Zaznaczyć należy, że wzrost dynamiki badanego zjawiska w województwie świętokrzyskim wynosił 9,09% (przy średniej krajowej 7,75%) i region świętokrzyski uplasował się na **3. miejscu** wśród województw. Największy wzrost pod tym względem odnotowano w województwach pomorskim – 9,86% i mazowieckim – 9,62%. Najniższy wzrost wartości wytworzonych dóbr i usług został odnotowany w województwach: wielkopolskim – 6,16%, warmińsko-mazurskim – 5,55% i lubelskim – 5,24%.

² Dane udostępnione przez Departament Środowiska i Gospodarki Odpadami UMWS.

Wykres 20. Procentowy udział wytworzonej produkcji globalnej w 2018 r., w podziale na województwa

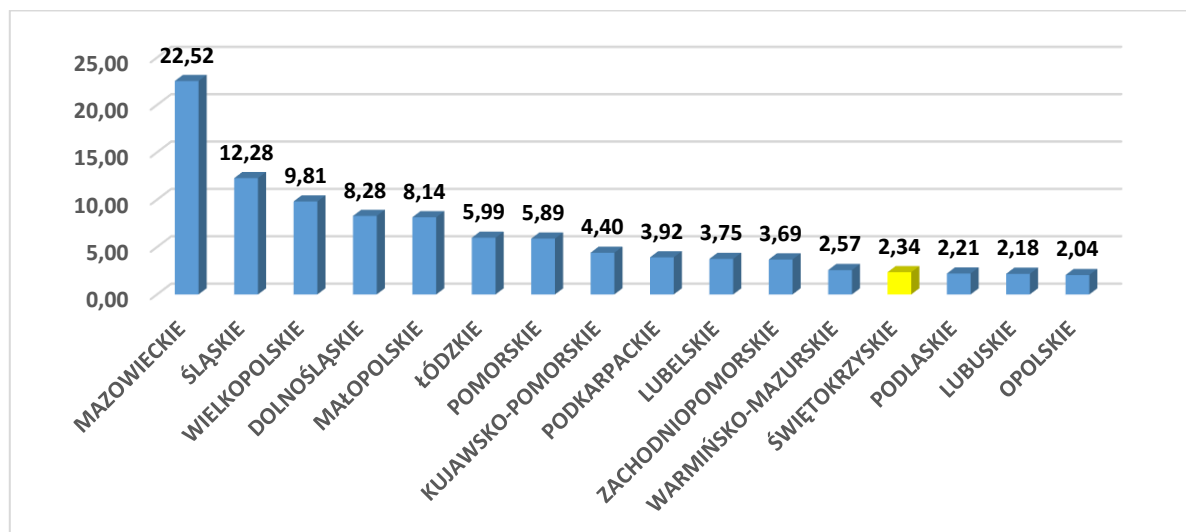

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wartość dodana brutto (WDB) ogółem w 2018 r. w województwie świętokrzyskim wynosiła 43 499 mln zł, co stanowiło 2,34% udziału krajowego (**13. miejsce**). W Polsce WDB we wspomnianym roku wynosiła 1 857 482 mln zł. Mniejsze wartości dodanej brutto odnotowane zostały w województwach podlaskim – 41 027 mln zł (co stanowi 2,21%), lubuskim – 40 401 mln zł (2,18%) i opolskim – 37 957 mln zł (2,04%). Województwami gdzie w 2018 r. procentowy udział wartości globalnej był największy były województwa: mazowieckie – 22,52%, śląskie – 12,28% i wielkopolskie – 9,81% (WDB nominalnie w tych województwach wynosiła: 418 378 mln zł, 228 103 mln zł, 182 276 mln zł).

Biorąc pod uwagę dynamikę WDB, porównując rok 2018 z 2017, to we wszystkich województwach odnotowano wartości dodatnie. Średni wzrost wartości dodanej brutto dla kraju wynosił 6,29%. Świętokrzyskie odnotowało wzrost dynamiki na poziomie 6,98% (**4. miejsce**). Lepsze wyniki uzyskały województwa: podkarpackie, małopolskie i pomorskie (odpowiednio: 7,56%, 7,44% i 7,36%).

Wykres 21. Procentowy udział wartości dodanej brutto ogółem w 2018 r., w podziale na województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Średnia wartość dodana brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Polsce w 2018 r. wynosiła 48 355 zł. W świętokrzyskim wartość opisywanego wskaźnika osiągnęła poziom 34 957 zł (**12. miejsce**). Najwyższe wartości WDB w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnięte były w województwach mazowieckim – 77 595 zł, dolnośląskim – 53 024 zł i wielkopolskim – 52 219 zł. W województwach: podkarpackim, warmińsko-mazurskim i lubelskim WDB w przeliczeniu na mieszkańca wynosiła odpowiednio: 34 162 zł, 33 352 zł i 32 796 zł. Najwyższą dynamiką wzrostu WDB na 1 mieszkańca charakteryzowały się województwa: podkarpackie – 7,50%, świętokrzyskie – 7,44% (**2. miejsce**) i małopolskie – 7,14%. Najniższa dynamika wzrostu odnotowana została w województwie wielkopolskim – 5,24%, warmińsko-mazurskim – 4,38% i lubelskim – 4,07%.

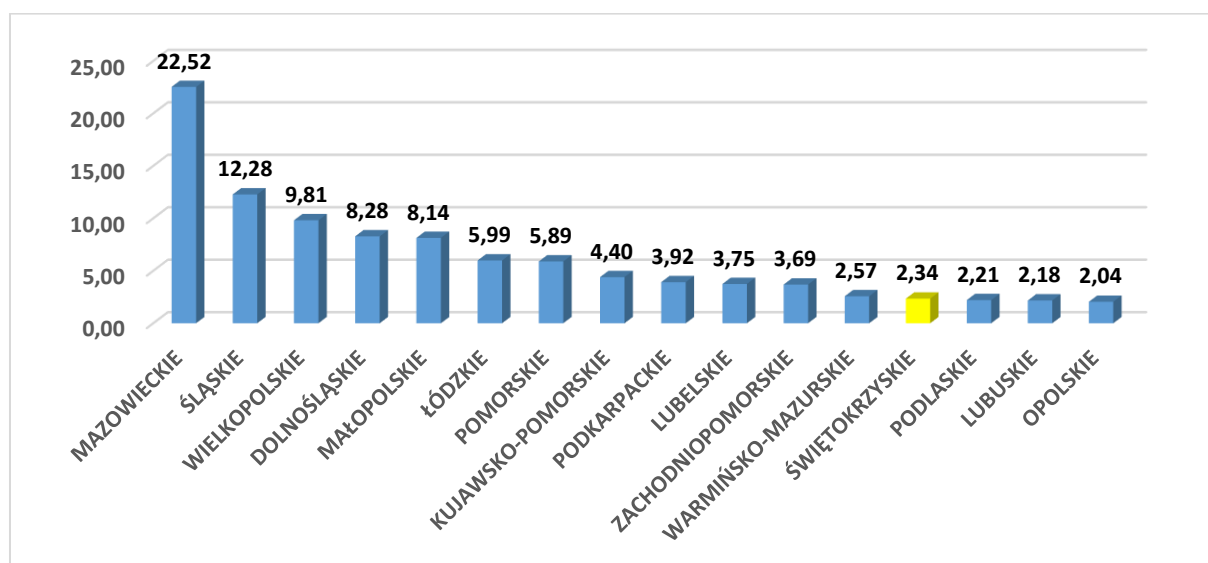
Szacowana przez GUS wartość WDB w Polsce w 2019 r. będzie wynosić 2 010 603 mln zł. Według szacunków za 2019 r. prognozuje się, że WDB w świętokrzyskim wyniesie 46 398 mln zł – 2,31% (**13. miejsce w kraju**). Zgodnie z przewidywaniami GUS najwyższa wartość WDB odnotowana będzie w województwie mazowieckim – 459 319 mln zł (22,84%), śląskim – 242 393 mln zł (12,06%) i w wielkopolskim – 198 580 mln zł (9,88%). Najniższe wartości osiągnięte zostaną w województwie podlaskim – 44 546 mln zł, lubuskim – 43 127 mln zł i opolskim – 40 691 mln zł.

Bazując na najbardziej aktualnych danych za 2018 r. zauważyć można, że produkt krajowy brutto ogółem w cenach bieżących, podobnie jak w poprzednich latach, we wszystkich województwach odnotował tendencję wzrostową i wynosił 2 121 555 mln zł. Województwami gdzie wypracowano jego największy udział były województwa: mazowiecki – 22,52% (477 857 mln zł), śląskie – 12,28% (260 532 mln zł) i wielkopolskie – 9,81% (208 190 mln zł). Najniższy udział w tworzeniu PKB miały województwa podlaskie – 2,21% (46 860 mln zł), lubuskie – 2,18% (46 145 mln zł) i opolskie – 2,04% (43 353 mln zł).

Województwo świętokrzyskie plasowało się pod tym względem na **13. miejscu** (PKB wyniosło tu 49 683 mln zł, co stanowiło 2,34%).

Średnia dynamika wzrostu PKB ogółem w stosunku do 2017 r. wynosiła 6,62% w kraju. Najszybszą dynamiką charakteryzowały się województwa podkarpackie – 7,89%, małopolskie – 7,77% i pomorskie – 7,69%. Tuż za nimi uplasował się region świętokrzyski – 7,31% (**4. miejsce**). Najniższa dynamika wzrostu PKB odnotowana była w województwach: wielkopolskim – 5,74%, warmińsko-mazurskim – 4,45% i lubelskim – 4,02%.

Wykres 22. Procentowy udział PKB ogółem w cenach bieżących w 2018 r., w podziale na województwa

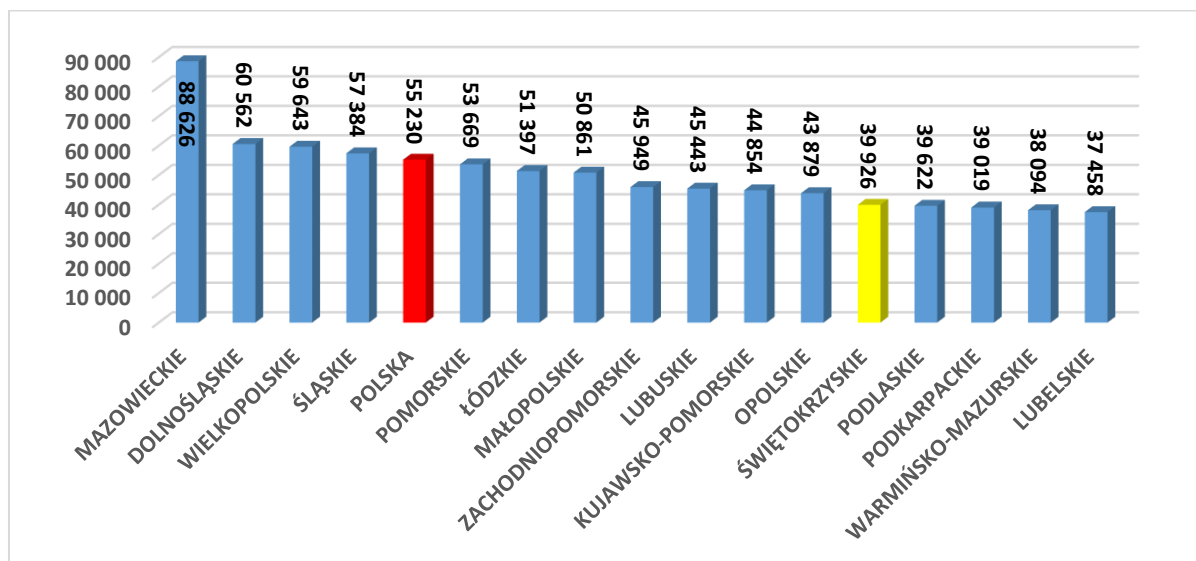

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2018 r. produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 55 230 zł. Wartość opisywanego wskaźnika była najwyższa w województwie mazowieckim – 88 626 zł, dolnośląskim – 60 562 zł i wielkopolskim 59 643 zł. Zaznaczyć należy, że wartość PKB na 1 mieszkańca w świętokrzyskim wyniosła – 39 926 zł (**12. miejsce**) była ponad dwukrotnie niższa niż w województwie mazowieckim. Najniższe wartości PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowane były w województwie podkarpackim – 39 019 zł, warmińsko – mazurskim 38 094 zł i lubelskim – 37 458 zł.

Pocieszającym faktem jest to, że w województwie świętokrzyskim odnotowano wysokie tempo wzrostu tego wskaźnika w porównaniu do 2017 r. – 7,77% (**2. miejsce**). Najwyższą dynamikę odnotowano w województwie podkarpackim – 7,83%. Trzecią pozycję wśród województw zajęło województwo małopolskie – 7,47%. Województwami gdzie wartość PKB na 1 mieszkańca rosła najwolniej były: wielkopolskie – 5,57%, warmińsko-mazurskie – 4,71% i lubelskie – 4,39%.

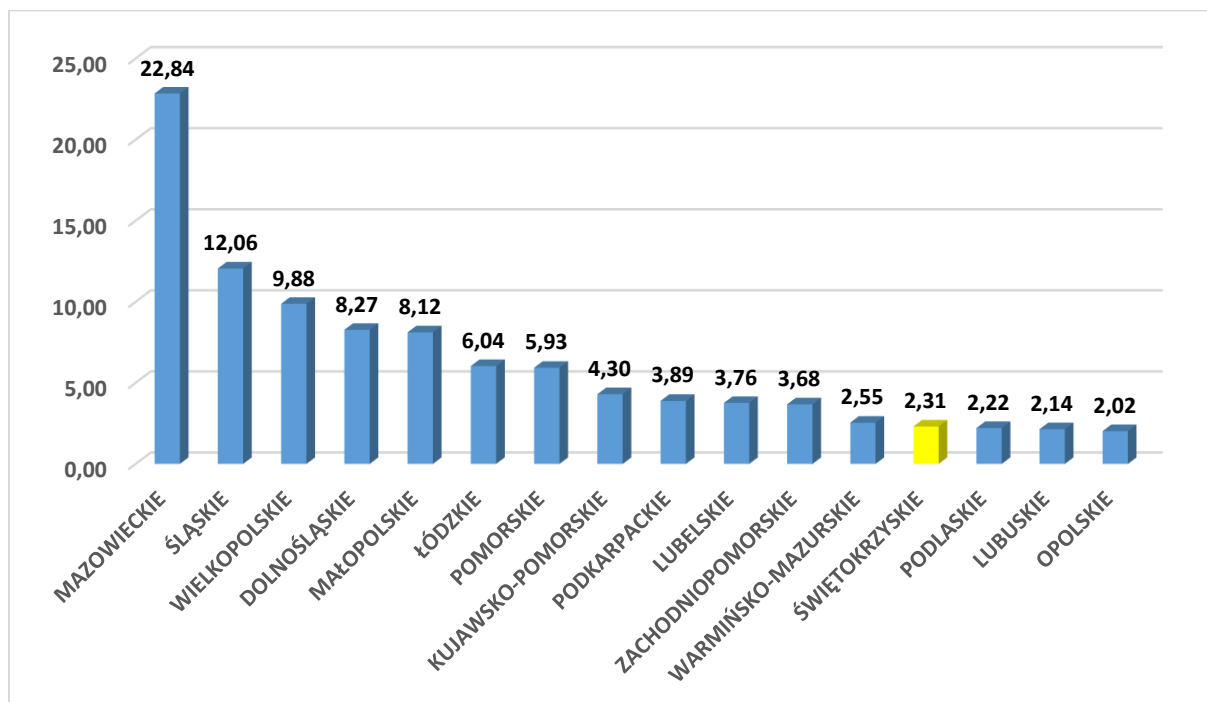
Wykres 23. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł, w 2018 r., w podziale na województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Według szacunków GUS, w 2019 r. produkt krajowy brutto w kraju wynosił 2 287 738 mln zł. W województwie świętokrzyskim wytworzono – 2,31% z wymienionej kwoty tj. – 52 794 mln zł (**13. miejsce**). Niższy udział w wyprodukowaniu szacunkowego PKB mają województwa: podlaskie – 50 687 mln zł, lubuskie – 49 071 mln zł i opolskie – 46 300 mln zł (odpowiednio: 2,22%, 2,14% i 2,02%). Według szacunków, w 2019 r. w stosunku do roku 2018 średnia dynamika wzrostu PKB w kraju wyniosła - 8,15%. Najwyższym tempem wzrostu charakteryzują się będą województwa: podlaskie – 9,44%, lubelskie – 9,33% i mazowieckie – 9,31%. Najwolniejsze tempo rozwoju pod względem gospodarczym będzie w województwach: lubuskim – 6,64%, śląskim – 6,10% i kujawsko-pomorskie 5,91%. Tempo rozwoju gospodarczego w województwie świętokrzyskim wyniosło 6,75% (**13. miejsce** wśród województw).

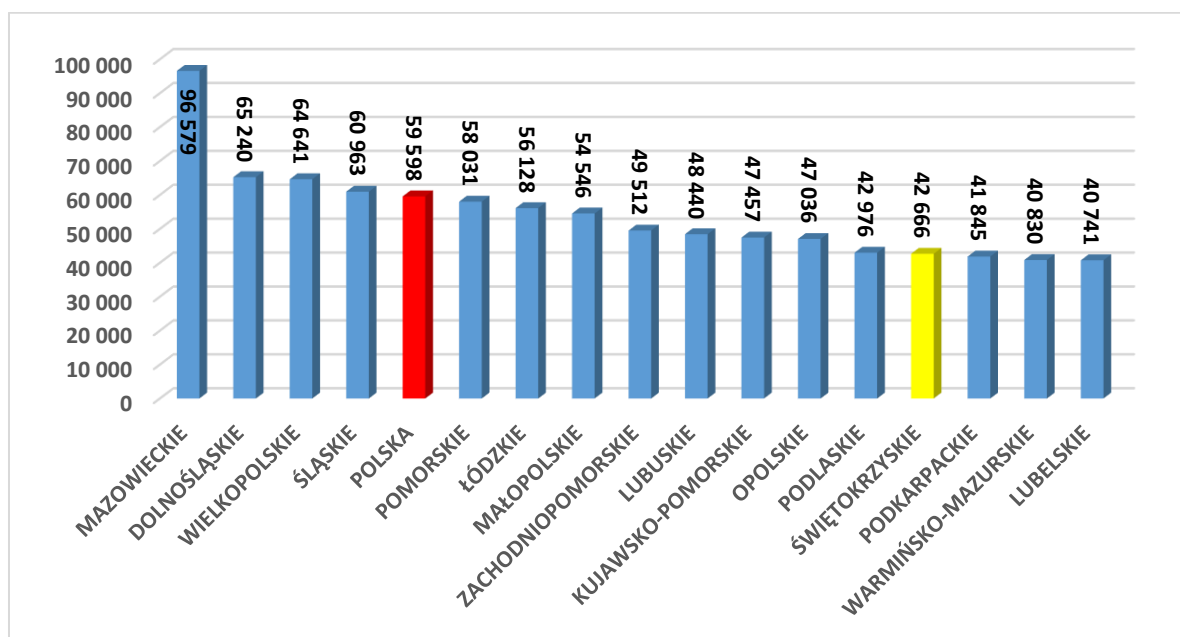
Wykres 24. Procentowy udział szacunkowego PKB ogółem w cenach bieżących w 2019 r. według województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Szacunkowy produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 r. w kraju wyniósł 59 598 zł. Natomiast szacunkowe PKB na 1 mieszkańca w świętokrzyskim wynoszące 42 666 zł (**13. miejsce**) jest znacznie poniżej średniej krajowej. Region świętokrzyski pod tym względem wyprzedził jedynie województwa: podkarpackie – 41 845 zł, warmińsko-mazurskie – 40 830 zł, lubelskie – 40 741 zł. Według szacunku GUS województwami z najwyższym PKB na mieszkańca w 2019 r. są województwa: mazowiecki – 96 579 zł, dolnośląskie – 65 240 zł i wielkopolskie – 64 641 zł.

Szacowana dynamika wzrostu PKB na 1 mieszkańca, w stosunku do roku 2018, w kraju wyniosła 8,23%. W województwach lubelskim, podlaskim i łódzkim notowany był największy wzrost wartości opisywanego wskaźnika, odpowiednio: 9,81%, 9,74% i 9,70%. Najwolniejszy wzrost wskaźnika PKB na 1 mieszkańca wystąpił w województwach: świętokrzyskim – 7,36% (**13. miejsce**), lubelskim – 6,89%, śląskim – 6,48% i kujawsko-pomorskim – 6,18%.

Wykres 25. Szacunkowy produkt krajowy brutto w 2019 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Powyższa analiza dotycząca zagadnień gospodarczych opracowana została na podstawie danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego dostępnych na dzień 31.03.2021 r. Większość danych odnosiła się do 2019 r. i lat wcześniejszych, a więc okresu sprzed pandemii wirusa SARS-CoV-2. Niełatwo zatem jest prognozować na tym etapie, jaki wpływ wywarła na gospodarkę. Tym bardziej, że analizując dane na przestrzeni kilku lat w województwie świętokrzyskim wiele wartości wskaźników ulegało wahaniom. Zauważalne jest, że województwo świętokrzyskie często ma niski udział w wypracowaniu danej wartości, natomiast charakteryzuje się jedną z wyższych dynamik wzrostu tego wskaźnika lub wysoką dynamiką wskaźnika w przeliczeniu na 1 mieszkańca (np. produkcja globalna, WDB, itp.). Fakt ten jest niewątpliwie optymistyczny. Tym niemniej można zakładać znaczne spowolnienie gospodarki w najbliższym czasie, w szczególności ze względu na następujące przesłanki:

- mimo, że liczba podmiotów w rejestrze REGON stale rośnie, to dynamika podmiotów nowo zarejestrowanych jest ujemna;
- w 2020 roku wzrosła stopa bezrobocia;
- obniżyła się wartość produkcji budowlano-montażowej;
- odnotowano spadek sprzedaży detalicznej;
- przedsiębiorstwa odnotowały niższe wyniki finansowe niż przed rokiem, itp.

Wyniki przeprowadzonego przez GUS badania, w kwietniu 2021 r. dotyczącego wpływu pandemii wirusa SARS-CoV-2 na koniunkturę wskazują na zróżnicowaną sytuację w poszczególnych sektorach gospodarki. Większość podmiotów gospodarczych biorących udział w badaniu wskazywała na nieznaczne negatywne skutki pandemii i jej konsekwencje dla firm. Na poważne lub zagrażające

stabilności firmy negatywne skutki pandemii wskazywały głównie firmy prowadzące działalność handlową związaną z branżą tekstylną, odzieżową i obuwniczą (97% wskazań, wzrost w porównaniu z poprzednim miesiącem o 13,3 p.proc.) oraz z sekcji zakwaterowanie i gastronomia (89,0% wskazań, spadek w porównaniu z poprzednim miesiącem o 7,7 p.proc.). Największy procent przedsiębiorstw w poszczególnych sektorach gospodarki wskazał na możliwość przetrwania powyżej 6 miesięcy w przypadku utrzymania się aktualnych ograniczeń powziętych w celu zwalczania koronawirusa. W porównaniu z marcem 2021 r. największy wzrost odsetka podmiotów deklarujących przetrwanie powyżej 6 miesięcy wystąpił wśród jednostek zajmujących się handlem hurtowym o liczbie pracujących 250 i więcej osób (wzrost o 16,0 p.proc.). Z kolei najwyraźniejszy spadek zauważalny był w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (spadek o 9,6%) oraz jednostek usługowych o liczbie pracujących do 9 osób (spadek o 9,5 p.proc.). W większości obszarów gospodarki zauważalna była nieznaczna poprawa w odniesieniu do poziomu zamówień składanych przez klientów – mniejsze spadki w porównaniu z poprzednim miesiącem (w porównaniu z hipotetyczną sytuacją, gdyby nie było pandemii). Negatywnie pod tym względem wyróżniała się branża handlu detalicznego – tekstylia, odzież, obuwie (pogorszenie o 14,3 p.proc.) oraz sekcja zakwaterowanie i gastronomia (pogorszenie o 10,8 p.proc.). Podczas przeprowadzonego badania przedsiębiorcy nie wskazywali istotnych zmian zatrudnienia lub zmiany te były niewielkie. Wyniki przeprowadzenia badania wskazują na zróżnicowanie poziomu inwestycji w 2021 r. (w relacji do zrealizowanych w 2020 r.). Wzrost inwestycji prognozowany jest w sekcji przetwórstwo przemysłowe, natomiast największy spadek przewidywany jest w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (ograniczenie inwestycji o 47,6%) oraz w handlu detalicznym z branży tekstylia, odzież, obuwie (prognozowanie ograniczenie inwestycji o 40,4%).³

2. SPOŁECZEŃSTWO

DEMOGRAFIA

Województwo świętokrzyskie położone jest w południowo-wschodniej części Polski. Zajmuje powierzchnię 11 710 km, co stanowi 3,7% obszaru Polski. Pod względem wielkości należy do najmniejszych województw w kraju i zajmuje **15. miejsce** tuż przed województwem opolskim (3%). W ramach sieci administracyjnej region podzielony jest na 13 powiatów i jedno miasto na prawach powiatu. Zlokalizowane są tu 102 gminy, w tym 5 miejskich, 58 wiejskich i 39 miejsko-wiejskich. Największym miastem w województwie są Kielce które zamieszkuje ok. 200 tys. mieszkańców. W 2020 roku status miasta w regionie posiadały 44 miejscowości.

³ „Wpływ pandemii COVID-19 na koniunkturę gospodarczą – oceny i oczekiwania (dane szczegółowe oraz szeregi czasowe). Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2021 (kwiecień 2021)”. – GUS, Warszawa 2021 r.

W 2019 roku liczba mieszkańców w województwie świętokrzyskim wynosiła **1 233 961** osób i w porównaniu do roku 2018 zmniejszyła się o **7 585** osób, przy spadku mieszkańców Polski o **28 572** osoby. Pod względem rocznego procentowego spadku liczby ludności Świętokrzyskie zajęło ostatnie miejsce wśród województw. Notowany w 2019 roku spadek liczby mieszkańców (podobnie jak przed rokiem) był największy w kraju (spadek o 0,61% w stosunku do 2018 roku). Liczba mieszkańców Polski zmniejszyła się w tym samym czasie o 0,07%. Znaczący ubytek liczby ludności odnotowano także w województwach: łódzkim (spadek o 0,47%), lubelskim (spadek o 0,44%), warmińsko-mazurskim (spadek o 0,44%). W czterech województwach wystąpił wzrost liczby ludności, były to pomorskie (wzrost o 0,45%), mazowieckie (wzrost o 0,37%), małopolskie (wzrost o 0,35%) oraz wielkopolskie (wzrost o 0,14%).

Tabela 1. Zmiana liczby ludności w latach 2018-2019

nazwa	ogółem		
	ogółem		
	2018	2019	2018=100
	[osoba]	[osoba]	%
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 241 546	1 233 961	99,39
Powiat buski	72 058	71 596	99,36
Powiat jędrzejowski	86 076	85 379	99,19
Powiat kazimierski	33 851	33 619	99,31
Powiat kielecki	210 694	211 259	100,27
Powiat konecki	80 648	79 858	99,02
Powiat opatowski	52 577	52 089	99,07
Powiat ostrowiecki	110 127	108 964	98,94
Powiat pińczowski	39 271	38 926	99,12
Powiat sandomierski	77 773	77 017	99,03
Powiat skarżyski	74 817	73 991	98,90
Powiat starachowicki	90 377	89 576	99,11
Powiat staszowski	72 167	71 776	99,46
Powiat włoszczowski	45 336	45 059	99,39
Powiat m.Kielce	195 774	194 852	99,53

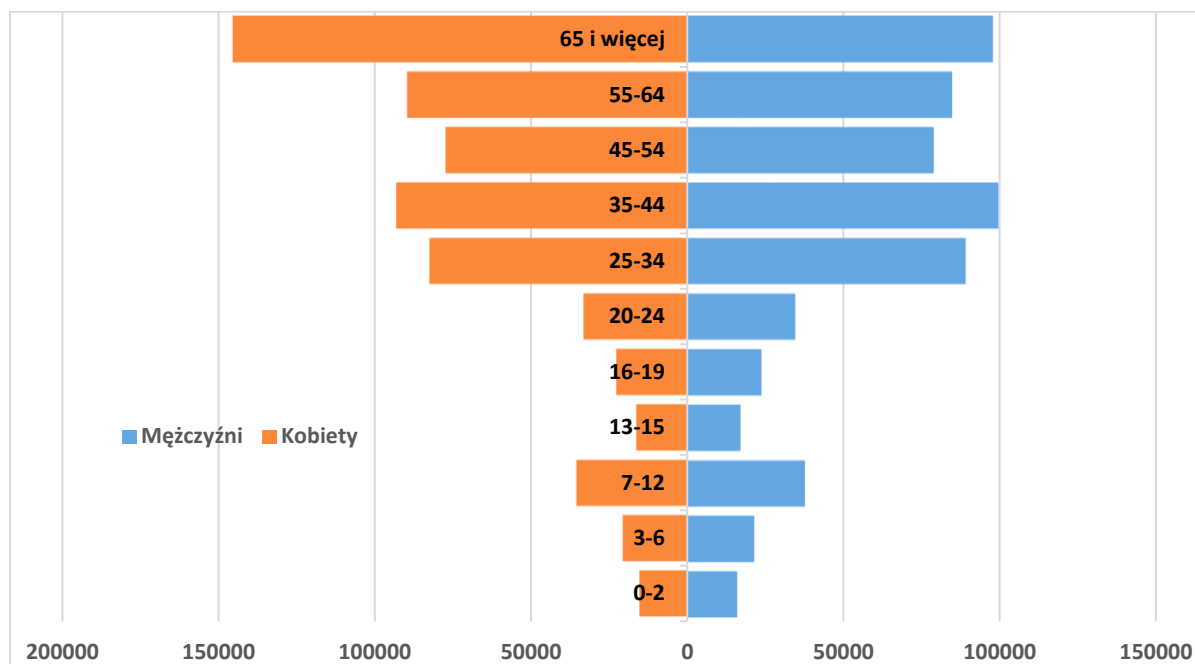
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Jedynym obszarem na terenie województwa, gdzie liczba ludności wzrosła w 2019 roku był powiat kielecki (wzrost o 0,27%). W pozostałych powiatach notowany spadek liczby ludności wahał się od

0,47% dla powiatu m. Kielce do 1,1% dla powiatu skarżyskiego. Największy ubytek liczby ludności dotyczył (oprócz powiatu skarżyskiego) powiatów: ostrowieckiego (spadek o 1,06%), koneckiego (spadek o 0,98%) oraz sandomierskiego (spadek o 0,97%).

Struktura ludności regionu pod względem płci oraz miejsca zamieszkania nie zmieniła się znacząco od 2018 roku. Wciąż większość ludzi zamieszkiwała na wsi (54,61%, przed rokiem 55,14%) oraz większość stanowiły kobiety (przed rokiem 51,24%). Średnio w Polsce większość ludności zamieszkiwała w miastach 60,01% (przed rokiem 60,05%). Udział kobiet w całym kraju podobnie jak w regionie był większy niż mężczyzn i wynosił 51,63%.

Wykres 26. Piramida wieku mieszkańców woj. świętokrzyskiego w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Analiza piramidy wieku mieszkańców województwa w 2019 roku uwidacznia znaczną przewagę liczby kobiet nad mężczyznami w starszych grupach wiekowych. Zjawisko jest najbardziej dostrzegalne w przedziale wiekowym 65 i więcej lat gdzie prawie 60% grupy stanowią kobiety oraz w grupie wieku 55-64 lata (51,39% kobiety). **We wszystkich pozostałych grupach wiekowych udział mężczyzn w każdej grupie był większy niż udział kobiet.**

Na powyższej piramidzie wieku odzwierciedla się nasilające się w Świętokrzyskiem zjawisko starzenia się ludności. Mieszkańcy w wieku 55 i więcej lat stanowili w 2019 roku aż 33,86% ogółu ludności regionu (417 787 osób), a dzieci w wieku 0-15 lat jedynie 14,66% (180 847 osób).

Sytuacja demograficzna województwa w 2019 roku nadal była niekorzystna, o czym świadczą przedstawione poniżej wskaźniki.

Wartość współczynnika dzietności w 2019 roku lokowała Świętokrzyskie na ostatnim miejscu w kraju (spadek o jedną pozycję w rankingu województw w stosunku do roku poprzedzającego). Średnia dla

współczynnika w Polsce wyniosła 1,419 i była niższa niż przed rokiem (2018 r. – 1,435). W regionie wskaźnik osiągnął 1,235 i w tym przypadku roczna zmiana wartości również była niekorzystna (2018 r. – 1,262). Najlepszą sytuację, choć daleką od poziomu gwarantującego prostą zastępowalność pokoleń (ok. 2,150) notowano w województwach: pomorskim (1,598), mazowieckim (1,570) oraz wielkopolskim (1,537). Najśłabsza dietność, oprócz Świętokrzyskiego, charakteryzowała także województwo opolskie (1,273), Zachodniopomorskie (1,299) i Warmińsko-mazurskie (1,322).

W 2019 roku odnotowano także spadek wskaźnika przyrostu naturalnego na 1000 ludności w województwie (spadek o 0,4 w stosunku do 2018 roku). Ostatecznie wskaźnik w regionie osiągnął wartość -3,5, przy średniej dla kraju na poziomie – 0,9, a **silniejszy ubytek ludności notowano jedynie w województwie łódzkim (-3,6).** Zauważyć należy, że w większości regionów w kraju sytuacja pod względem omawianego wskaźnika była niekorzystna, a tylko w pięciu województwach wartość wskaźnika była dodatnia. Liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów w województwach: pomorskim (1,5), małopolskim (1,2), wielkopolskim (0,9), mazowieckim (0,4) oraz podkarpackim (0,3).

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiatach woj. świętokrzyskiego

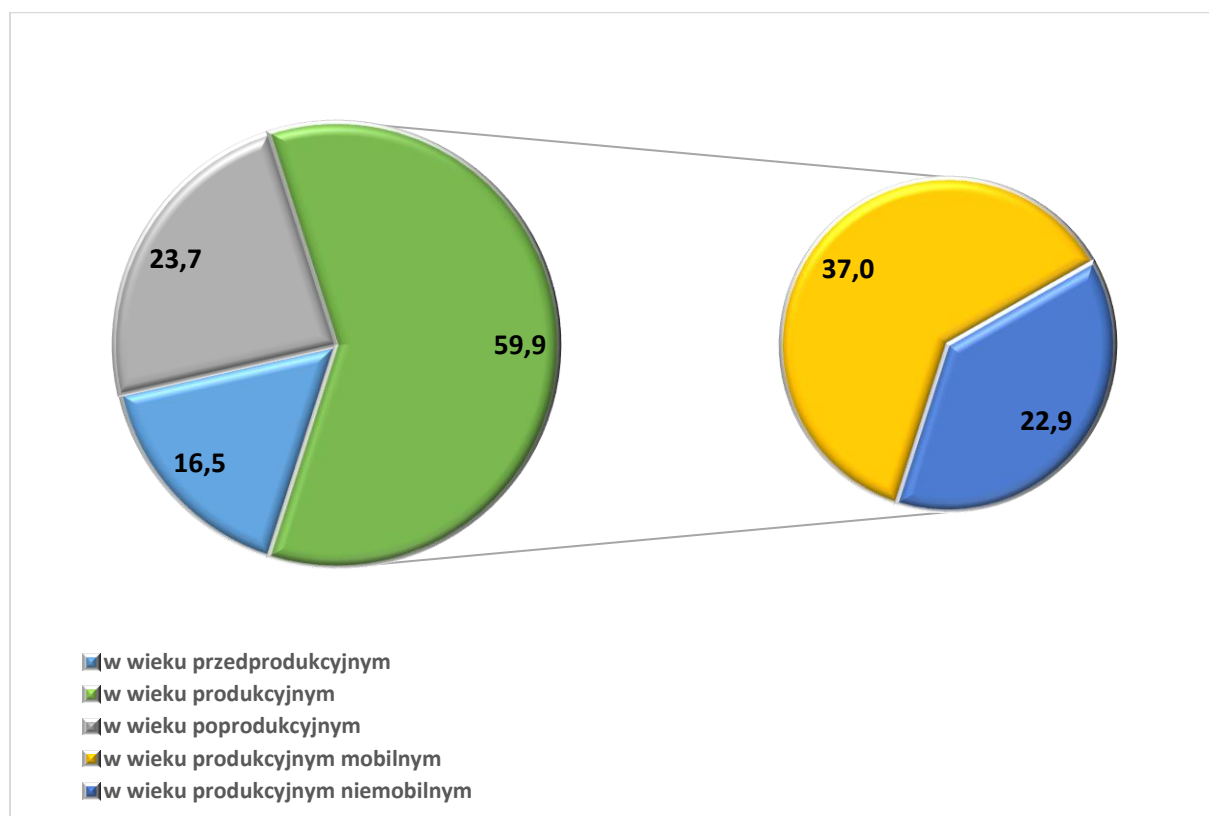
Nazwa	ogółem		w miastach	na wsi
	2018	2019	2019	2019
	[-]	[-]	[-]	[-]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-3,1	-3,5	-4,0	-3,0
Powiat buski	-4,5	-4,4	-5,8	-3,9
Powiat jędrzejowski	-2,9	-3,9	-4,0	-3,8
Powiat kazimierski	-4,2	-4,6	-4,3	-4,7
Powiat kielecki	0,6	0,7	0,4	0,7
Powiat konecki	-4,4	-5,8	-5,1	-6,1
Powiat opatowski	-7,5	-5,5	-3,8	-6,0
Powiat ostrowiecki	-5,7	-6,6	-6,7	-6,6
Powiat pińczowski	-4,6	-5,2	-3,8	-5,8
Powiat sandomierski	-4,6	-4,1	-3,5	-4,5
Powiat skarżyski	-6,0	-6,3	-5,6	-8,0
Powiat starachowicki	-3,7	-4,9	-6,5	-2,8
Powiat staszowski	-2,1	-0,6	-0,3	-0,8
Powiat włoszczowski	-2,4	-3,7	-5,4	-3,2
Powiat m.Kielce	-1,7	-2,5	-2,5	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Analizując wartości wskaźnika w województwie w 2019 roku według miejsca zamieszkania trzeba zauważyć, że średnio w regionie korzystniejsza wartość wskaźnika dotyczyła obszarów wiejskich (-3). W poszczególnych powiatach wyniki były jednak różnorodne, a wartość wskaźnika dla wsi była korzystniejsza w 6 powiatach. Jedynym powiatem gdzie w 2019 roku nie notowano ubytku naturalnego był powiat kielecki (0,7), natomiast najgorsza sytuacja dotyczyła powiatów: ostrowieckiego (-6,6), skarżyskiego (-6,3), koneckiego (-5,8) oraz opatowskiego (-5,5).

Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w 2019 roku w Świętokrzyskim przedstawiał się następująco. Największy odsetek, tj. 59,9% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. W ramach tej grupy przeważały osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata), a mniej było osób w wieku 45-59/64 (produkcyjnym niemobilnym). Drugą co do wielkości udziału grupę stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym 23,7%, a najmniej liczną osoby w wieku przedprodukcyjnym – 16,5%.

Wykres 27. Struktura mieszkańców Świętokrzyskiego wg ekonomicznych grup wieku w 2019 roku w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2019 roku (podobnie jak w roku ubiegłym) zarówno w regionie, jak i średnio w kraju udział osób w wieku nieprodukcyjnym był wysoki. Około 40% stanowiły łącznie osoby w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Udział osób w wieku produkcyjnym w Polsce i w Świętokrzyskim również był podobny (Polska – 60%, Świętokrzyskie – 59,9%).

Struktura ludności regionu w porównaniu do średniej w Polsce różniła się na niekorzyść dla Świętokrzyskiego większym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym (o 1,8 p.p.), a mniejszym w wieku przedprodukcyjnym (o 1,6 p.p.).

Tabela 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2018-2019 w %

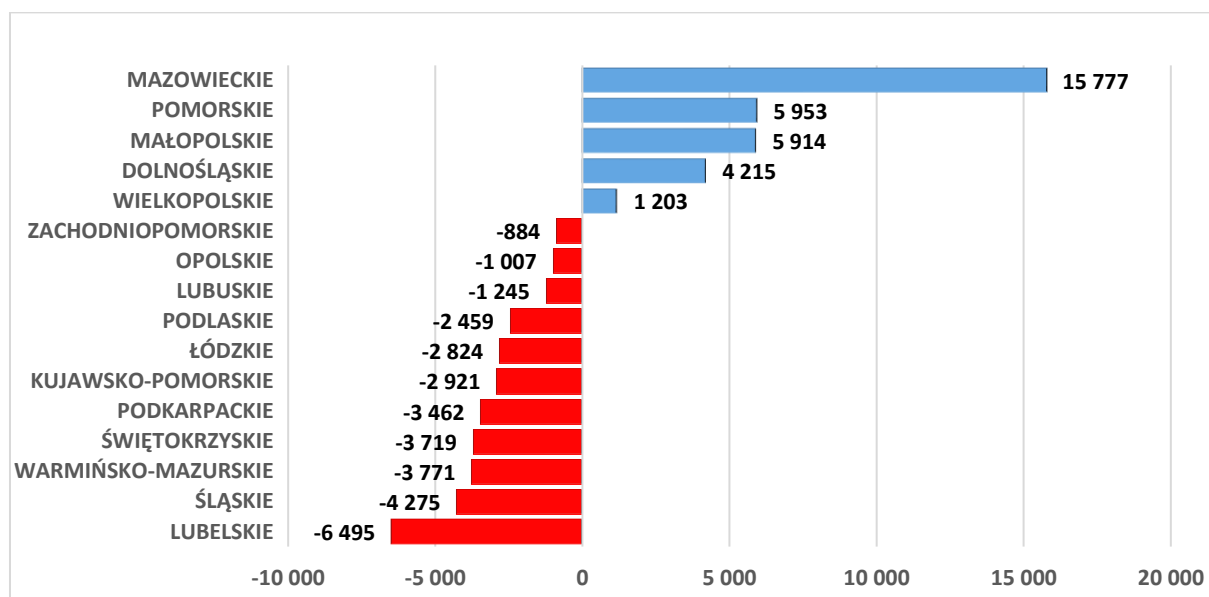
Nazwa	w wieku przedprodukcyjnym		w wieku produkcyjnym		w wieku poprodukcyjnym	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	18,1	18,1	60,6	60,0	21,4	21,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE	16,6	16,5	60,5	59,9	23,0	23,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w województwie powoduje niekorzystną wartość wskaźnika **obciążenia demograficznego**. W 2019 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 39,5 osoby w wieku poprodukcyjnym (2018 rok – 38). Województwo świętokrzyskie pod względem omawianego wskaźnika zajęło podobnie jak przed rokiem przedostatnie miejsce.

Z bilansu ruchu przesiedleńczego między województwami wynika, że mieszkańców regionu systematycznie ubywa. **Saldo migracji wewnętrznych (na pobyt stały) w województwie w 2019 roku uległo dalszemu pogorszeniu osiągając -3 719 osób (w 2018 r. -2 628) i było jednym z najmniej korzystnych w Polsce.**

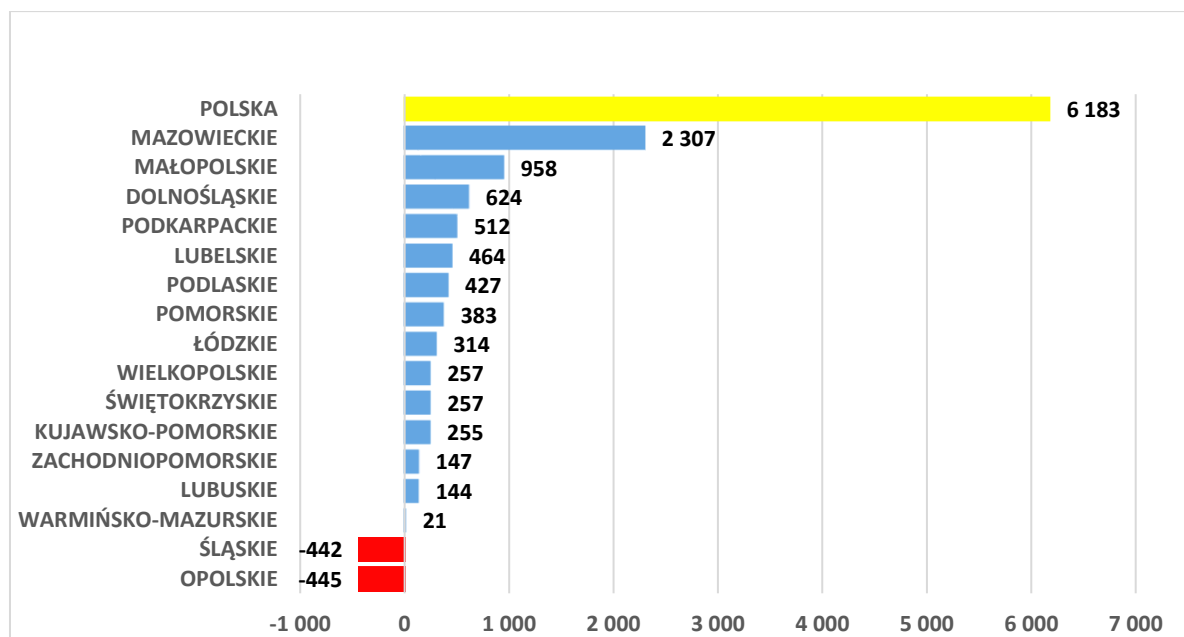
Wykres 28. Saldo migracji wewnętrznych (na pobyt stały) w 2019 roku w osobach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Najbardziej korzystne saldo migracji wewnętrznych w 2019 roku, tak jak i przed rokiem wystąpiło w woj. mazowieckim (15 777) gdzie od wielu lat jest dodatnie i utrzymuje się na wysokim poziomie. Podobna sytuacja charakteryzowała także województwa: pomorskie, małopolskie, dolnośląskie i wielkopolskie, a najmniej korzystne saldo migracji notowały województwa: lubelskie, śląskie i warmińsko-mazurskie. **Województwo świętokrzyskie pod względem wskaźnika w stosunku do 2018 roku spadło o jedno miejsce w rankingu krajowym (z 12. na 13. miejsce).**

Wykres 29. Saldo migracji zagranicznych (na pobyt stały) w 2019 roku w osobach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Pod względem **salda migracji zagranicznych** sytuacja w regionie wyglądała znacznie lepiej, a wartość wskaźnika na poziomie 257 osób pozwoliła na zajęcie **10. miejsca** w Polsce (**przed rokiem 8. Miejsce; 176 osób**). Wzrost wartości wskaźnika na poziomie 176 osób w 2018 roku nie przełożył się jednak na awans w rankingu, a przeciwnie na spadek pozycji Świętokrzyskiego z uwagi na bardziej korzystne wzrosty w większości pozostałych województw.

W 2019 roku w województwie zmarły 14 494 osoby (przed rokiem 14 619 osób). Najczęstszymi przyczynami zgonów pozostają choroby układu krążenia i nowotwory (łącznie 71,6% wszystkich zgonów).

Według najnowszych danych GUS liczba zgonów w Polsce w 2020 roku wyniosła ok. 485 588⁴ (o ok. 75 879 więcej niż przed rokiem tj. o ok. 18,52 %).

Główną przyczyną wzrostu liczby zgonów jest pandemia wirusa SARS-CoV-2, której szczyt zakażeń w Polsce przypadł na jesień 2020 roku. Liczba zgonów zwiększyła się przede wszystkim u osób

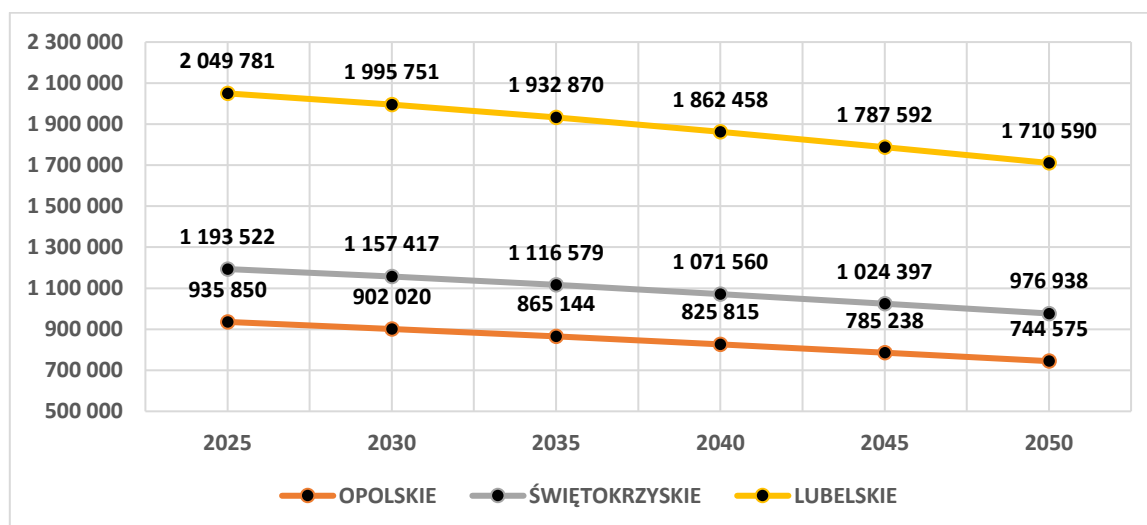
⁴ Dane według tygodni zostały opracowane przez GUS zgodnie z ISO8601. Oznacza to, że pierwszy tydzień roku może zawierać dni z poprzedniego roku, a tydzień ostatni – dni z następnego roku. Tym samym poszczególne tygodnie roku nie sumują się na poszczególne miesiące roku, ani na lata ogółem.

powyżej 60 roku życia – stanowią one aż 94% nadwyżki liczby zgonów względem roku 2019. Spośród przyrostu liczby zgonów w 2020 roku względem roku ubiegłego, 43% stanowią zgony zareportowane przez Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne z przyczyną zgonu SARS-CoV-2. Co więcej, 27% nadwyżki to zgony u pozostałych osób, u których w przeszłości zdiagnozowano zakażenie SARS-CoV-2.⁵

W województwie świętokrzyskim w 2020 roku odnotowano ok. 17 526³ zgonów (o ok. 3 032 zgony więcej niż w 2019 roku tj. o ok. 20,92%).

W regionie w omawianym okresie pogłębiała się niekorzystna sytuacja demograficzna, a negatywne zjawiska społeczne nie zostały „wyhamowane”. Najniższy poziom dzietności w kraju, ubytek naturalny, czy ujemne saldo migracji wewnętrznych to tylko kilka ze wskaźników, które obrazują kontynuację niekorzystnych trendów depopulacyjnych. Niestety także prognozy liczby ludności GUS nie są korzystne dla Świętokrzyskiego, a w województwie w latach 2025-2050 prawdopodobnie nastąpi jeden z największych ubytków ludności.

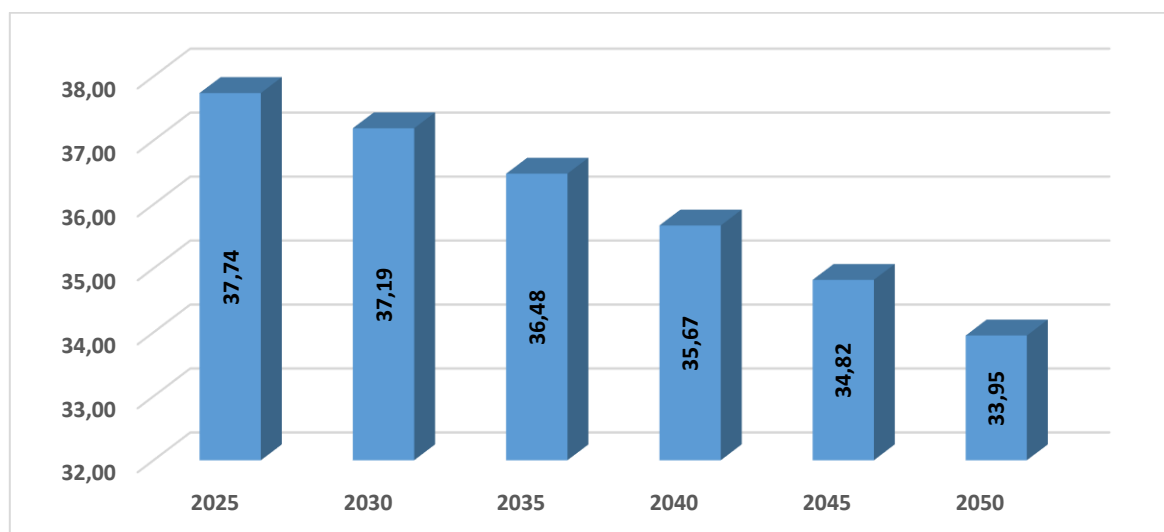
Wykres 30. Prognoza liczby ludności GUS do roku 2050 dla wybranych województw w kraju w osobach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

GUS przewiduje, że w 2050 roku liczba ludności w kraju wyniesie 33,95 mln osób, a województwami o największym procentowym ubytku ludności w latach 2025-2050 będą, oprócz Świętokrzyskiego, także województwa opolskie i lubelskie.

⁵ <https://www.gov.pl/web/zdrowie/raport-o-zgonach-w-polsce-w-2020-r>

Wykres 31. Prognoza liczby ludności GUS do roku 2050 w Polsce w mln osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

RYNEK PRACY⁶

W 2019 roku w województwie notowano wzrost wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 15-64 lat do poziomu 65,4% (wzrost o 2 p.p. w stosunku do 2018 r.). Warto zauważyć, że od roku 2014 obserwowano tendencję wzrostową wskaźnika w regionie, pomijając rok 2018, kiedy to zanotowano jego niewielki spadek w stosunku do roku poprzedzającego. Średnio w Polsce w 2019 roku udział zatrudnionych w tej grupie wiekowej był większy o 2,8 p.p. Na świętokrzyskim rynku pracy w 2019 roku zatrudnionych było 71,9% mężczyzn w wieku 15-64 lat, natomiast udział zatrudnionych wśród kobiet w tej grupie wiekowej wynosił 58,5%. **Poziom wskaźnika w regionie przełożył się na awans o jedną pozycję w rankingu województw z 14. miejsca w 2018 roku.** Największy udział zatrudnionych charakteryzował województwa: mazowieckie (72,6%), pomorskie (70,7%), wielkopolskie (70,7%) i dolnośląskie (70,1%), a najmniejszy: warmińsko-mazurskie (63,4%), podkarpackie (63,7%) oraz lubelskie (65,1%).

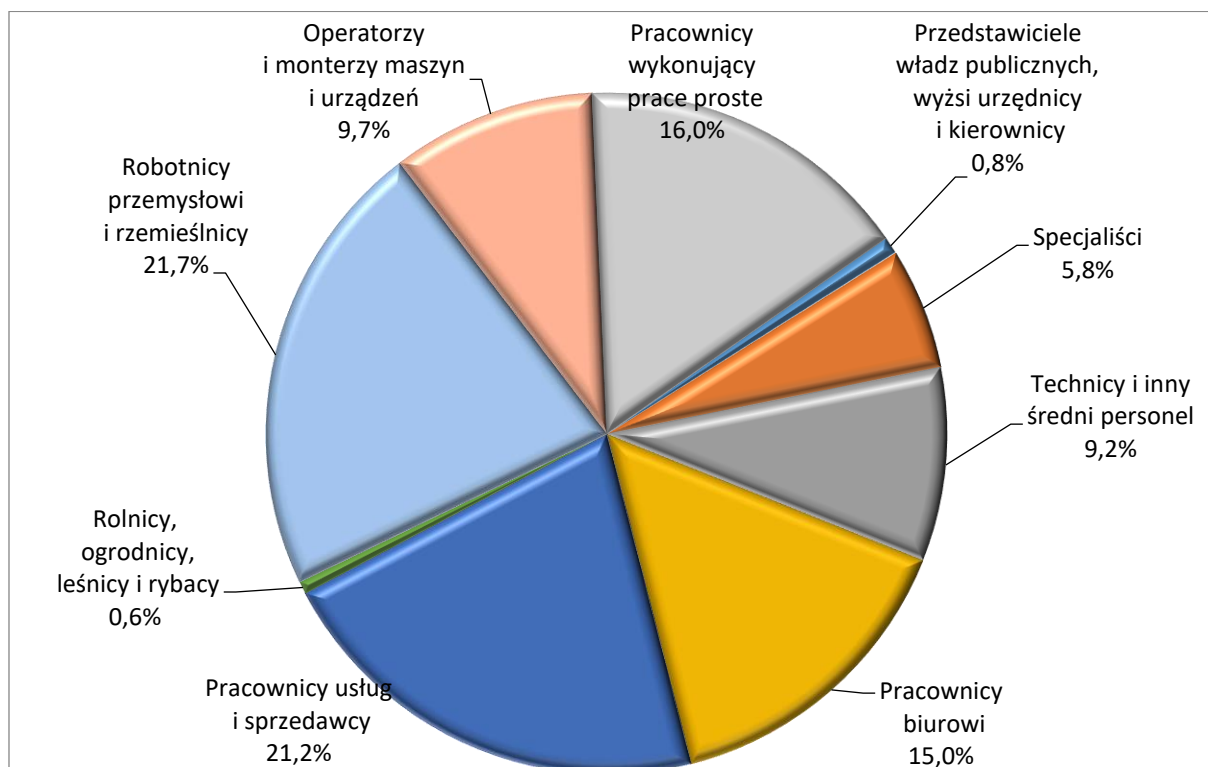
Pod względem **liczby nowo utworzonych miejsc pracy** w 2019 roku, woj. świętokrzyskie **zajął w 2019 roku 13. pozycję w kraju** (14 tys. miejsc, przed rokiem 18,5 tys. miejsc i **12. pozycja**). W porównaniu do liczby miejsc w całym kraju, liczba utworzonych nowych miejsc pracy w regionie stanowiła 2,07% ogółu. Liczba zlikwidowanych miejsc pracy w Świętokrzyskiem była o połowę mniejsza od miejsc nowoutworzonych (7,6 tys.).

Skala zapotrzebowania na pracę mierzona **liczbą zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy ofert zatrudnienia w województwie** w 2020 roku miała ścisły związek z przebiegiem pandemii wirusa SARS-CoV-2 i wynikającymi z niej ograniczeniami w funkcjonowaniu poszczególnych sektorów gospodarki.

⁶ Do opracowania rozdziału wykorzystano dane z GUS oraz dane udostępnione przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach

Znaczący miesięczny spadek liczby ofert nastąpił w marcu, a w kwietniu uległ dalszemu pogłębieniu. W maju nastąpiło wyraźne pozytywne odbicie (wzrost ofert o 65% w stosunku do kwietnia), a w dalszych miesiącach roku skala zmian była już bardziej umiarkowana za wyjątkiem października (pogorszenie sytuacji epidemicznej w kraju). Ogółem w całym roku 2020 pracodawcy zgłosili 20 319 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, to jest o 8 544 mniej niż w roku poprzedzającym.

Wykres 32. Struktura wolnych miejsc pracy w woj. świętokrzyskim według grup zawodów w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie WUP Kielce

Pomimo znacznego spadku liczby ofert pracy w 2020 roku ich struktura według grup zawodowych nie różniła się znacząco od lat poprzednich. Najwięcej miejsc pracy dotyczyło robotników przemysłowych i rzemieślników (21,7%), pracowników usług i sprzedawców (21,2%) oraz pracowników wykonujących prace proste (16%).

Tabela 4. Liczba osób pracujących według sekcji PKD 2007 – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł i budownictwo, usługi w 2019 roku

Nazwa	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	Zakres usług: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości; pozostałe usługi
				2019
				[osoba]
POLSKA	15 782 991	2 380 418	4 242 887	9 159 686
ŚWIĘTOKRZYSKIE	486 123	149 369	111 985	224 769

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2019 roku w województwie pracowało o 1 139 osób więcej niż przed rokiem, przy wzroście w kraju o 168 054 osób. **Udział pracujących w regionie w stosunku do wszystkich pracujących w Polsce wyniósł 3,08% (przed rokiem 3,11%).** Zmiana liczby pracujących w województwie w 2019 roku wg sekcji w porównaniu do tej z przed roku dotyczyła **nieznacznych spadków liczby osób pracujących w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (spadek o 0,09 %) i sektorze usług (spadek o 0,01%) oraz wzrostu pracujących w przemyśle i budownictwie (wzrost o 1,18%).** W przypadku sytuacji w kraju spadek notowano jedynie wśród pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

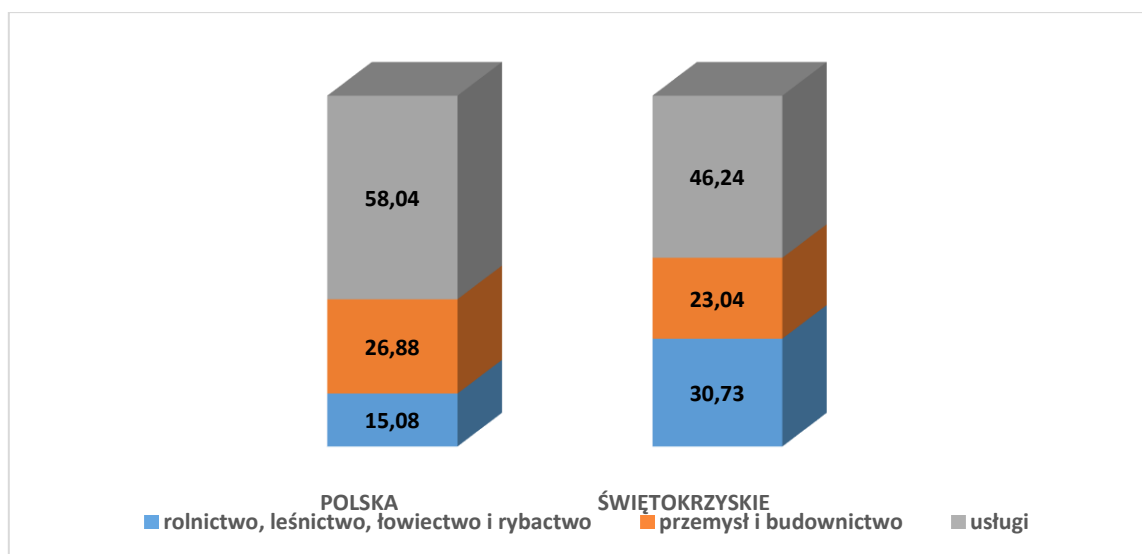
Tabela 5. Zmiana Liczby osób pracujących według sekcji PKD 2007 – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł i budownictwo, usługi w latach 2018-2019 w %

Nazwa	ogółem	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł i budownictwo	Zakres usług: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja; działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości; pozostałe usługi
				2018=100
				[osoba]
POLSKA	101,08	99,78	101,42	101,26
ŚWIĘTOKRZYSKIE	100,23	99,91	101,18	99,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Rok 2019 nie przyniósł diametralnych zmian w strukturze pracujących w województwie. Jako niekorzystne trzeba ocenić zmniejszenie liczby pracujących w sektorze usług. Obecne tempo zmian struktury pracujących (zmniejszenie pracujących w rolnictwie) nie jest wystarczające by w najbliższych latach udział poszczególnych sektorów gospodarki przypominał strukturę udziału w kraju.

Wykres 33. Struktura pracujących w kraju i regionie w 2019 roku w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W dalszym ciągu średnio w kraju udział pracujących w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) w ogóle pracujących był dwukrotnie mniejszy niż w województwie świętokrzyskim. Udział pracujących w usługach był o 11,80 p.p., a pracujących w przemyśle i budownictwie o 3,84 p.p. większy niż w regionie.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (liczone w etatach) w 2020 roku zmniejszyło się o 770 (przed rokiem wzrost o 1 763). W przedsiębiorstwach w świętokrzyskim zatrudnienie realizowano na 124 099 etatach, przy 6 326 013 tego typu etatów w kraju. Udział zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w regionie wyniósł 1,96% zatrudnienia w Polsce.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w woj. świętokrzyskim w 2019 roku wynosiło 4 490,41 zł i było o 319,24 zł wyższe niż przed rokiem, przy średniej płacy w kraju 5 181,63 zł (wzrost o 346,87 zł). Wynagrodzenie w województwie stanowiło 86,7% średniego wynagrodzenia w Polsce (przed rokiem 86,3%), co pozwoliło na zajęcie 14. miejsca wśród województw. W 2019 roku najlepiej zarabiali mieszkańcy woj. mazowieckiego (6 248,47 zł), dolnośląskiego (5 323,55 zł) i śląskiego (5 177,86 zł), a najniższe wynagrodzenia wypłacono w województwach: warmińsko-mazurskim (4 319,51 zł) i podkarpackim (4 388,16 zł).

Tabela 6. Wynagrodzenia w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2019 roku

Nazwa	ogółem	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)
	2019	2019
	[zł]	[%]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	4 490,41	86,7
Powiat m.Kielce	4 879,19	94,2
Powiat jędrzejowski	4 717,56	91,0
Powiat sandomierski	4 656,65	89,9
Powiat staszowski	4 516,27	87,2
Powiat starachowicki	4 481,58	86,5
Powiat włoszczowski	4 459,58	86,1
Powiat skarżyski	4 399,33	84,9
Powiat konecki	4 188,50	80,8
Powiat buski	4 165,07	80,4
Powiat pińczowski	4 145,06	80,0
Powiat ostrowiecki	4 129,16	79,7

Nazwa	ogółem	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)
	2019	2019
	[zł]	[%]
Powiat kielecki	4 056,90	78,3
Powiat opatowski	3 939,62	76,0
Powiat kazimierski	3 794,18	73,2

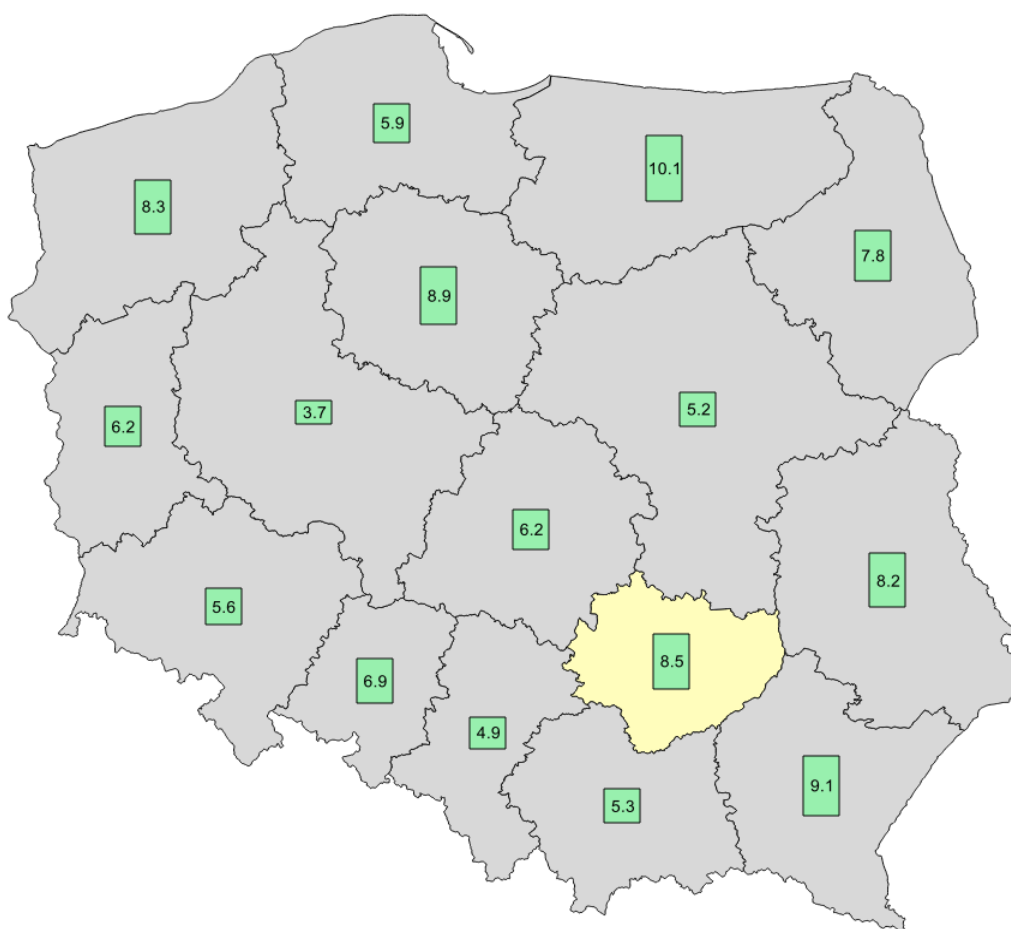
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Powiatami gdzie wypłacono najwyższe wynagrodzenia brutto były: powiat m. Kielce (4 879,19 zł), jędrzejowski (4 717,56 zł) i sandomierski (4 656,65 zł). Najstabilniej zarabiano w powiecie kazimierskim (3 794,18 zł), opatowskim (3 939,62 zł) i kieleckim (4 056,90 zł). Najwyższa średnia płaca wypłacona w powiecie m. Kielce stanowiła 94,2% średniego w kraju. Najniższe przeciętne wynagrodzenia w województwie (powiat kazimierski) stanowiło 73,2% krajowego.

BEZROBOCIE

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim w 2020 roku wyniosła 8,5% (wobec 8% w 2019 roku), przy średniej dla kraju na poziomie 6,2%. **Wartość stopy bezrobocia** uplasowała region na **13. miejscu** w rankingu województw. (2019 r. - 15. miejsce).

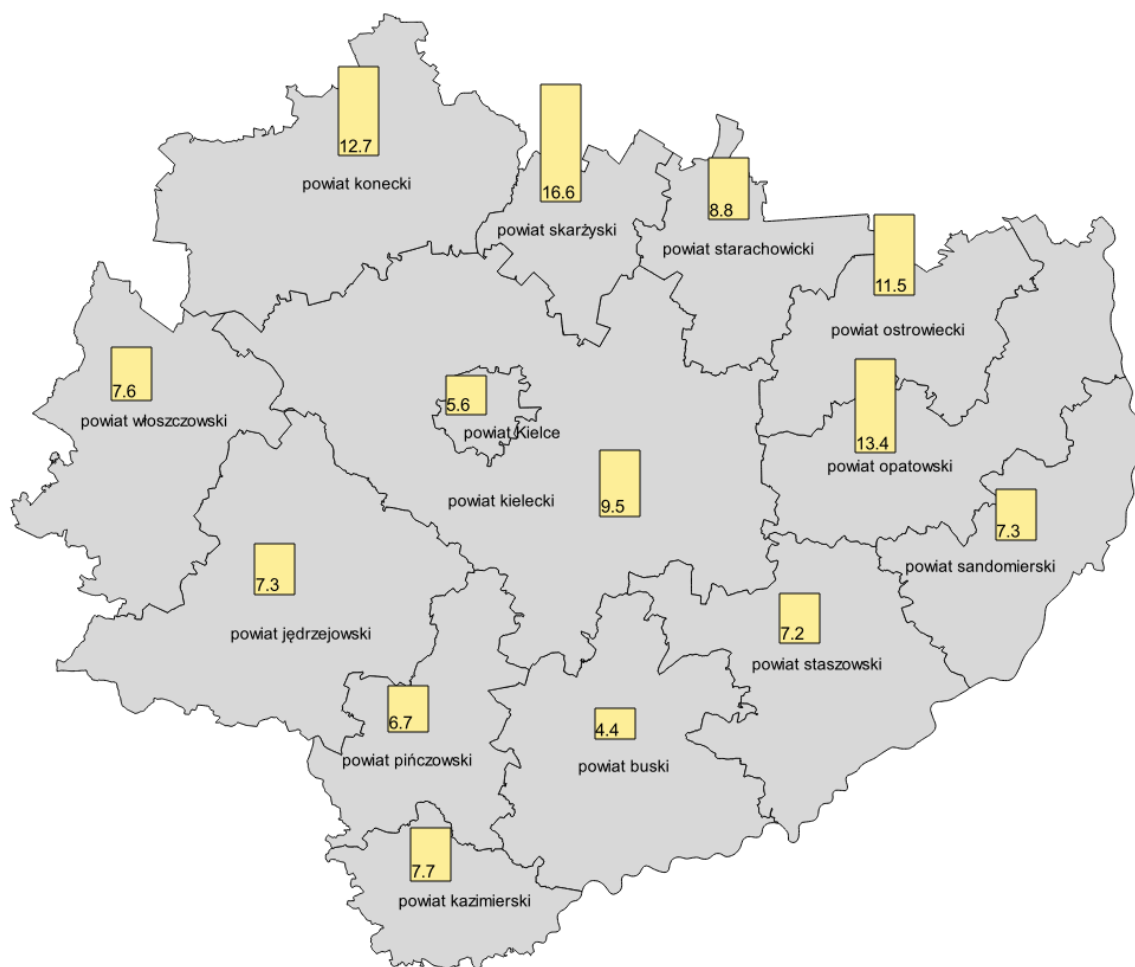
Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 roku według województw w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

We wszystkich województwach w Polsce odnotowano wzrost stopy bezrobocia w stosunku do roku 2019. Wzrost ten wahał się w przedziale od 1,5 p.p. dla województwa zachodniopomorskiego do 0,5 p.p. dla woj. świętokrzyskiego.

Sytuacja w powiatach woj. świętokrzyskiego pod względem poziomu bezrobocia nadal charakteryzowała się znacznym jego zróżnicowaniem terytorialnym. Najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiatach: skarżyskim - 16,6%, opatowskim - 13,4%, koneckim - 12,7%, ostrowieckim - 11,5% i kieleckim - 9,5%, natomiast najniższa w: buskim - 4,4%, m. Kielce - 5,6%, pińczowskim - 6,7%, staszowskim - 7,2%, jędrzejowskim i sandomierskim - po 7,3% oraz włoszczowskim - 7,6%.

Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim w 2020 roku w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Liczba osób bezrobotnych w województwie w 2020 roku zwiększyła się w stosunku do tej z roku poprzedzającego. W końcu grudnia 2020 roku w rejestrach urzędów pracy w regionie widniało **44 881 osób bezrobotnych** - o **2 839** więcej niż w roku 2019. Notowany roczny wzrost liczby bezrobotnych był dość znaczny i wynosił 6,8%. **Roczny wzrost liczby bezrobotnych w kraju wyniósł 20,8%** co w liczbach bezwzględnych przełożyło się na **180 058 bezrobotnych** więcej niż przed rokiem. Wzrost bezrobocia wystąpił we wszystkich województwach, przy czym omawiany wzrost w Świętokrzyskiem **był najmniejszy**. Największy przyrost bezrobotnych dotyczył województw: śląskiego (wzrost o 36,8%), pomorskiego (wzrost o 34,4%), małopolskiego (32,6%), najmniejszy województw: świętokrzyskiego, lubelskiego (wzrost o 10,3%) oraz warmińsko - mazurskiego (12,6%).

Tabela 7. Liczba bezrobotnych w województwach w latach 2019 -2020 oraz zmiana w 2020 roku

Nazwa	ogółem		
	2019	2020	zmiana
	[osoba]	[osoba]	2019 = 100
POLSKA	866 374	1 046 432	120,8
DOLNOŚLĄSKIE	56 022	68 822	122,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	64 060	73 482	114,7
LUBELSKIE	69 379	76 505	110,3
LUBUSKIE	18 498	23 674	128,0
ŁÓDZKIE	58 722	67 812	115,5
MAŁOPOLSKIE	62 610	83 050	132,6
MAZOWIECKIE	123 208	146 375	118,8
OPOLSKIE	20 948	24 976	119,2
PODKARPACKIE	75 455	87 326	115,7
PODLASKIE	33 277	37 830	113,7
POMORSKIE	41 817	56 216	134,4
ŚLĄSKIE	66 521	91 032	136,8
ŚWIĘTOKRZYSKIE	42 042	44 881	106,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	45 731	51 475	112,6
WIELKOPOLSKIE	46 313	60 958	131,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	41 771	52 018	124,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W odniesieniu do grudnia 2019 roku wzrost liczby osób bezrobotnych w województwie wystąpił w dwunastu powiatach, przy czym najsilniejszy odnotowano w buskim - 19,9% (262 osoby), skarżyskim - 16,2% (583 osoby), kazimierskim - 15,9% (171 osób), koneckim - 15,7% (507 osób) oraz m. Kielce - 13,7% (736 osób). Spadek poziomu bezrobocia wystąpił w dwóch powiatach: kieleckim - 8,6% (667 osób) i opatowskim - 1,1% (35 osób).

Warto zauważyć, że od 2014 roku aż do 2019 zarówno w regionie, jak i ogólnie w kraju bezrobocie systematycznie spadało. Pandemia wirusa SARS-CoV-2 oraz jej konsekwencje społeczno-gospodarcze dotknęły rynek pracy w całej Polsce. Istotnym czynnikiem chroniącym przed falą zwolnień i wzrostem bezrobocia w trakcie spowolnienia gospodarki było wsparcie kierowane do pracodawców i pracowników w ramach programów pomocowych uruchomionych przez Rząd RP w ramach tarczy antykrzysowych w formie ulg, pożyczek czy dopłat na prowadzenie działalności lub refundacji kosztów wynagrodzeń pracowników. Wymierna pomoc dla firm znalazła odzwierciedlenie w umiarkowanym

wzroście stopy bezrobocia rejestrowanego w skali roku: w województwie z 8,0% do 8,5%, a w kraju z 5,2% do 6,2%.

Liczba osób biernych zawodowo (osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej tzn. nie pracują i nie są bezrobotne) **w woj. świętokrzyskim w 2019 roku zmalała o ok. 7 tys. osób**, co jest zjawiskiem pozytywnym. W porównaniu do roku poprzedzającego udział kobiet w ogóle biernych zawodowo nieznacznie wzrósł, a zmalał udział mężczyzn. Podobną tendencję zaobserwowano też w kraju.

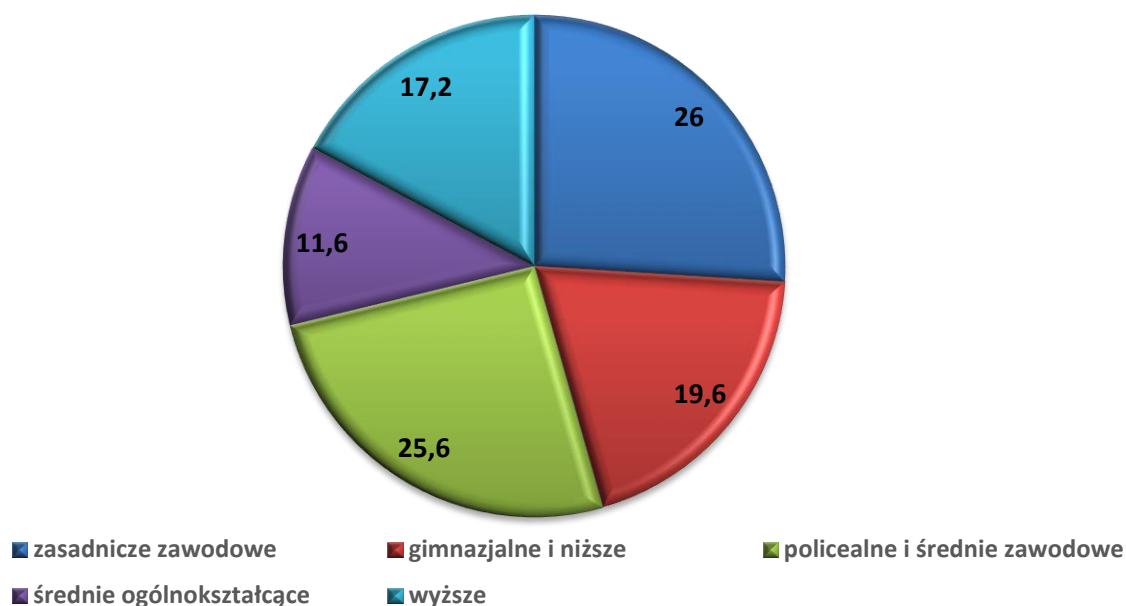
Tabela 8. Liczba osób biernych zawodowo w woj. świętokrzyskim

Nazwa	bierni zawodowo					
	ogółem		mężczyźni		kobiety	
	wartość liczbowa		udział w ogóle		udział w ogóle	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
	[tys. osób]	[tys. osób]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	13 286	13 264	38,35	38,15	61,65	61,85
ŚWIĘTOKRZYSKIE	469	462	39,45	39,09	60,55	60,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Struktura poziomu wykształcenia bezrobotnych w 2020 roku przedstawiała się następująco: największą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26%, w 2019 r. – 26,5%) oraz osoby, które ukończyły szkoły policealne i średnie zawodowe (25,6%, w 2019 r. – 25,2%). 17,2% bezrobotnych ukończyło uczelnie wyższe (2019 r. – 17,5%), a 11,6% posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące (2019 r. – 11,4%). Wykształcenie gimnazjalne i niższe posiadało 19,6% bezrobotnych (w 2019 r. – 19,4%). Analiza poziomu wykształcenia bezrobotnych potwierdza utrzymujący się niski poziom wykształcenia bezrobotnych w regionie, wciąż grupy o najniższym wykształceniu (**zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe**) stanowiły łącznie znaczny udział w ogóle bezrobotnych (45,6%).

Wykres 34. Podział bezrobotnych w woj. świętokrzyskim ze względu na posiadane wykształcenie w 2020 roku w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach

Pod względem struktury bezrobotnych nie odnotowano w regionie istotnych zmian. Wciąż wysoki pozostawał udział osób młodych do 30 roku życia (27,6% wobec 28,1% w 2019 r.) oraz osób powyżej 50 lat - 24,9% (2019 r. – 25,1%). W dalszym ciągu większość bezrobotnych to kobiety (51,4% wobec 52,7% w 2019 r.), najczęściej w wieku 55 lat i więcej. Podobnie jak przed rokiem więcej osób bezrobotnych zamieszkało na wsi (54,7%, w 2019 r. – 57%). W 2020 roku udział osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych wzrósł do poziomu 26,3% ogółu bezrobotnych (2019 r. – 24,8%).

Podsumowując analizę sytuacji w województwie pod względem bezrobocia trzeba zaznaczyć, że rok 2020 był rokiem specyficznym, a notowane wartości odbiegają od wcześniejszego trendu w związku z ogólnoświatową pandemią wirusa SARS-CoV-2. Sytuacja pandemiczna, wdrożone środki zaradcze, mające na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się wirusa wpłynęły na sytuację społeczno-gospodarczą na całym świecie, w tym w znacznej mierze na sytuację na rynku pracy. Czasowe zamknięcia niektórych branż gospodarki i ograniczenia w prowadzeniu działalności wpłynęło na wyhamowanie tempa rozwoju gospodarczego i przełożyło się na wzrost bezrobocia. Na obecnym etapie nie ma możliwości wnioskowania czy wzrost bezrobocia będzie zjawiskiem krótkotrwałym czy utrzyma się w kolejnych latach. W związku z wciąż trwającym zagrożeniem, nie da się przewidzieć negatywnych skutków obecnej sytuacji dla gospodarki kraju, a ich konsekwencje uzależnione będą od tego jak szybko świat i Europa poradzi sobie z pandemią.

EDUKACJA

Wychowanie przedszkolne

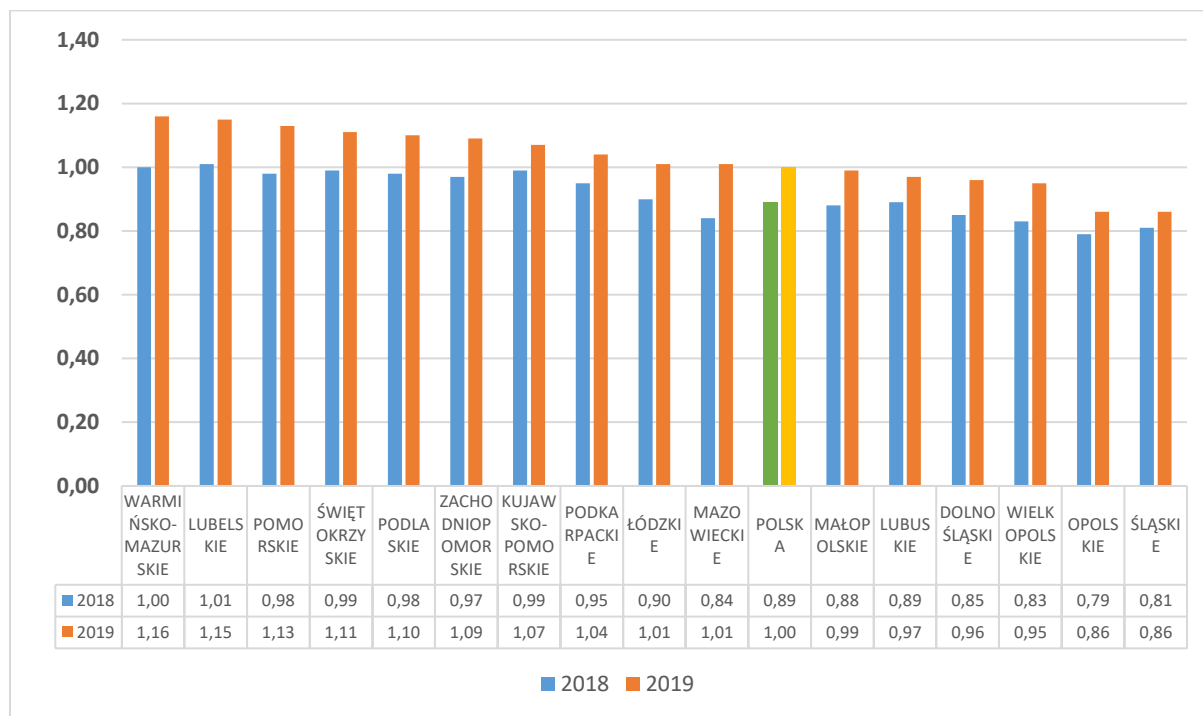
Pierwszym etapem kształcenia objęte są dzieci w wieku 3-6 lat. Od 1 września 2017 roku gminy są zobowiązane do zapewnienia miejsc realizacji wychowania przedszkolnego dzieciom od 3. roku życia. Każde dziecko po skończeniu 6 roku życia ma obowiązek odbyć roczne przygotowanie przedszkolne.

W 2019 roku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w regionie było 37 026, przy ogólnej liczbie dzieci w tej grupie wiekowej 42 365, co stanowi 87,4%. W porównaniu do roku 2018 liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego spadła o 0,61%. Zwiększeniu uległ natomiast odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (wzrost o 1,1 p.p.). Pod względem liczby dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, województwo świętokrzyskie zajmowało w 2019 roku **14. miejsce** wśród województw. Pozycje pozostałych województw również nie uległy zmianie w stosunku do roku poprzedniego.

Ogólna liczba placówek wychowania przedszkolnego w roku 2019 wynosiła 803, co stanowiło 3,6% wszystkich placówek w kraju (w 2018 r. – 3,65%). Wychowanie przedszkolne realizowano w 355 przedszkolach (w 2018 r. – 339), 347 oddziałach przedszkolnych (w 2018 r. – 359), 100 punktach przedszkolnych (w 2018 r. – 109) i 1 zespole wychowania przedszkolnego.

Wartość wskaźnika dla dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w roku 2019 wynosiła 1,11 (w 2018 r. – 0,99). Jest to wynik świadczący o niekorzystnej sytuacji w regionie w kontekście dostępności do przedszkoli. Województwo świętokrzyskie znalazło się na **13. pozycji** w rankingu województw. Jak prezentuje wykres 36, województwa, które odnotowały bardziej niekorzystny wynik to warmińsko-mazurskie, lubelskie i pomorskie. Wskaźnik ten dla kraju wynosił 1,00, co sugeruje że ilość miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego na terenie kraju jest równa liczbie dzieci w wieku 3-5 lat. W regionie świętokrzyskim najłatwiejszy dostęp do miejsc wychowania przedszkolnego w 2019 r. miały dzieci z powiatów: m. Kielce (0,79; w 2018 r. – 0,70), skarżyskiego (0,84; w 2018 r. – 0,86), sandomierskiego (0,91; w 2018 r. – 0,79). Powiat skarżyski był jedynym obszarem, który odnotował poprawę niniejszego wskaźnika. Najtrudniejszy dostęp do miejsc w przedszkolu odnotowano w powiecie kieleckim (1,65; w 2018 r. – 1,30), starachowickim (1,49; w 2018 r. – 1,44) oraz opatowskim (1,44 w 2018 r. – 1,41). Omawiane dane sugerują, że dostępność do placówek wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-5 lat uległa pogorszeniu względem lat ubiegłych.

Wykres 35. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Edukacja dzieci i młodzieży

W roku 2019 w województwie świętokrzyskim liczba funkcjonujących szkół podstawowych zmniejszyła się do 563 (w 2018 r. – 571). Naukę w nich pobierało 89 506 uczniów (w 2018 r. – 89 589), liczba uczniów zmalała o 83 w porównaniu do roku poprzedniego. Rok 2018 był ostatnim rokiem funkcjonowania gimnazjów w regionie.

Poziom wiedzy uczniów szkół podstawowych został zweryfikowany egzaminem ósmoklasistów. W województwie świętokrzyskim w 2020 roku do egzaminu przystąpiło 10 145 uczniów. Średnie wyniki ósmoklasistów w świętokrzyskim wynosiły:

- Język polski 59% (w 2019 r. – 63 %)
- Matematyka 46% (w 2019 r. – 44 %)
- Język angielski 52% (w 2019 r. – 57 %)

Najlepsze średnie wyniki z jęz. polskiego, matematyki i jęz. angielskiego uzyskano w m. Kielce. Wysokie wyniki z języka polskiego uzyskano także w powiatach: buskim (60 %), kieleckim (59 %), skarżyskim (59 %), starachowickim (59 %), z matematyki natomiast w powiatach: kieleckim (47 %), buskim (45 %), koneckim (45 %), starachowickim (45 %), staszowskim (45 %), z angielskiego: ostrowiecki (54 %), skarżyski (54 %), starachowicki (52 %). Najniższe wyniki z egzaminów z języka polskiego odnotowano w powiatach: opatowskim (52 %), pińczowskim (55 %), sandomierskim (55 %), z matematyki:

włoszczowskim (39 %), opatowskim (41 %), sandomierskim (42 %), z jęz. angielskiego: pińczowski (44 %), kazimierski (46 %), opatowski (46%).

Tabela 9. Wyniki egzaminu ósmoklasistów w woj. świętokrzyskim w 2020 roku

Powiat	Język polski		Matematyka		Angielski	
	Średni wynik w %	Liczba zdających	Średni wynik w %	Liczba zdających	Średni wynik w %	Liczba zdających
buski	60	597	45	596	51	587
jędrzejowski	57	820	43	821	49	805
kazimierski	58	256	43	256	46	255
kielecki	59	1801	47	1801	50	1785
konecki	58	685	45	685	50	643
opatowski	52	451	41	451	46	445
ostrowiecki	58	905	43	905	54	882
pińczowski	55	304	44	306	44	303
sandomierski	55	598	42	598	49	596
skarżyski	59	527	43	527	54	505
starachowicki	59	788	45	787	52	779
staszowski	58	621	45	621	50	609
włoszczowski	57	395	39	396	48	381
m. Kielce	64	1397	56	1395	68	1366

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Szkolnictwo ponadpodstawowe/ponadgimnazjalne

W województwie świętokrzyskim w 2019 r. działało 70 liceów ogólnokształcących (bez szkół specjalnych) dla młodzieży (w 2018 r. – 67). Uczęszczało do nich 19 986 uczniów (w 2018 r. – 15 431). Znaczny wzrost liczby uczniów (o 4 555), wynika z faktu, że 2019 r. był pierwszym rokiem, gdzie obok uczniów gimnazjum, szkoły średnie zostały zasilone uczniami ósmych klas szkół podstawowych (efekt wprowadzenia reformy systemu oświaty na podstawie Ustawy z dnia 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe). Liczba absolwentów w 2018 r. wynosiła 5 095 (w 2018r. – 5 228). Liceów dla dorosłych w 2019 r. w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 41 (w 2018 r. – 55), kształciło się w nich 3 087 uczniów (w 2018 r. 3 952) i ukończyło je 1 322 absolwentów (w 2018 r. – 1497). Niższa liczba liceów (o 14) i uczniów (o 865) w porównaniu do roku 2018, może sugerować spadek zainteresowania kształceniem się w liceach ogólnokształcących dla dorosłych. Tabela 10 przedstawia informację o ilości liceów ogólnokształcących i liczbie uczniów tych liceów dla powiatów regionu świętokrzyskiego. Najwięcej liceów ogólnokształcących i uczniów odnotowano w m. Kielce (18 liceów, 7773 uczniów),

najmniej natomiast w powiatach kazimierskim (1 liceum, 281 uczniów) i pińczowskim (1 liceum, 340 uczniów). W 2019 roku w każdym powiecie w województwie w porównaniu do roku poprzedzającego wzrosła liczba uczniów.

Tabela 10. Liczba i uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży (bez szkół specjalnych) w latach 2018-2019

Powiat	licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych			
	ogółem		uczniowie	
	2018	2019	2018	2019
buski	3	3	817	962
jędrzejowski	5	5	753	992
kazimierski	1	1	224	281
kielecki	4	5	324	559
konecki	3	3	850	1 107
opatowski	4	4	558	698
ostrowiecki	7	6	1 305	1 799
pińczowski	1	1	279	340
sandomierski	8	8	982	1 170
skarżyski	3	3	858	1 094
starachowicki	4	5	1 020	1 314
staszowski	5	5	693	866
włoszczowski	3	3	788	1 031
m.Kielce	16	18	5 980	7 773

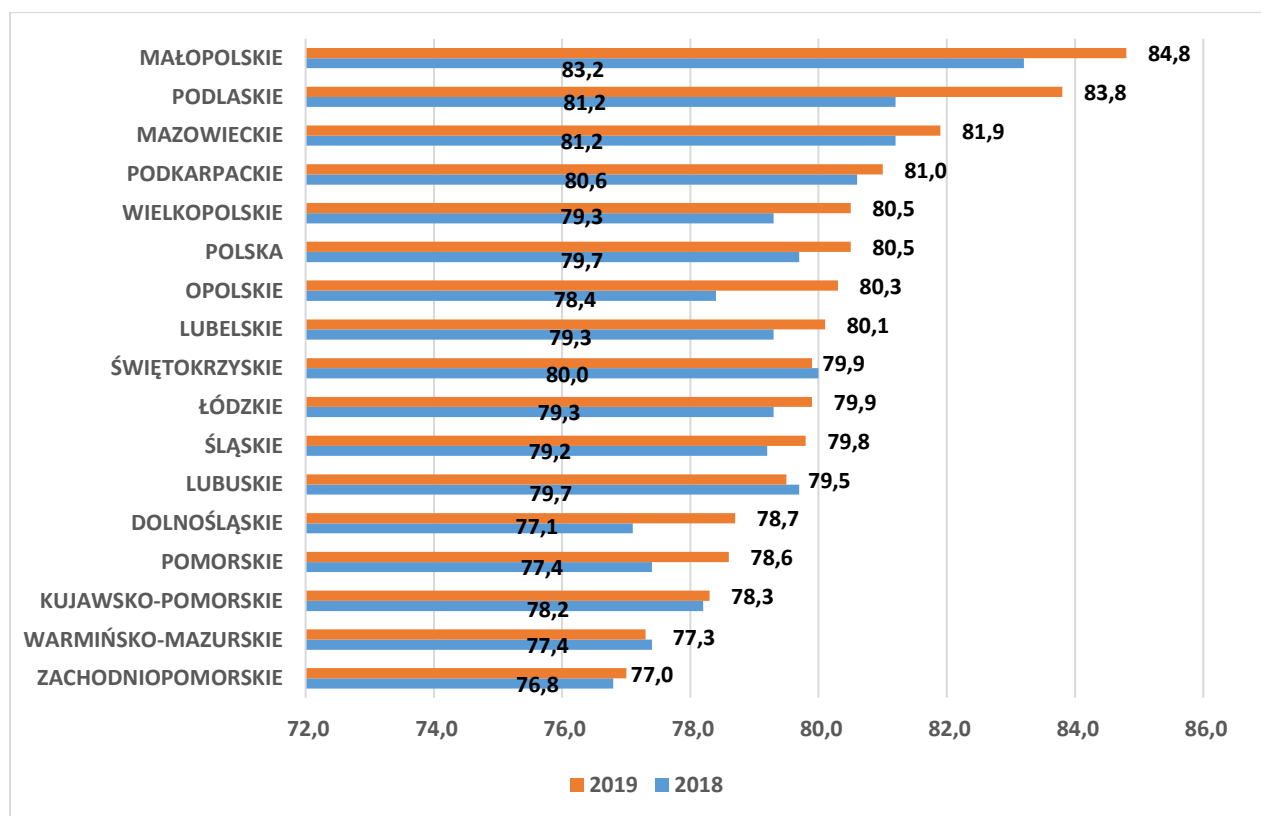
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Na terenie województwa świętokrzyskiego w roku 2019 zlokalizowanych było 77 szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych, średnich i zawodowych (w 2018 r. – 79). Tak jak w 2018 roku, województwo świętokrzyskie należało do województw o najmniejszej liczbie szkół zawodowych. Mniejsza liczba takich placówek znajdowała się w podlaskim (62), lubuskim (59) i opolskim (55). Naukę w szkołach zawodowych pobierało 23 712 uczniów (w 2018 r. – 18 722), to 44,9% wśród wszystkich uczniów szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych (w 2018 r. – 43,8%), jest to trzeci wynik w kraju za województwem lubuskim 45,0% (w 2018 r. – 43,3%) i podkarpackim 45,6% (w 2018 r. – 45,8%).

Jakość kształcenia w liceach i technikach badana jest wskaźnikiem zdawalności egzaminów maturalnych (egzaminów dojrzałości). W 2019 roku zdawalność egzaminu wyniosła 87,4% (w 2018 r. – 87%), przy czym absolwenci liceów ogólnokształcących, którzy zdali egzamin maturalny to 93,6% (w 2018 r. – 92,8%), natomiast techników to 76,9% (w 2018 r. – 76,9%).

Średnia wyników maturalnych w 2019 r. w regionie świętokrzyskim wynosiła 79,9% (w 2018 r. – 80,0%), był to 8 wynik w kraju. Najwyższą średnią odnotowano w województwach: małopolskim 84,8% (w 2018 r. – 83,2%), podlaskim 83,8% (w 2018 r. – 81,2%), mazowieckim 81,9% (w 2018 r. – 81,2%). Najniższe w zachodniopomorskim 77% (w 2018 r. – 76,8%), warmińsko-mazurskim 77,3% (w 2018 r. – 77,4%), kujawsko-pomorskim 78,3% (w 2018 r. – 78,2%).

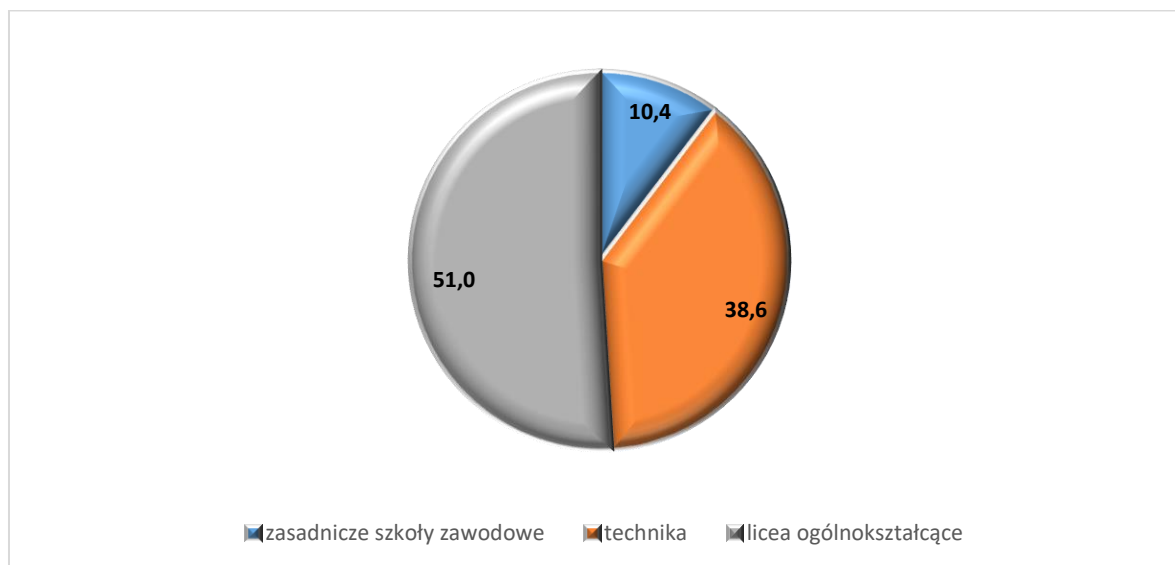
Wykres 36. Średnie wyniki egzaminu maturalnego w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W regionie w 2019 roku ponad połowa uczniów szkół ponadpodstawowych/ ponadgimnazjalnych ukończyła kształcenie w liceach ogólnokształcących, a co 10 osoba ukończyła zasadniczą szkołę zawodową.

Wykres 37. Procentowy udział absolwentów poszczególnych rodzajów szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych w ogóle absolwentów tego typu szkół w regionie w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Szkolnictwo policealne i zawodowe

W województwie świętokrzyskim w roku 2019 prowadzone były 64 szkoły policealne z kolejami dla pracowników służb społecznych (w 2018 r. – 83), w tym jedna szkoła policealna specjalna. Uczęszczało do nich łącznie 7 575 uczniów (w 2018 r. – 9 256). W omawianym roku ukończyło je 4102 osoby (w 2018 r. – 3534). Najwięcej szkół policealnych zlokalizowanych było w Kielcach (25), w powiecie ostrowieckim (9) oraz w powiecie skarżyskim i koneckim (5). Jedynym powiatem, w którym nie funkcjonowała żadna placówka tego typu był powiat włoszczowski.

W Świętokrzyskiem kwalifikacje zawodowe można było uzyskać w jednej z 91 (w 2018 r. – 82) placówek: zasadniczych szkół zawodowych, szkół branżowych i szkół przysposabiających do pracy zawodowej specjalnych. Uczęszczało do nich łącznie 5 989 uczniów (w 2018 r. – 4 590). W roku 2019 szkoły tego typu ukończyło 1 188 osób (w 2018 r. – 1 438).

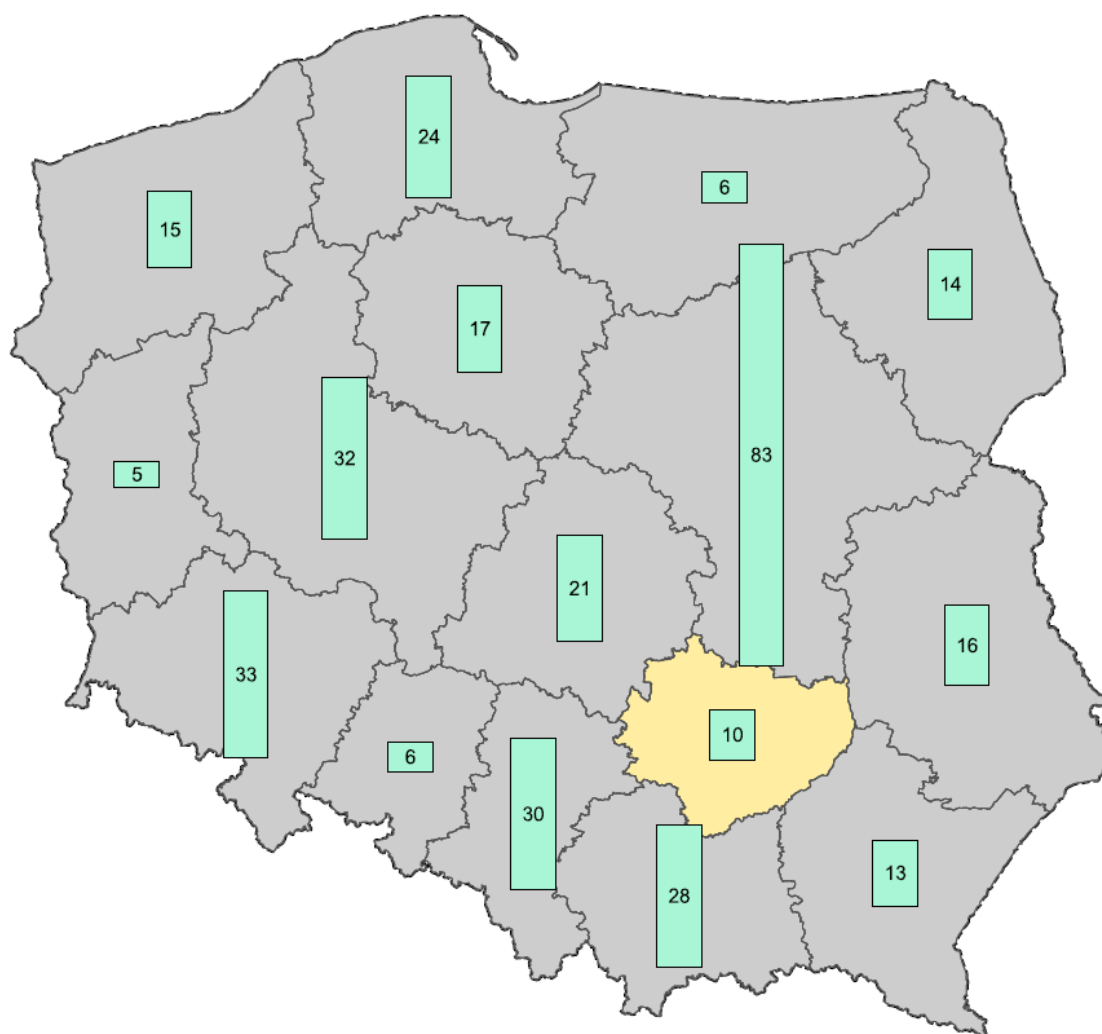
W roku szkolnym 2019-2020 w okresie styczeń-luty 2020 i czerwiec-lipiec 2020 do obu części egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie dla uczniów: szkół zawodowych, absolwentów, eksternów oraz osób, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe przystąpiło 11 427 osób (w poprzednim roku 9 549). Wynik pozytywny spośród zdających otrzymało 8 165 osób, co daje 71,5%.

W ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w regionie, udział absolwentów zasadniczych szkół zawodowych wyniósł w 2019 roku 10,4% (w 2018 r. 12%), przy średniej dla kraju 13,6% (w 2018 r. – 14,4%), co dało 13 wynik w kraju wśród województw, przed łódzkim, podlaskim i mazowieckim.

Szkolnictwo wyższe, studia doktoranckie i podyplomowe

W 2019 roku w województwie świętokrzyskim zgodnie z danymi z GUS działało 10 szkół wyższych, rok wcześniej 12, ponieważ informacje prezentowane dla danych za 2019 rok uwzględniają wprowadzenie nowej typologii instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki. W regionie w wyższych uczelniach pracowało 1529 (w 2018 r. – 1570,6) nauczycieli akademickich, którzy stanowili 1,64% (w 2018 r. – 1,68%) wszystkich nauczycieli akademickich w Polsce. W gronie nauczycieli akademickich wyróżniamy 451 profesorów, 4 docentów, 674 adiunktów, 257 asystentów.

Mapa 3. Liczba uczelni wyższych w podziale na województwa w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS/BDL

Pod względem liczby studentów na 10 tysięcy ludności w 2019 r. województwo świętokrzyskie ukłasyfikowało się na **15. pozycji**, ze wskaźnikiem 163 (w 2018 r. – 183). Jest to jeden ze słabszych wyników na tle kraju, a gorszy wynik uzyskało jedynie województwo lubuskie – 125 (w 2018 r. – 131). Najwyższe wskaźniki odnotowano dla województw: mazowieckiego 452 (w 2018 r. – 457), małopolskiego 426 (w 2018 r. – 442) i dolnośląskiego 405 (w 2018 r. – 415). W 2019 roku na kierunkach

technicznych i przyrodniczych studiowało 21,9% (w 2018 r. – 21,3%) wszystkich studentów przy średniej dla Polski 20,6%. Jest to szósty wynik w kraju ex aequo z województwem podlaskim. W czołówce uplasowały się województwa małopolskie 27,3%, dolnośląskie 26,4%, podkarpackie 24,5%. Liczba słuchaczy studiów podyplomowych i uczestników studiów doktoranckich na 1000 ludności w roku 2019 odnotowała spadek z 3,5 osoby w roku 2018 do 2,8 w roku 2019. Był to **12 wynik** w kraju przy najwyższym wskaźniku dla województwa mazowieckiego (13,0), a najniższym dla lubuskiego (0,9).

ZDROWIE

W województwie świętokrzyskim liczba lekarzy (personel pracujący ogółem) przypadający na 10 tys. ludności w 2019 roku wynosił 53,3 (w 2018r. – 53), przy średniej dla Polski 58,8 (w 2018 r. – 57,7) i jest to **8 wynik** w kraju. Najłatwiejszy dostęp do lekarzy charakteryzował województwo mazowieckie, gdzie na 10 tys. ludności przypadało 80,1 lekarzy, najniższy natomiast województwo wielkopolskie 36,7 lekarzy na 10 tys. ludności.

Tabela 11. Dostępność do lekarzy - liczba lekarzy na 10 tys. ludności w powiatach

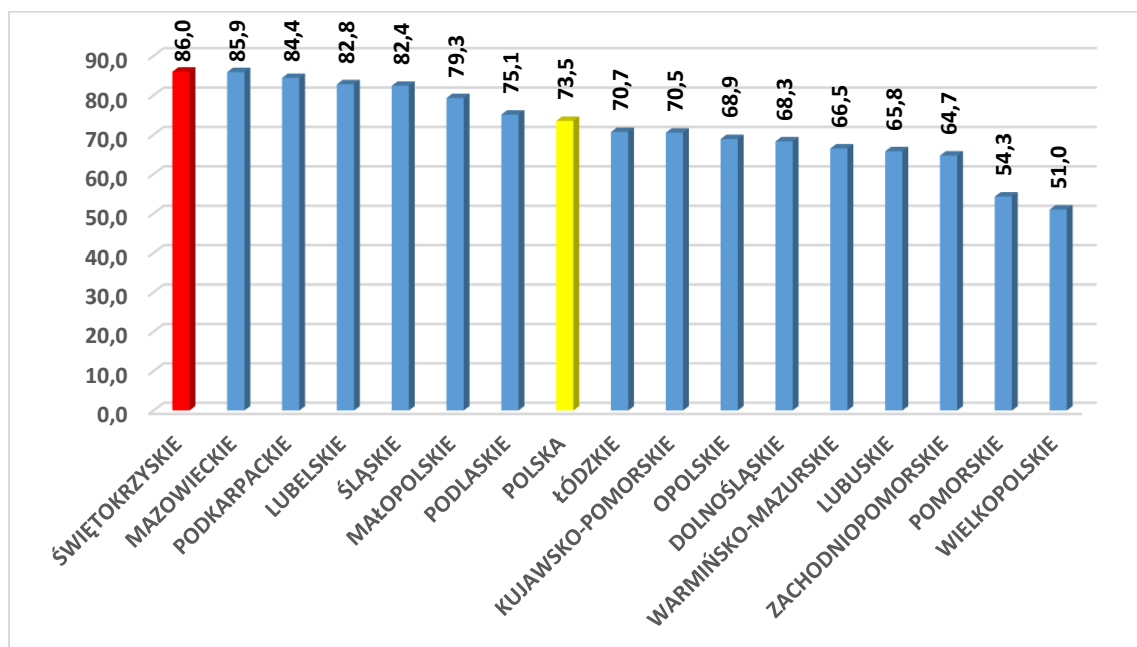
Powiat	lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności	
	2018	2019
Powiat buski	47,2	46,7
Powiat jędrzejowski	23,2	24,6
Powiat kazimierski	18,9	19,3
Powiat kielecki	28,0	27,3
Powiat konecki	38,3	40,8
Powiat opatowski	22,4	22,3
Powiat ostrowiecki	42,0	42,2
Powiat pińczowski	26,0	27,0
Powiat sandomierski	39,1	41,5
Powiat skarżyski	45,6	46,8
Powiat starachowicki	45,5	43,0
Powiat staszowski	36,9	36,6
Powiat włoszczowski	29,8	26,0
Powiat m.Kielce	149,7	151,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Najłatwiejszy dostęp do lekarzy w województwie świętokrzyskim miały osoby mieszkające w m. Kielce – 151,4 na 10 tys. ludności oraz powiaty: buski (46,7), skarżyski (46,8) i starachowicki (43). Najgorsze wyniki odnotowano w powiatach: kazimierskim (19,3) i opatowskim (22,3).

W regionie świętokrzyskim w 2019 roku dostępność do pielęgniarek i położnych była najwyższa w kraju. Liczba pracujących pielęgniarek i położnych na 10 tys. w 2019 wynosiła 86 (w 2018 r. – 83,5) przy średniej kraju 73,5 (w 2018 r. – 72). Najmniej pielęgniarek na 10 tys. ludności było w województwach: wielkopolskim (51) i pomorskim (54,3).

Wykres 38. Liczba pielęgniarek i położnych (personel pracujący) na 10 tys. ludności w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W powiatach województwa świętokrzyskiego najwyższy wskaźnik pracujących pielęgniarek i położnych na 10 tys. ludności odnotowano w powiatach: m. Kielce – 191,9, buskim – 102,5, sandomierskim – 80,2. Najniższe wskaźniki wystąpiły natomiast w powiecie kazimierskim – 35,1, jędrzejowskim – 42,0 oraz opatowskim – 46,1.

Dostępność do usług medycznych

W 2019 w Świętokrzyskiem funkcjonowały 24 szpitale ogólne (tyle samo funkcjonowało w roku 2018). Szpitale dysponowały łącznie 5 348 łózkami (w 2018 r. 5 721). W regionie funkcjonował 1 szpital psychiatryczny z 750 łózkami (stan bez zmian w stosunku do 2018 roku). W ciągu 2019 roku w szpitalach ogólnych leczeniu poddanych zostało 264 492 pacjentów (bez ruchu międzyoddziałowego), natomiast w szpitalu psychiatrycznym 9 928 pacjentów.

Pod względem liczby mieszkańców przypadających na jedno łóżko województwo świętokrzyskie w 2019 roku zajęło **8. pozycję** (231 osób na łóżko) wśród województw (w 2018 r. – 8. pozycja 217 osób na łóżko), przy średniej krajowej 230 (w 2018 r. – 211). Największą dostępność do łóżek w szpitalach ogólnych odnotowano w województwie śląskim (194), lubuskim (211), łódzkim (213), najmniejszą natomiast w pomorskim (278), wielkopolskim (267) i opolskim (256). Pomimo małej liczby ludności

przypadającej na 1 łóżko w szpitalach ogólnych, ich wykorzystanie w województwie świętokrzyskim było najwyższe w kraju. W 2019 roku wynosiło ono 74,8% (273 dni w roku) i było wyższe o 5,6 p.p. (20 dni) od średniego wykorzystania łóżek w Polsce oraz o 9,4 p.p. (34 dni) od wykorzystania łóżek w szpitalach ogólnych województwa śląskiego, w których wskaźnik ten był najniższy w kraju. Wykorzystanie łóżek w województwie świętokrzyskim wzrosło w stosunku do 2018 roku o 5,8 p.p. (21 dni).

Zgodnie z danymi z końca 2019 roku w 15 szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach (w 2018 r. – 16) oraz w 1 stacjonarnym zakładzie rehabilitacji leczniczej w ciągu roku przebywało łącznie 78 673 kuracjuszy leczonych stacjonarnie (w 2018 r. – 83 980). W przychodni uzdrowiskowej przyjęto 6 369 kuracjuszy w trybie ambulatoryjnym (2018 r. – 6 085).

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2019 r. funkcjonowały 642 przychodnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej (w 2018 r. – 634).

Tabela 12. Przychodnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w powiatach województwa świętokrzyskiego

Nazwa	przychodnie ogółem	
	2018	2019
Powiat buski	31	34
Powiat jędrzejowski	36	38
Powiat kazimierski	8	8
Powiat kielecki	77	76
Powiat konecki	22	23
Powiat opatowski	25	25
Powiat ostrowiecki	54	58
Powiat pińczowski	21	20
Powiat sandomierski	40	41
Powiat skarżyski	33	32
Powiat starachowicki	39	39
Powiat staszowski	32	31
Powiat włoszczowski	25	25
Powiat m.Kielce	191	192

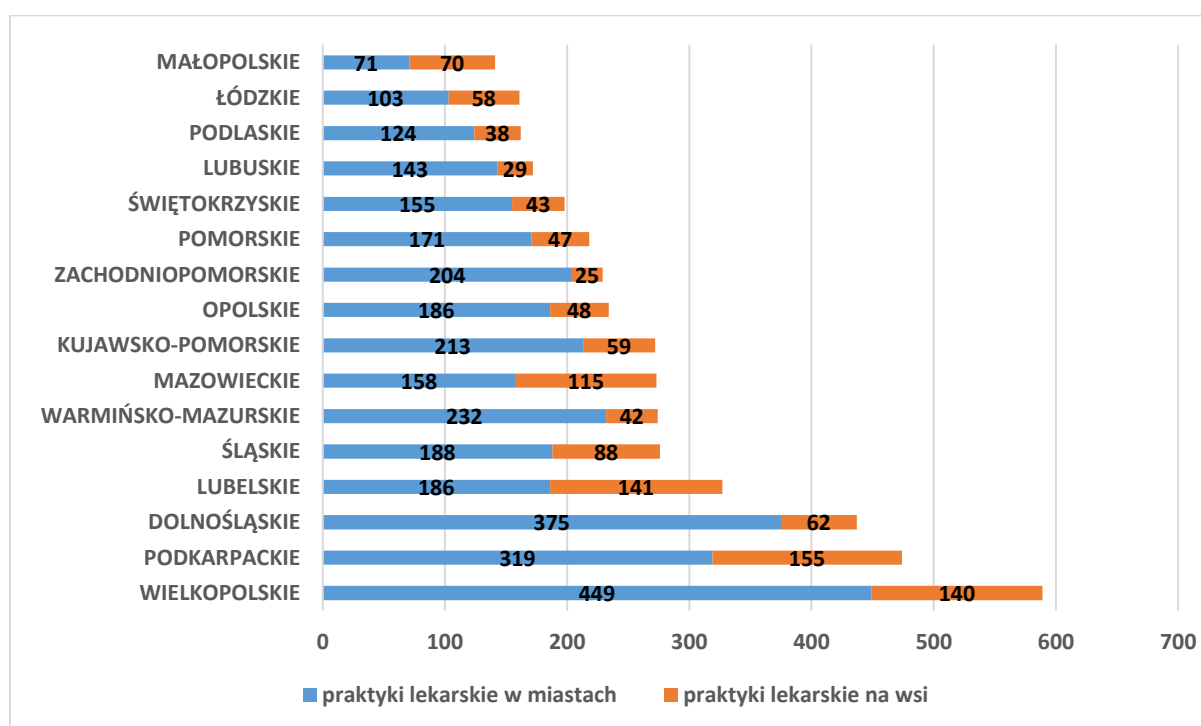
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Najwięcej przychodni w regionie było w 2019 roku w m. Kielce (192). Duża liczba przychodni funkcjonowała także w powiecie kieleckim (76) i ostrowieckim (58). Największy wzrost liczby

przychodni względem roku poprzedniego odnotowano w powiecie ostrowieckim (o 4 przychodnie) i powiecie buskim (o 3 przychodnie). W czterech powiatach zmniejszyła się ilość przychodni (kieleckim, pińczowskim, skarżyskim, staszowskim).

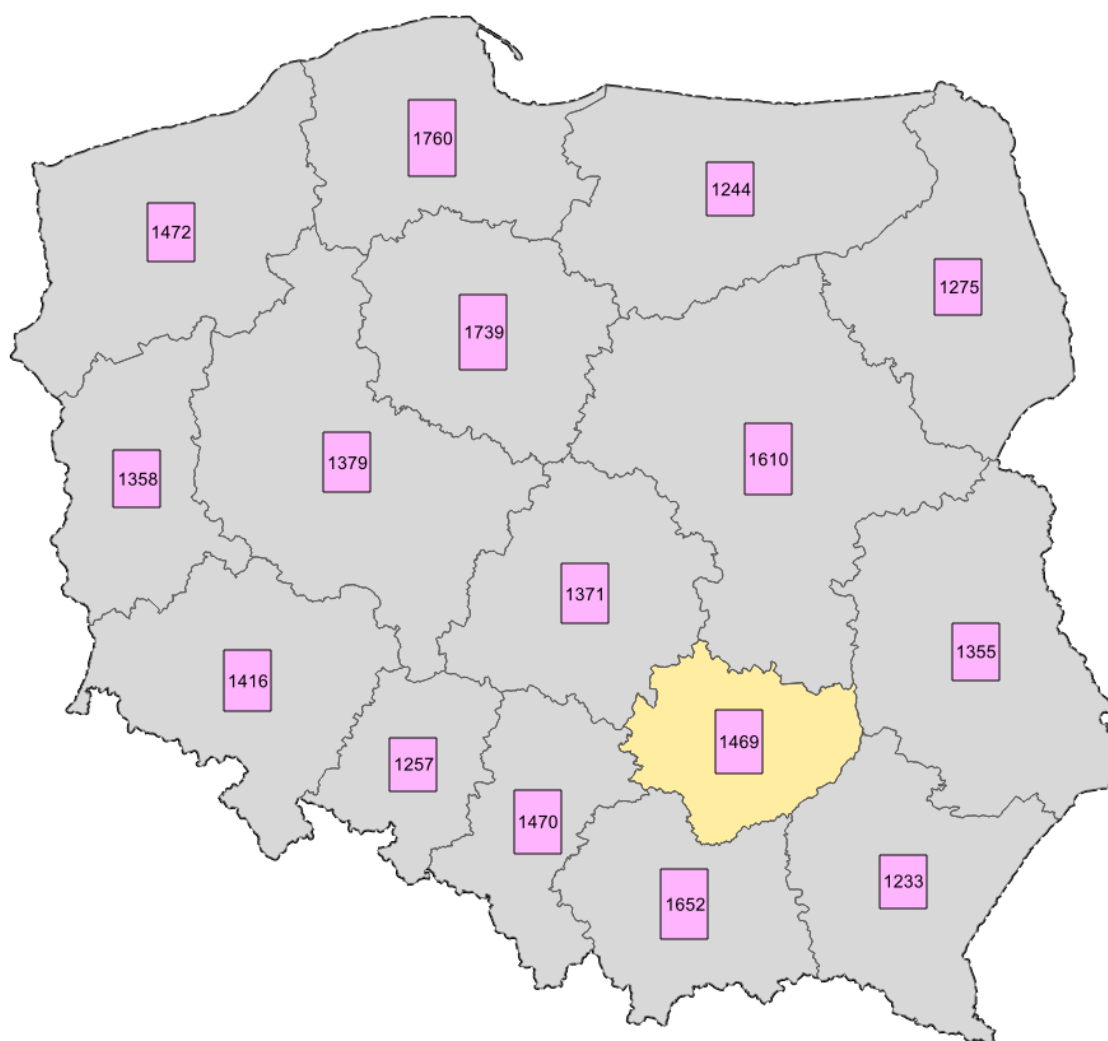
Działania przychodni wspierane były w 2019 roku przez 198 praktyk lekarskich i stomatologicznych (w 2018 r. 212), co uplasowało województwo świętokrzyskie na 12 pozycji na tle kraju. Najmniej praktyk lekarskich i stomatologicznych notowano w woj. małopolskim (141), łódzkim (161) i podlaskim (162), najwięcej natomiast w woj. wielkopolskim (689), podkarpackim (474) oraz dolnośląskim (437). W całym kraju funkcjonowało 4 437 takich podmiotów (w 2018 r. – 4 820).

Wykres 39. Praktyki lekarskie i stomatologiczne realizujące świadczenia medyczne w 2019 w mieście i na wsi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Na jeden podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2019 roku w Świętokrzyskiem przypadało 1 469 osób (w 2018 r. – 1 468). Średnia dla kraju wynosiła 1 461 (w 2018 r. – 1 439). Najwięcej ludności na jedną przychodnię i praktykę odnotowano w województwie pomorskim (1 760), a najmniej – podkarpackim (1 233).

Mapa 4. Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej według województw

Źródło: Publikacja GUS - Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2019 roku

W 2019 roku, podobnie jak w roku poprzednim, na 10 tys. mieszkańców województwa świętokrzyskiego przypadło 5 przychodni. W analogicznym okresie wskaźnik dla Polski wynosił 6 przychodni na 10 tys. mieszkańców. **Jedynym województwem o niższym współczynniku od woj. świętokrzyskiego było kujawsko-pomorskie (4).**

Liczba hospicjów w roku 2019 w województwie świętokrzyskim wynosiła 9. Zlokalizowano w nich 150 łóżek, podobnie jak w 2018 roku. Liczba pacjentów hospicjów wyniosła 1 375 (w 2018r. 1 293). W 2019 funkcjonował 1 oddział opieki paliatywnej, który przyjął 234 pacjentów (w 2018 r. brak oddziałów paliatywnych). W 16 zakładach opiekuńczo-leczniczych przyjętych zostało 1 693 pacjentów (w 2018 r. 16 zakładów, 1 792 pacjentów), natomiast w 3 zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, przyjęto 90 pacjentów (w 2018 r. 3 zakłady 93 pacjentów).

Liczba łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych na 100 tys. w województwie świętokrzyskim w 2019 roku wyniosła 87,5 (w 2018 r. – 85,7), przy średniej dla Polski 96,3 (w 2018 r. 94,1). Wskaźnik ten najlepiej wypadł w województwie dolnośląskim – 142,7, najgorzej wielkopolskim – 43,5.

W ramach Państwowego Ratownictwa Medycznego w 2019 roku w świętokrzyskim działało 49 zespołów (40 podstawowych i 9 specjalistycznych), 1 lotniczy zespół ratownictwa medycznego i 10 szpitalnych oddziałów ratunkowych. W 2019 ratownicy medyczni interweniowali 125 663 razy (w 2018 r. 130 490). Najwięcej interwencji przeprowadzili ratownicy z województw: mazowieckiego (446 283), śląskiego (409 385) i dolnośląskiego (279 637), najmniej natomiast z opolskiego (71 985), podlaskiego (78 230) oraz lubuskiego (78 650).

Dostępność do usług opiekuńczych

W 2019 roku liczba miejsc w żłobkach w regionie, w porównaniu do roku poprzedzającego, wzrosła o 18% do 2 887 miejsc (w 2018 r. – 2 450), co przełożyło się na 85 dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (w 2018 r. – 69). Średnia dla kraju wynosiła 124. Mimo wzrostu wskaźnika był to jeden z najniższych wyników na tle kraju - za województwem warmińsko-mazurskim (3 774 miejsca, 86 dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3). Na koniec roku 2019 na terenie regionu świętokrzyskiego funkcjonowało 70 stacjonarnych zakładów pomocy społecznej (w 2018 r. – 72), w których łącznie było 4 380 miejsc (w 2018 r. – 4 529 miejsc) z 4 185 mieszkańcami (w 2018 r. – 4 368 mieszkańców). Spośród stacjonarnych zakładów pomocy społecznej 6 podlegało samorządowi gmin, 24 samorządowi powiatów oraz 40 o niepublicznym organie prowadzącym. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowiły domy pomocy społecznej (37), schroniska dla bezdomnych (11), placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej (7), noclegownie (4), ponadto w regionie funkcjonowały rodzinne domy pomocy (6), dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (3), środowiskowy dom samopomocy lub inny ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (1) i pozostałe (1).

Instytucjonalną opieką nad dziećmi i młodzieżą w świętokrzyskim zajmują się placówki wsparcia dziennego, których w województwie świętokrzyskim na koniec 2019 roku było 206 (w 2018 r. – 192) z 4 987 miejscami (w 2018 r. – 4 494), w których 31 grudnia przebywało 4 772 osób. Ze wsparcia w ciągu całego roku skorzystało 6 725 osób (w 2018 r. – 7 125). W ramach rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonowało 980 rodzin zastępczych (w 2018 r. – 986), pod których opieką przebywało 1 358 dzieci. W 13 rodzinnych domach dziecka (w 2018 r. – 14) znajdowało się 86 wychowanków (w 2018 r. – 75).

JAKOŚĆ ŻYCIA

Jakość życia⁷ w kontekście polityki społecznej rozumiana jest jako stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i niematerialnych — spełniania standardów lub realizacji wartości: biologicznych, psychologicznych, duchowych, społecznych i politycznych, kulturalnych, ekonomicznych i ekologicznych jednostek, rodzin i zbiorowości. Jak widać z samej definicji, problematyka jest bardzo szeroka i obejmuje wiele aspektów życia ludzkiego. W poniższym materiale wybrano i omówiono kilka podstawowych wskaźników obrazujących poziom jakości życia w województwie świętokrzyskim w 2019 i 2020 roku.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym (odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa relatywnego⁸) **w regionie w 2019 roku wzrósł nieznacznie** do poziomu 19,2% (2018 r.-19,1%). Ogólnie w kraju notowano spadek wskaźnika z 14,2% notowanego w 2018 roku do 13% w 2019 r. Poziom wskaźnika dla woj. świętokrzyskiego w 2019 roku pozwolił na zajęcie **13. miejsca** wśród województw. Największe zagrożenie ubóstwem wystąpiło w gospodarstwach domowych z woj. podlaskiego (21,8%), warmińsko-mazurskiego (21%) oraz małopolskiego (20,9%), a najmniejsze z pomorskiego (6%), opolskiego (7,9%) i dolnośląskiego (8,4%). W porównaniu do roku poprzedzającego zagrożenie ubóstwem relatywnym w większości województw zmalało, wzrost odnotowano tylko w województwach: zachodniopomorskim (wzrost o 1,2 p.p.), podlaskim (wzrost o 1 p.p.), łódzkim (wzrost o 0,3 p.p.) oraz świętokrzyskim (wzrost o 0,1 p.p.).

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwie domowym w województwie świętokrzyskim w 2019 roku wynosił 1 626,46 zł i był większy od tego z 2018 roku o 76,64 zł. W porównaniu do pozostałych regionów kraju dochód, którym dysponowało przeciętne gospodarstwo domowe w 2019 r. w świętokrzyskim nie był wysoki, a wartość wskaźnika pozwoliła na zajęcie **13. miejsca** w rankingu województw.

Miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych przypadające na jedną osobę w 2019 roku w świętokrzyskim zmniejszyły się w porównaniu do roku poprzedzającego o 16,06 zł (dla przypomnienia w roku 2018 notowano jeden z większych wzrostów kwotowych). W 2019 roku zmniejszenie wydatków w gospodarstwach domowych odnotowano tylko w województwie podlaskim (o 36,59 zł) i właśnie świętokrzyskim, natomiast w pozostałych regionach i ogólnie w kraju notowano wzrosty. Największe wydatki na osobę charakteryzowały województwa: mazowieckie (1 476,26 zł), dolnośląskie (1 382,62 zł) i łódzkie (1 374,59 zł), a najmniejsze: warmińsko-mazurskie (1 006,9 zł),

⁷ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/jakosc-zycia;3916390.html>

⁸ Relatywna granica ubóstwa rozumiana jest jako kwota równa 50% średnich miesięcznych wydatków gospodarstw domowych.

podkarpackie (1 015,69 zł) oraz podlaskie (1 029,51 zł). Województwo świętokrzyskie w 2019 roku ze wskaźnikiem na poziomie 1 059,05 zł zajęło **13. miejsce** wśród województw.

W ogóle gospodarstw domowych w 2019 roku w województwie świętokrzyskim 63,3% gospodarstw posiadało do dyspozycji samochód osobowy (Polska średnio - 67,8%), a region pod tym względem zajął 13. miejsce w kraju przed województwami: pomorskim (62,9%), zachodniopomorskim (62,6%) oraz warmińsko-mazurskim (62,4%).

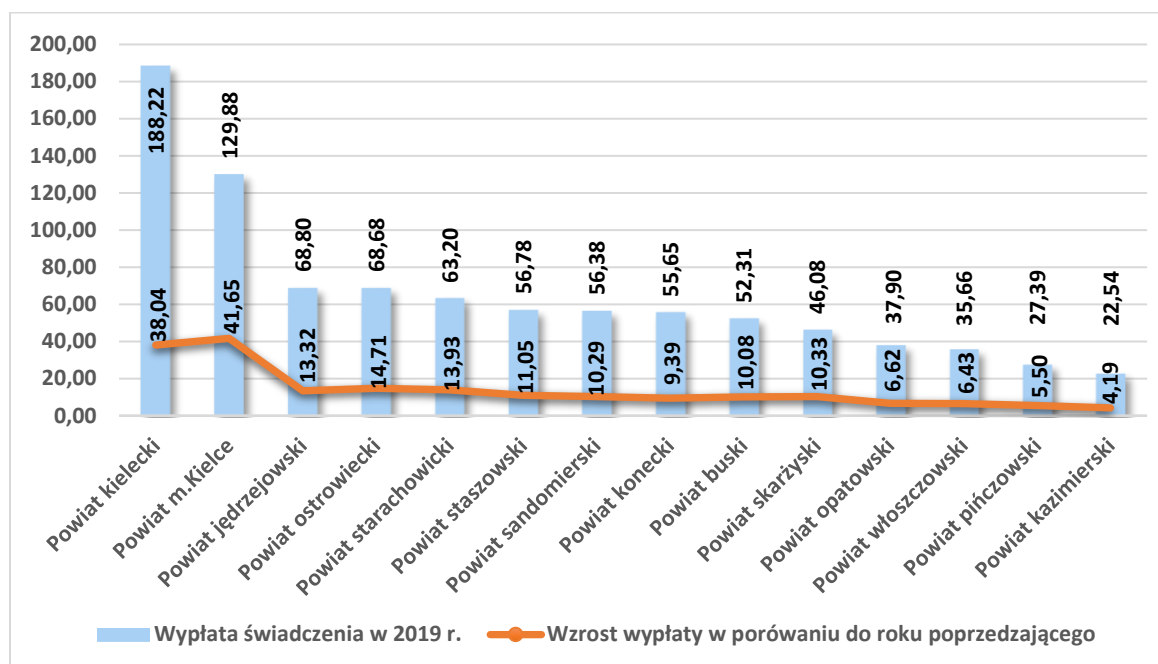
Odsetek gospodarstw wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu (w ogóle gospodarstw) w regionie w 2019 roku był niestety najmniejszy wśród województw w kraju i wynosił 71,4%. Najlepszą sytuację notowano w województwach: kujawsko-pomorskim, pomorskim i dolnośląskim gdzie omawiany udział wynosił odpowiednio: 83,9%, 83,4%, 82,9%. Średnio w Polsce 80,2% gospodarstw domowych było wyposażonych w urządzenie z dostępem do sieci Internet.

Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymały świadczenie wychowawcze 500+ w okresie od 1 stycznia 2019 do 30 czerwca 2019 w świętokrzyskim wniosła 113 599, a w okresie od 1 lipca 2019 do 31 grudnia 2019 - 175 491.

W okresie od 1 stycznia 2019 do 30 czerwca przeciętnie comiesięczne wsparcie otrzymało 75 036 rodzin.

Kwota świadczenia wypłacona w województwie w 2019 roku (prawie **909,5 mln zł**) stanowiła 2,98% łącznej kwoty wypłaconej w kraju. Mniejszy udział w wypłaconej kwocie 500+ miało województwo opolskie (2,14%) i lubuskie (2,47%). W całym kraju wypłacono ponad 30,5 mld zł, o 8,3 mld więcej niż w roku 2018. **W regionie, podobnie jak w pozostałych województwach również notowano wzrost wypłaty świadczenia w porównaniu do roku poprzedniego, który wyniósł 195,5 mln zł.** Rozkład terytorialny wypłaty 500+ w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego w 2019 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 40. Wypłata świadczenia 500+ w województwie świętokrzyskim na poziomie powiatów w 2019 roku oraz zmiana w stosunku do 2018 roku w mln zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

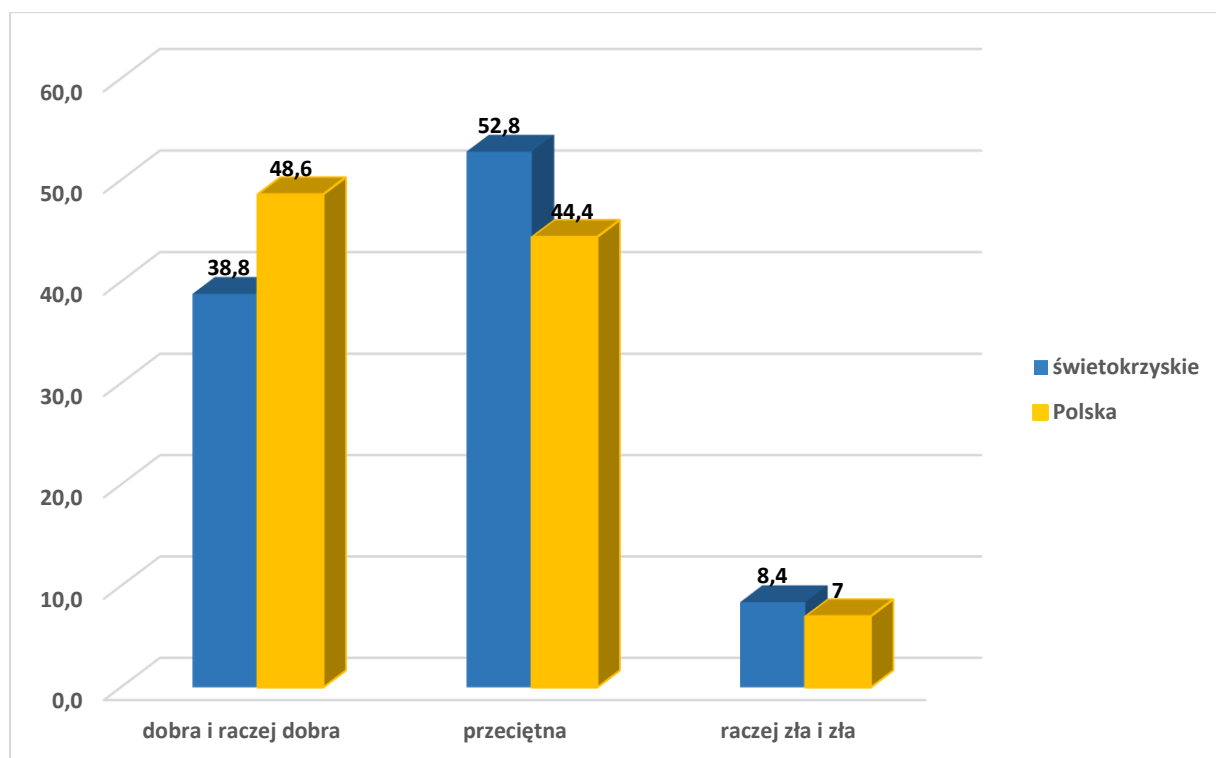
Podobnie jak przed rokiem największą kwotę wypłacono w powiecie kieleckim, tu także wystąpił drugi co do wielkości roczny wzrost wypłaty kwoty świadczenia. Większy wzrost wypłaty notowano tylko w powiecie m. Kielce. Najniższą wysokość świadczenia wypłacono w powiecie kazimierskim 22,54 mln zł (2018 r. – 18,35 mln zł).

Kolejnym elementem wspierania rodzin z dziećmi jest **Karta Dużej Rodziny**, wprowadzona na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. Karta ta przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci poniżej 18 lat lub poniżej 25 lat (w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej) lub bez ograniczeń wiekowych (w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności). Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych. W 2019 r. Kartę Dużej Rodziny w województwie świętokrzyskim posiadało **27,4 tys. rodzin, wobec 14,0 tys. przed rokiem**. Najwięcej rodzin posiadających kartę reprezentowały powiaty kielecki (21,4%) oraz m. Kielce (12,0%), a najmniej dużych rodzin było w powiecie kazimierskim (1,5%).

Mieszkańcy woj. świętokrzyskiego nie zmienili w znaczącym stopniu oceny swojej sytuacji materialnej w 2019 roku. W stosunku do roku poprzedniego wzrósł odsetek gospodarstw oceniających swoją sytuację jako przeciętną (wzrost o 1,7 p.p.), zmalał natomiast udział gospodarstw, których sytuacja była dobra i raczej dobra (spadek o 1,1 p.p.) oraz gospodarstw oceniających najgłębiej swoją sytuację (spadek o 0,6 p.p.). Zmiany w stosunku do 2018 roku nie można jednoznacznie ocenić, cieszy

spadek odsetka gospodarstw oceniających sytuację jako złą i raczej złą, z drugiej strony martwić może spadek gospodarstw, które uważają swoją sytuację materialną za dobrą i raczej dobrą.

Wykres 41. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2019 roku w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Analiza wskaźnika dla regionu oraz średniej jego wartości dla Polski wykazuje niestety znaczne różnice na niekorzyść dla województwa świętokrzyskiego. Średnio w kraju udział gospodarstw oceniających swoją sytuację pozytywnie (dobra i raczej dobra) był większy o 9,8 p.p., a udział gospodarstw o złej i raczej złej sytuacji był mniejszy o 1,4 p.p.

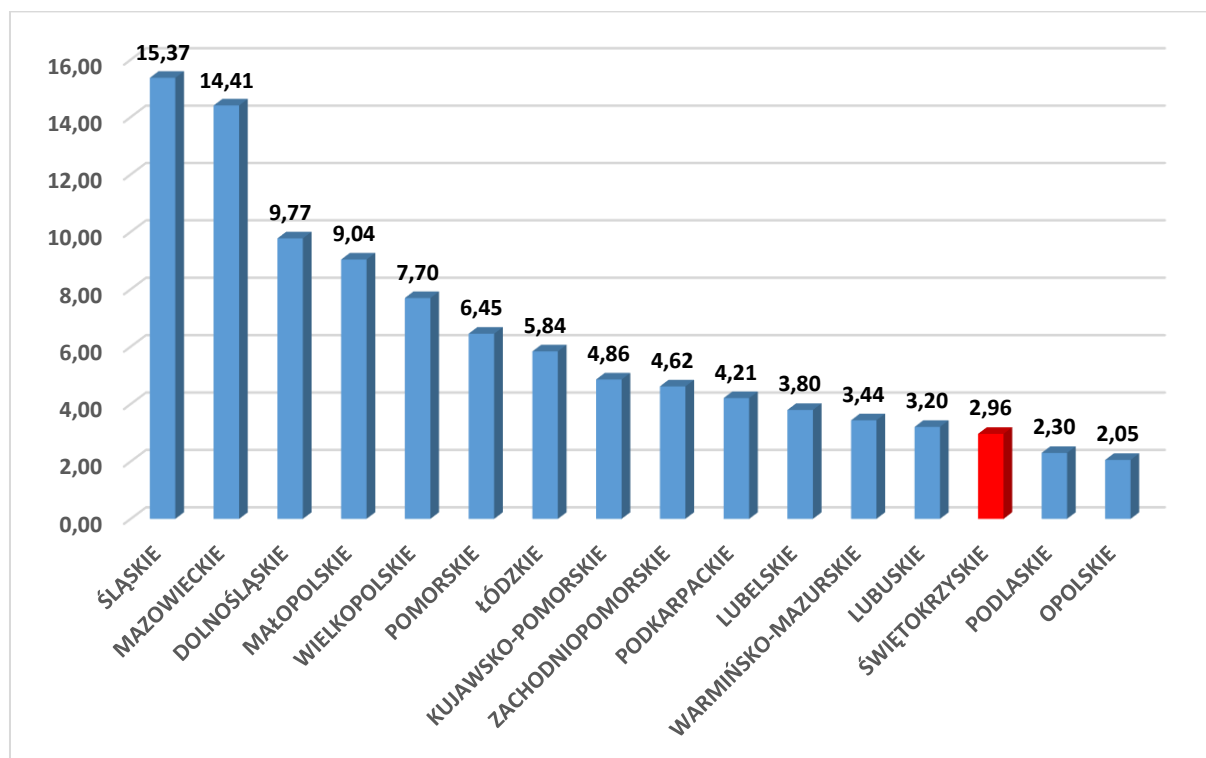
W końcu 2019 r. w województwie **świętokrzyskim liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. ludności** wyniosła 37 i była wyższa od tej zanotowanej przed rokiem (wzrost o 2 jednostki na 10 tys. mieszkańców). W skali kraju w omawianym roku ich liczba w przeliczeniu na 10 tys. ludności wyniosła 38 i również była wyższa od zanotowanej przed rokiem (o 1 jednostkę). Biorąc pod uwagę podział terytorialny województwa, w 2019 r. liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przeliczeniu na 10 tys. była zróżnicowana. Stosunkowo najwyższy wskaźnik odnotowano w Kielcach, gdzie wyniósł 50 oraz w powiatach sandomierskim (44) i kazimierskim (43). Natomiast najniższy w powiatach: ostrowieckim (29), skarżyskim, starachowickim i koneckim (po 30).⁹

Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w województwie w 2020 roku wyniosła 22 683 (2019 r. - 21 340) przy 765 408 przestępstwach w całym

⁹ Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego 2020, Urząd Statystyczny w Kielcach

kraju. **Skala przestępstw w regionie w porównaniu do pozostałych województw była niewielka, a Świętokrzyskie pozostawało w dalszym ciągu jednym z najbezpieczniejszych miejsc w Polsce.** Odnotowano tu tylko 2,96% wszystkich stwierdzonych przestępstw w kraju. Bezpieczniejszymi regionami w 2020 roku były tylko województwa: opolskie (2,05%) oraz podlaskie (2,30%).

Wykres 42. Udział przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wg województw w 2020 roku w % (Polska =100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Największy stwierdzony udział przestępstw charakteryzował województwa: śląskie (15,37%), mazowieckie (14,41%) oraz dolnośląskie (9,77%).

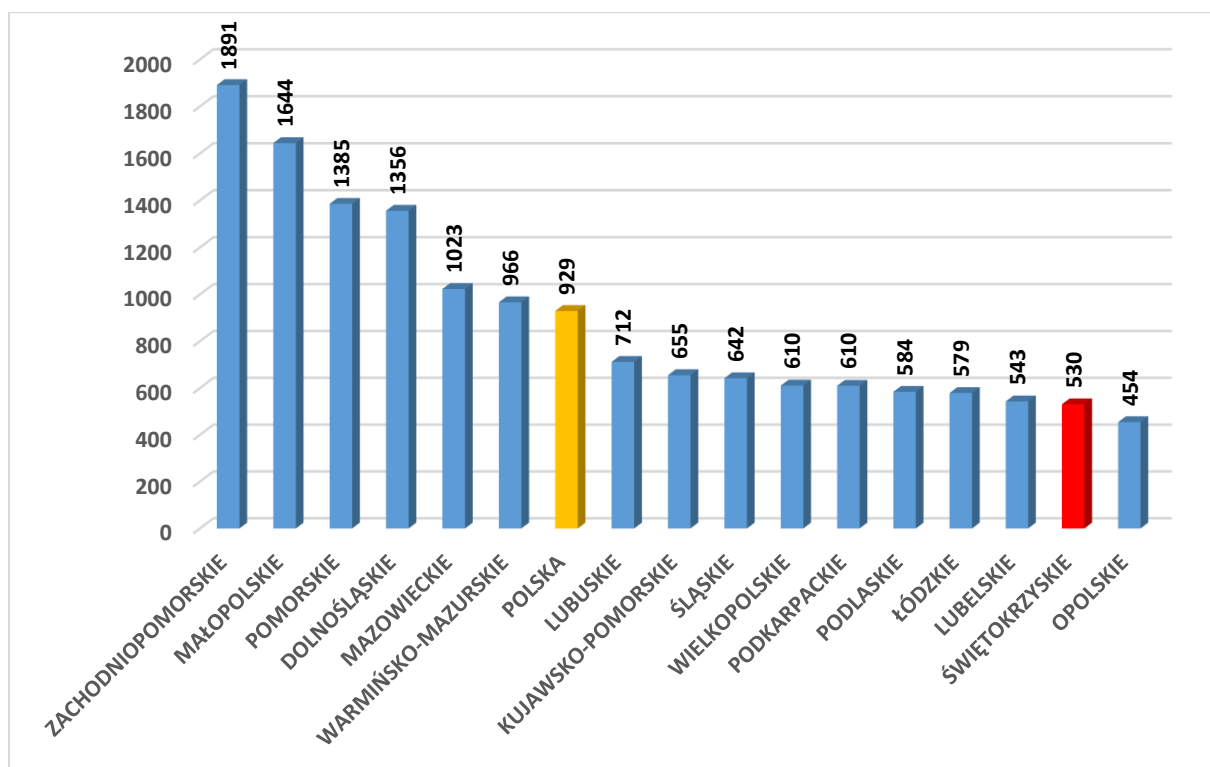
TURYSTYKA

W 2019 roku **liczba turystycznych obiektów noclegowych** w województwie świętokrzyskim nie uległa zmianie, a turyści mieli do dyspozycji 251 obiektów. W całym kraju znajdowało się 11 251 tego typu obiektów (wzrost w stosunku do roku 2018 o 175 obiektów). **Liczba miejsc noclegowych całorocznych wzrosła o 3,7 %**, przy nieco mniejszym wzroście średnim dla kraju na poziomie 3,1%. Trzeba jednak zauważyć, że wzrost liczby miejsc noclegowych w 2019 r., zarówno w regionie, jak i w Polsce był słabszy od tego notowanego w roku 2018 (Polska – 5,4%, Świętokrzyskie – 11,6%). **W przypadku województwa osłabienie dynamiki wzrostu wskaźnika w 2019 roku było niestety dość znaczne.**

Pod względem **liczby turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności** w 2019 zaobserwowano niewielką pozytywną zmianę, a w stosunku do roku poprzedzającego wartość wskaźnika w regionie wzrosła do poziomu 530 (wzrost o 28 turystów na 1000 ludności). Pozycja województwa na tle

pozostałych regionów nie uległa niestety polepszeniu (**15. miejsce wśród województw**, podobnie jak w 2018 r. i 2017 r.)

Wykres 43. Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Znacznie korzystniej prezentowało się Świętokrzyskie w 2019 roku pod **względem liczby udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców**. W tym przypadku osiągnięta wartość wskaźnika (1 568) pozwoliła zająć województwu, podobnie jak w roku ubiegłym **9. miejsce w kraju**.

Liczba zwiedzających muzea i oddziały muzeów (muzea w gestii samorządu gmin, powiatów i miast na prawach powiatu) na 1000 ludności w województwie w 2019 roku osiągnęła **190,2**, co przełożyło się na awans o jedno miejsce w rankingu województw z **8. miejsca w 2018 roku**. Średnia dla kraju była jednak wyższa od tej notowanej w Świętokrzyskiem o 38,1.

W 2020 roku, niewątpliwie głównie z powodu pandemii w woj. świętokrzyskim liczba turystycznych obiektów noclegowych (stan na 31 lipca 2020 roku) spadła o 16, przy spadku w całym kraju o 960 obiektów. Ostatecznie w regionie funkcjonowało 235 obiektów, a liczba miejsc noclegowych w porównaniu do roku 2019 spadła o 1 606 (w kraju spadek o 50 240 miejsc). Z usług turystycznych w tego typu obiektach skorzystało tylko 335 217 osób, aż o 321 126 mniej niż w roku ubiegłym. Drastyczny spadek korzystających z turystycznych obiektów noclegowych odnotowano we wszystkich regionach w kraju, przy czym największy w woj. mazowieckim (spadek o 61,77%) i małopolskim (spadek o 57,32%). Ogólnie w Polsce wartość omawianego wskaźnika spadła o niemal 50% do poziomu 17 878 969 osób.

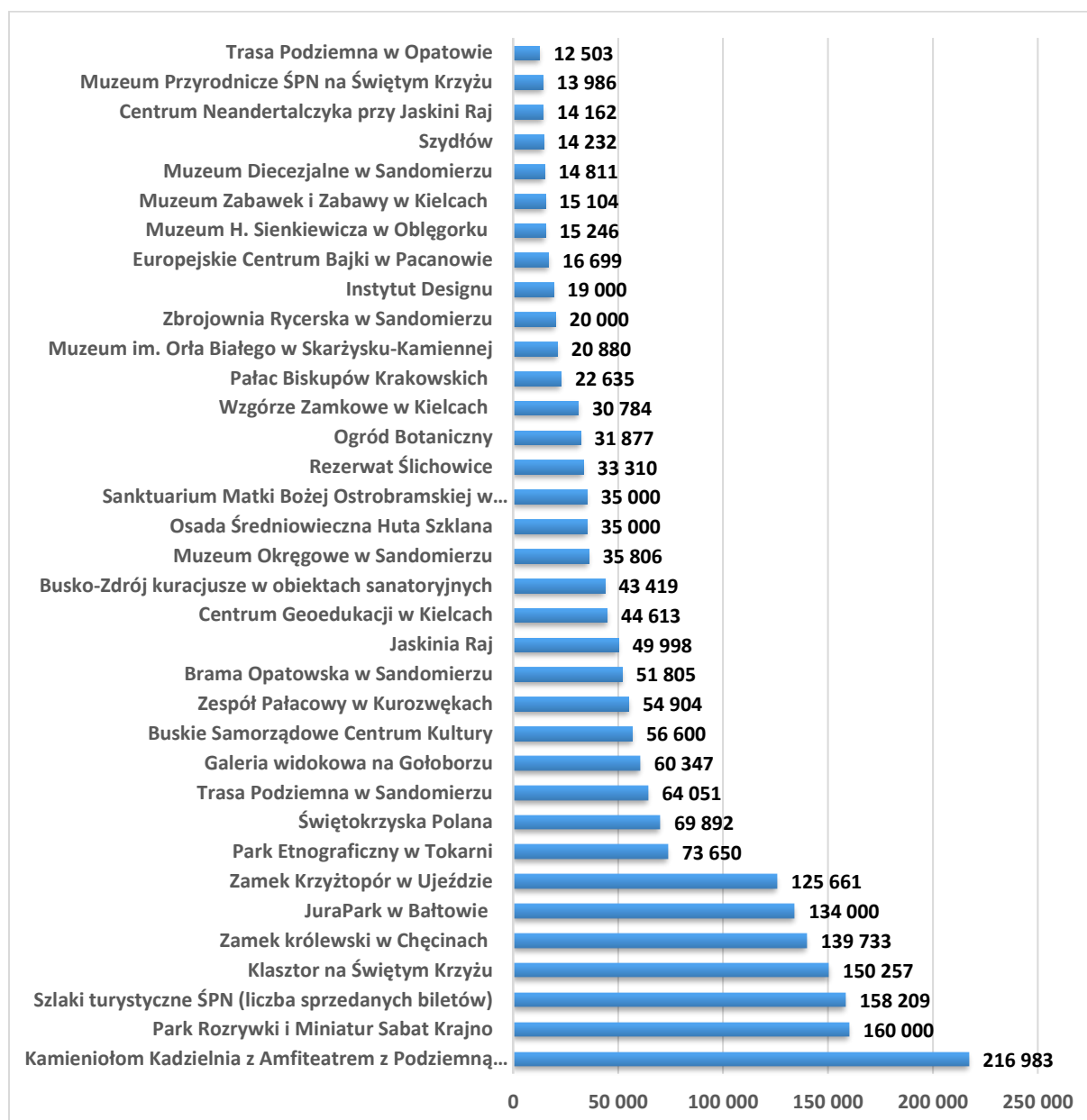
Tabela 13. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych wg województw

Nazwa	turyści (korzystający) z turystycznych obiektów noclegowych ogółem	turyści (korzystający) z turystycznych obiektów noclegowych ogółem	turyści (korzystający) z turystycznych obiektów noclegowych ogółem
	2019	2020	2019=100
POLSKA	35 668 091	17 878 969	50,13
DOLNOŚLĄSKIE	3 932 314	2 067 828	52,59
KUJAWSKO-POMORSKIE	1 358 662	716 234	52,72
LUBELSKIE	1 146 123	628 256	54,82
LUBUSKIE	720 799	399 845	55,47
ŁÓDZKIE	1 423 567	610 328	42,87
MAŁOPOLSKIE	5 597 485	2 389 128	42,68
MAZOWIECKIE	5 536 187	2 116 493	38,23
OPOLSKIE	447 011	213 303	47,72
PODKARPACKIE	1 297 039	710 332	54,77
PODLASKIE	688 526	377 445	54,82
POMORSKIE	3 238 675	1 972 559	60,91
ŚLĄSKIE	2 903 195	1 350 043	46,50
ŚWIĘTOKRZYSKIE	656 343	335 217	51,07
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 377 450	872 936	63,37
WIELKOPOLSKIE	2 133 215	1 012 093	47,44
ZACHODNIOPOMORSKIE	3 211 500	2 106 929	65,61

Źródło: wyliczenia własne na podstawie GUS-BDL

W 2020 roku najczęściej odwiedzanymi atrakcjami turystycznymi w województwie były: Kamieniołom Kadzielnia (prawie 217 tys. odwiedzających), Park Miniatur i Rozrywki Sabat Krajno (160 tys.), szlaki turystyczne Świętokrzyskiego Parku Narodowego (ponad 158 tys.) oraz Klasztor na Świętym Krzyżu (ponad 150 tys.).

Wykres 44. Odwiedzający wybrane atrakcje turystyczne woj. świętokrzyskiego w 2020 roku

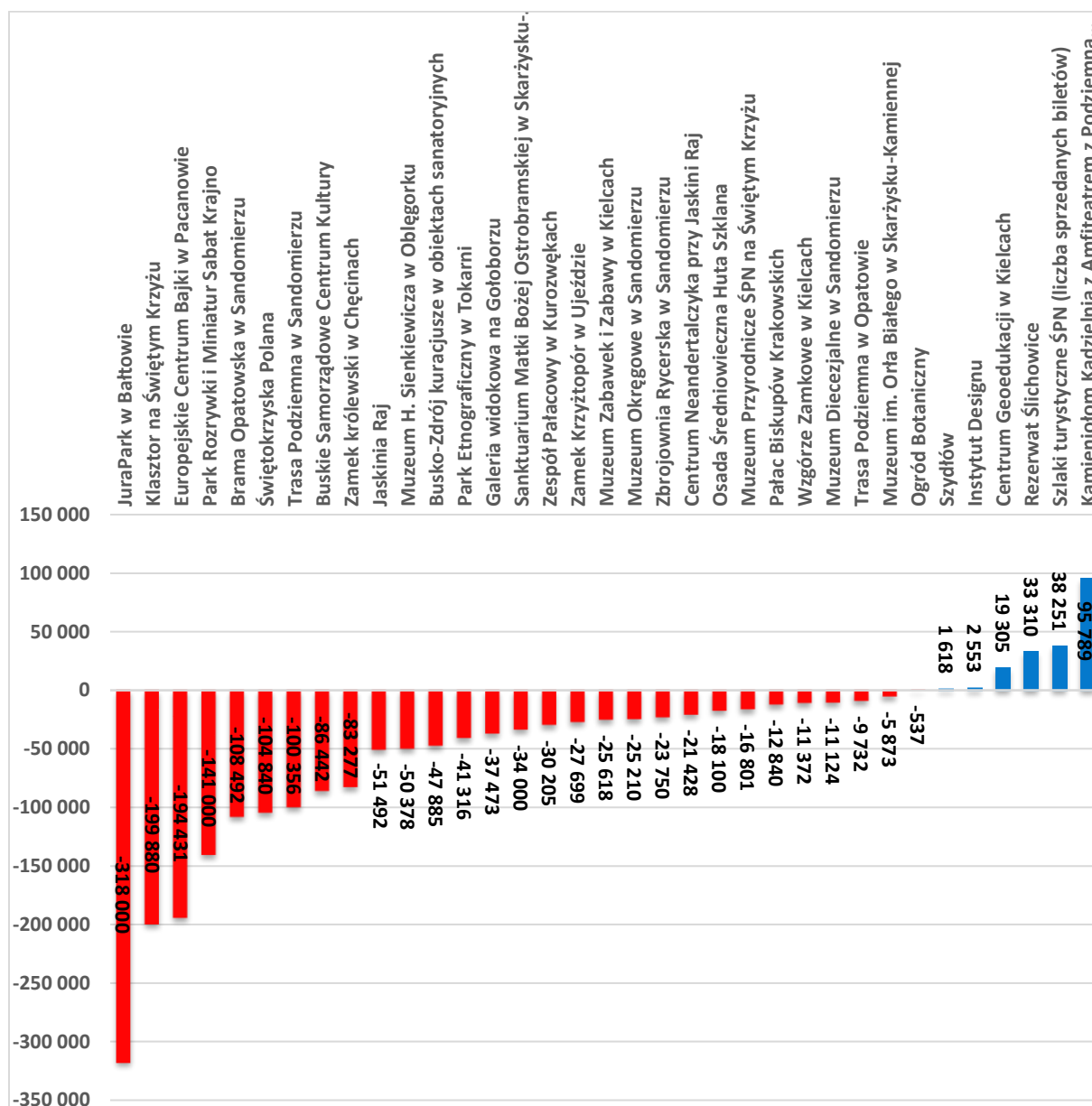
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Edukacji, Sportu i Turystyki UMWS

Analiza danych z ostatnich lat, dotyczących liczby odwiedzających wybrane atrakcje turystyczne w województwie świętokrzyskim obrazuje dużą zmianę w 2020 roku, w stosunku do roku poprzedzającego. Znaczne fluktuacje liczby odwiedzających atrakcje turystyczne w regionie, a w przypadkach niektórych atrakcji całkowite odwrócenie wcześniejszych tendencji spowodowane były konsekwencjami epidemii wirusa SARS-CoV-2. Największe zmiany dotyczyły dotychczas najliczniej odwiedzanych miejsc. **Jeszcze w 2019 roku listę najczęściej odwiedzanych atrakcji turystycznych rozpoczynał JuraPark z 452 tys. odwiedzających, drugi pod względem ilości odwiedzających był Klasztor na Świętym Krzyżu (ponad 350 tys.), a trzeci Park Rozrywki i Miniatur Sabat Krajno (301 tys.).** Liczba odwiedzających JuraPark w 2020 roku zmniejszyła się o 318 tysięcy, a atrakcja pod tym

względem spadła na 9. pozycję w województwie. Święty Krzyż odwiedziło prawie 200 tys. osób mniej niż przed rokiem, a liczba zwiedzających Park Rozrywki i Miniatur w Krajnie spadła o 141 tys.

Generalnie w związku z zagrożeniem epidemicznym, czasowym wyłączeniem atrakcji dla zwiedzających oraz ograniczeniem podróży przez turystów liczba odwiedzających największe atrakcje turystyczne województwa w 2020 r. radykalnie spadła. W większości atrakcji notowano spadek turystów. Znacznym wzrost odnotowano natomiast w liczbie odwiedzających Kamieniołom Kadzielnia (o prawie 96 tys.) oraz szlaki turystyczne Świętokrzyskiego Parku Narodowego (wzrost o ponad 38 tys.) i Rezerwat Ślichowice (wzrost o ponad 33 tys.). Z analizy zmiany liczby odwiedzających wyłania się pewna prawidłowość, turyści w Świętokrzyskiem w 2020 roku częściej wybierali atrakcje na świeżym powietrzu, w bliskiej okolicy Kielc (najliczniej zamieszkanego miasta w regionie) oraz te, gdzie mniejsze było ryzyko zarażenia wirusem, z dala od tłoku, na łonie natury, o czym świadczy wzrost sprzedaży biletów do Świętokrzyskiego Parku Narodowego.

Wykres 45. Zmiana liczby odwiedzających wybrane atrakcje woj. świętokrzyskiego w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Edukacji, Sportu i Turystyki UMWS

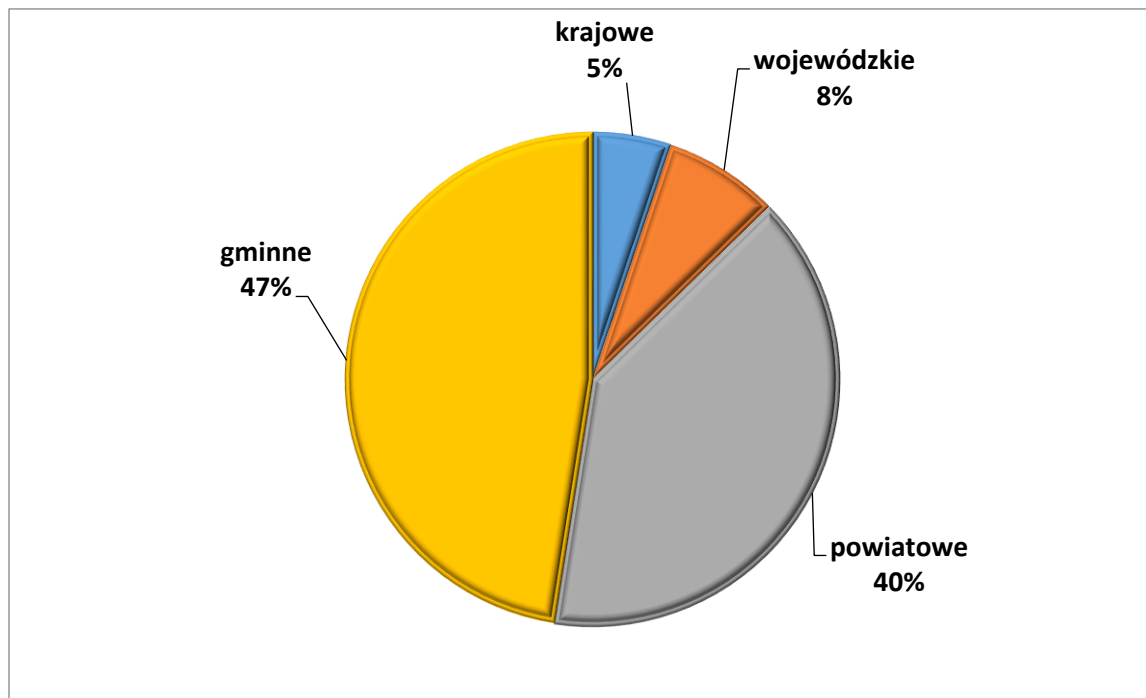
3. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

INFRASTRUKTURA DROGOWA

W 2019 r. w województwie świętokrzyskim znajdowało się 14 739,9 km dróg publicznych o twardej nawierzchni, co stawiało region na **10. miejscu** wśród wszystkich województw w kraju. Dla porównania, w 2018 roku długość dróg wynosiła 14 632,5 km, co również plasowało województwo na **10. miejscu**. Tak jak w roku ubiegłym, najwięcej kilometrów dróg krajowych posiadało województwo mazowieckie, tj. 39 212,3 km (w 2018 r. – 38 668,8 km), a najmniej województwo opolskie, tj. 8 460,8 km (w 2018 r. – 8 533,0 km).

W 2019 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni na 100 km² wynosiła w województwie świętokrzyskim 125,9 km (w 2018 r. – 124,9 km), natomiast w Polsce 98,2 km (w 2018 r. – 97,2 km).

Wykres 46. Podział dróg publicznych o twardej nawierzchni w woj. świętokrzyskim ze względu na rodzaj drogi w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W województwie świętokrzyskim elementami infrastruktury drogowej są m.in.: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

DROGI KRAJOWE

W 2019 roku, długość dróg krajowych o nawierzchni twardej w regionie świętokrzyskim wynosiła 756,6 km, o 1,6 km więcej niż w 2018 r. W województwie świętokrzyskim użytkowano 105,5 km dróg ekspresowych (w 2018 r. 94,5 km – wzrost o 11,0 km). Pod względem długości dróg ekspresowych województwo świętokrzyskie znajdowało się na **10. miejscu** w kraju, przed województwem pomorskim - 103,3 km (w 2018 r. również 103,3 km), podlaskim - 103 km (w 2018 r. – 90,1 km), kujawsko-pomorskim - 74,3 km (w 2018 r. – 35,0), małopolskim - 31,0 km (w 2018 r. – 25,9 km) i podkarpackim - 30,0 km (tyle samo co w 2018 r.). Różnica długości tego typu dróg w regionie w porównaniu z najwyższym znajdującym się w zestawieniu województwem mazowieckim wynosi 239,7 km.

Gęstość dróg krajowych o nawierzchni twardej na 100 km² utrzymywała się w województwie świętokrzyskim od 2013 r. do 2017 r. na poziomie 6,44 km, w 2018 r. wynosiła 6,45 km, a w 2019 r. – 6,46 km (**9. miejsce wśród województw**), przy średniej dla Polski w 2019 r. – 6,22 km (w 2018 r. – 6,20 km).

Należy zauważyć, że województwo świętokrzyskie znajduje się poza korytarzami sieci autostrad, a do dróg ekspresowych zaliczone są obecnie tylko droga nr S7 na kierunku północ-południe i droga nr S74 na kierunku zachód-wschód (odcinek zrealizowany z Kielc do Cedzyny na terenie gminy Górno w powiecie kieleckim). Przez region świętokrzyski przebiega osiem odcinków ciągów komunikacyjnych, które zaliczone zostały do kategorii dróg krajowych o nawierzchni twardej, o łącznej długości 756,6 km (w 2018 r. 755,0 km). Pod tym względem województwo zajmuje **ostatnie miejsce** w Polsce. Drogi krajowe stanowią tak zwany nadrzędny układ komunikacyjny województwa, a ich główna funkcja to zapewnienie dostępności komunikacyjnej województwa do krajowej sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz powiązanie z największymi ośrodkami w kraju i za granicą.

DROGI WOJEWÓDZKIE

W 2019 r. w województwie świętokrzyskim długość dróg wojewódzkich o twardej nawierzchni wynosiła 1 114,3 km (w 2018 r. – 1 075,5 km). Pod względem długości dróg wojewódzkich w poszczególnych regionach Polski, Świętokrzyskie znajdowało się na **przedostatnim miejscu** (przed opolskim 852,4 km – 2019 r.). Od pierwszego miejsca, które zajmowało województwo mazowieckie (3 057,8 km w 2019 r.) długość dróg wojewódzkich o twardej nawierzchni w regionie świętokrzyskim, była krótsza o 1 943,5 km. **Gęstość dróg wojewódzkich o twardej nawierzchni w regionie świętokrzyskim wynosiła 9,52 ha/100 km².**

DROGI POWIATOWE

W 2019 r. w województwie świętokrzyskim było 5 864,1 km (w 2018 r. 5 842,4 km) **dróg powiatowych o nawierzchni twardej**, co stawiało region na **13. pozycji** w kraju (podobnie jak w poprzednim roku), przed województwem pomorskim (5 260,2 km), opolskim (3 701,4 km) i lubuskim (3 469,4 km). Na pierwszym miejscu pod tym względem znalazło się województwo mazowieckie, gdzie w 2019 r. było 14 098,6 km, czyli aż o 8 234,5 km więcej niż w naszym regionie. Długość dróg powiatowych w województwie w 2019 r. wzrosła o 21,7 km w stosunku do 2018 r. i o 30,9 km w stosunku do 2017 r. Drogi powiatowe stanowią uzupełnienie nadrzędnej sieci drogowej i pełnią rolę wewnątrzregionalną, wiążąc drogi lokalne posiadające status dróg gminnych z układem dróg wojewódzkich i krajowych.

DROGI GMINNE

W regionie świętokrzyskim w 2019 r. było 7 004,9 km (w 2018 r. 6 959,6 km) **dróg gminnych o nawierzchni twardej**, co ulokowało województwo na **10. miejscu** w kraju, przed województwami: pomorskim (6 532,4 km), podlaskim (4 668,2 km), warmińsko-mazurskim (3 839,5 km), zachodniopomorskim (3 736,4 km), opolskim (3 127,3 km) i lubuskim (3 030,9 km). Najwięcej kilometrów dróg gminnych było w województwie mazowieckim (19 623,0 km). Długość dróg gminnych w regionie w 2019 r. wzrosła o 45,3 km w stosunku do 2018 r.

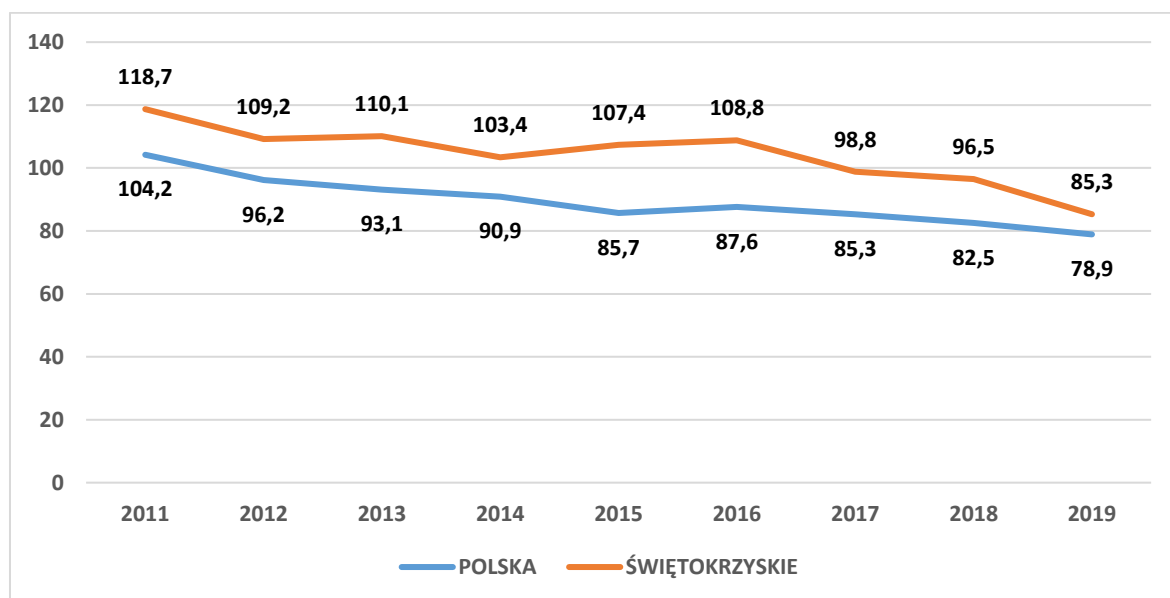
Drogi gminne są własnością właściwego samorządu gminnego i są zaliczane do dróg o znaczeniu lokalnym oraz stanowią uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom,

z wyłączeniem dróg publicznych. Włączenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały rady gminy, po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie zarządu powiatu.

W 2019 r. gęstość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej wynosiła 109,9 km (w 2018 r. 109,3 km) na 100 km², co stawiało województwo świętokrzyskie na wysokim, 3 miejscu w kraju, po województwie śląskim (156,2 km/100 km²) i małopolskim (156,2 km/100 km²).

Bezpieczeństwo na świętokrzyskich drogach sukcesywnie się poprawia, o czym świadczy zmniejszenie się liczby wypadków w przeliczeniu na 100 tys. ludności z 118,7 (w 2011 roku) do poziomu 85,3 wypadków na 100 tys. ludności (w 2019 roku). Wartość wskaźnika w 2019 roku uplasowała region na **11. miejscu** wśród województw. Najmniej wypadków było w województwie kujawsko-pomorskim 45,3, a najwięcej w województwie łódzkim 136,2 na 100 tys. ludności. Średnia dla całego kraju wynosiła 78,9.

Wykres 47. Wypadki drogowe na 100 tys. ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

INFRASTRUKTURA KOLEJOWA

Zgodnie Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2019 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz.U. z roku 2019, poz.899) w obszarze województwa podstawowy układ komunikacji kolejowej stanowią linie kolejowe znaczenia państwowego:

- nr 4 Grodzisk Mazowiecki - Zawiercie (przebiega przez województwa mazowieckie, łódzkie, świętokrzyskie i śląskie),
- nr 8 Warszawa Zachodnia-Kraków Główny (przez Radom, Kielce),
- nr 25 Łódź Kaliska - Ocice (przez Skarżysko Kamienną),
- nr 61 Kielce - Fosowskie,

- nr 64 Kozłów - Starzyny (przebiega przez województwo małopolskie, świętokrzyskie i śląskie)
- nr 73 Sitkówka Nowiny - Busko-Zdrój – Tarnów (częściowo planowana),
- nr 78 Sandomierz - Grębów,
- nr 84 Radom – Kunów (planowana),
- nr 89 Wąsosz Konecki - Kielce (planowana),
- nr 567 Piaski - Kielce Herbskie,
- nr 568 Sitkówka Nowiny-Szczukowice,
- nr 570 Psary – Sarzyny,
- nr 571 Czarncza – Knapówka,
- nr 572 Włoszczowa Północ – Żeliszewice,
- nr 582 Czarncza - Włoszczowa Północ (w trakcie realizacji),

oraz pozostałe linie:

- nr 70 Włoszczowice — Staszów — Chmielów k. Tarnobrzega,
- nr 75 Rytwiany – Połaniec,
- nr 65 Linia Hutnicza Szerokotorowa.

Przez województwo świętokrzyskie przebiega 12 linii kolejowych normalnotorowych oraz jedna linia kolejowa szerokotorowa. Całkowita długość linii kolejowych normalnotorowych województwa na koniec 2019 roku wynosiła 721 km, w tym 547 km linii zelektryfikowanych, gdzie 348 km zajmowały linie jednotorowe natomiast 373 km zajmowały linie dwu lub więcej torowe. Wskaźnik długości linii kolejowych na 100 km² dla województwa wyniósł 6,2 km (**9. miejscu**), a długość linii na 10 tys. ludności wynosiła 5,8 km i była wyższa od wskaźnika krajowego – 5,1 km.

INFRASTRUKTURA LOTNISKOWA

Transport lotniczy w województwie świętokrzyskim opiera się na lotnisku sportowo-rekreacyjnym położonym w miejscowości Masłów k. Kielc, którego właścicielem oraz zarządzającym jest Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Lotnisko to, posiadające status lotniska użytku publicznego niepodlegającego certyfikacji, jest jedynym lotniskiem w regionie znajdującym się w rejestrze lotnisk cywilnych prowadzonym przez Urząd Lotnictwa Cywilnego. Operacje lotnicze mogą być wykonywane z wykorzystaniem asfaltowo-betonowej drogi startowej o długości 900 m i szerokości 30 m (DS1) oraz drogi startowej o nawierzchni trawiastej o wymiarach 900 m na 200 m (DS2). Lotnisko posiada pomoce nawigacyjne w postaci świateł skrzydłowych DS1, krawędziowych DS1 oraz drogi kołowania, a także w postaci świateł miejsc postojowych.

Na lotnisku w Masłowie znajduje się ponadto nowoczesna baza Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, udzielającego świadczeń zdrowotnych związanych z ratownictwem medycznym oraz z wykonywaniem lotniczego transportu sanitarnego.

Lotnisko w Masłowie zlokalizowane jest na północ od stolicy województwa, przy drodze wojewódzkiej DW745, która zapewnia połączenie do dróg krajowych 73 od strony zachodniej (tu dalej do S7) oraz nr 74 od strony południowo-wschodniej na węźle w Cedzynie.

Warto podkreślić, że w wyniku działań podjętych przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, będący jednocześnie podmiotem zarządzającym lotniskiem w Masłowie, w dniu 12 września 2019 r. decyzją Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego zmianie uległ status lotniska w Masłowie z użytku wyłącznego, na publiczne niepodlegające certyfikacji. Zmiana niniejszego statusu powoduje, że na lotnisku mogą lądować wszystkie statki powietrzne w terminach i godzinach ustalonych przez zarządzającego tym lotniskiem i podanych do wiadomości publicznej.

Ze względu na gęstą zabudowę, a także trudności ze skomunikowaniem tego obszaru z układem drogowym, nie ma warunków do rozbudowy zapewniającej możliwość pełnienia przez lotnisko w Masłowie funkcji regionalnego portu lotniczego. Obecnie najbliższym działającym portem lotniczym są podkrakowskie Balice, do których czas dojazdu z Kielc wynosi ok. 1 godz. 40 min. W 2017 r. przyjęta została *Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny (CPK) dla Rzeczypospolitej Polskiej*¹⁰, obejmująca komponent lotniczy (budowa międzynarodowego portu lotniczego między Łodzią i Warszawą) oraz komponent kolejowy, zakładający budowę linii kolejowych łączących CPK z głównymi miastami kraju i miastami średnimi, tzw. szprych. Elementem programu kolejowego CPK w województwie świętokrzyskim jest budowa linii o prędkości co najmniej 160 km/h:

- w ramach szprychy nr 6: budowa linii nr 84 (Radom – Kunów) oraz linii nr 80 Stary Garbów – Zbądnów;
- w ramach szprychy nr 7: linie nr 89 (Wąsosz Konecki – Kielce) oraz nr 73 (Sitkówka Nowiny – Busko Zdrój – Tarnów), a także modernizacja linii nr 25 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Opoczno.

Koncepcja Centralnego Portu Komunikacyjnego zakłada, że możliwe będzie osiągnięcie czasu przejazdu ze stolicy województwa do CPK - 1 godz.

TRANSPORT PUBLICZNY

W Polsce w 2019 r. było ogółem 11 093 (2018 r. - 11 644) **regularnych linii komunikacji autobusowej**¹¹. W stosunku do 2018 r. liczba ta zmniejszyła się o 551 (w stosunku do 2017 r. spadek ten wynosi 1 933,

¹⁰ Uchwała nr 173/2017 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2017 r.

¹¹ Linie miejskie obsługiwane przez podmioty, których przeważającą działalnością jest wykonywanie przewozów w komunikacji międzymiastowej i międzynarodowej; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

14,8%). Z kolei liczba połączeń regionalnych zmniejszyła się w Polsce w stosunku do 2018 r. o 57 (spadek o 3,6%, a w stosunku do 2017 r. spadek o 19,8%).

W województwie świętokrzyskim w 2019 roku liczba połączeń ogółem zmniejszyła się z 292 w 2018 r. do 290 w 2019 r. Jeśli chodzi o regionalne linie komunikacji autobusowej w województwie świętokrzyskim nastąpił spadek połączeń z 31 do 20 (-35,5%). Pod tym względem na tle kraju województwo świętokrzyskie zajęło w 2019 r. **13. miejsce** (w 2018 roku – 14 miejsce). Należy podkreślić, że tendencja spadkowa liczby regularnych linii komunikacji autobusowej dotyczy nie tylko województwa świętokrzyskiego, ale także większości pozostałych województw i kraju.

Tabela 14. Linie regularnej komunikacji autobusowej

Województwo	Ogółem		Regionalne	
	2018	2019	2018	2019
KUJAWSKO-POMORSKIE	1535	1526	184	187
MAZOWIECKIE	1335	1186	118	156
WIELKOPOLSKIE	927	909	125	85
DOLNOŚLĄSKIE	911	884	117	104
PODKARPACKIE	848	958	99	105
LUBELSKIE	865	772	164	147
ZACHODNIOPOMORSKIE	793	703	165	166
POMORSKIE	694	671	135	118
ŁÓDZKIE	667	653	81	77
PODLASKIE	549	594	131	114
LUBUSKIE	548	625	46	112
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	592	368	102	65
OPOLSKIE	433	472	13	13
ŚLĄSKIE	481	306	36	16
ŚWIĘTOKRZYSKIE	292	290	31	20
MAŁOPOLSKIE	174	176	15	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Wykonywanie autobusowych przewozów regularnych wymaga zezwolenia w krajowym transporcie drogowym, wydanego w zależności od zasięgu tych przewozów m.in. przez marszałka województwa każdorazowo, na liniach komunikacyjnych wykraczających poza obszar co najmniej jednego powiatu. W 2020 r. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach wydał 22 zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym oraz 2 zezwolenia na wykonywanie regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym.

Jednocześnie wygaszono 46 zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym. Pozostało 226 aktywnych zezwoleń na wykonywanie regularnych oraz regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym.

INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Rozwój technologii zmienił nasze życie otwierając nowe możliwości, ale także generując wzrost zużycia energii elektrycznej. Stała się ona dobrem, bez którego współczesny człowiek nie jest w stanie funkcjonować. Powszechność ta powoduje konieczność wypracowywania coraz efektywniejszych i bezpieczniejszych dla środowiska technologii pozyskiwania energii.

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się dużą różnorodnością środowiska naturalnego, co stwarza odpowiednie warunki do rozwoju większości dostępnych technologii wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych oraz wykorzystujących energię promieniowania słonecznego. Potencjał województwa w tym kontekście nie jest jednak w pełni wykorzystany.

W 2020 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowały instalacje OZE o łącznej mocy **301,2 MW**. Największy udział w produkcji energii miały instalacje na biomasę. Stanowiły one 80,74% zainstalowanej mocy OZE w województwie i 18,11% mocy instalacji na biomasę w kraju. To za sprawą Elektrowni Połaniec, której moc sięga 1 882 MW. Elektrownia wytwarza 9 TWh energii rocznie. Energia wytwarzana jest w siedmiu blokach opalanych mieszanką węgla i biomasy oraz „Zielonym Bloku” (225 MW) – największej na świecie jednostce energetycznej opalanej w 100% mieszanką biomasy leśnej i agro. Ponad 7% mocy instalacji OZE w świętokrzyskim stanowiły instalacje wiatrowe, które tworzyły 0,35% mocy instalacji wiatrowych w kraju. Pozostałe źródła energii odnawialnej miały niewielkie znaczenie w produkcji energii w regionie, ich udział nie przekraczał 1,5%.

Tabela 15. Instalacje odnawialnych źródeł energii według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. – moc zainstalowana według rodzaju OZE

Jednostka terytorialna	Moc (w MW) zainstalowana w instalacjach wykorzystujących:					
	biogaz	biomasę	energię promieniowania słonecznego	energię wiatru	hydroenergię	Ogółem
POLSKA	255,7	1 343,1	887,4	6 347,1	976,0	9 809,4
DOLNOŚLĄSKIE	20,6	111,3	79,7	176,4	75,2	463,0
KUJAWSKO-POMORSKIE	18,7	177,2	56,6	609,4	210,9	1072,9
LUBELSKIE	15,6	2,6	76,6	138,9	1,5	235,1
LUBUSKIE	5,5	3,5	38,9	197,6	114,6	360,0
ŁÓDZKIE	13,8	59,3	65,8	595,6	11,1	745,6
MAŁOPOLSKIE	10,3	3,4	14,6	5,8	186,3	220,3
MAZOWIECKIE	28,6	272,7	75,5	387,6	22,1	786,4
OPOLSKIE	3,9	0/B.D.	18,0	140,9	31,8	194,6
PODKARPACKIE	7,5	58,4	43,3	153,0	209,3	471,4
PODLASKIE	12,6	84,5	60,8	197,8	0,8	356,5
POMORSKIE	26,1	2,4	61,7	828,5	30,6	949,2
ŚLĄSKIE	21,1	90,3	17,7	37,4	36,6	203,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3,8	243,2	29,4	21,9	2,9	301,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	19,6	28,2	99,4	357,0	15,3	519,5
WIELKOPOLSKIE	28,7	116,7	70,0	746,9	12,6	974,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	19,3	89,6	79,7	1752,7	14,3	1 955,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Regulacji Energetyki

Biorąc pod uwagę produkcję energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w przeliczeniu na gigawatogodziny, region świętokrzyski w 2019 roku zajmował wysokie **5. miejsce** w kraju (2 024,0 GWh). W porównaniu do roku 2018 w świętokrzyskim wyprodukowano o 201,9 GWh więcej.

Tabela 16. Produkcja energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii ogółem

Nazwa	Produkcja energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii ogółem	
	2018	2019
	[GWh]	
POLSKA	21 617,2	25 354,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	3 604,8	4 400,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	3 311,2	3 520,8
POMORSKIE	2 104,2	2 430,3
WIELKOPOLSKIE	2 092,6	2 422,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 822,1	2 024,0
ŁÓDZKIE	1 466,1	1 805,3
MAZOWIECKIE	1 450,2	1 748,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	969,2	1 307,1
PODLASKIE	717,5	975,6
ŚLĄSKIE	803,1	947,8
DOLNOŚLĄSKIE	644,3	769,7
LUBUSKIE	655,1	730,6
PODKARPACKIE	568,8	658,9
LUBELSKIE	473,3	567,8
MAŁOPOLSKIE	413,1	545,0
OPOLSKIE	521,6	499,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Pod względem udziału energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem Świętokrzyskie w 2019 r. (podobnie jak w roku poprzedzającym), zajmowało **10. miejsce** wśród województw (21,1%). Choć wartość wskaźnika dla regionu wzrosła w porównaniu z rokiem 2018 o **4,9 p.p.** to notowany wzrost nie pozwolił na zmniejszenie dystansu woj. świętokrzyskiego do liderów w udziale energii z OZE takich jak woj. warmińsko-mazurskie (85,7%) czy podlaskie (75,2%).

Tabela 17. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem

Nazwa	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	
	2018	2019
	[%]	
POLSKA	12,7	15,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	82,8	85,7
PODLASKIE	68,3	75,2
ZACHODNIOPOMORSKIE	44,2	55,6
POMORSKIE	51,3	51,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	48,7	45,5
WIELKOPOLSKIE	21,3	25,3
PODKARPACKIE	23,1	24,0
LUBELSKIE	22,9	23,2
LUBUSKIE	19,9	21,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	16,2	21,1
MAŁOPOLSKIE	7,0	10,6
DOLNOŚLĄSKIE	6,5	9,0
MAZOWIECKIE	4,8	5,4
ŁÓDZKIE	3,8	5,4
ŚLĄSKIE	3,2	4,4
OPOLSKIE	5,2	4,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Energia elektryczna wyprodukowana w elektrowniach przesyłana jest przez stacje systemowe, a następnie poprzez sieci przemysłowe przesyłowe najwyższych napięć 400 i 220 kV, a z nich energia rozprowadzana jest do szeregu stacji elektroenergetycznych.

Przez teren województwa świętokrzyskiego przebiegają linie najwyższych napięć o łącznej długości ok. 445 km, w tym 210 km linii 400 kV i 235 km linii 220 kV. Głównymi punktami węzłowymi sieci na terenie województwa są: stacja „Kielce 400” w Micigoździe w gm. Piekoszów oraz elektrownia i stacja w Połańcu. Ważniejsze stacje systemowe znajdują się w Kielcach – Piaski (220/110 kV), Radkowicach (220/110 kV) i Ostrowcu Świętokrzyskim (400/110 kV). Stacja w Ostrowcu posiada drugostronne zasilanie z elektrowni w Kozienicach. Elementem uzupełniającym sieć przesyłową jest projektowana przez Polskie Sieci Energetyczne linia 220 kV łącząca stacje Radkowice oraz Kielce Piaski (wraz

z rozbudową obu stacji). Celem inwestycji jest zapewnienie zasilania stacji Kielce Piaski w przypadku awarii linii 220 kV biegnącej ze stacji Kielce.¹²

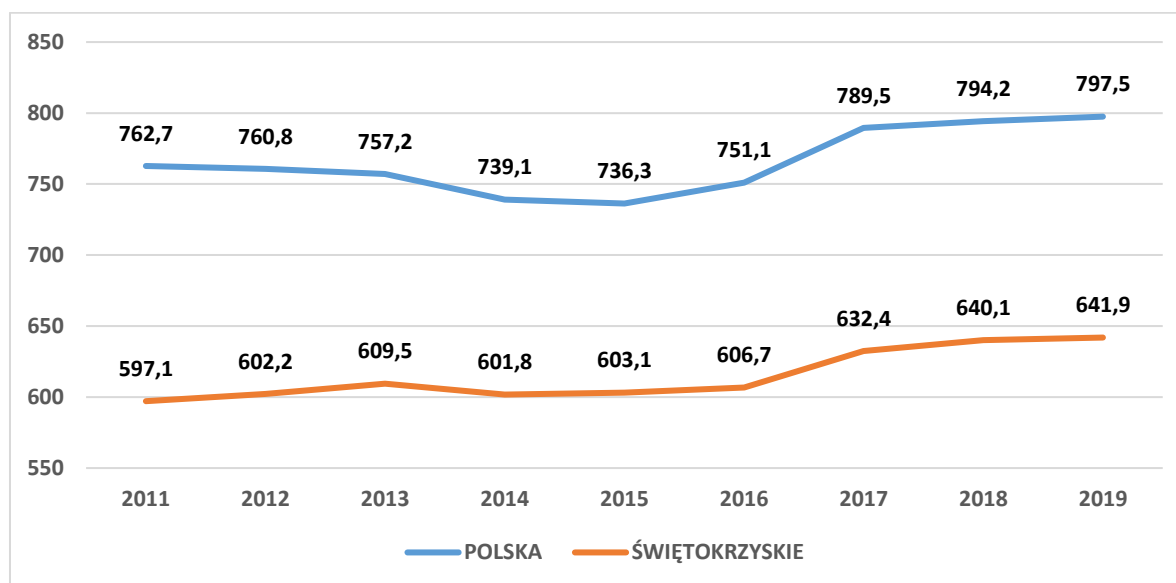
Na terenie województwa zlokalizowano 1290,7 km linii wysokich napięć oraz 57 Głównych Punktów Zasilających (podstacji)¹³. Większość linii elektroenergetycznych stanowią linie niskiego napięcia. Linie te są wysłużone i wymagają znacznych nakładów na modernizację. Znaczna część sieci jest wyeksploatowana prawie w 50%. Linie te nie są przystosowane do zwiększającego się zapotrzebowania na energię elektryczną, stąd też niezbędna jest reelektryfikacja obszaru województwa, polegająca zarówno na odtworzeniu i odnowieniu starej infrastruktury energetycznej, jak i na zwiększeniu przepustowości sieci wynikających z przyrostu mocy obecnie stosowanych i wykorzystywanych odbiorników elektrycznych.

W 2019 roku w województwie świętokrzyskim zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych wynosiło 794 232 MWh (w 2018 r. 796 555 MWh) i było najniższe w Polsce. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w naszym regionie stanowiło 2,59% (w 2018 r. 2,61%) średniego zużycia energii w kraju.

Pod względem zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwo świętokrzyskie w 2019 roku także znajdowało się na **15. miejscu** w kraju (przed woj. podkarpackim – 593,5 KWh) z wynikiem na poziomie 641,9 KWh (w 2018 r. 640,1 KWh) , czyli o 1,8 KWh więcej niż w 2018 r. Średnie zużycie na mieszkańca w Polsce było większe o 155,6 KWh, a największe zużycie energii elektrycznej na mieszkańca w 2019 r. odnotowano w województwie mazowieckim - 932,5 KWh (o 290,6 KWh więcej niż w naszym regionie).

¹² „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego” – Załącznik I do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

¹³ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego.

Wykres 48. Zużycie energii elektrycznej w kWh w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Sprzedaż energii cieplnej w województwie świętokrzyskim w 2019 roku wynosiła 3 096 544,0 GJ, co stanowiło 1,6% krajowej sprzedaży i było **najniższą wartością** w kraju. W odniesieniu do roku 2018 sprzedaż energii spadła o 417 918 GJ.

Tabela 18. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem w GJ

Nazwa	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem	
	2018	2019
	[GJ]	
POLSKA	194 512 387,0	191 183 292,0
MAZOWIECKIE	38 352 261,0	36 362 377,0
ŚLĄSKIE	29 878 280,0	30 225 438,0
ŁÓDZKIE	14 969 554,0	15 117 123,0
MAŁOPOLSKIE	14 587 770,0	14 180 436,0
DOLNOŚLĄSKIE	14 067 201,0	14 027 582,0
POMORSKIE	13 953 962,0	13 977 966,0
WIELKOPOLSKIE	12 129 926,0	11 931 642,0
KUJAWSKO-POMORSKIE	9 790 920,0	9 837 276,0
ZACHODNIOPOMORSKIE	9 230 561,0	8 732 930,0
LUBELSKIE	7 761 207,0	7 371 121,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	7 361 499,0	7 171 959,0
PODLASKIE	6 362 132,0	6 019 083,0

Nazwa	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem	
	2018	2019
	[GJ]	
PODKARPACKIE	5 101 140,0	5 743 396,0
OPOLSKIE	3 786 207,0	3 797 011,0
LUBUSKIE	3 665 305,0	3 591 408,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3 514 462,0	3 096 544,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2019 r. długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej w województwie wyniosła 435,4 km, tj. mniej o 0,37% niż w 2018 roku. Na 100 km² przypadało średnio 3,7 km sieci (w kraju – 5,2 km). Największe zagęszczenie sieci cieplnej wystąpiło na terenie m. Kielce (136,2 km/100 km²). W 2019 r. na 1 kotłownię przypadało średnio 0,5 km sieci cieplnej.¹⁴

Tabela 19. Liczba kotłowni oraz długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej w km w latach 2018-2019 w województwie świętokrzyskim

Jednostka terytorialna		Świętokrzyskie	Polska
liczba kotłowni (ob.)	2018	625,0	23 768
	2019	967,0	33 858
długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej (km)	2018	437,0	16 296
	2019	435,4	16 381,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Należy uznać, że technologie teleinformatyczne zrewolucjonizowały współczesny świat, wpływając na sposób pracy, gospodarkę oraz funkcjonowanie człowieka w społeczeństwie. Obecnie powszechny dostęp do dóbr cyfrowych stanowi priorytet we wspieraniu rozwoju gospodarczego i społecznego państwa. Kraje UE dążą również do ograniczenia zjawiska wykluczenia cyfrowego. W dobie pandemii, wykorzystanie technologii cyfrowych ułatwiło funkcjonowanie społeczeństwa w wielu aspektach życia. Dzięki zaawansowanym technologiom teleinformatycznym nastąpił szybki przepływ informacji na temat aktualnej sytuacji co przełożyło się na odpowiednio szybkie reagowanie zarówno władz, jak i przedsiębiorstw oraz podejmowanie kluczowych decyzji w zakresie ochrony zdrowia i funkcjonowania gospodarki w tej wyjątkowej sytuacji.¹⁵

¹⁴ https://kielce.stat.gov.pl/files/gfx/kielce/pl/defaultaktualnosci/847/2/9/1/warunki_zycia_ludnosci_2020.pdf

¹⁵ Główny Urząd Statystyczny Urząd Statystyczny w Szczecinie: "Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2020 r.", Warszawa, Szczecin 2020

Biorąc pod uwagę sytuację gospodarstw domowych odnośnie posiadanej infrastruktury informatycznej należy zauważyć, że odsetek gospodarstw posiadających urządzenia z dostępem do Internetu w województwie świętokrzyskim w 2019 roku wyniósł 71,4% i był **najniższy w kraju**. W odniesieniu do roku 2018 wartość wskaźnika w 2019 roku w województwie była większa o 4,6 p. proc.

Tabela 20. Odsetek gospodarstw domowych posiadających urządzenie z dostępem do Internetu

Nazwa	Odsetek gospodarstw domowych posiadających urządzenie z dostępem do Internetu [%]	
	2018	2019
	[%]	
POLSKA	75,6	80,2
KUJAWSKO-POMORSKIE	77,9	83,9
POMORSKIE	75,2	83,4
DOLNOŚLĄSKIE	75,5	82,9
PODKARPACKIE	78,4	82,2
MAŁOPOLSKIE	74,9	82,1
MAZOWIECKIE	77,0	81,6
WIELKOPOLSKIE	77,6	81,6
OPOLSKIE	74,4	81,4
LUBUSKIE	70,6	80,3
ŚLĄSKIE	76,2	78,7
LUBELSKIE	73,1	78,4
ŁÓDZKIE	76,4	78,2
ZACHODNIOPOMORSKIE	77,2	75,8
PODLASKIE	73,5	75,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	73,6	74,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	66,8	71,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Według stanu na koniec 2019 r. w sektorze ICT działały 2 393 podmioty gospodarcze zatrudniające 10 osób lub więcej, spośród których 90,7% świadczyło usługi ICT. W 2019 r. udział jednostek administracji publicznej wykorzystujących technologię szerokopasmowego dostępu do Internetu poprzez stałe łącze wyniósł 99,8%. W odniesieniu do roku 2018 nieznacznie wzrósł odsetek pracowników wyposażonych przez urzędy w urządzenia mobilne z dostępem do Internetu i wynosił on 22,0%. Najwyższa wartość tego wskaźnika odnotowana została w województwie mazowieckim

(33,2%), natomiast najniższa w województwie lubelskim i świętokrzyskim (odpowiednio 11,0% i 11,8%). 85,0% jednostek administracji publicznej posiadało stronę internetową spełniającą wymagania ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych. Natomiast 20,7% jednostek administracji publicznej deklarowało możliwość udziału obywateli w głosowaniach i konsultacjach społecznych on-line. Usługi elektroniczne oferowały wszystkie urzędy marszałkowskie. W 2019 r. 98,3% jednostek administracji publicznej w procesie realizacji usług elektronicznych wykorzystywało skrzynkę podawczą dostępną na platformie ePUAP, a ponad 16% jednostek miało wdrożone własne projekty elektronicznej skrzynki podawczej.

W opisywanym roku 62,8% jednostek administracji publicznej umożliwiało obywatelom elektroniczne składanie wniosków dotyczących programu „Rodzina 500+”, a 75,3% jednostki administracji publicznej udostępniało drogą elektroniczną dane przestrzenne obywatelom.¹⁶

Dostęp do e-administracji jest istotnym elementem rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Wskaźnik procentowy osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną należy do mierników postępu dostępności cyfrowej społeczeństwa oraz świadczy o poziomie wykorzystania Internetu przez administrację. W 2020 roku odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w województwie świętokrzyskim, podobnie jak w 2019 roku wyniósł 33,8% i był jednym z najniższych w kraju (**15. pozycja**). Wartość wskaźnika dla regionu była zdecydowanie mniejsza niż średnia krajowa, która w 2020 roku wynosiła 41,9%. Za świętokrzyskim znalazło się jedynie województwo opolskie ze wskaźnikiem sięgającym 29,0%. Najwyższy wskaźnik charakteryzował województwo mazowieckie – 52,4% oraz dolnośląskie – 47,4%.

Tabela 21. Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w %

Jednostka terytorialna	Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną	
	2019	2020
	[%]	
POLSKA	40,4	41,9
MAZOWIECKIE	45,7	52,4
DOLNOŚLĄSKIE	45,9	47,4
ŚLĄSKIE	50,3	44,4
PODKARPACKIE	31,3	41,4
WIELKOPOLSKIE	35,3	40,2
POMORSKIE	49,8	40,1

¹⁶Główny Urząd Statystyczny Urząd Statystyczny w Szczecinie: „Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2020 r.”, Warszawa, Szczecin 2020

Jednostka terytorialna	Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną	
	2019	2020
	[%]	
MAŁOPOLSKIE	34,9	39,5
ZACHODNIOPOMORSKIE	41,5	38,7
ŁÓDZKIE	40,2	38,2
LUBUSKIE	32,8	38,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	31,5	37,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	39,6	37,5
LUBELSKIE	31,9	36,8
PODLASKIE	41,1	36,7
ŚWIĘTOKRZYSKIE	33,8	33,8
OPOLSKIE	32,7	29,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS/STRATEG

Jednym z działań realizowanych w 2020 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego było operowanie oraz nadzór nad Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego. Obecnie 61 Operatorów Sieci Dostępowych ma podpisane umowy ramowe umożliwiające korzystanie z Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego. Na koniec 2020 r. w oparciu o infrastrukturę sieciową będącą własnością Województwa było realizowanych 619 umów szczegółowych na świadczenie usług hurtowych. Do świadczenia usług wykorzystywanych jest 126 węzłów dystrybucyjnych i 8 węzłów szkieletowych. Liczba usług sukcesywnie wzrasta - w 2020 r. podpisano ponad 50 nowych umów.

Wskaźniki dotyczące wykorzystania technologii informacyjnych w przedsiębiorstwach województwa świętokrzyskiego wyglądają nieco korzystniej niż w indywidualnych gospodarstwach domowych, chociaż i tak nie należą do najlepszych. Na koniec 2020 roku pod tym względem region świętokrzyski zajmował **13. pozycję**. 98,2% świętokrzyskich przedsiębiorstw posiadało dostęp do szerokopasmowego Internetu. W porównaniu do roku 2019 wskaźnik wzrósł o 4,9 p. proc.

Tabela 22. Udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu

Nazwa	Udział przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu	
	2019	2020
	[%]	
POLSKA	96,3	98,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	95,1	99,3
PODLASKIE	97,4	99,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	98,1	98,9
DOLNOŚLĄSKIE	98,8	98,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	96,9	98,7
LUBUSKIE	96,1	98,7
ŁÓDZKIE	95,9	98,7
MAŁOPOLSKIE	96,6	98,7
MAZOWIECKIE	96,4	98,7
POMORSKIE	96,0	98,7
ŚLĄSKIE	96,0	98,5
WIELKOPOLSKIE	95,0	98,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	93,3	98,2
PODKARPACKIE	96,8	97,8
LUBELSKIE	96,0	97,6
OPOLSKIE	94,2	97,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Świętokrzyskie firmy również rzadziej niż przeciętnie w Polsce posiadają strony internetowe. W 2020 roku 63,0% firm (**15. pozycja**) korzystało z takiej formy funkcjonowania na rynku przy średniej dla kraju 71,3%. Jedynie województwo warmińsko-mazurskie wykazało się niższą wartością wskaźnika (62,6%).

Tabela 23. Udział przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową

Nazwa	Udział przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową	
	2019	2020
	[%]	
POLSKA	70,2	71,3
MAZOWIECKIE	75,8	76,0
DOLNOŚLĄSKIE	72,6	75,6
POMORSKIE	71,1	75,1
KUJAWSKO-POMORSKIE	66,4	75,0
ŚLĄSKIE	74,0	74,1
MAŁOPOLSKIE	71,2	72,6
PODLASKIE	68,3	71,4
ŁÓDZKIE	67,1	70,2
LUBUSKIE	73,6	69,4
OPOLSKIE	65,7	68,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	68,1	67,5
WIELKOPOLSKIE	67,5	67,0
PODKARPACKIE	64,3	63,5
LUBELSKIE	64,4	63,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	61,9	63,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	65,8	62,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

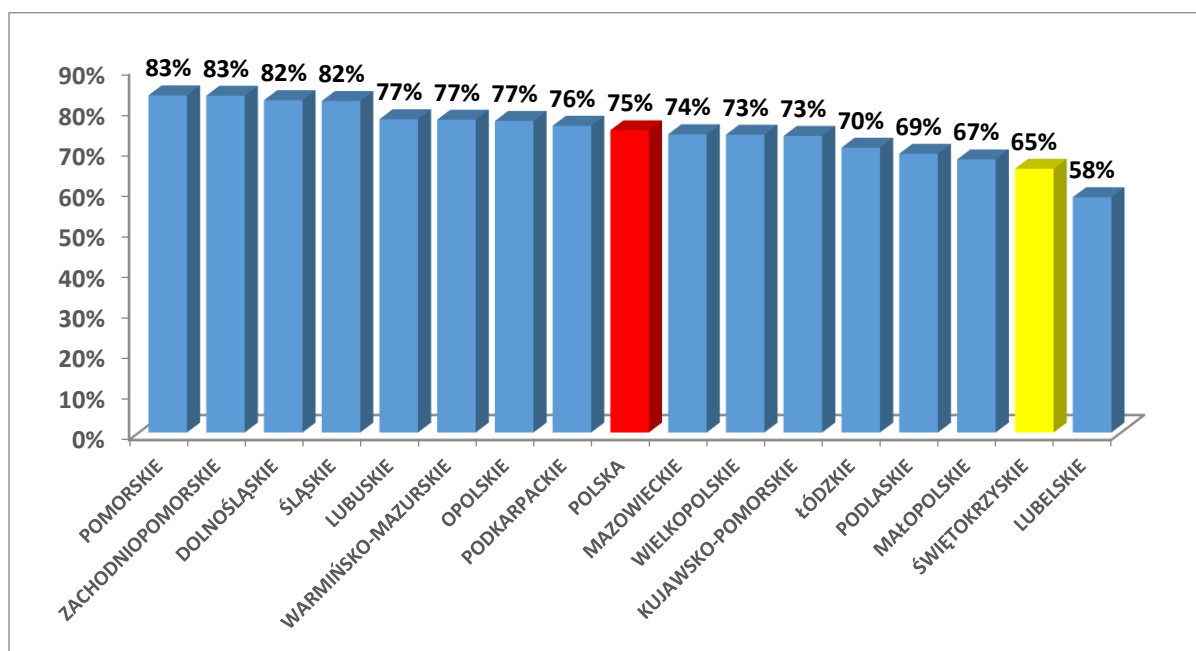
INFRASTRUKTURA ŚRODOWISKOWA

W 2019 r. długość **czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w kraju** wynosiła 310 897,6 (w 2018 r. 307 690,4) km, natomiast w województwie świętokrzyskim 13 934,7 (w 2018 r. 13 848,4) km, co stanowiło 4,5% długości tego typu sieci w Polsce. W stosunku do poprzedzającego roku, sieć ta była dłuższa o 86,3 km, przy stosunkowo wysokiej gęstości 119,0 km na 100 km² - **6. pozycja** w 2019 r. wśród województw. Dla porównania średnia dla Polski wynosiła 99,4 km na 100 km². Odsetek korzystających z sieci wodociągowej w regionie wynosił w 2019 r. 91,5 % (w 2018 r. 91,4%) ogółu ludności województwa, co stawiało województwo na **11. miejscu w Polsce**. Wskaźnik ten uległ zwiększeniu od poprzedniego roku jedynie o 0,1 p.p.

W województwie w 2019 roku **czynna sieć kanalizacyjna** miała 6 425,4 km (w 2018 r. 6 289,2 km) długości i była dłuższa o 136,2 km niż w 2018 r. Długość sieci kanalizacyjnej w woj. świętokrzyskim stanowiła 3,9% długości sieci kanalizacyjnej w Polsce - 165 098,8 km (w 2018 r. 160 671,4 km), przy czym charakteryzowała się, podobnie jak sieć wodociągowa, dość wysoką gęstością 54,9 km (w 2018 r. 53,7 km) na 100 km². Wartość wskaźnika była wyższa od gęstości krajowej, wynoszącej 52,8 km na 100 km² (w 2018 r. 51,4 km) o 2,1 km na 100 km². Należy podkreślić, że gęstość sieci kanalizacyjnej w regionie uległa wzrostowi w stosunku do poprzedniego roku o 1,2 km. W 2019 r. odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 59,4% (w 2018 r. 59,0%), zaś w kraju 71,2% (w 2018 r. 70,8%). W województwie świętokrzyskim wskaźnik ten wzrósł od poprzedniego roku tylko o 0,4 p.p. Nasz region pod tym względem znalazł się na **przedostatnim miejscu** w Polsce, przed województwem lubelskim (53,6%). Najlepsza sytuacja była w województwach: pomorskim (83,7%), zachodniopomorskim (80,6%) i śląskim (78,6%).

W 2019 r. w regionie słabiej wyglądała gęstość **sieci gazowej**, która wynosiła 33,7 km (w 2018 r. 33,1 km) na 100 km² i znajdowała się poniżej poziomu krajowego, który wynosił 43,7 km (w 2018 r. 42,6 km). Od poprzedniego roku gęstość sieci gazowej w regionie wzrosła o 0,6 p.p. Długość łączna rozdzielczej sieci gazowej w Świętokrzyskiem wynosiła 3 944,5 km (w 2018 r. 3 878,5 km) i wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o prawie 66 km. W 2019 r. z instalacji sieci gazowej korzystało 37,7% (w 2018 r. 37,1%) ogółu ludności województwa, co jest przedostatnim wynikiem w kraju (na gorszej pozycji znalazło się województwo podlaskie 29,2%). Największy udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej odnotowano w województwie podkarpackim, tj. 72,7%.

Na terenie województwa świętokrzyskiego, w roku 2019 działało **149 oczyszczalni ścieków**, w tym 111 komunalnych, z czego 37 z podwyższonym usuwaniem biogenów oraz 38 przemysłowych, w tym 14 mechanicznych, 2 chemiczne, 21 biologicznych oraz 1 z podwyższonym usuwaniem biogenów. W analizowanym okresie nie zmieniła się liczba komunalnych oczyszczalni ścieków. Najbardziej rozpowszechnione wśród oczyszczalni są te, które wykorzystują metody biologiczne. Pod względem ilości oczyszczalni ścieków ogółem województwo świętokrzyskie plasowało się na **13. pozycji** wśród województw Polski. W regionie świętokrzyskim z roku na rok wzrasta liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków. W roku 2019 z oczyszczalni ścieków korzystało już 65% (w 2018 r. 64,3%) ludności województwa (w tym ludność nieposiadająca dostępu do sieci kanalizacyjnej), czyli o 0,7 p.p. W stosunku do pozostałych województw w Polsce jest to jeden z najniższych wyników, stawiających województwo na **przedostatnim miejscu** w kraju, przed województwem lubelskim. Najlepiej wygląda sytuacja w województwach zachodniopomorskim i pomorskim (po 83%).

Wykres 49. Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL

W 2019 r. liczba mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków w stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się o 3 912 osób i wynosiła 802 304 osoby (w 2018 r. 798 392 osób). Wynik ten stawiał nasz region na **14. miejscu** w kraju, przed województwem lubuskim (781 193) i opolskim (754 970).

Przetwarzanie zasobów wywołuje negatywne oddziaływania na środowisko i ludzi, nie tylko w postaci emisji do powietrza i wód, ale również wytwarzania odpadów. Odpady związane z nieprzemysłową działalnością człowieka, to **odpady komunalne**. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach, obowiązująca od 23 stycznia 2013 roku definiuje odpady komunalne, jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. W 2019 r. w województwie świętokrzyskim ogółem wytworzonych zostało 5 040,5 tys. ton (w 2018 r. 5 026,0 tys. ton) odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stawiało region na **ósmym** miejscu w kraju, podobnie, jak w roku poprzednim. W przypadku odpadów komunalnych wytworzono 286,5 tys. ton, co oznacza wzrost o 36,4 tys. ton w stosunku do 2018 roku.

Odsetek odpadów komunalnych zbieranych selektywnie w odniesieniu do ogółu zebranych odpadów w regionie świętokrzyskim wyniósł w 2019 roku 29,5%, co oznacza wzrost o 1.6 p.p. w stosunku do 2018 roku.

Wytwarzane w 2020 r. przez mieszkańców województwa odpady komunalne głównie przetwarzane były w instalacjach komunalnych funkcjonujących w ramach sześciu Regionalnych Zakładów Zagospodarowania Odpadów (RZZO) w województwie świętokrzyskim, a także w instalacjach do

recyklingu odpadów. Przetworzone odpady komunalne, które nie nadawały się do dalszego wykorzystania unieszkodliwiane były na dwunastu składowiskach odpadów komunalnych zlokalizowanych na terenie województwa.

CZĘŚĆ II – SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

1. SYSTEM REGIONALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

W województwie świętokrzyskim zbudowano trzyszczeblowy system dokumentów strategicznych. Pierwszy stanowią dokumenty strategiczne o charakterze średniookresowym, drugi poziom programowania tworzą strategie sektorowe i branżowe, natomiast w ramach trzeciego szczebla funkcjonują programy operacyjne i rozwojowe, w tym szczególnie ważny dla województwa Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego.

DOKUMENTY STRATEGICZNE O CHARAKTERZE ŚREDNIOOKRESOWYM

- ✓ **Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego** stanowi kluczową koncepcję rozwoju regionu i jest podstawowym instrumentem koordynacji programów operacyjnych i rozwojowych. W 2020 roku obowiązującym dokumentem strategicznym o charakterze średniookresowym była *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020* przyjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XXXIII/589/13 z dnia 16 lipca 2013 roku. W lutym 2019 roku rozpoczęto prace nad przygotowaniem nowej Strategii, które trwały ponad dwa lata. W dniu 29 marca 2021 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podjął Uchwałę Nr XXX/406/21 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.
- ✓ **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego** określa długofalowe cele i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej oraz przedstawia wizję zagospodarowania przestrzennego regionu w perspektywie 25–30 lat. Wraz ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego stanowi podstawę zintegrowanego systemu zarządzania województwem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego. W odróżnieniu od większości strategii i programów, plan zagospodarowania przestrzennego województwa musi formułować perspektywiczny model struktury przestrzennej regionu, który horyzontem czasowym znacznie wykracza poza okres 10–15 lat stosowany w systemie programowania. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego został przyjęty Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku.

W 2020 roku zakończono prace nad zmianą Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, a Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, Uchwałą Nr XXVII/377/20 w dniu 28 grudnia 2020 r., uchwalił zmianę Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącą opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego”.

STRATEGIE SEKTOROWE I BRANŻOWE

- ✓ **Strategia Badań i Innowacyjności (RIS3)** jest dokumentem strategicznym regulującym zadania na poziomie województwa w obszarze gospodarki. Opiera się na idei tzw. inteligentnych specjalizacji jako obszarów aktywności gospodarczej, które mają potencjał, aby generować wzrost gospodarczy oparty na innowacjach, przedsiębiorczości i konkurencyjności. Od 2014 r. do końca 2020 r. województwo świętokrzyskie opierało swoje działania w obszarze dotyczącym gospodarki na **Strategii Badań i Innowacyjności (RIS3) Od absorpcji do rezultatów – jak pobudzić potencjał województwa świętokrzyskiego 2014-2020+**, przyjętej przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr XL/706/14 z dnia 24 lutego 2014 r. W połowie 2020 roku rozpoczęły się prace nad nową strategią innowacji, określającą kierunki polityki innowacyjnej regionu do 2030 roku oraz wskazującą usprawnienia procesów zarządzania, jak i ukierunkowania interwencji na obszary o potencjalnie największej dynamice wzrostu. Ostatecznie powyższy dokument został przyjęty Uchwałą Nr 3459/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 10 marca 2021 roku w sprawie przyjęcia *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+*.
- ✓ **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego** jest integralną częścią strategii rozwoju województwa, obejmującą w szczególności programy: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi. Sformułowane w niej założenia określają koncepcję realizacji polityki społecznej na terenie województwa świętokrzyskiego. Pozwalają także koordynować i koncentrować działania różnych instytucji odpowiedzialnych za politykę społeczną wokół najbardziej istotnych i kluczowych potrzeb w tej sferze, a określone cele i zadania, stanowią wyzwanie dla wszystkich społeczności lokalnych oraz instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i poprawy jakości życia w województwie. **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2012-2020** została przyjęta Uchwałą Nr XVI/296/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012 r. Natomiast w 2020 roku prowadzono prace nad opracowaniem **Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030**. W ramach prac nad ww. dokumentem realizowano działania związane z opracowaniem diagnozy sytuacji społecznej

regionu. Składająca się na diagnozę analiza danych zastanych oraz indywidualne wywiady pogłębione pozwoliły na określenie głównych problemów i wyzwań województwa świętokrzyskiego w zakresie dalszego formułowania polityki społecznej regionu do roku 2030. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą 3618/21 z dnia 14 kwietnia 2021 r. przyjął projekt *Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030* i skierował go do konsultacji z powiatami, Świętokrzyską Radą Działalności Pożytku Publicznego, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami.

PROGRAMY OPERACYJNE I ROZWOJOWE

- ✓ **Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020** przyjęty decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 12 lutego 2015 r. RPOWŚ jest programem, który kompleksowo wpisuje się we wszystkie cele SRWŚ. Jego intencją jest umacnianie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej, jak również budowa potencjału regionalnych przedsiębiorstw. Wsparcie programu obejmuje także obszar rynku pracy, włączenia społecznego, edukacji oraz sferę usług publicznych.
- ✓ **Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Świętokrzyskiego** - dokument przyjęty Uchwałą Nr XLI/731/10 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 września 2010 r.
- ✓ **Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2020 r.** przyjęty Uchwałą Nr XVIII/228/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 20 stycznia 2020 r.
- ✓ **Program rozwoju infrastruktury transportowej województwa świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020** przyjęty Uchwałą Nr XXVI/367/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 września 2016 r.
- ✓ **Inne programy finansowane ze środków UE wpływające na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego:** Program Operacyjny Polska Wschodnia, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny RYBY, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program LIFE 2017, Erasmus+, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, Interreg Europa, Interreg Region Morza Bałtyckiego, Europa dla Obywateli.

Programy z zakresu ochrony środowiska:

- ✓ **Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025** przyjęty Uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.

- ✓ **Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych** - przyjęta Uchwałą Nr XVII/248/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 listopada 2015 r. – obowiązywała do dnia 23 lipca 2020 r.
- ✓ **Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych** - przyjęty uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. – obowiązuje od dnia 24 lipca 2020 r.
- ✓ **Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego 2016 – 2022** - przyjęty Uchwałą Nr XXV/356/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r.
- ✓ **Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2022** – Uchwała Nr IV/62/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 roku.
- ✓ **Aktualizacja Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2026** - Uchwała Nr XI/155/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 lipca 2019 roku.
- ✓ **Programy i aktualizacja programów ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych i dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne** - Uchwała Nr IV/63/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 roku.

Programy z zakresu zdrowia i polityki społecznej:

- ✓ **Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020** przyjęty Uchwałą Nr XLII/746/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 kwietnia 2014 r.
- ✓ **Wojewódzki program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w regionie świętokrzyskim na lata 2014-2020** przyjęty Uchwałą Nr XLV/810/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21 lipca 2014 r.
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020** przyjęty Uchwałą Nr XXX/437/17 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 stycznia 2017 r.
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022** przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/552/17 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 20 listopada 2017 r.
- ✓ **Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2018-2023** przyjęty Uchwałą Nr III/46/18 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 grudnia 2018 r.
- ✓ **Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2025 roku** przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Nr XI/146/19 z dnia 22 lipca 2019 r.

- ✓ **Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018 – 2022** przyjęty Uchwałą Nr 4048/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 czerwca 2018 r., zmieniony Uchwałą Nr 4526/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 7 listopada 2018 r.
- ✓ **Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Województwie Świętokrzyskim do 2025 roku** przyjęty Uchwałą Nr 3145/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 grudnia 2020 r.
- ✓ **Plan działań związanych z zapobieganiem oraz zwalczaniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem** przyjęty Uchwałą Nr XX/255/20 Sejmiku WŚ z dnia 16 marca 2020 r.
- ✓ **Świętokrzyski Program na Rzecz Osób Starszych do 2020 roku** przyjęty Uchwałą Sejmiku Nr XLVIII/854/14 z dnia 27 października 2014 r.
- ✓ **Wojewódzki Program poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego 2018-2022** przyjęty Uchwałą Nr 92/18 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 19 grudnia 2018 r.
- ✓ **Świętokrzyski Program Pomocy Społecznej do 2023 roku** przyjęty Uchwałą Nr IV/68/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2019 r.
- ✓ **Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2020 roku** przyjęty Uchwałą Nr XXI/308/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 21 marca 2016 r.
- ✓ na terenie województwa obowiązują również tzw. **Regionalne Programy Zdrowotne**.

2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej obejmujące zarówno wymiar społeczny, jak i gospodarczy. Do końca 2020 roku obowiązywała **Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020**, przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego Nr XXXIII/589/13 z dnia 16 lipca 2013 r.

W dokumencie tym określono **6 celów strategicznych**:

- ✓ Cel 1 – Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej;
- ✓ Cel 2 – Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu;
- ✓ Cel 3 – Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki;

- ✓ Cel 4 – Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu;
- ✓ Cel 5 – Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich;
- ✓ Cel 6 – Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu.

Powyższe cele ukierunkowywały politykę regionalną na wybrane aspekty społeczno-gospodarcze wymagające określonych działań, a ich realizacja miała za zadanie podniesienie wartości ekonomicznej województwa poprzez wykorzystanie jego potencjału społeczno-gospodarczego lub pobudzenie nowych gałęzi gospodarki, mogących podnieść pozycję regionu w skali kraju. Wyniki długoterminowej obserwacji zjawisk i procesów zachodzących w województwie świętokrzyskim oraz ocena ogólnej sytuacji społeczno – gospodarczej regionu, działań i inicjatyw realizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego, której dokonano poprzez zaprezentowane wskaźniki (kontekstowe, misji i wizji oraz celów strategicznych) zostały przedstawione w dokumencie pn. *Raport monitoringowy z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2020 roku* przyjęty Uchwałą nr 1087/19 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 września 2019 roku.

W związku z upływającym terminem obowiązywania Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, w dniu 25 lutego 2019 r. Sejmik Województwa podjął Uchwałę Nr V/73/19 dotyczącą określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (SRWŚ 2030+), która formalnie rozpoczęła proces przygotowania nowego dokumentu. Powyższa uchwała została zaktualizowana Uchwałą Nr XXII/279/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r.

W celu przeprowadzenia szerokiej dyskusji na temat przyszłości regionu, Zarząd Województwa powołał Zespół Świętokrzyskie 2030+ oraz Grupy Robocze ds. opracowania strategii, w skład których weszli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowiska naukowego, partnerów społeczno-gospodarczych oraz organizacji pozarządowych. W okresie wrzesień-listopad 2019 r. członkowie powyższych gremiów pracowali nad przygotowaniem diagnozy społeczno-gospodarczej do Strategii oraz kluczowych elementów dokumentu: wizji, misji, celów strategicznych i odpowiadających im celów operacyjnych. Zapisy dokumentu były tworzone w oparciu o szeroką debatę publiczną oraz prace analityczne. W wyniku tych prac oraz we współpracy z ekspertami zidentyfikowano silne i słabe strony województwa oraz stojące przed nim szanse i zagrożenia, a także wypracowano główne wyzwania rozwojowe. Elementy te pozwoliły na doprecyzowanie wizji regionu oraz na sformułowanie celów, kierunków działań i przedsięwzięć.

Konsultacje społeczne projektu SRWŚ 2030+ odbywały się w terminie od 10 sierpnia do 30 września 2020 r. W okresie trwania konsultacji zostało zgłoszonych 929 uwag, opinii i sugestii, które zostały nadesłane przez 160 podmiotów. Po zakończeniu tego etapu przygotowano

Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, które w dniu 30 października 2020 r. zostało przyjęte przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, Uchwałą nr 2893/20.

Wypełniając zapisy ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, projekt Strategii został przekazany do zaopiniowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która na posiedzeniu w dniu 30 września 2020 r. pozytywnie zaopiniowała projekt dokumentu. Projekt uzyskał również pozytywną opinię Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Kielcach, zgodnie z art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1240, z późn. zm.), jak również Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego zgodnie z art. 41a ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057, z późn. zm.).

W dniu 9 grudnia 2020 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr 3093/2020 przyjął projekt SRWŚ 2030+ zawierający zgłoszone uwagi w ramach konsultacji społecznych, a także uwzględniający rekomendacje wynikające z przeprowadzonej ewaluacji ex-ante projektu SRWŚ 2030+.

W procesie prac nad ostateczną wersją SRWŚ 2030+, w dniu 23 grudnia 2020 r. Uchwałą Nr 3192/20, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przyjął i skierował do konsultacji w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projekt Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla projektu SRWŚ 2030+ oraz podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do konsultacji. Umożliwiło to rozpoczęcie i przeprowadzenie konsultacji, które odbyły się w terminie od 29 grudnia 2020 r. do 20 stycznia 2021 r. W ramach prowadzonych konsultacji, zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r. poz. 283, z późn. zm.), projekt Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla projektu SRWŚ 2030+ został zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Dodatkowo, projekt SRWŚ 2030+ został uzgodniony z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie: Regionalnym Zarządem PGW w Warszawie, Krakowie i Rzeszowie.

Ostateczny projekt SRWŚ 2030+ został przyjęty i skierowany do prac w Sejmiku Województwa Uchwałą Nr 3424/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 3 marca 2021 r. Po zaopiniowaniu przez merytoryczne Komisje Sejmiku, podczas posiedzenia w dniu 29 marca 2021 r. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podjął Uchwałę Nr XXX/406/21 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Zawarta w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ [wizja rozwoju województwa świętokrzyskiego](#) brzmi następująco:

ŚWIĘTOKRZYSKIE W 2030 ROKU TO AMBITNY REGION O ATRAKCYJNYM WIZERUNKU:

- wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy,
- szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne,
- będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju.

Misja rozwoju województwa świętokrzyskiego:

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO:

- tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej,
- uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa,
- pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym - nowe inwestycje zewnętrzne) oraz odpowiednie zasoby ludzkie i organizacyjne.

W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ zdiagnozowano 3 cele strategiczne:

- ✓ Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie,
- ✓ Cel 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region,
- ✓ Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi

oraz jeden cel horyzontalny:

- ✓ Cel 4. Sprawne zarządzanie regionem.

Wdrażanie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego rozpocznie się w 2021 roku.

Koordinację i nadzór nad systemem realizacji SRWŚ 2030+ będzie sprawował Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. W procesie tym, oprócz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, udział będą brały również inne podmioty. Ważną rolę będzie odgrywała Rada ds. Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego – gremium doradcze i opiniotwórcze dla Zarządu Województwa w sprawach dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. W proces wdrażania zaangażowane zostanie szerokie grono partnerów: administracja rządowa, jednostki samorządu terytorialnego, jednostki sektora edukacji, szkolnictwa wyższego i naukowo-badawczego, partnerzy społeczno-gospodarczy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i instytucje otoczenia biznesu.

3. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO 2014-2020

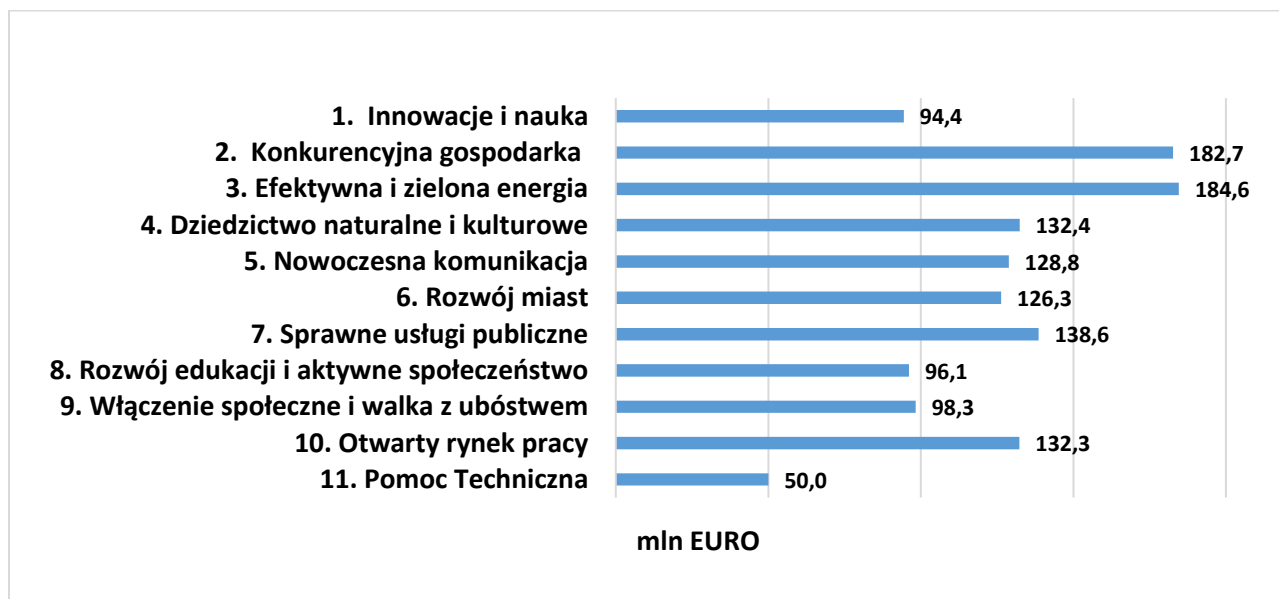
W 2020 roku w związku z kryzysem gospodarczym spowodowanym wybuchem pandemii wirusa SARS-CoV-2, w celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców województwa, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął szereg działań w wielu obszarach szczególnie dotkniętych jej skutkami. Jednym z nich była realizacja **Świętokrzyskiej Tarczy Antykryzysowej**, w ramach której 476 mln zł wykorzystano na pilne potrzeby w obszarze ochrony zdrowia oraz na niwelowanie negatywnych skutków społeczno-gospodarczych. Szczegółowe informacje na temat realizacji Świętokrzyskiej Tarczy Antykryzysowej zostały zawarte w odrębnym rozdziale, w dalszej części Raportu.

Regionalny program operacyjny pełni funkcję wdrożeniową wobec strategii rozwoju województwa. Ponadto jest kluczowym narzędziem umożliwiającym realizację celów strategicznych i operacyjnych zawartych w Strategii.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 został przyjęty Decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 12 lutego 2015 r. W ramach Programu wydzielonych zostało **11 Osi priorytetowych** (w tym jedna Oś dotycząca Pomocy Technicznej). Alokacja środków unijnych na Program wynosi: **1 364 543 593 EUR**.

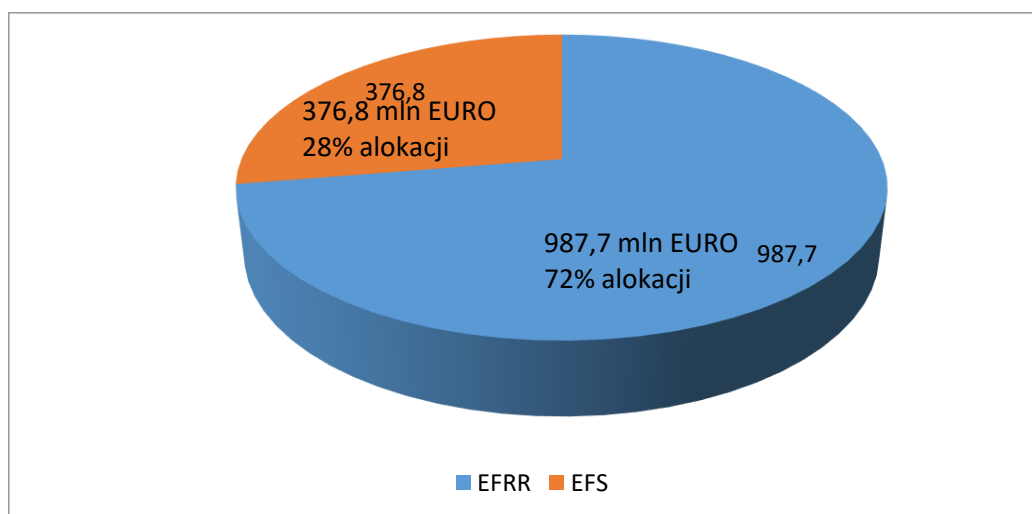
Oferowane w Programie wsparcie przyczynia się do rozwoju regionalnej gospodarki oraz obejmuje kompleksowo swym zakresem wszystkie kluczowe kwestie, które stanowią o sile regionu świętokrzyskiego. Wśród nich można wymienić, m.in.: umacnianie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionalnej, budowę potencjału świętokrzyskich przedsiębiorstw, zwalczanie ubóstwa poprzez działania prozatrudnieniowe, aktywizację społeczno-zawodową społeczeństwa, przekwalifikowywanie zawodowe i dostosowywanie do wymogów rynku pracy, podnoszenie jakości usług edukacyjnych na wszystkich poziomach, wspieranie szkół zawodowych, profilaktykę prozdrowotną. Kategoryzacja poszczególnych obszarów objętych wsparciem w ramach Programu, znajduje odzwierciedlenie we wszystkich celach SRWŚ i stanowi odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby regionalne.

Wykres 50. Alokacja środków UE w podziale na fundusze i osie priorytetowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (mln EURO)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

Wykres 51. Alokacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (mln EURO) w podziale na fundusze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

Zgodnie z zasadą n+3, która określa dodatkowy okres na realizację i rozliczenie projektów i programów współfinansowanych z Funduszy Europejskich - ze środków przyznanych RPOWŚ 2014-2020 faktycznie korzystać można do roku 2023.

Funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (IZ RPOWŚ 2014-2020) pełni Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. W ramach systemu instytucjonalnego realizacji Programu zadania skoncentrowano

w strukturze Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, w której wyodrębniono komórki organizacyjne o funkcjach zarządzania Programem oraz funkcjach wdrażających i certyfikujących.

Utworzono również dwie instytucje pośredniczące, tj.:

- IP WUP: Instytucja Pośrednicząca Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, realizująca zadania Programu, dotyczące rynku pracy,
- IP ZIT – Instytucja Pośrednicząca w ramach instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, odpowiedzialna za wybór projektów realizujących Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz za identyfikację projektów pozakonkursowych, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach RPOWŚ 2014-2020.

Zakres tematyczny poszczególnych Osi priorytetowych RPOWŚ 2014-2020 i efekty realizowanych projektów osiągnięte **od początku wdrażania Programu do końca 2020 r.** przedstawiają się następująco:

OŚ PRIORYTETOWA 1. INNOWACJE I NAUKA

Projekty realizowane w ramach Osi ukierunkowane są na wzrost poziomu innowacyjności gospodarki województwa, głównie poprzez inwestycje podnoszące potencjał sektora badawczo-rozwojowego dla rozwoju przedsiębiorczości. Wsparcie oferowane w ramach Osi priorytetowej 1 umożliwia beneficjentom pozyskanie dofinansowania na rozwój infrastruktury i działalności badawczo-rozwojowej oraz wdrażanie innowacyjnych technologii i nowych produktów.

Jedną z kluczowych inwestycji, w ramach Osi Priorytetowej 1 jest budowa kampusu laboratoriów Głównego Urzędu Miar. Jego realizacja przewiduje w pierwszym etapie budowę sześciu laboratoriów badawczo-pomiarowych oraz pięć sal wdrożeniowo-dydaktycznych. Wartość środków zaplanowanych na zakup aparatury naukowo – badawczej stanowi blisko 60 mln zł. Dodatkowo dwa regionalne ośrodki naukowe Uniwersytet Jana Kochanowskiego i Politechnika Świętokrzyska, uzyskały wsparcie finansowe, pozwalające zwiększyć nakłady inwestycyjne na działalność badawczo – rozwojową. Wśród 50 przedsiębiorstw objętych wsparciem w ramach działań ukierunkowanych na wzrost ich innowacyjności, celem 44 inwestycji było wprowadzenie produktów nowych dla rynku. Efektem realizowanych działań jest także rozwój współpracy 25 przedsiębiorstw z ośrodkami badawczymi.

OŚ PRIORYTETOWA 2. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Projekty realizowane w ramach Osi 2 ukierunkowane są na:

1. wsparcie świętokrzyskich Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) oraz wdrożenie popytowego systemu wsparcia dla przedsiębiorców poprzez udzielanie im voucherów na realizację usług doradczych przez IOB,

2. tworzenie nowych terenów inwestycyjnych (uzbrojenie terenu w instalacje, tj. wodociągi, kanalizację sanitarną i deszczową, ciepłociąg oraz w sieci elektryczne i teletechniczne),
3. promocję gospodarczą kluczowych branż gospodarki regionu,
4. wsparcie inwestycyjne sektora MŚP,
5. wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców regionu poprzez ułatwienie dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji, tj. instrumentów finansowych.

W ramach realizowanego w osi 2 wsparcia dotacyjnego na koniec 2020 roku zawarto 2 159 umów z przedsiębiorcami o wartości ponad 746 mln zł, z czego 1 603 umowy (ponad 50,5 mln zł) dotyczy środków na finansowanie kapitału obrotowego przedsiębiorstw, które znalazły się w trudnej sytuacji w związku z wybuchem pandemii. W ramach wsparcia inwestycyjnego MŚP, 1 168 przedsiębiorstw skorzystało z pożyczki na rozwój działalności, w tym 315 przedsiębiorstw zostało objętych wsparciem na preferencyjnych warunkach, mającym na celu łagodzenie negatywnych skutków pandemii. W zagranicznych misjach gospodarczych, wizytach studyjnych czy też w spotkaniach branżowych ukierunkowanych na podniesienie swojego potencjału wzięło udział 238 MŚP. W przypadku 381 przedsiębiorstw wsparcie miało na celu m.in. wprowadzenie nowych produktów dla firmy, a w 462 przedsiębiorstwach wprowadzono innowacje o charakterze procesowym bądź produktowym. Spowodowało to wzrost zatrudnienia we wspartych przedsiębiorstwach o 842 miejsca pracy. Ważny obszar wsparcia Osi stanowi także przygotowanie blisko 38 hektarów terenów inwestycyjnych.

OŚ PRIORYTETOWA 3. EFEKTYWNA I ZIELONA ENERGIA

Projekty realizowane w ramach Osi ukierunkowane są na:

1. zwiększenie poziomu wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, poprzez wytwarzanie i dystrybucję tej energii,
2. promowanie efektywności energetycznej i OZE w przedsiębiorstwach,
3. poprawę efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
4. wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej,
5. realizację założeń planów niskoemisyjnych.

W wyniku wsparcia w osi 3 wybudowanych zostało ponad 3,6 tys. jednostek wytwarzania energii elektrycznej oraz ponad 2 tys. jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. Poddano termomodernizacji energetycznej 221 budynków użyteczności publicznej. Zmodernizowanych zostało również ponad 14 tys. źródeł oświetlenia ulicznego.

OŚ PRIORYTETOWA 4. DZIEDZICTWO NATURALNE I KULTUROWE

Projekty realizowane w ramach osi ukierunkowane są na: przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych oraz usuwanie ich skutków, gospodarkę odpadami i wodno-ściekową, zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz ochronę i wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo.

W celu przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych 30 jednostek służb ratunkowych zostało wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratunkowych. W obszarze gospodarki wodno-ściekowej ponad 15 tys. osób korzysta z ulepszanego oczyszczania ścieków. W efekcie działań osi 4 mających na celu ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego wsparciem zostało objętych 34 instytucje kultury/zabytki. Na obszarze chronionym Natura 2000 i rezerwatach przyrody terenu województwa świętokrzyskiego zostało wspartych 31 form ochrony przyrody.

OŚ PRIORYTETOWA 5. NOWOCZESNA KOMUNIKACJA

Projekty realizowane w ramach Osi ukierunkowane są na: budowę, rozbudowę, przebudowę infrastruktury drogowej regionu poprawiających dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T, inwestycje w transport kolejowy (w tym zakup taboru).

W celu ograniczenia barier komunikacyjnych w regionie przebudowano lub zmodernizowano blisko 42 kilometry dróg wojewódzkich, oraz zakończono budowę ponad 21 km nowych dróg, z 37 km docelowo zaplanowanych w ramach zawartych umów. Zakupiono również 2 jednostki taboru kolejowego, o pojemności 800 osób.

OŚ PRIORYTETOWA 6. ROZWÓJ MIAST

Projekty realizowane w ramach osi ukierunkowane są na:

1. zwiększenie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym,
2. promowanie strategii niskoemisyjnych oraz zrównoważonej mobilności miejskiej,
3. ochronę i wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo,
4. podniesienie standardów połączeń drogowych na drogach o różnej kategorii w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym,
5. rewitalizację obszarów miejskich i wiejskich - działania dotyczące kompleksowych inwestycji mających na celu ożywienie zdegradowanych obszarów, które utraciły swoją pierwotną funkcję,
6. wsparcie infrastruktury edukacyjnej, służącej kształceniu zawodowemu i uczeniu się przez całe życie.

W ramach działań mających na celu zrównoważony rozwój Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego na jego obszarze poddano modernizacji energetycznej 47 budynków użyteczności publicznej. Zmodernizowano ponad 15,8 tys. źródeł oświetlenia gminnego. Poddano przebudowie/modernizacji

10 obiektów z zakresu turystyki i rekreacji. Obszar o powierzchni 44 hektara został poddany rewitalizacji.

OŚ PRIORYTETOWA 7. SPRAWNE USŁUGI PUBLICZNE

Projekty realizowane w ramach osi ukierunkowane są na: rozwój e-społeczeństwa i wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-kultury i e-zdrowia, rozwój potencjału endogenicznego, jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, infrastrukturę zdrowotną i społeczną oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Wzmocniono zastosowanie e-usług w sektorze publicznym poprzez uruchomienie 26 systemów teleinformatycznych, a 49 podmiotów sektora publicznego udostępniło online swoje zasoby audiowizualne, zasoby kultury, geodezyjne czy zasoby nauki. W celu poprawy warunków dla procesów rozwojowych oraz tworzenia nowych produktów turystycznych, wspartych zostało 13 obiektów turystycznych i rekreacyjnych. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną pozwoliły objąć wsparciem 31 podmiotów leczniczych, a ponad 146 tys. osób może skorzystać z ulepszonych usług zdrowotnych. W ramach działań mających na celu łagodzenie negatywnych skutków pandemii dokonano zakupu 61 respiratorów, oraz 6 aparatów do oznaczania koronawirusa metoda genetyczną /molekularną. Ponadto utworzono 27 łóżek dla pacjentów z COVID-19. W ramach inwestycji skierowanych do sektora oświaty dot. rozbudowy, modernizacji czy zakupu niezbędnego wyposażenia, objęto wsparciem 318 obiektów, w tym 40 przedszkoli i innych placówek wychowania przedszkolnego. Szacuje się, iż z obiektów tych korzystać będzie ponad 49,7 tysiąca uczniów.

OŚ PRIORYTETOWA 8. ROZWÓJ EDUKACJI I AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO

Projekty realizowane w ramach Osi ukierunkowane są na:

1. równy dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego, poprzez zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3,
2. przeciwdziałanie przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy przez osoby w wieku aktywności zawodowej,
3. wsparcie profilaktyki zdrowotnej,
4. zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej, podnoszenie jakości edukacji na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, a także jej większego powiązania z rynkiem pracy,
5. wsparcie kształcenia osób dorosłych w procesie podnoszenia umiejętności lub kwalifikacji w obszarze ICT i języków obcych,
6. rozwój i poprawę jakości szkolnictwa zawodowego.

W ramach działań osi 8 zostało utworzonych 865 miejsc opieki żłobkowej i ponad 2,6 tys. miejsc wychowania przedszkolnego. Blisko 5,3 tys. dzieci skorzystało z dodatkowych zajęć edukacyjnych

w ramach edukacji przedszkolnej, a blisko 27,5 tys. uczniów rozwijało kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne. Dopusażono 230 szkół w sprzęt TIK ułatwiający prowadzenie zajęć edukacyjnych oraz 158 pracowni przedmiotowych. Blisko 5,5 tys. uczniów szkół zawodowych uczestniczyło w stażach i praktykach u pracodawców. Ponad 7,5 tys. osób o niskich kwalifikacjach zostało objętych działaniami zwiększającymi ich kwalifikacje lub kompetencje. Uruchomiono 6 programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu (m.in. rehabilitacja kardiologiczna, gruźlica, pylica, cukrzyca), w których objęto wsparciem ponad 121,3 tys. osób, a ponad 46,5 tys. dzięki wsparciu zgłosiło się na badania profilaktyczne. W ramach osi 8 działaniami wspierającymi w zakresie zwalczania i przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 objętych zostało 1094 osoby.

OŚ PRIORYTETOWA 9. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I WALKA Z UBÓSTWEM

Projekty realizowane w ramach osi ukierunkowane są na: aktywną integrację zwiększającą szanse na zatrudnienie, ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, wsparcie ekonomii i przedsiębiorczości społecznej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.

Działaniami aktywizacji społecznej i zawodowej w ramach osi 9 objęto ponad 4,7 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wsparto blisko 2,9 tys. miejsc świadczenia usług społecznych m.in. świetlice środowiskowe, kluby seniora czy usługi w mieszkaniach chronionych i wspomaganych, z których skorzystało blisko 16,8 tys. osób. W ramach działań osi 9 wspierających sektor ekonomii społecznej, ze wsparcia skorzystało ponad 600 podmiotów ekonomii społecznej (m.in. fundacji, stowarzyszeń) oraz utworzono 223 miejsca pracy w przedsiębiorstwach społecznych. Działaniami wspierającymi łagodzenie skutków pandemii w ramach osi 9 objętych zostało 679 podmiotów m.in. szpitale powiatowe, powiatowe stacje pogotowia ratunkowego, komendy straży pożarnej i policji czy placówki podstawowej opieki zdrowotnej. Wsparciem ukierunkowanym na przeciwdziałanie i zwalczanie pandemii objęto również 650 osób tj. personel, pacjentów i mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

OŚ PRIORYTETOWA 10. OTWARTY RYNEK PRACY

Projekty realizowane w ramach osi ukierunkowane są na: działania publicznych służb zatrudnienia na rzecz podniesienia aktywności zawodowej osób powyżej 29 roku życia, mobilność zawodową, rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy, przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

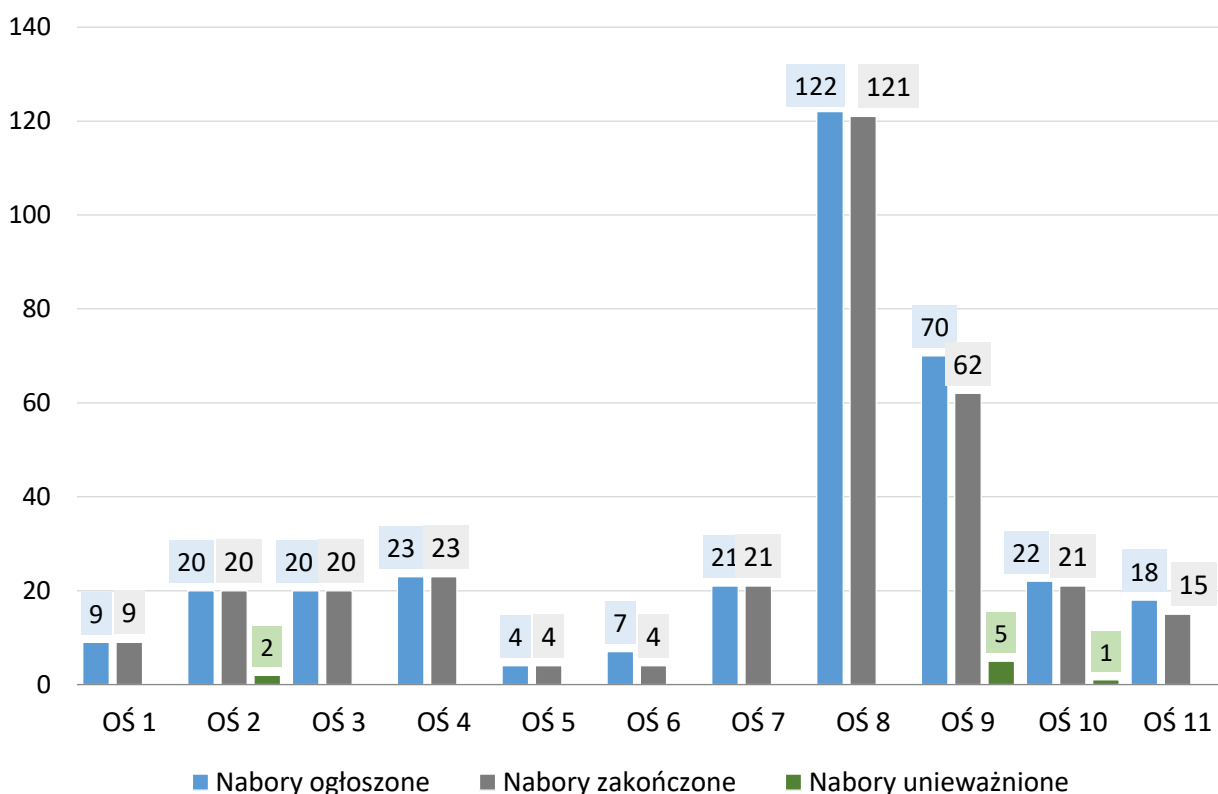
W ramach działań publicznych służb zatrudnienia w ramach aktywizacji zawodowej objętych zostało wsparciem ponad 23 tys. osób bezrobotnych, w tym 16,5 tys. to osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych. Ponad 3,2 tys. osób pozostających bez pracy otrzymało dotacje na rozpoczęcie

działalności gospodarczej, co pozwoliło utworzyć ponad 3,7 tys. miejsc pracy. Ponad 4,7 tys. osób oraz blisko 2 tys. MŚP skorzystało z dostępnego dla świętokrzyskich przedsiębiorstw i ich pracowników dofinansowania usług rozwojowych, obejmujących m.in: doradztwo, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej oraz usługi rozwojowe dla ich pracowników (szkolenia ogólne i specjalistyczne), zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami przedsiębiorstw. W ramach działań mających na celu łagodzenie skutków pandemii wszystkie Powiatowe Urzędy Pracy przystąpiły do realizacji wsparcia na rzecz ochrony miejsc pracy i wydatkowały ponad 43 mln zł przeznaczone na ten cel przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Dzięki temu ochroną miejsc pracy objęto 13 223 pracowników mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

W 2020 r. w ramach RPOWŚ 2014-2020 **przeprowadzono 40 naborów**, w tym 28 naborów w trybie konkursowym i 7 naborów w trybie pozakonkursowym oraz 5 w trybie nadzwyczajnym. Budżet naborów wyniósł ponad 584 mln zł. Zakończono 32 nabory, w tym 4 w ramach EFRR i 28 w ramach EFS.

Od początku realizacji Programu do końca 2020 r. przeprowadzono 336 naborów, w tym 274 nabory konkursowe, 57 naborów pozakonkursowych oraz 5 w trybie nadzwyczajnym. Budżet naborów wyniósł ponad 7,11 mld zł. Najwięcej, bo 122 naborów, było w Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo. Zakończono 317 naborów, 8 unieważniono, a 11 naborów na dzień 31.12.2020 roku miało status ogłoszonych.

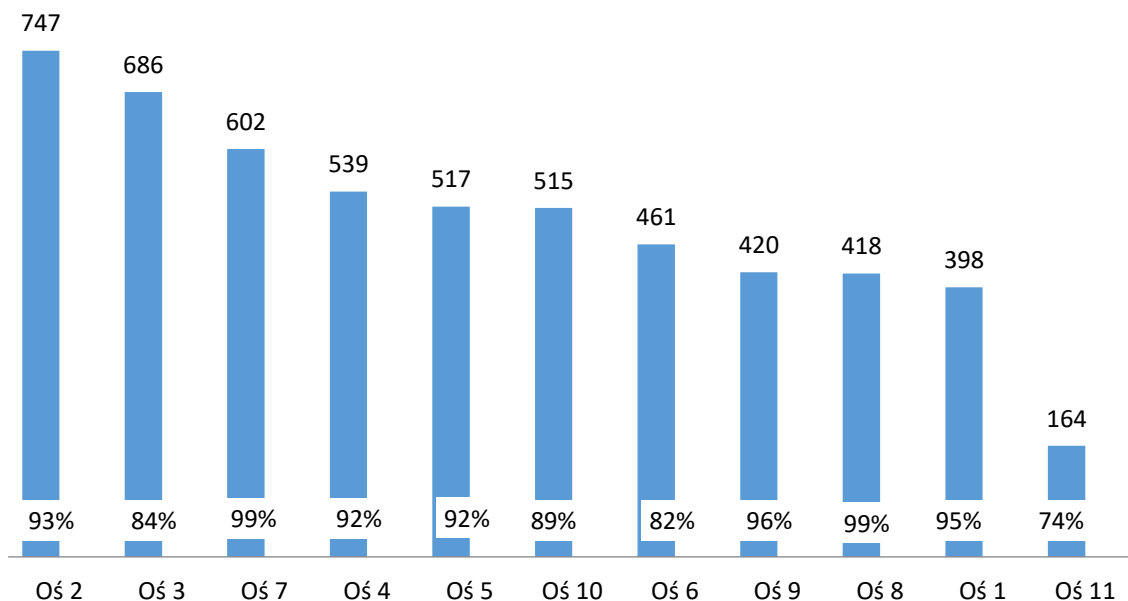
Wykres 52. Liczba naborów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

Do końca 2020 r. w ramach RPOWŚ 2014-2020 zawarto **4 322 umowy o dofinansowanie** na kwotę środków UE ponad **5,47 mld zł**, w tym około 3,95 mld zł EFRR i około 1,52 mld zł EFS. Kontraktacja dla całego RPOWŚ 2014-2020 **wyniosła 90,7%**, w tym dla EFRR 90,4% dla EFS 91,4%. W stosunku do roku 2019 liczba umów zwiększyła się o 2 248, a wartość dofinansowania w zawartych umowach o 1 025 mln zł, co oznacza wzrost poziomu kontraktacji RPOWŚ 2014-2020 o ponad 14,5% w samym roku 2020. Na dzień 31.12.2020 r. podpisanych było również 85 pre-umów dot. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na kwotę wkładu UE około 376,77 mln zł. Przeważająca część pre-umów zostanie w najbliższym czasie przekształcona w umowy.

Wykres 53. Wartość umów o dofinansowanie w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł) wraz z odniesieniem do poziomu kontraktacji dla osi (%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

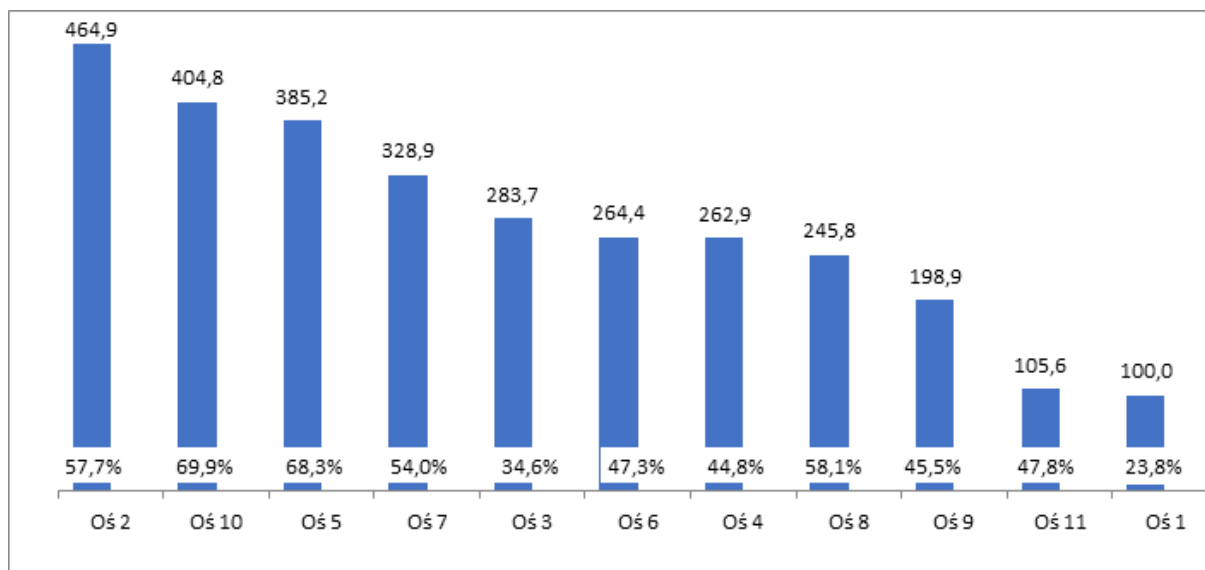
Do końca 2020 roku najwięcej środków EFRR zakontraktowano na inwestycje w osi priorytetowej 2. Konkurencyjna gospodarka tj. 746,6 mln zł oraz osi priorytetowej 3. Efektywna i zielona energia tj. 685,7 mln zł. Natomiast w ramach EFS największy przyrost kontraktacji dotyczy osi priorytetowej 10. Otwarty rynek pracy tj. 514,8 mln zł.

Analizując postęp w ramach realizowanych projektów należy zwrócić uwagę na znaczne przyspieszenie rozliczania środków UE przez Beneficjentów oraz ich certyfikację do Komisji Europejskiej w stosunku do lat ubiegłych. Łącznie do końca 2020 środki UE w wysokości blisko 3,3 miliarda zł zostały certyfikowane do KE, przy czym jedna trzecia z tej kwoty została zadeklarowana w roku 2020. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku wydatków poniesionych i rozliczonych przez Beneficjentów we wnioskach o płatność – ponad 1 mld zł rozliczono w roku 2020, co stanowi 35% wydatków rozliczonych od początku wdrażania Programu.

Poniższe wykresy prezentują **poziom wkładu UE we wnioskach o płatność beneficjentów oraz poziom certyfikacji (w mln zł)** z podziałem na poszczególne Osie RPOWŚ 2014-2020.

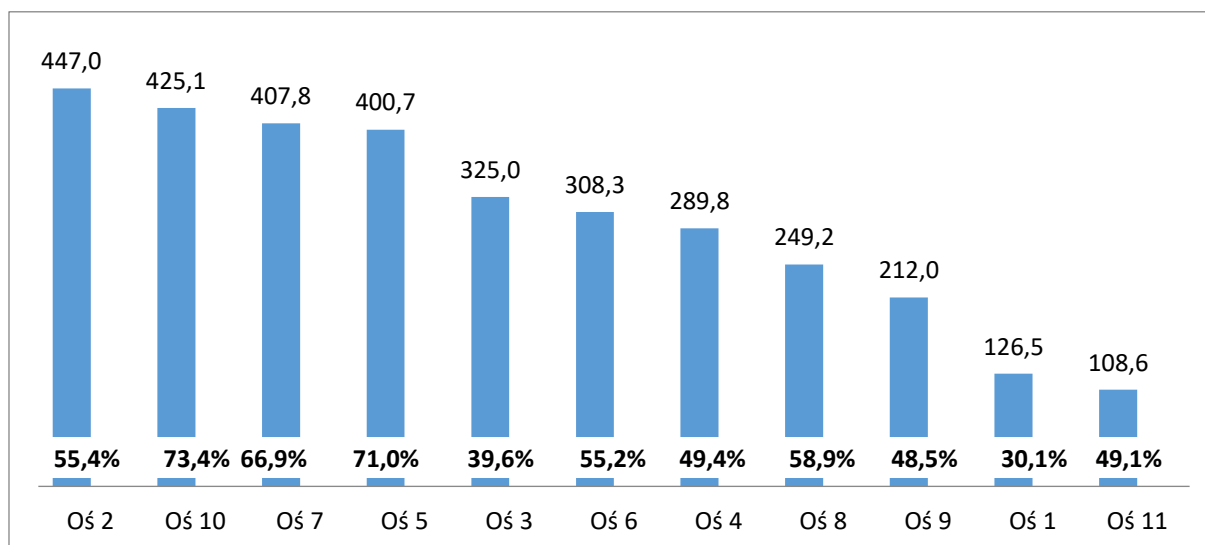
Dane procentowe przedstawiają ich poziom w stosunku do alokacji danej Osi.

Wykres 54. Wydatki wykazane we wnioskach o płatność Beneficjentów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

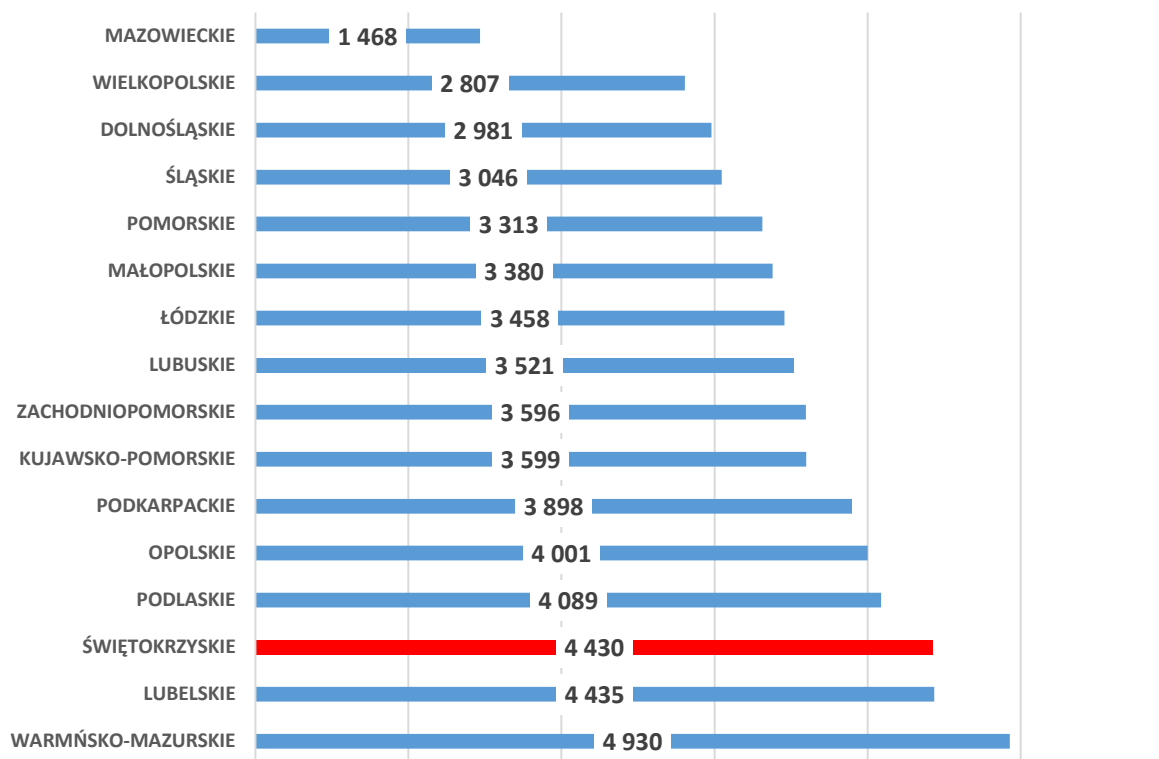
Wykres 55. Poziom certyfikacji w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

W przypadku wniosków o płatność w 2020 roku najwięcej środków UE beneficjenci rozliczyli w ramach **Osi priorytetowej 2 – 209 mln zł, osi 3 - 136,6 mln zł, oraz ponad 108 mln zł w osi 4**. Narastająco najwięcej środków beneficjenci rozliczyli również w ramach Osi priorytetowej 2 – **464,9 mln zł**. Natomiast w przypadku certyfikacji, w 2020 roku najwięcej środków UE rozliczono z Komisją Europejską w ramach Osi priorytetowej 3 – **156,2 mln zł, osi 2 – 138,8 mln zł, osi 7- 125,8 mln zł**. Narastająco najwięcej środków certyfikowano również w osi priorytetowej 2 – **447 mln zł**.

Wykres 56. Wartość dofinansowania UE w regionalnych programach operacyjnych 2014-2020 na 1 mieszkańca w zł (wg województw)

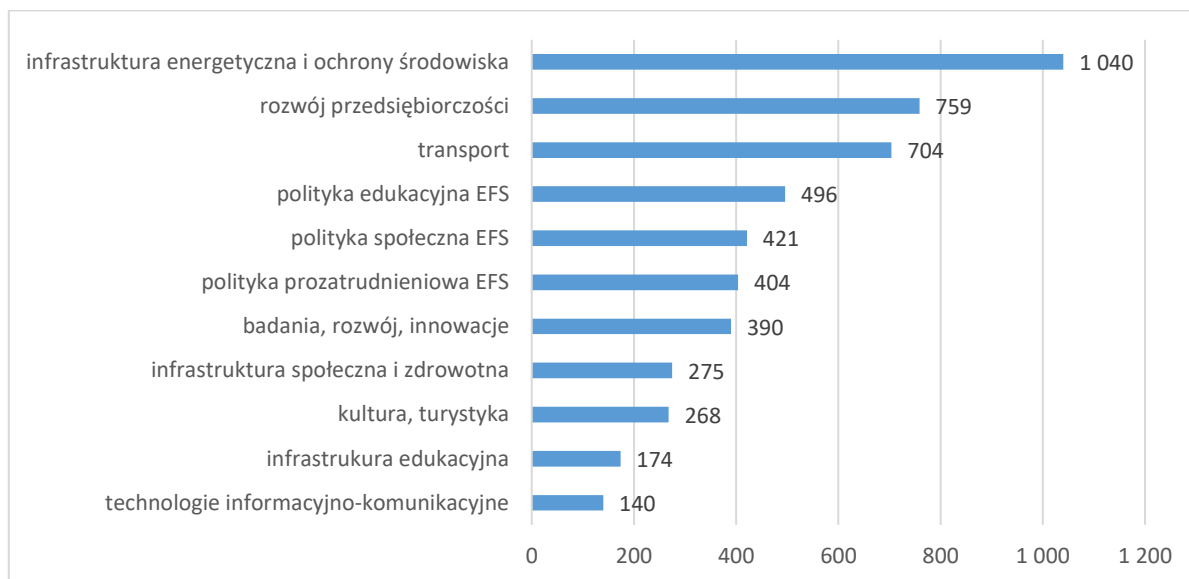

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

Według stanu na 31 grudnia 2020 roku, w ramach regionalnych programów operacyjnych w perspektywie finansowej 2014-2020 w Polsce realizowano 58 806 projektów, a województwo świętokrzyskie uplasowało się na 6 miejscu w kraju z liczbą 4 322 projektów. Wartość dofinansowania UE z regionalnych programów operacyjnych 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła średnio w kraju ok. **3,2 tys. zł/os.** W województwie świętokrzyskim była znacznie wyższa i wyniosła **ponad 4,4 tys. zł/os.**, co dało regionowi **3 miejsce w Polsce**, analogicznie do roku 2019. Średnia wartość dofinansowania na 1 mieszkańca wynosiła wówczas w Polsce **około 2,8 tys. zł/os.**, a w regionie około **3,6 tys. zł/os.**

Poniższy wykres przedstawia poziom wydatkowania środków w ramach RPOWŚ 2014-2020 według obszarów powiązanych z politykami publicznymi realizowanymi przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Wykres 57. Realizacja RPOWŚ 2014-2020 wg obszarów. Wkład UE w podpisanych umowach o dofinansowanie w mln zł

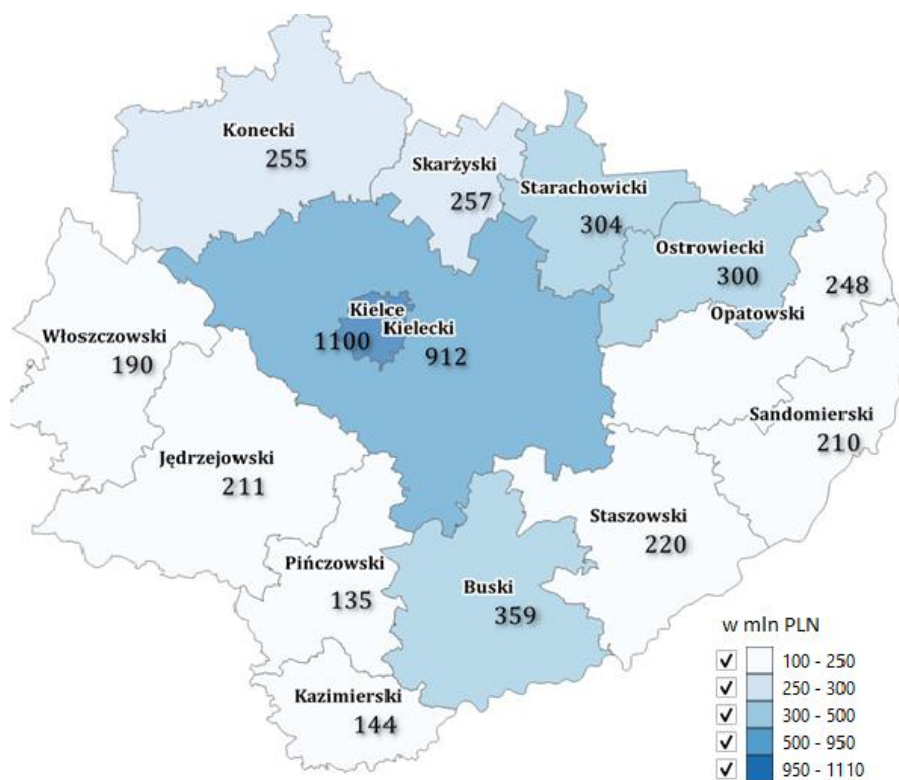
Źródło: Opracowanie własne na podstawie SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2020 r.

W porównaniu z rokiem 2019 nadal obszar szeroko pojętej infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska jest obszarem, w którym realizowanych jest najbardziej inwestycji.

Analizując aspekt wykorzystania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w ujęciu terytorialnym, największą koncentrację wsparcia zaobserwować można na obszarze miasta Kielce – wartość podpisanych umów to blisko **1100 mln zł** wkładu UE, oraz powiatu kieleckiego - **912 mln zł**, z istotną dysproporcją w stosunku do pozostałych powiatów. Najmniej środków RPOWŚ 2014-2020 trafiło do powiatów pińczowskiego - **135 mln zł** oraz kazimierskiego - **144 mln zł**.

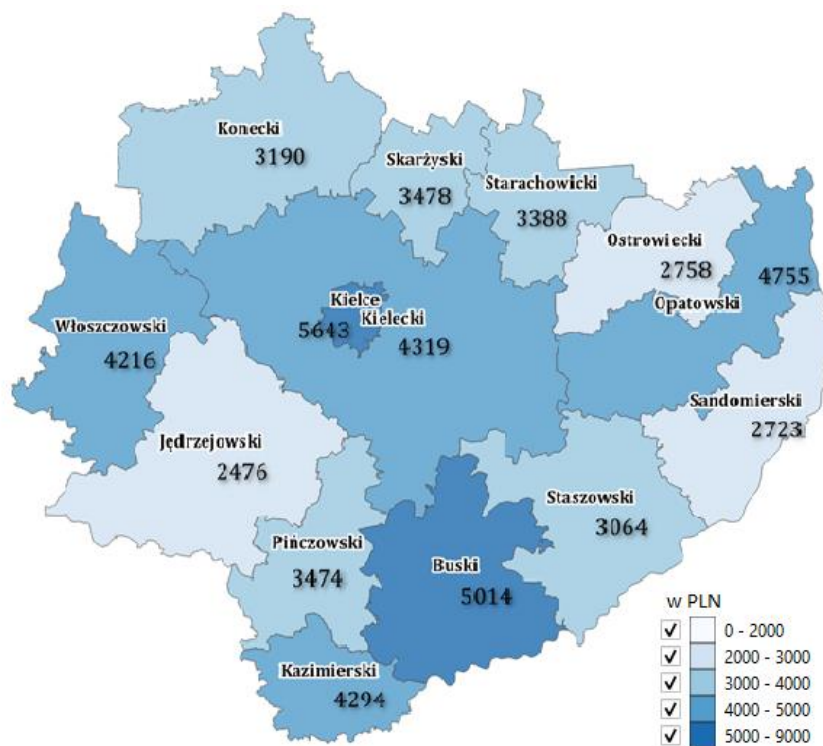
Dokonując natomiast analogicznej analizy w przeliczeniu na jednego mieszkańca każdego z powiatów, największą wartość zaangażowania środków wykazuje analogicznie miasto Kielce – **5 643 zł**, oraz powiat buski – **5 014 zł** wkładu UE, a także powiat opatowski – **4 755 zł**. Z kolei najmniejszy udział środków przypadających na jednego mieszkańca występuje w powiecie jędrzejowskim – **2 476 zł** oraz sandomierskim - **2 723 zł**.

Mapa 5. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ 2014-2020 – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie (mln zł)

Źródło: Centralny system teleinformatyczny SL 2014. Dane dot. Osi 1-10 RPOWŚ 2014-2020.

Mapa 6. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie na 1 mieszkańca (zł)

Źródło: Centralny system teleinformatyczny SL 2014. Dane dot. Osi 1-10 RPOWŚ 2014-2020.

4. BUDŻET WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W 2020 ROKU

Podstawą gospodarki finansowej prowadzonej w 2020r. przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego oraz podległych kierowników jednostek organizacyjnych były podjęte uchwały:

- Nr XVII/216/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2020-2041;
- Nr XVII/217/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia Budżetu Województwa Świętokrzyskiego na 2020 rok.

Planowane wg uchwały budżetowej **dochody** na 2020 rok stanowiły kwotę **623.841.641,00 zł**, zwiększyły się w trakcie roku o kwotę 26.558.242,67 zł do poziomu **650.399.883,67 zł** i zostały wykonane w kwocie **689.519.155,32 zł**, tj. na poziomie 106,0% planu. Udział planowanych i zrealizowanych dochodów bieżących w stosunku do dochodów majątkowych w 2020 roku pozostaje na wyższym poziomie.

Ich wielkości i struktura (udział w dochodach ogółem) kształtowały się następująco:

- dochody bieżące (plan – **496.920.679,70 zł**, tj. 76,4%, wykonanie – **552.719.913,72 zł**, tj. 80,2%)
- dochody majątkowe (plan – **153.479.203,97 zł**, tj. 23,6%, wykonanie – **136.799.241,60 zł**, tj. 19,8%).

Tabela 24. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia

Lp.	Rodzaj źródła	Plan według uchwały	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonanie/plan po zmianach	% struktura wykonania
1.	Dotacje celowe z budżetu państwa	113 077 297,00	84 975 887,67	64 340 730,80	75,7%	9,3%
2.	Dotacje celowe w ramach programów i projektów finansowanych ze środków z funduszy strukturalnych	35 165 208,00	30 651 736,00	28 136 840,39	91,8%	4,1%
3.	Dotacje z JST i fundusze celowe	3 329 655,00	5 331 351,00	5 182 979,05	97,2%	0,8%
4.	Płatności w ramach śr. europejskich i śr. bezzwrotnych	129 031 048,00	159 535 860,00	144 294 016,21	90,4%	20,9%
5.	Udziały w podatkach w tym od:	107 600 000,00	107 600 000,00	162 338 792,40	150,9%	23,5%
	- osób fizycznych	40 000 000,00	40 000 000,00	40 133 238,00	100,3%	5,8%
	- osób prawnych	67 600 000,00	67 600 000,00	122 205 554,40	180,8%	17,7%

Lp.	Rodzaj źródła	Plan według uchwały	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonanie/plan po zmianach	% struktura wykonania
6.	Subwencja ogólna	214 145 911,00	221 348 596,00	221 348 596,00	100,0%	32,1%
7.	Pozostałe dochody	21 492 522,00	40 956 453,00	63 877 200,47	156,0%	9,3%
	Dochody ogółem	623 841 641,00	650 399 883,67	689 519 155,32	106,0%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne.

Wydatki budżetu województwa w 2020 roku zostały zaplanowane wg uchwały budżetowej na poziomie **697.602.248,00** zł i zwiększyły się w wyniku wprowadzonych zmian uchwałami Zarządu i Sejmiku o kwotę 20.234.705,67 zł do wysokości **717.836.953,67** zł. Zrealizowane zostały w wysokości **593.948.498,78** zł, co stanowi 82,7% przyjętego planu rocznego.

Wydatki bieżące zaplanowane w kwocie **410.010.131,70** zł zostały zrealizowane w kwocie **357.604.847,49** zł, co stanowi 87,2% planu, a wydatki majątkowe zaplanowane w kwocie **307.826.821,97** zł zostały zrealizowane w kwocie **236.343.651,29** zł, co stanowi 76,8% planu.

Wydatki majątkowe zrealizowane w 2020 r. stanowią 39,8 % udziału w odniesieniu do wykonanych wydatków ogółem.

Tabela 25. Wydatki budżetu skierowane na poszczególne obszary

Dział	Wyszczególnienie	Plan po zmianach 2020	Wykonanie 2020	% wyk./plan
600	<i>Infrastruktura, Transport i Komunikacja</i>	323 455 064,70	276 190 417,04	85,4%
750	<i>Administracja publiczna</i>	80 966 766,13	77 063 750,66	95,2%
921	<i>Kultura i dziedzictwo narodowe</i>	63 805 249,00	56 035 837,02	87,8%
851	<i>Ochrona zdrowia</i>	62 553 796,14	53 986 075,74	86,3%
852,853,855	<i>Pomoc i polityka społeczna, rodzina i bezrobocie</i>	49 732 203,00	42 783 705,90	86,0%
801;730	<i>Oświata i szkolnictwo wyższe</i>	36 824 612,00	33 012 753,14	89,6%

Dział	Wyszczególnienie	Plan po zmianach 2020	Wykonanie 2020	% wyk./plan
150, 400	<i>Przedsiębiorczość i innowacje</i>	30 165 480,00	18 269 534,29	60,6%
900,925	<i>Ochrona przyrody i środowiska</i>	27 159 687,00	9 397 915,73	34,6%
700;710	<i>Gospodarka mieszkaniowa i działalność usługowa</i>	13 525 167,00	8 939 204,68	66,1%
010, 050	<i>Rolnictwo</i>	9 240 853,60	7 762 098,73	84,0%
757,758	<i>Obsługa długu publicznego i rezerwy</i>	13 992 482,10	4 785 093,19	34,2%
630,926	<i>Sport i turystyka</i>	4 542 942,00	4 092 689,97	90,1%
754	<i>Bezpieczeństwo publ. i ochrona ppoż.</i>	1 847 000,00	1 627 772,70	88,1%
720	<i>Społeczeństwo informacyjne</i>	25 651,00	1 649,99	6,4%
Wydatki ogółem		717 836 953,67	593 948 498,78	82,7%

Źródło: Opracowanie własne.

Największa kwota zrealizowanych wydatków dotyczyła działu 600 „Transport i łączność”, głównie zadań w zakresie dróg wojewódzkich oraz wykonywania krajowych pasażerskich przewozów kolejowych i autobusowych. Na wielkość wykonania wydatków ogółem miały przede wszystkim wpływ wydatki na programy z udziałem środków z Unii Europejskiej (263.650.390,06 zł) wykonane w wysokości 76,6% planu. Powyższe wydatki dotyczyły projektów własnych realizowanych przez wojewódzkie jednostki budżetowe oraz w partnerstwie z innymi jednostkami, pokrycia wkładu własnego i wydatków niekwalifikowalnych dla zadań wojewódzkich samorządowych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury, a także dotacji udzielanych dla beneficjentów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014 – 2020, Programu LIFE 2017, Erasmus+, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020, Interreg Europa, Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014 – 2020, Europa dla Obywateli.

Uzyskane dochody budżetu stanowiły kwotę wyższą niż wykonane wydatki i na koniec 2020 roku uzyskana została nadwyżka budżetu w kwocie **95.570.656,54 zł** przy planowanym deficycie w wysokości 67.437.070,00 zł. Na dzień 31 grudnia 2020 roku zaplanowane w wysokości 89.441.635,00 zł **przychody** Województwa wykonano na kwotę **90.591.567,88 zł**, tj. na poziomie 101,3%. Przychody

pochodziły z wolnych środków, niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych i spłat udzielonych pożyczek.

Zaplanowane przychody służą przede wszystkim do sfinansowania planowanego deficytu budżetowego oraz spłaty wcześniej zaciągniętego zobowiązania z tytułu kredytu.

Rozchody zaplanowane w wysokości **22.004.565,00 zł** zostały wykonane w kwocie **20.960.895 zł**, tj. 95,3% i zostały przeznaczone na spłatę otrzymanego zagranicznego kredytu w kwocie 15.850.000,00 zł w ramach zawartej umowy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w Luksemburgu oraz na udzielenie pożyczek w łącznej wysokości 5.110.895,00 zł.

Województwo na koniec 2020 roku osiągnęło nadwyżkę operacyjną w kwocie **195.115.066,23 zł**, znacznie powyżej planowanej wielkości **86.910.548,00 zł**. Dług na dzień 31 grudnia 2020 roku stanowił kwotę 118.766.666,68 zł i dotyczył kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Spłata kredytu spełniała wymogi wynikające z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Szczegółowa informacja o wykonaniu budżetu za 2020 r. zawarta jest w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu województwa świętokrzyskiego za 2020 rok”, przyjętym Uchwałą nr 3576/21 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 31 marca 2021 roku.

5. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W RAMACH REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW, STRATEGII I POZOSTAŁYCH DOKUMENTÓW

Ta część Raportu zawiera opis działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w ramach realizacji polityk, programów, strategii i pozostałych dokumentów mających na celu wdrażanie zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Podstawę prawną zakresu działalności samorządu województwa, w tym zadań realizowanych przez zarząd województwa stanowi m.in. art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa. Uwzględniając powyższy zakres zadań samorządu województwa oraz kompetencje zarządu obejmujące kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa, dla potrzeb przygotowania niniejszego Raportu przyjęto 14 obszarów tematycznych nawiązujących do zadań realizowanych przez poszczególne departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego i nadzorowane przez nie jednostki organizacyjne województwa. Są to:

1. Gospodarka i innowacje
2. Bezrobocie i rynek pracy
3. Infrastruktura, transport i komunikacja
4. Edukacja
5. Kultura i dziedzictwo narodowe
6. Sport i turystyka
7. Ochrona zdrowia
8. Polityka społeczna
9. Społeczeństwo informacyjne
10. Rolnictwo i obszary wiejskie
11. Ochrona przyrody i środowiska
12. Geodezja i planowanie przestrzenne
13. Promocja i współpraca zagraniczna
14. Gospodarowanie mieniem wojewódzkim

Ponadto, mając na względzie sytuację wywołaną przez pandemię wirusa SARS-CoV-2, w tej części Raportu przedstawiono informację na temat realizacji wsparcia ukierunkowanego na przeciwdziałanie negatywnym skutkom COVID-19 w województwie świętokrzyskim w 2020 roku w ramach tzw. Świętokrzyskiej Tarczy Antykryzysowej.

Informacja o działalności Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w roku 2020 usystematyzowana w układzie obszarów tematycznych pozwala na ocenę działań ukierunkowanych na realizację celów Strategii Rozwoju Województwa. Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2020 z przyjętymi obszarami tematycznymi.

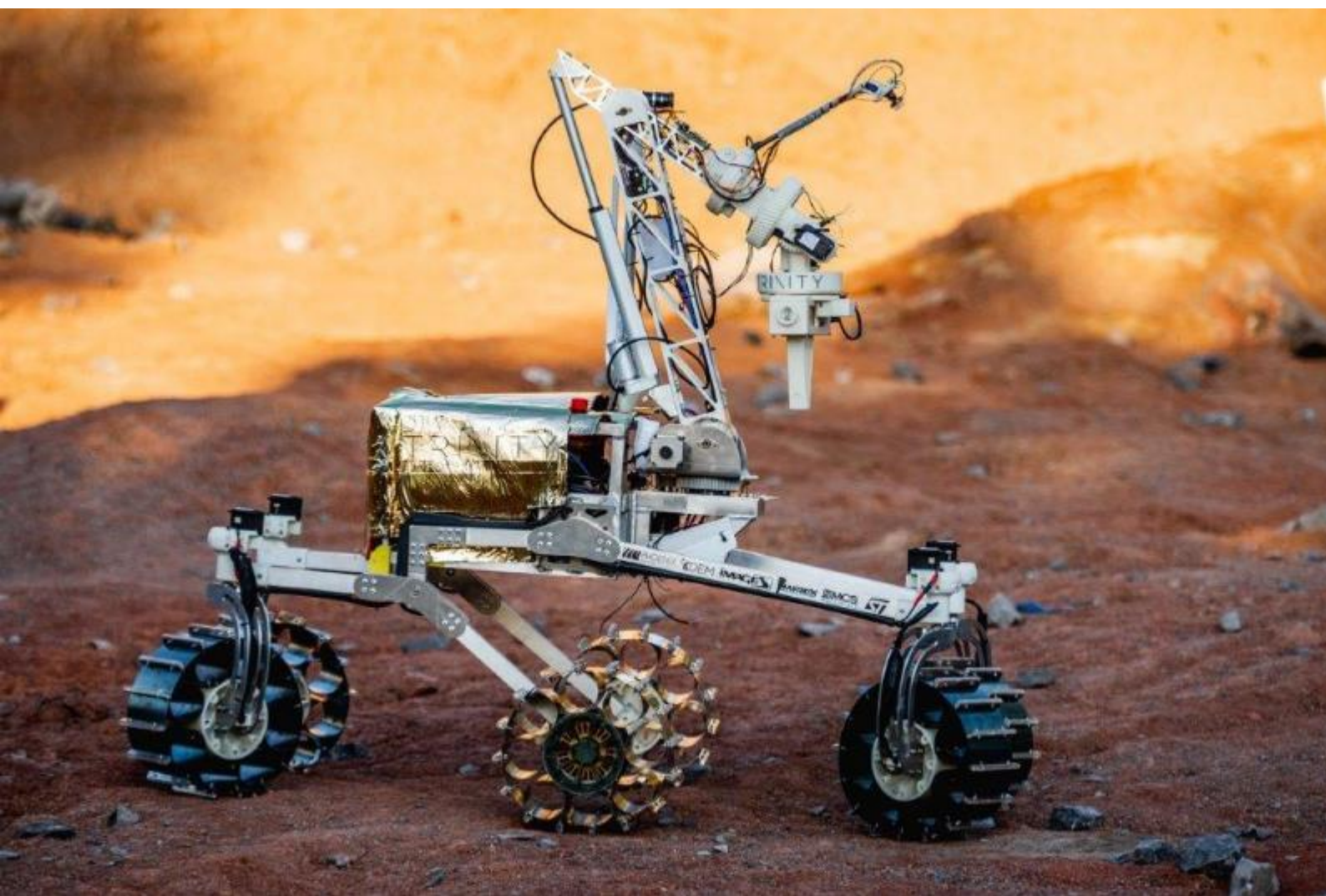
Tabela 26. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2020 z przyjętymi obszarami tematycznymi

Nr celu	Cele strategiczne SRWŚ 2020	Obszary tematyczne wpływające na realizację celu SRWŚ
Cel 1.	Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej	- Bezrobocie i rynek pracy - Infrastruktura, transport i komunikacja - Edukacja - Kultura i dziedzictwo narodowe - Ochrona zdrowia - Polityka społeczna - Geodezja i planowanie przestrzenne
Cel 2.	Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu	- Gospodarka i innowacje - Edukacja - Gospodarowanie mieniem wojewódzkim - Geodezja i planowanie przestrzenne - Ochrona zdrowia - Promocja i współpraca zagraniczna - Kultura i dziedzictwo narodowe - Rolnictwo i obszary wiejskie - Sport i turystyka - Infrastruktura, transport i komunikacja
Cel 3.	Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki regionu	- Bezrobocie i rynek pracy - Edukacja - Sport i turystyka - Ochrona zdrowia - Polityka społeczna - Gospodarka i innowacje - Gospodarowanie mieniem wojewódzkim - Społeczeństwo informacyjne
Cel 4.	Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu	- Kultura i dziedzictwo narodowe - Promocja i współpraca zagraniczna - Infrastruktura, transport i komunikacja - Polityka społeczna - Edukacja - Geodezja i planowanie przestrzenne

Nr celu	Cele strategiczne SRWŚ 2020	Obszary tematyczne wpływające na realizację celu SRWŚ
Cel 5.	Koncentracja na rozwoju obszarów wiejskich	- Rolnictwo i obszary wiejskie - Ochrona przyrody i środowiska - Ochrona zdrowia - Edukacja - Sport i turystyka - Bezrobocie i rynek pracy
Cel 6.	Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu	- Infrastruktura, transport i komunikacja - Ochrona przyrody i środowiska - Rolnictwo i obszary wiejskie - Społeczeństwo informacyjne - Gospodarka i innowacje

Źródło: Opracowanie własne.

6. GOSPODARKA I INNOWACJE

Działania w ramach obszaru tematycznego Gospodarka i innowacje, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Inwestycji i Rozwoju.

Dokumentem strategicznym regulującym zadania na poziomie województwa w obszarze gospodarki jest regionalna strategia innowacji. Od 2014 r. do końca 2020 r. była to *Strategia Badań i Innowacyjności (RIS3) Od absorpcji do rezultatów – jak pobudzić potencjał województwa świętokrzyskiego 2014-2020+*. W połowie 2020 roku rozpoczęła się procedura opracowania nowej regionalnej strategii innowacji, która obejmowała następujące etapy:

1. Powołanie Zespołu Ekspertckiego, którego rolę pełniła Świętokrzyska Rada Innowacji, reprezentowana przez 29 instytucji ze środowiska administracji samorządowej, organizacji pracodawców, uczelni wyższych, instytucji otoczenia biznesu oraz firm działających w regionie oraz Zespołu Zadaniowego (lipiec 2020 r.), powołanego Zarządzeniem Nr 136/2020 Marszałka

Województwa Świętokrzyskiego z dnia 20 lipca 2020 roku, w skład którego weszli przedstawiciele Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego

2. Opracowanie *Diagnozy potencjału innowacyjnego województwa świętokrzyskiego* (sierpień 2020 r.)
3. Konsultacje Diagnozy z Zespołem Zadaniowym i Zespołem Ekspertckim (sierpień 2020 r.)
4. Opracowanie pierwszej wersji projektu *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+* (wrzesień 2020 r.)
5. Wewnętrzne konsultacje zapisów pierwszej wersji projektu dokumentu (październik/ listopad 2020 r.)
6. Przyjęcie projektu dokumentu przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego (grudzień 2020 r.)

Nowa strategia została poddana konsultacjom społecznym, a następnie przyjęta przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w dniu 10 marca 2021 r.. Określa ona kierunki polityki innowacyjnej regionu do 2030 roku oraz wskazuje usprawnienia procesów zarządzania oraz ukierunkowania interwencji na obszary o potencjalnie największej dynamice wzrostu. *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+* stanowi dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, będący narzędziem realizacji zapisów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030 +. Zawiera:

- Syntezę Diagnozy potencjału innowacyjnego województwa świętokrzyskiego, odnoszącą się w szczególności do czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na poziom innowacyjności regionu;
- Analizę SWOT, której wyniki odnoszą się przede wszystkim do sfery B+R oraz innowacyjności regionalnej gospodarki;
- Część główną zawierającą: wizję i misję, cele rozwojowe oraz propozycje kierunków działań służących realizacji poszczególnych celów;
- Weryfikację Świętokrzyskich Inteligentnych Specjalizacji;
- Plan finansowy i podstawowe założenia systemu wdrażania, w tym źródła finansowania realizacji RSI WŚ 2030+;
- Opis systemu monitorowania i ewaluacji wraz z propozycją wskaźników monitorujących realizację celów.

Nowa Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+ uwzględnia zmiany wprowadzone w ramach konsultacji przeprowadzonych z Zespołem Ekspertckim, Zespołem Zadaniowym oraz partnerami społeczno-gospodarczymi. Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego dokument został również poddany w 2020 roku ewaluacji ex-ante,

przeprowadzonej przez niezależny podmiot badawczy. Przedmiotem opisanego powyżej badania ewaluacyjnego była ocena projektu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+ (RSIWŚ 2030+), pozwalająca na sformułowanie rekomendacji służących podniesieniu jakości merytorycznej i formalnej tego dokumentu. Głównym celem ewaluacji było zbadanie czy powstający dokument odpowiada na realne potrzeby i możliwości rozwoju województwa świętokrzyskiego w obszarze innowacji. Wyniki z ewaluacji ex-ante zostały uwzględnione w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego zleca również wykonanie badania ewaluacyjnego mającego na celu bieżący monitoring rozwoju innowacji oraz inteligentnych specjalizacji w województwie świętokrzyskim. **W 2020 r. przeprowadzono badanie, którego celem była analiza wąskich gardeł dyfuzji innowacji w regionie świętokrzyskim, w tym cyfryzacji i opracowanie na tej podstawie raportu pn. Identyfikacja wąskich gardeł dla dyfuzji innowacji w województwie świętokrzyskim.**

Regionalna strategia innowacji opiera się na idei tzw. inteligentnych specjalizacji, jako obszarów aktywności gospodarczej, które mają potencjał, aby generować wzrost gospodarczy oparty na innowacjach, przedsiębiorczości i konkurencyjności. Celem ustanowienia inteligentnych specjalizacji jest transformacja gospodarki regionalnej w kierunku gospodarki efektywnie wykorzystującej zasoby, w tym surowce naturalne oraz tworzenie innowacyjnych rozwiązań społeczno-gospodarczych wspierających tę transformację. Inteligentne specjalizacje uwzględniają: istniejący potencjał naukowy i biznesowy w obszarze B+R+I (badań, rozwoju i innowacji), aktualne możliwości rozwoju gospodarki, istniejące powiązania kooperacyjne w ramach obszarów specjalizacji, trendy rozwojowe i nisze rynkowe, w których region ma lub może mieć przewagę w konkurencyjności z innymi regionami. Zidentyfikowanie inteligentnych specjalizacji pozwala skupić środki na badania, rozwój i innowacyjność (B+R+I) w obszarach o największym potencjale innowacyjnym i konkurencyjnym regionu – czyli na obszarach, które mogą przynieść regionalnej gospodarce najwięcej korzyści. Tak skupione inwestycje przyczynią się do lepszego sprostania największym wyzwaniom społeczno-gospodarczym, z którymi mierzy się obecnie region.

Główne inteligentne specjalizacje zapisane w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to:

- branża metalowo-odlewnicza
- nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze;
- zasobooszczędne budownictwo;
- turystyka zdrowotna.

Inteligentne specjalizacje województwa świętokrzyskiego są wspierane przez trzy obszary horyzontalne:

- technologie informacyjno-komunikacyjne;
- branża targowo-kongresowa;
- zrównoważony rozwój energetyczny.

Poniżej przedstawiono główne zadania na rzecz wsparcia innowacyjności i konkurencyjności świętokrzyskiej gospodarki realizowane w 2020 roku przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Działalność Centrum Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości (COIP)

Do podstawowych działań certyfikowanego Centrum Obsługi Inwestora prowadzonych w roku 2020 należały przede wszystkim aktywności związane z procesem obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych prowadzeniem działalności na terenie województwa świętokrzyskiego. W tym zakresie, we współpracy z Polską Agencją Inwestycji i Handlu (PAIH) oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu, prowadzone były działania z zakresu marketingu inwestycyjnego w kraju i za granicą. Realizacji tych zadań służyła między innymi aplikacja mapowa - <http://mapa.coi.sejmik.kielce.pl/> dostępna online z bazą terenów inwestycyjnych w całym regionie, którą aktualizuje i prowadzi COI.

Działalność Domu Polski Wschodniej w Brukseli (DPW)

Dom Polski Wschodniej w Brukseli to wspólne przedstawicielstwo regionów Polski Wschodniej, które powstało w dniu 2 grudnia 2009 r., na mocy porozumienia zawartego pomiędzy województwami: lubelskim, podkarpackim, podlaskim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim. Celem tej inicjatywy jest współpraca i koordynacja działań pięciu regionów, która umożliwia pełniejsze wykorzystanie atutów oraz głównych szans rozwojowych, w tym wspólnego potencjału inwestycyjnego województw Polski Wschodniej. Koordynatorami aktywności DPW w zakresie wspólnych działań i reprezentacji na forum wszelkich instytucji Unii Europejskiej są zmieniający się corocznie Marszałkowie poszczególnych województw.

W roku 2020 województwo świętokrzyskie podejmowało inicjatywy w ramach Domu Polski Wschodniej w Brukseli. Celem działań w 2020 r. była promocja pro gospodarcza regionu, a także budowanie relacji i sieci kluczowych kontaktów w instytucjach europejskich w Brukseli. W ramach działań zorganizowano:

- Spotkanie w DG REGIO Komisji Europejskiej - Spotkanie z przedstawicielami Komisji Europejskiej, Wydział ds. Polski w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej. Spotkanie dotyczyło projektu: „Świętokrzyski Kampus Laboratoryjny Głównego Urzędu Miar” (ŚKLUM), realizowanego przez Główny Urząd Miar oraz Politechnikę Świętokrzyską, w ramach RPOWŚ 2014-2020, Oś priorytetowa 1, Innowacja i nauka, Działanie 1.1 Wsparcie infrastruktury B+R.

- W ramach działań Domu Polski Wschodniej w Brukseli odbyły się liczne spotkania, konferencje oraz Targi pozwalające na pozyskanie informacji nt. bieżących problemów i wyzwań stojących przed Regionami Polski Wschodniej oraz umożliwiających promocję gospodarczą i turystyczną województw.

Województwa Polski Wschodniej prowadzące wspólnie przedsięwzięcie jakim jest DPW był organizatorem lub współorganizatorem poniższych wydarzeń:

- 9 spotkań z ekspertami będącymi przedstawicielami instytucji unijnych oraz politykami, których tematami było m.in.: „Deinstytucjonalizacja-doświadczenia z wdrażania funduszy UE, kryzysu koronawirusa i związane z tym wyzwania na przyszłość”, „ REACT-EU”, które jest programem wsparcia na rzecz odbudowy służącej spójności Europy, „Publiczny transport pozamiejski-potrzeby inwestycyjne i perspektywy rozwoju”, „Aktualny stan negocjacji budżetowych”, „Partnerstwa Europejskie w Horyzoncie Europa szansą dla Polski”, „Społeczeństwo nową siłą napędową rozwoju regionalnego. Jak skutecznie wykorzystywać narzędzia terytorialne polityki spójności”, „Wspólna Polityka Rolna po 2020 r. – aktualny stan negocjacji”, „Odpowiedź budżetowa Unii Europejskiej na kryzys”.
- Wigilia online DPW - podsumowanie działań Domu Polski Wschodniej i przekazanie koordynacji przez Województwo Warmińsko – Mazurskie na rzecz Województwa Lubelskiego;
- „Polish Run”, wydarzenie wirtualne - celem imprezy biegowej za granicą jest promocja Polski, Regionów Polski Wschodniej i innych części kraju, aktywizacja ludzi kochających sport, amatorsko i zawodowo, propagowanie zdrowego i sportowego trybu życia.
- Spotkanie Przedstawicieli NETWORK PL, Domu Polski Wschodniej oraz Europosłów - Stowarzyszenie NETWORK PL jest zaangażowane w budowanie sieci kontaktów międzynarodowych oraz szerokiej platformy współpracy. Na poziomie Unii Europejskiej współtworzy nowoczesną europejską służbę publiczną działającą w interesie obywateli UE. Działania te są realizowane poprzez tworzenie i wspieranie działających w ramach Stowarzyszenia wymiany myśli, idei, wiedzy i know-how, organizowanie spotkań, konferencji i szkoleń.
- Konferencja pn: „Engaging Citizens for Good Governance in Cohesion Policy” - konferencja organizowana przez KE DG REGIO w Brukseli w The Square. Dotyczyła ona tego aby w najbliższej perspektywie finansowej państwa, regiony czy też potencjalni beneficjenci wypracowali lepszą politykę partnerstwa w stosunku do społeczeństwa obywatelskiego.

Ponadto DPW wykupił stoiska podczas 2 wydarzeń targowych, co umożliwiło uczestnictwo przedsiębiorstwom, instytucjom oraz organizacjom z województw Polski Wschodniej w poniższych imprezach wystawienniczych:

- „FIETS EN WANDELBEURS”, Gandawa 15-16.02.2020 r. - promocja szlaku rowerowego GreenVelo.pl oraz turystyki aktywnej w 5 regionach Polski Wschodniej.
- Targi turystyczne VAKANTIE BEURS w Utrechcie 15-19.01.2020 r. - w ramach Polskiego Stoiska Narodowego swoją ofertę prezentowały poszczególne regiony zrzeszone w inicjatywie Domu Polski Wschodniej. Targi w Utrechcie należą do jednych z największych tego typu targów na świecie. Było około 1000 wystawców i ponad 100 tysięcy zwiedzających.

W 2020 r. realizowane były projekty ukierunkowane na wsparcie świętokrzyskich przedsiębiorstw:

Popytowy System Innowacji – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze

Projekt realizowany jest w okresie od października 2018 r. do listopada 2023 r. Jego głównym celem jest rozwój przedsiębiorczości poprzez dostarczenie wysokiej jakości usług świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu przedsiębiorstwom z sektora MŚP w województwie świętokrzyskim oraz działanie na rzecz podniesienia jakości wsparcia świadczonego przez IOB. W 2020 r. zakończył się rozpoczęty w listopadzie 2019 r. II nabór na udzielenie voucherów dla MŚP na zakup usług doradczych, w ramach którego dokonano oceny Formularzy zgłoszeniowych dotyczących usług doradczych standardowych i specjalistycznych. W ramach naboru wpłynęło 147 Formularzy zgłoszeniowych, w tym 81 zakwalifikowało się do wsparcia na łączną kwotę dofinansowania 8 354 628,03 zł. Zastosowanie popytowego schematu w realizacji usług doradczych na rzecz MŚP, które według zapotrzebowania w swojej firmie i profilu jej działalności sami wybierali pakiet usług doradczych oraz jednostkę, która będzie w stanie dla nich rzetelnie je zrealizować, ma posłużyć pobudzeniu rozwoju innowacyjności i konkurencyjności tych przedsiębiorstw. Przedsiębiorcy otrzymali wsparcie doradcze zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami, a ich zakres najczęściej dotyczył opracowania nowego modelu biznesowego, doradztwa w zakresie cyfryzacji procesów w przedsiębiorstwie, opracowania strategii marketingowych czy strategii naprawczych oraz doradztwa prawnego. W związku z trwającą pandemią wirusa SARS-CoV-2 w tym samym roku ogłoszono również III i IV nabór wniosków dla MŚP. Nabory skierowane zostały do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących aktywną działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego, które zostały dotknięte skutkami stanu epidemii COVID-19, a ich sytuacja finansowa jest niestabilna (szersza informacja na ten temat znajduje się w rozdziale „Świętokrzyska Tarcza Antykryzysowa”).

Promocja gospodarcza kluczowych branż gospodarki regionu

W 2020 roku kontynuowane były prace związane z promocją gospodarczą regionu w ramach projektu pn. „**Świętokrzyskie - hard to pronounce, easy to do business in**” realizowanego ze środków UE, w ramach RPO WŚ 2014 – 2020, Działanie 2.4. Promocja gospodarcza kluczowych branż gospodarki regionu. Podstawowym celem projektu jest promocja gospodarcza województwa, prowadząca do rozwoju gospodarczego regionu, wzrostu inwestycji krajowych i zagranicznych, podniesienia

potencjału pro-eksportowego świętokrzyskich przedsiębiorstw oraz wzmocnienia rozpoznawalności województwa pod kątem gospodarczym, ze szczególnym uwzględnieniem siedmiu inteligentnych specjalizacji. W ramach projektu w 2020 zrealizowane zostały następujące działania:

- 1 pro-eksportowa **konferencja pn. „Potencjał eksportowy i handlowy świętokrzyskich przedsiębiorców branży metalowo-odlewniczej”**, która odbyła się w dniu 21.02.2020 r. w Ostrowcu Świętokrzyskim.
- 1 przyjazdowa **misja gospodarcza i wizyty studyjne w dniach 19-22.02.2020 r.**, w której wzięło udział 11 przedstawicieli przedsiębiorstw z Austrii, Białorusi, Rosji, Rumunii, Ukrainy, Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Program misji obejmował nie tylko konferencję, ale również spotkania o charakterze biznesowym oraz wizyty studyjne w wybranych świętokrzyskich firmach (m. in. Elkom Trade S.A., Stapol II Starachowice, Mesko-Rol Sp. z o.o., Tevor S.A.), reprezentujących sektor metalowo-maszynowy. Przedmiotowe przedsięwzięcia stanowiły doskonałą okazję do promowania oferty eksportowej regionalnych producentów i jednocześnie przyczyniły się do wzmocnienia rozpoznawalności marki świętokrzyskich firm na rynkach zagranicznych.

W ramach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego do końca 2020 roku działało Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE), które odpowiadało na potrzeby przedsiębiorców, w szczególności z sektora MŚP, w zakresie internacjonalizacji, czy prowadzenia inwestycji poza granicami kraju. Centrum udzielało informacji dotyczących procedur i przepisów, możliwości dofinansowania różnych form działalności na poziomie zarówno regionalnym jak i krajowym, ale również prowadziło działania mające na celu poszukiwanie kontrahentów dla firm, w tym kooperantów zagranicznych (konferencje międzynarodowe, spotkania match-makingowe).

Innowacyjna edukacja - nowe możliwości zawodowe

W 2020 roku kontynuowane były działania w ramach projektu **„Innowacyjna edukacja - nowe możliwości zawodowe”**, którego okres realizacji rozpoczął się w sierpniu 2017 roku, a koniec zaplanowany jest na czerwiec 2021 roku. Projekt, realizowany we współpracy z austriackim partnerem - Instytutem Kształcenia Zawodowego BFI, polega na innowacyjnym podejściu do zwiększenia skali kształcenia praktycznego w miejscu pracy. Działania projektu koncentrują się na przeniesieniu co najmniej 40 % zajęć praktycznych ze szkół do przedsiębiorstw i przygotowaniu uczniów do wykonywania zawodu po skończeniu edukacji. Realizacja projektu przyczynia się do poprawy wizerunku szkolnictwa zawodowego w regionie oraz nawiązywaniu współpracy między szkołą a przedsiębiorcami. W ramach projektu **udzielono 10 grantów na kwotę ponad 13 000 000,00 zł, wsparciem objęto 600 uczniów z 27 szkół zawodowych oraz 86 przedsiębiorstw**. Ze względu na panującą pandemię COVID-19 oraz zamknięcie szkół i części przedsiębiorstw realizacja projektu w 2020 roku była utrudniona. Pomimo panujących warunków wręczone zostały nagrody dla uczniów

w konkursie „**Zawodowi Mistrzowie Innowacji**” na najlepsze rozwiązanie opracowane przez uczniów w trakcie kształcenia praktycznego u pracodawcy. Na początku 2020 roku uczniowie i przedsiębiorcy uczestniczyli w targach branżowych, gdzie zapoznawali się z praktyczną stroną wybranego zawodu. Realizowane były zajęcia praktyczne u przedsiębiorców, uczniowie wzięli udział w zajęciach on-line z doradztwa zawodowego, które zweryfikowały nabyte kompetencje. Grantobiorcy objęci byli wsparciem z zakresu doradztwa edukacyjnego oraz formalno-prawnego. W celu monitorowania i wspierania działań realizowanych w ramach grantów w 2020 roku odbyły się 2 spotkania Platformy współpracy grantobiorców. Wybrany został wykonawca do realizacji filmu instruktażowego nt. innowacyjnych form kształcenia, który będzie rozpowszechniany wśród szkół we wszystkich powiatach województwa świętokrzyskiego. Został wybrany ekspert do opracowania dwujęzycznego Raportu upowszechniającego. Raport będzie zawierał koncepcję wdrażania kształcenia w miejscu pracy wraz z porównaniem 10 modeli realizowanych grantów. Będzie to kluczowy dokument podsumowujący realizację projektu, a jego wersja papierowa zostanie przekazana do szkół, KE oraz instytucji odpowiedzialnych za szkolnictwo zawodowe.

Podnoszenie jakości obsługi inwestorów w regionie świętokrzyskim

W 2020 r. **rozpoczęto realizację projektu „Standardy obsługi inwestora w Województwie Świętokrzyskim”**, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 - Priorytet II „Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji”, Działanie 2.18 „Wysokiej jakości usługi administracyjne”. Celem głównym projektu jest podniesienie jakości obsługi inwestora poprzez wdrożenie/modernizację standardu obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego poprzez objęcie 52 JST audytem wstępnym, szkoleniami podstawowymi oraz sieciowaniem współpracy w zakresie obsługi inwestora, z których 26 JST wdroży lub zmodernizuje obowiązujące w jednostce procedury współpracy z inwestorem określone w tzw. standardach obsługi inwestora. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez objęcie audytem wstępnym, doradztwem i szkoleniami z zakresu standardu obsługi inwestora w samorządzie, udziałem w lokalnych sieciach współpracy mających na celu budowanie relacji z inwestorami, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w pozyskiwaniu i obsłudze inwestora woj. świętokrzyskiego. Wyniki audytu końcowego potwierdzą wdrożenie wymagań standardu. Poprzez realizację projektu województwo świętokrzyskie dąży do podniesienia wiedzy urzędników z zakresu obsługi inwestora oraz zaangażowania wójtów/burmistrzów/prezydentów tematyką inwestycyjną, co przyczyni się do podniesienia jakości usług administracyjnych istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz odpowiednie monitorowanie procesu świadczenia tych usług.

Grupą docelową objętą wsparciem w ramach Projektu są JST z woj. świętokrzyskiego (gminy/miasta/powiaty). Główne zadania w ramach Projektu:

- Cykl szkoleń dla kadry kierowniczej i pracowników JST;
- Tworzenie wizualizacji terenów inwestycyjnych;
- Doradztwo indywidualne dla JST;
- Wizyty studyjne;
- Spotkanie przedstawicieli lokalnej sieci współpracy.

Świętokrzyski Racjonalizator

Samorząd Województwa w celu realizacji zadań związanych z promocją przedsiębiorczości i innowacyjności prowadzi również konkurs Świętokrzyski Racjonalizator. Jego celem jest wyłanianie szczególnie wartościowych inicjatyw w najważniejszych obszarach aktywności gospodarczej, o dużym znaczeniu dla innowacyjnego rozwoju Województwa Świętokrzyskiego. W 2020 r., w ramach XII edycji Konkursu Świętokrzyski Racjonalizator Komisja Konkursowa przyznała trzy Nagrody Główne, dwa Wyróżnienia oraz cztery Nagród za zgłoszone wynalazki.

Zawody łazików marsjańskich

Zawody łazików marsjańskich (ERC) - European Rover Challenge odbywające się cyklicznie stanowią jedno z ważniejszych wydarzeń promocyjno-edukacyjnych współorganizowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Inicjatywa ta stanowi doskonałą przestrzeń do rozmów i dyskusji przedstawicieli świata nauki, przemysłu i polityki na temat zagadnień istotnych z punktu widzenia rozwoju nowoczesnych sektorów gospodarki naszego regionu oraz omówienia bieżącej sytuacji branży robotyczno-kosmicznej. Podczas wydarzenia, które odbyło się w dniach 11-13 września 2020 r. zrealizowano międzynarodowe zawody robotyczne, podczas których drużyny akademickie z całego świata zaprezentowały swoje projekty robotów mobilnych, rywalizując w konkurencjach opartych na prawdziwych misjach ESA i NASA. Zawody odbyły się na największym na świecie sztucznym torze marsjańskim, odwzorowującym powierzchnię Czerwonej Planety. Edycja ta była pierwszą, zorganizowaną w formule hybrydowej. Zawodnicy z kilku kontynentów sterowali zdalnie łazikiem, poruszającym się fizycznie po torze zlokalizowanym w Kielcach, na terenie kampusu Politechniki Świętokrzyskiej. Strefa Pokazów Naukowo-Technologicznych, warsztaty i inne formy rozrywki online zostały przygotowane z myślą o dziesiątkach tysięcy entuzjastów kosmosu, nauki i nowych technologii, których co roku przyciąga ERC. Wydarzenie było doskonałą platformą do promocji regionu świętokrzyskiego, zarówno od strony walorów naukowych jak i gospodarczych, głównie rozwijającego się sektora nowych technologii oraz IT.

Projekty międzynarodowe

Wsparcie rozwoju innowacyjności, wzmocnienie konkurencyjności regionu odbywało się również przez realizację w 2020 roku następujących projektów międzynarodowych:

„Polityki w zakresie odnawialnych źródeł energii w przemyśle (RESINDUSTRY)”

Projekt realizowany jest w ramach programu Unii Europejskiej INTERREG EUROPE Oś priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna, Cel szczegółowy 3.1 Poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego, związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną. RESINDUSTRY ma na celu zwiększenie niezależności energetycznej sektora przemysłu UE poprzez zmniejszenie jego energochłonności. Długofalowym celem jest zwiększenie konkurencyjności przemysłu poprzez obniżenie rachunku za energię, zwiększenie niezależności energetycznej, a tym samym oddzielenie kosztów energii od geopolitycznych efektów zewnętrznych. Aby osiągnąć te długoterminowe cele strategiczne, celem krótkoterminowym jest zwiększenie inwestycji w OZE w przemyśle.

W związku z wybuchem pandemii wirusa SARS-CoV-2 w 2020 r. zaistniała potrzeba modyfikacji i przemodelowania działań zapisanych w harmonogramie projektu. Od marca 2020 r. regularnie rozpoczęto organizowanie spotkania w formie zdalnej (raz – 2 razy w miesiącu) ze wszystkimi partnerami projektu w celu analizy sytuacji związanej z przebiegiem pandemii oraz obowiązującymi obostrzeniami i skoordynowaniu działań bieżących w celu optymalnego zmniejszenia wpływu pandemii na realizację projektu.

W marcu 2020 r. w Dornbirn, Austria, odbyło się II Spotkanie Międzyregionalne, którego program obejmował II Komitet Sterujący i II Warsztat Międzyregionalny. Organizatorem spotkania był Vorarlberg University of Applied Sciences w Dornbirn.

W czerwcu 2020 r. rozpoczęto prace nad Analizą Rynkową dla Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącą gałęzi przemysłu na poziomie krajowym oraz w województwie świętokrzyskim, w których wykorzystywane są zasoby energii odnawialnej i konwencjonalnej. Analiza pozwoliła na zidentyfikowanie tych sektorów, w których mogą zostać wykorzystane instrumenty polityki regionalnej, związane z OZE, wpisane m.in. w projekt RESINDUSTRY. W oparciu o nią Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego stworzył tzw. szablon Ewaluacji Regionalnej, czyli narzędzie służące do scharakteryzowania danego regionu pod względem wykorzystania OZE w przemyśle.

W październiku 2020 r. odbyło się III Spotkanie Interregionalne, którego program obejmował II Warsztat Wiedzy (Master Class 2) oraz III Warsztat Międzyregionalny. Organizatorem spotkania było Ministry for Gozo, Malta, a gospodarzem II Warsztatu Wiedzy był Oddział ds. Promocji Gospodarczej Regionu w Departamencie Inwestycji i Rozwoju. II Warsztat Wiedzy (Master Class 2) poświęcony był Analizie Rynkowej dla Województwa Świętokrzyskiego oraz ewaluacji regionalnej. Całość spotkania przebiegała w formie zdalnej. W spotkaniu licznie wzięli udział interesariusze RESINDUSTRY z terenu województwa świętokrzyskiego.

„KEEP ON - Effective policies for durable and self-sustainable projects in the cultural heritage sector”

Międzynarodowy projekt realizowany jest w ramach Programu Europejska Współpraca Terytorialna (EWT) - Interreg Europa 2014-2020. Celem projektu jest wsparcie polityki regionu w zakresie tworzenia warunków do efektywniejszego wykorzystania istniejącej infrastruktury kulturalnej i zasobów dziedzictwa kulturowego, poprzez opracowanie w partnerstwie ponadnarodowym Regionalnego Planu Działań, który w konsekwencji posłuży jako narzędzie wspomagające w procesie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego (w kontekście wykorzystania środków UE w perspektywie finansowej 2021-2027).

W 2020 r. ze względu na sytuację pandemiczną zaistniała konieczność przeanalizowania działań i rezygnacji z pierwotnie zaplanowanych bezpośrednich spotkań i wizyt studyjnych. W tym okresie zorganizowano wydarzenia online, m.in.:

- **spotkanie Regionalnej Grupy Interesariuszy**, w skład której wchodziły kluczowe instytucje z regionu świętokrzyskiego działające w obszarze tematycznym i mające bezpośredni wpływ na kształtowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego w regionie.
- **spotkanie upowszechniające „Praktyczny Przewodnik – Dziedzictwo Kulturowe i Trwałość”** opracowany w ramach realizacji projektu i wskazujący na wyselekcjonowane przykłady zarówno dobrych jak i złych praktyk w obszarze dziedzictwa kulturowego.
- spotkanie konsultacyjne z Regionalną Grupą Interesariuszy w ramach którego zostały przedyskutowane założenia wybranych trzech działań w regionalnym Planie Działań projektu KEEP ON.
- udział w webinarium organizowanym przez chorwackiego partnera projektu **„Finansowanie, modele biznesowe i zarządzanie interwencjami związanymi z dziedzictwem kulturowym”**.
- udział w posiedzeniach Komitetu Sterującego dedykowanego wszystkim partnerom projektu.

Ponadto, trwały prace nad Regionalnym Planem Działań w ramach projektu, w którym zostaną wypracowane działania służące wsparciu regionalnej polityki na rzecz dziedzictwa kulturowego.

“ATM for SME’s - Access to Microfinance for Small and Medium-sized Enterprises”

Międzynarodowy projekt „ATM for SME`s” wdrażany jest w ramach Osi priorytetowej: 2. *Wzmacnianie konkurencyjności MŚP*, Cel szczegółowy: 2.1. *Poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego, w szczególności programów w ramach celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz, w stosownych przypadkach, celu Europejska Współpraca Terytorialna, wspierających MŚP w wypracowywaniu i osiąganiu wzrostu gospodarczego oraz wprowadzaniu innowacji na wszystkich etapach ich cyklu życia* Programu Interreg Europe.

Głównym zadaniem projektu „ATM for SME`s” jest wspieranie zdolności regionalnego sektora MŚP w zakresie dostępności i warunków mikrokredytowania, co jest kluczowym narzędziem w stymulowaniu wzrostu gospodarczego i tworzeniu nowych miejsc pracy. Założeniem projektu jest

współpraca w zakresie wymiany doświadczeń i dzielenie się wiedzą pomiędzy partnerami projektu, w celu poprawy regionalnej polityki i stworzenia ulepszanego systemu pozwalającego na lepszy dostęp do instrumentów finansowych dla sektora MŚP oraz zwiększenia społecznego zasięgu instytucji finansowych.

W ostatniej fazie kończącej projekt (2020 r.) odbyły się m.in.: dwa spotkania z regionalnymi interesariuszami projektu m.in. funduszami pożyczkowymi i poręczeniowymi, regionalnymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość, instytucjami otoczenia biznesu, a także regionalnymi przedsiębiorcami, dotyczące podsumowania dotychczasowych działań w projekcie oraz wskazania możliwych rozwiązań i usprawnień w modelu wdrażania instrumentów finansowych w ramach Planu Działań. Ze względu na sytuację pandemiczną pierwotne spotkania upowszechniające projekt jak i kończące jego realizację odbyły się online, w ramach których podsumowane zostało pięcioletnie wdrażanie projektu. Ponadto został opracowany **Regionalny Plan Działania Projektu**, który obejmuje:

- Działanie I : *Zaprojektowanie partnerskiego modelu wdrażania instrumentów finansowych w strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego* - celem działania jest zawarcie w aktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego zapisów, dotyczących systemu wsparcia przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim z pomocą instrumentów finansowych, polegającego na ścisłej współpracy funduszy pożyczkowych i poręczeniowych z samorządami lokalnymi na bazie lokalnych partnerstw.
- Działanie II : *Uruchomienie dodatkowego wsparcia zwrotnego dla mśp w regionie* - realokacja Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz aktualizacja Strategii Inwestycyjnej czego rezultatem było uruchomienie w regionie świętokrzyskim dodatkowego wsparcia zwrotnego dla MŚP oraz bardziej efektywne wsparcie firm, zgodne z ich potrzebami, umożliwiające rozwój oraz wzmacnianie ich pozycji rynkowej

ENERSELVES

Projekt realizowany jest w ramach programu Unii Europejskiej INTERREG EUROPE Oś priorytetowa 3. Gospodarka niskoemisyjna, Cel szczegółowy 3.1 Poprawa wdrażania polityki programów rozwoju regionalnego, w szczególności celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz w stosownych przypadkach EWT, związanych z przejściem na gospodarkę niskoemisyjną. Projekt ma na celu promocję wykorzystania środków unijnych z Regionalnego Programu Operacyjnego w celu wspierania budownictwa energooszczędnego, aby spełnić wymogi unijne dot. efektywności energetycznej w regionach, nawiązanie kontaktów międzynarodowych dla realizacji kolejnych działań, stworzenie Planu Działań - jak promować efektywność energetyczną w budynkach użyteczności publicznej w kontekście dokumentów regionalnych o charakterze strategicznym, podnoszenie wiedzy o sytuacji i poznawanie dobrych praktyk budynków energooszczędnych w innych krajach unijnych.

W roku 2020 w ramach projektu prowadzone zostały następujące zadania:

- Opracowanie i przeprowadzenie ewaluacji I fazy realizacji projektu
- Wdrażanie i monitoring realizacji Planu Działań projektu
- Udział w dwóch spotkaniach Grupy Sterującej (wszystkich partnerów projektu) w celu monitorowania II etapu realizacji, w tym w spotkaniu podsumowującym realizację projektu
- Opracowanie czterech raportów z wdrażania założeń Planu Działań.

W ramach wdrażanego Planu Działania uwzględniono:

- Zawarcie zapisów w aktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego, które dotyczyć będą rozwiązań ograniczających duże straty energii oraz koszty wykorzystania OZE.
- Utworzenie narzędzia wspierającego, które umożliwi właściwe kształtowanie polityki OZE w budynkach w ramach instrumentu polityki RPOWŚ 2014-2020. Narzędzie pozwoli na wymianę wiedzy nt. samowystarczalności energetycznej budynków. Działanie to pomoże we właściwym kształtowaniu polityk w zakresie samowystarczalności energetycznej budynków i zostanie uwzględniona jako część prac w ramach działalności Konsorcjów na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji Województwa Świętokrzyskiego.

#R043 RDI2CluB „Rural RDI milieus in transition towards smart Bioeconomy Clusters and Innovation Ecosystems”

Województwo świętokrzyskie za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa realizowało projekt #R043 RDI2CluB „Rural RDI milieus in transition towards smart Bioeconomy Clusters and Innovation Ecosystems” (pol.: „Działania wspierające Badania, Rozwój i Innowacje na terenach wiejskich w kierunku tworzenia klastrów i innowacyjnych ekosystemów w ramach inteligentnej biogospodarki”) współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020.

Projekt prowadzony był od 1 października 2017 r. do końca września 2020 r., w ramach realizacji umowy międzynarodowej między Województwem Świętokrzyskim a Regionem Centralnej Finlandii z dn. 10.12.2008 roku, wspólnie z partnerami z Finlandii, Norwegii, Łotwy i Estonii. Jego zakres obejmował popularyzowanie biogospodarki, gospodarki obiegu zamkniętego oraz wykorzystania innowacyjnych rozwiązań w celu ograniczenia niskiej emisji i ochrony środowiska naturalnego. Uzyskał on tytuł projektu flagowego w obszarze Polityki Biogospodarki w ramach Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego (EUSBSR). W Polsce zadanie to prowadzone było w jednym regionie przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne oraz Fundację Edukacji i Dialogu Społecznego Pro Civis. Liderem całego projektu był Uniwersytet Nauk Stosowanych JAMK z Regionu Centralnej Finlandii.

Projekt kładł nacisk na rolę regionów i społeczności lokalnych w rozwoju biogospodarki. Służyły temu m.in. opracowane **regionalne profile biogospodarki** regionów partnerskich oraz **plany działań**, których celem jest rozwój regionalnych ekosystemów biogospodarki. W ramach międzynarodowego pilotażu powstała również platforma cyfrowa **BioBord.eu**.

Zadanie przyczyniło także się do zainicjowania dyskusji na temat biogospodarki i gospodarki obiegu zamkniętego, w chwili gdy region świętokrzyski formalnie redefiniuje kierunki rozwoju na kolejne lata. Po raz pierwszy biogospodarka wymieniona została z nazwy w tak istotnych dokumentach jak Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ oraz Regionalnej Strategii Innowacji.

Za jego sukces należy również uznać **podnoszenie świadomości** na temat biogospodarki i jej znaczenia w ramach różnego typu wydarzeń oraz działań promocyjnych wiekowych – spotkań edukacyjnych dla najmłodszych, promocji na imprezach targowych, współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w ramach konkursu na miniprojekty, facebookowy konkurs wiedzy o biogospodarce oraz wiele innych. Ich pokłosiem był m.in. autorski projekt radnych Sejmiku Młodzieżowego oraz Młodzieżowej Rady Gminy Miedziana Góra pod nazwą Smog Out.

Działania pilotażowe, w tym pomiary poziomu zanieczyszczeń powietrza z pomocą drona, są nadal prowadzone na terenie gmin uzdrowiskowych Busko-Zdrój i Solec-Zdrój, dostarczając samorządom oraz województwu informacji na temat lokalnej skali tego zjawiska, a jednocześnie pomagają zachęcać mieszkańców do wymiany przestarzałych pieców węglowych na ekologiczne, odnawialne źródła energii, m.in. ze wsparciem w ramach dedykowanych temu projektów.

Realizację projektu w regionie świętokrzyskim zakończyła zdalna konferencja „Biogospodarka szansą na zrównoważony rozwój regionów” z udziałem władz województwa oraz zaproszonych ekspertów, która odbyła się 24 września 2020 r. Materiały pokonferencyjne oraz informacje na temat działań w ramach RD12Club dostępne są na stronie internetowej <http://www.rdi2club.umws.pl/pl/>

Działania na rzecz rozwoju gospodarki regionu realizują również spółki prawa handlowego, w których województwo posiada udziały, tj.:

- **Świętokrzyski Fundusz Rozwoju spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (SFR sp. z o.o.)**
- **Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ŚFP sp. z o.o.)**
- **Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.)**

Świętokrzyski Fundusz Rozwoju spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach (SFR sp. z o.o.), poprzednia nazwa Spółki: Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (FPWŚ Sp. z o.o.)

W roku 2020 r. SFR sp. z o.o. realizował działania wynikające z kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w obszarze Gospodarka i Innowacje. Podjęte inicjatywy polegały na udzielaniu pożyczek inwestycyjnych i obrotowych, w tym na poprawie płynności finansowej w związku

z negatywnymi skutkami COVID-19 dla przedsiębiorców z segmentu MSP, koncentrujących swoją działalność na terenie województwa świętokrzyskiego.

W 2020 r. Fundusz realizował następujące inicjatywy:

- Projekt 1.3 *Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i poręczeniowych* Osi priorytetowej 1. *Rozwój przedsiębiorczości Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013*. Celem ww. projektu było udzielenie pożyczek w kwocie min. 51 mln zł. Cel zrealizowano w latach poprzednich na kwotę 123 661 797,00 zł, a w roku 2020 kontynuowano rozliczanie spłaty udzielonych w ramach ww. projektu pożyczek.
- Umowa nr: DPR-VIII.043.37.2016/6 w ramach Projektu: *Utworzenie i dokapitalizowanie Funduszu Pożyczkowego Województwa Świętokrzyskiego Sp. z o.o.* RPO WŚ na lata 2007-2013. Celem projektu jest udzielenie min. 400 pożyczek w kwocie min 130 mln zł do końca 2026 r. Realizacja na koniec 2020 r. to: 178 pożyczek na kwotę 64 710 367,47 zł.
- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/12617/2018/DIF/102 zawarta pomiędzy SFR sp. z o.o., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 262 pożyczek na kwotę 55 196 697,47 zł. Realizacja projektu na koniec 2020 r. to 333 podpisane umowy na kwotę 54 793 495,21 zł.
- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/16219/2020/DIF/278 zawarta pomiędzy SFR sp. z o.o., a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 32 pożyczek na kwotę 22 000 000,00 zł. Realizacja projektu na koniec 2020 r. to 44 podpisane umowy na kwotę 12 890 267,11 zł.
- Umowa Operacyjna Nr 2/RPSW/8020/2020/DIF/298 zawarta pomiędzy Konsorcjum „Świętokrzyskie Konsorcjum Funduszy Pożyczkowych” w składzie: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Lider Konsorcjum, Ośrodek Promowania i Wspierania Przedsiębiorczości Rolnej – Uczestnik Konsorcjum, Krajowe Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Rozwoju Regionu Pierzchnica – Uczestnik Konsorcjum, Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego – Uczestnik Konsorcjum, a Bankiem Gospodarstwa Krajowego pełniącym funkcję Menadżera. Celem projektu jest udzielenie 339 pożyczek na kwotę 120 000 000,00 zł. Realizacja projektu na koniec 2020 r. to 257 podpisane umowy na kwotę 80 000 000,00 zł.

Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (ŚFP Sp. z o.o.)

W 2020 r. ŚFP Sp. z o.o. realizował działania w obszarze *Gospodarka i innowacje*, wynikające z Umowy nr: DPR-VIII.043.37.2016/7 z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie dalszego wykorzystania przez Beneficjenta środków dofinansowania **projektu pn. Rozszerzenie działalności Świętokrzyskiego Funduszu Poręczeniowego Sp. z o.o. formą wspierania mikro, małych i średnich przedsiębiorców**

w **Województwie Świętokrzyskim** zrealizowanego w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, Działania 1.3 Tworzenie i rozbudowa funduszy pożyczkowych i gwarancyjnych, Osi priorytetowej 1. Rozwój przedsiębiorczości* (dalej: Umowa).

Celem projektu jest wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorców oraz instytucji pożytku publicznego mających siedzibę lub koncentrujących swoją działalność gospodarczą na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez udzielanie poręczeń ułatwiających im dostęp do kredytów, pożyczek oraz transakcji leasingowych oferowanych przez banki oraz inne instytucje finansowe. W ten sposób Fundusz tworzy sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości w województwie świętokrzyskim.

W 2020 r., ze środków powierzonych Umową, **Fundusz udzielił 52 poręczeń o wartości 15.583.549,00 zł, przy planowanych w projekcie 17 poręczeniach na kwotę 4.459.556,96 zł i tym samym, ponad trzykrotnie wykonał zakładany w projekcie obrót roczny.** Udzielone poręczenia umożliwiły przedsiębiorcom pozyskanie finansowania zwrotnego w kwocie 29.226.264,00 zł. Według danych uzyskanych od przedsiębiorców, poręczenia udzielone przez Fundusz w 2020 r. w ramach projektu przyczyniły się do utworzenia 33 nowych miejsc pracy.

W okresie realizacji Umowy, czyli **od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2020 r., Fundusz udzielił łącznie 141 jednostkowych poręczeń na kwotę 45 551 498,88 zł (a więc w ciągu zaledwie 4 lat Fundusz z nawiązką wykonał obrót przewidziany Umową na lata 2017-2026, wynoszący 44 595 569,56 zł), umożliwiając przedsiębiorcom pozyskanie finansowania zwrotnego (kredytów i pożyczek) w kwocie 79 049 151,36 zł, co według danych uzyskanych od przedsiębiorców przyczyniło się do utworzenia 155 nowych, a ponadto utrzymania wielu już istniejących miejsc pracy.**

Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o.)

W 2020 r. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o. podejmowało działania wynikające z kompetencji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego poprzez realizację następujących inicjatyw:

- **Projekt pn. *Biznes Adapter – system wsparcia MŚP w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania.*** Celem głównym projektu było przystosowanie przedsiębiorców i ich pracowników do zmian. Cel ten będzie osiągnięty poprzez dofinansowanie usług rozwojowych dla przedsiębiorstw mających na celu nabycie, potwierdzenie lub wzrost wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych przedsiębiorców i ich pracowników, w tym mająca na celu zdobycie kwalifikacji, o których mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, lub pozwalająca na ich rozwój.
- **Projekt pn. *Rozwój nowoczesnego nauczania ogólnego w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Pawła II w Samsonowie poprzez rozwój kompetencji cyfrowych uczniów***

i nauczycieli oraz zakup wyposażenia TIK realizowany jest w partnerstwie z Zespołem Szkoły Podstawowej i Przedszkola im. Jana Pawła II w Samsonowie. Celem inicjatywy jest podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi) na każdym etapie edukacji ogólnej, w tym podstawowej i ponadpodstawowej, w kontekście potrzeby rynku pracy. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i poza formalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

- **Projekt pn. *Rozwój nowoczesnego nauczania ogólnego w Zespole Szkoły Podstawowej nr 2 i Przedszkola w Zagnańsku poprzez rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli oraz zakup wyposażenia TIK*** realizowany jest w partnerstwie z Zespołem Szkoły Podstawowej nr 2 i Przedszkola w Zagnańsku. Celem inicjatywy jest podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi) na każdym etapie edukacji ogólnej, w tym podstawowej i ponadpodstawowej, w kontekście potrzeby rynku pracy. Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i poza formalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.
- **Projekt pn. *Enterprise Europe Network*** to europejska sieć oferująca małym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi, które mają im pomóc w pełni rozwinąć ich potencjał i zdolności innowacyjne oraz być aktywnym na międzynarodowych rynkach. W ramach projektu zrealizowano działania i inicjatywy w obszarach indywidualnego wsparcia doradczego oraz organizacji spotkań brokerskich i misji zagranicznych na dobrym poziomie, biorąc pod uwagę pandemię COVID-19 oraz narodowy lockdown. Łączna liczba pozyskanych klientów w roku 2020 wyniosła 47, natomiast liczba klientów biorących udział w organizowanych przez nasz Ośrodek szkoleń dla przedsiębiorców z województwa świętokrzyskiego wyniosła 70. Liczba klientów, którzy otrzymali indywidualne wsparcie wyniosła 36, co odpowiada za 144% zrealizowanego wskaźnika. W ramach projektu wsparcie otrzymują lokalni przedsiębiorcy, przede wszystkim z branż stanowiących inteligentne specjalizacje województwa świętokrzyskiego. Ponadto, celem projektu jest także komercjalizacja rozwiązań oraz transfer pionowy z nauki do przemysłu, wspieranie innowacyjnych rozwiązań przedsiębiorstw, IPR oraz B+R.
- **Projekt pn. *KAM2SouthPL2*** jest odpowiedzialny za innowacje i rozwój, jest to instrument przeznaczony dla MŚP, który zwiększa zdolności zarządzania innowacjami przez MŚP.

W ramach tego projektu są przeprowadzane audyty innowacyjności w firmach. W roku 2020 został przeprowadzony 1 audyt innowacyjności w firmie z województwa świętokrzyskiego. Audyt innowacyjności odpowiada za innowacje i rozwój oraz zwiększa zdolność zarządzania innowacjami w audytowanym przedsiębiorstwie.

- **Projekt pn. Kadry dla biznesu – dofinansowanie usług rozwojowych dla MMŚP**, którego celem jest przystosowanie do zmian pracowników, przedsiębiorców i przedsiębiorstw z terenu województwa świętokrzyskiego. Wprowadzenie działań mających na celu wsparcie przedsiębiorstw, w szczególności z zakresu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników, większa jakość zatrudnienia, jak również rozwój przedsiębiorstw obejmujący doradztwo biznesowe, mentoring, asystę w prowadzeniu działalności gospodarczej i tym samym dostosowanie ich do aktualnych wymogów rynku. Projekt jest realizowany w partnerstwie ze Staropolską Izbą Przemysłowo-Handlową. Udział w projekcie przyczyni się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku, zwiększenia kompetencji ich kadry, co będzie stanowiło odpowiedź na zdiagnozowane bariery i potrzeby w obszarze przedsiębiorczości. Cel ten będzie osiągnięty poprzez dofinansowanie usług rozwojowych dla 888 przedsiębiorstw, usług mających na celu nabycie, potwierdzenie lub wzrost wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych przedsiębiorców i ich pracowników, w tym przygotowanie do uzyskania kwalifikacji, o której mowa w ustawie z dn. 22.12.2015 r. o Zintegrowanym Systemem Kwalifikacji (ZSK) dla pracowników zgodnie z ich zdiagnozowanymi potrzebami: 7101 (3764K, 3337M), w tym osób 50 + 890 (472K, 418M) i o niskich kwalifikacjach: 1262 (669K, 593M) do dnia 30.06.2023 r. Cel główny będzie osiągnięty poprzez: zrealizowanie celu rozwojowego w 294 przedsiębiorstwach i podniesienie kwalifikacji lub nabycie kompetencji osób, które zrealizują udział w programie. Pomiar realizacji założonego celu będzie odbywał się w ujęciu kwartalnym w oparciu o analizę postępu rzeczowego i finansowego.
- **Grant Profesjonalny uczeń-zawodowiec** – w ramach grantu wdrożono Innowacyjny Model Kształcenia Praktycznego, polegający na przeniesieniu min. 40% zajęć praktycznych ze szkoły do przedsiębiorstw oraz nabyciu przez uczniów praktycznych umiejętności niezbędnych na współczesnym rynku pracy. Wsparciem w ramach grantu zostali objęci uczniowie Zespołu Szkół Transportowo-Mechatronicznych ze Skarżyska-Kamiennej, Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 z Kielc, Zespołu Szkół Informatycznych im. Gen. J. Hauke Bosaka z Kielc. Łącznie w projekcie wzięło udział 59 uczniów/uczennic II i III klasy z 6 kierunków kształcenia wpisujących się w inteligentne specjalizacje województwa świętokrzyskiego: technik mechatronik, technik transportu kolejowego, technik budownictwa, technik architektury krajobrazu, technik urządzeń i systemów energii odnawialnej, technik informatyk. Zajęcia praktyczne w ramach grantu odbyły się w przedsiębiorstwach: MESKO S.A. w Skarżysku Kamiennej, Zakład Mechaniczno-

Elektromechaniczny ZAMEL w Skarżysku Kamiennej, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Skarżysku Kamiennej, Przedsiębiorstwo Elementów Budowlanych FABET SA w Kielcach, PRO-Agro S.C. w Kielcach, Ekoenergia Polska Sp. z o.o. w Kielcach, I-TEL Paweł Bąk w Kielcach.

- **Grant Korpus Fachowców – współpraca ekspertów dla efektywnego kształcenia w branży gastronomiczno-hotelarskiej**, wprowadzony w latach 2018-2020, miał na celu podniesienie kwalifikacji i uzupełnienie wiedzy branżowej o nowe zagadnienia, które nie są realizowane w szkołach. Zajęcia w ramach grantu polegały na przeniesieniu min. 40% zajęć praktycznych ze szkoły do przedsiębiorstw – docelowo założono w grantzie przeniesienie 50%, tj. 368 godzin wynikających z podstawy programowej, w ciągu dwóch lat szkolnych: 2018/2019 i 2019/2020. Każda szkoła zorganizowała przeniesienie, częstotliwość zajęć w firmach, indywidualnie z każdym obiektem na rok szkolny. W ramach Grantu uczniowie wzięli również udział w specjalistycznych szkoleniach certyfikowanych. Efektem realizacji jest poznanie przez ucznia rzeczywistego środowiska pracy w zawodzie, w którym uczniowie pobierają naukę. Zwiększenie kompetencji uczniów/uczennic w kontekście przyszłego dopasowania się do rynku pracy, ułatwienie młodemu człowiekowi asymilacji mentalnej i technicznej z ucznia na pracownika. W ramach grantu nawiązano współpracę z hotelami z terenu województwa świętokrzyskiego, takimi jak: Bristol Art & Medical SPA z Buska Zdroju, Binkowski Resort – Kielce, Hotel Ameliówka – Mąchocice Kapitulne, Odyssey Hotel Wellness & SPA z Dąbrowy, Restauracja Żółty Słoń w Kielcach oraz ze szkołami: Zespół Szkół Techniczno-Informatycznych w Busku-Zdroju, Prywatne Technikum AWANS w Kielcach, Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego w Kielcach, Zespół Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich im. KEN w Sandomierzu, Niepubliczne Technikum Zawodowe im. Żołnierzy Sił Pokojowych ONZ Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach – łącznie 62 uczniów. Założone wskaźniki zostały osiągnięte w 100%.
- **Projekt pn. Zawodowcy dla przemysłu 4.0.** Główne działania to: realizacja kompleksowego programu wsparcia ścieżki kształcenia zawodowego na potrzeby regionalnych przedsiębiorstw w specjalizacji ZRE, stanowiącego uzupełnienie dotychczasowych działań ZSP z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych, możliwości psychofizycznych uczniów i uzupełniającą realizacją działań doskonalących umiejętności nauczycieli poprzez realizację praktyk u przedsiębiorcy oraz kursów i warsztatów służących podniesieniu kwalifikacji zawodowych w zakresie ZRE. Projekt w rezultacie przyczyni się do podniesienia kwalifikacji m.in. 50 uczniów/uczennic (2K/48M) i min. 3 nauczycieli/lek (1K/2M) i wypracowania wysokiej jakości modułowego programu nauczania w oparciu o współpracę: szkoły, przedsiębiorstwa i IOB. Wskaźniki osiągnięte w 2020 r. – do projektu przystąpiło 41 uczniów/uczennic (4K, 37M) oraz 3 nauczycieli (1K/2M).

- Usługa doradcza specjalistyczna polegająca na przeprowadzeniu audytu przedsiębiorstwa i zaproponowaniu optymalnego rozwiązania w celu rozwoju firmy w zakresie specjalizacji: produkcja konstrukcji metalowych i ich części oraz wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa w skali kraju. W szczególności zaproponowane rozwiązanie powinno dotyczyć oceny możliwości certyfikacji konstrukcji spawanych na poziomie EXC3. Planowane wdrożenie usługi przyczyni się do rozwoju przedsiębiorstwa wnioskodawcy i wprowadzenia w nim innowacji produktowej w skali kraju polegającej na wytwarzaniu certyfikowanych konstrukcji stalowych z przeznaczeniem do wykorzystania m. in. jako wielkopłaszczyznowe konstrukcje dachowe, budynki z więcej niż 15 kondygnacjami, konstrukcje nośne lub ich elementy konstrukcyjne obciążone w sposób dynamiczny, czy mosty drogowe i kolejowe. Co więcej pozwoli ono na określenie gamy produktów, które mogą być wytwarzane z wykorzystaniem obecnie stosowanej technologii, posiadanego parku maszynowego oraz w oparciu o doświadczenie i wiedzę aktualnie zatrudnianych pracowników.
- Usługa doradcza w zakresie przeprowadzenia audytu technologicznego przedsiębiorstwa i zaproponowania optymalnego rozwiązania w celu rozwoju firmy w zakresie specjalizacji: produkcja konstrukcji metalowych i ich części oraz wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa w skali kraju. Wdrożenie usługi przyczyni się do rozwoju przedsiębiorstwa wnioskodawcy i wprowadzenia w nim innowacji procesowej w skali kraju polegającej na niskoenergetycznym wytwarzaniu konstrukcji stalowych z nowoczesnych materiałów, takich jak stale austenityczne, pozwoli na określenie gamy produktów, które mogą być wytwarzane z wykorzystaniem obecnie stosowanej technologii, posiadanego parku maszynowego oraz w oparciu o doświadczenie i wiedzę aktualnie zatrudnianych pracowników. Najważniejszym efektem omawianej usługi specjalistycznej w postaci audytu technologicznego będzie wiedza dotycząca możliwości automatyzacji produkcji konstrukcji stalowych, której posiadanie jest niezbędne do wdrożenia omawianej innowacji procesowej. Planowanym rezultatem wdrożenia usługi specjalistycznej będzie wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa w regionie, w obszarze inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego, w szczególności w przemyśle metalowo-odlewniczym.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Gospodarka i innowacje znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

7. BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Wojewódzki Urząd Pracy, z ramienia Samorządu Województwa, koordynuje i realizuje regionalną politykę rynku pracy. Priorytety, kierunki i kluczowe zadania ujmowane są w [Świętokrzyskim Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia](#). Dokument ten po zaopiniowaniu przez starostów powiatów, Wojewódzką Radę Rynku Pracy oraz Wojewódzką Radą Dialogu Społecznego, jest corocznie przyjmowany przez Zarząd Województwa w drodze uchwały.

Priorytety regionalnej polityki rynku pracy w 2020 roku to:

- Wysokie kwalifikacje kadr dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy;
- Świętokrzyskie przyjazne przedsiębiorcom;
- Stop bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Dodatkowo, wskutek sytuacji pandemicznej, która w sposób istotny wpłynęła na funkcjonowanie rynku pracy, uchwałą Zarządu Województwa wprowadzono dodatkowy priorytet: „[Tarcza Antykryzysowa](#)”. Realizacji powyższych celów służyły działania podejmowane we współpracy z publicznymi

i niepublicznymi partnerami rynku pracy, m.in.: powiatowymi urzędami pracy, organizacjami pozarządowymi, uczelniami wyższymi, publicznymi i niepublicznymi podmiotami oświatowymi, organizacjami zrzeszającymi pracodawców i pracowników.

Głównymi osiami finansowymi działań w obszarze polityki rynku pracy w 2020 roku były: Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (finansujący działania na rzecz ochrony miejsc pracy przed skutkami pandemii koronawirusa). Dwa kluczowe programy rynku pracy, wdrażane przez Wojewódzki Urząd Pracy w ramach środków Unii Europejskiej pozostały niezmiennie. Były to: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, adresowany do osób pozostających bez zatrudnienia przed 30 rokiem życia oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego, zorientowany na aktywizację osób od 30 roku życia.

Priorytetowe znaczenie w roku 2020 miały działania wspierające pracodawców i pracowników w trudnych warunkach pandemicznych. Wojewódzki Urząd Pracy dokonał niezbędnych zmian organizacyjnych, przystosowując swoją działalność do efektywnego wdrażania kolejnych edycji Tarcz Antykryzysowych. Środki wypłacone przez WUP pracodawcom w 2020 roku umożliwiły ochronę blisko 59 tysięcy miejsc pracy w całym regionie. Równolegle realizowane były działania aktywizujące osoby bezrobotne. Na przestrzeni roku 2020 ponad 11.700 bezrobotnych zostało objętych kompleksowym wsparciem aktywizacyjnym (m.in. poprzez staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, szkolenia, dofinansowanie do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej, refundacje kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy, bony na zasiedlenie, prace społecznie użyteczne).

WUP współdziała z Wojewódzką Radą Rynku Pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich. Uczestniczy w procesie opiniowania kierunków kształcenia pod kątem ich zgodności z potrzebami rynku pracy. Realizuje również szereg działań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz obywateli państw, z którymi Unia Europejska zawarła umowy o swobodzie przepływu osób, w zakresie zasiłków dla bezrobotnych. Pełni funkcję instytucji właściwej, przyjmuje i rozpatruje wnioski bezrobotnych o wydanie odpowiednich dokumentów oraz wydaje decyzje bezrobotnym po pracy za granicą. Istotnym kierunkiem działalności pozostaje również **międzynarodowe pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES**. Celem jest m.in. udostępnianie ofert pracy od pracodawców zagranicznych, informowanie o warunkach pracy i edukacji w krajach będących w sieci EURES. W 2020 roku z usług EURES świadczonych przez WUP skorzystały łącznie 1.223 osoby. Równolegle realizowane były zakrojone na szeroką skalę zadania polegające na organizowaniu, koordynowaniu, świadczeniu usług **poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej**, a także upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa. W ramach usługi poradnictwa zawodowego mieszczą się porady indywidualne, zajęcia grupowe oraz informacja zawodowa. Adresatami są osoby bezrobotne i poszukujące pracy, osoby pracujące zmierzające zmienić zawód,

przekwalifikować się lub podnieść swoje umiejętności zawodowe. To także młodzież szkół ponadgimnazjalnych z województwa świętokrzyskiego. Usługami w zakresie doradztwa zawodowego i planowania kariery w roku 2020 objęto 1.761 osób.

Wojewódzki Urząd Pracy pełni ważną rolę w systemie edukacji ustawicznej i dostosowania kwalifikacji osób pracujących do potrzeb gospodarki. Służą temu dwa kluczowe narzędzia: **Krajowy Fundusz Szkoleniowy** (w ramach środków Funduszu Pracy) oraz **Baza Usług Rozwojowych** (w ramach środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego).

Krajowy Fundusz Szkoleniowy to wyodrębniona pula środków Funduszu Pracy, w ramach której możliwe jest finansowanie szkoleń i kursów zawodowych, a także studiów podyplomowych dla pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę. Z Krajowego Funduszu Szkoleniowego mogą być finansowane również egzaminy zawodowe, certyfikaty potwierdzające nabycie kwalifikacji i uprawnień zawodowych. Środki te, każdego roku pozostają w dyspozycji powiatowych urzędów pracy. W 2020 roku z usług KFS skorzystało blisko 2,5 tysiąca pracowników i pracodawców.

O ile KFS to instrument adresowany do wszystkich pracodawców, o tyle Baza Usług Rozwojowych (BUR) to narzędzie dedykowane mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom. To ogólnopolska platforma internetowa, na której znajdują się ogólnodostępne, certyfikowane przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości szkolenia, usługi doradcze, oferty studiów podyplomowych dla firm. Operatorem regionalnym BUR, wyłonionym w konkursie przez Wojewódzki Urząd Pracy, jest Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii. Usługi zaczerpnięte z Bazy mogą być refundowane ze środków Unii Europejskiej na poziomie sięgającym 80% ich kosztów. O refundację usług rozwojowych zaczerpniętych z BUR mogą ubiegać się również osoby samozatrudnione, prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą. Projekt BUR pozostanie aktywny do 2023 roku, a na wsparcie rozwoju kwalifikacji pracowników MŚP przeznaczono blisko 48 mln złotych, Dzięki temu wsparcie otrzyma blisko 900 podmiotów sektora MŚP oraz 7.000 pracowników w całym regionie.

Wojewódzki Urząd Pracy pełni również ważną rolę w zakresie zaspokajania roszczeń pracowniczych i wsparcia firm ze środków **Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych**. Mają one na celu wypłatę należności płacowych dla pracowników w sytuacji niewypłacalności pracodawców. To również dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń - odzyskanie części wypłaconych świadczeń od podmiotów zobowiązanych. Kwota wypłaconych w 2020 roku świadczeń pracowniczych przekroczyła 2 mln złotych, natomiast kwota odzyskanych należności Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych to ponad 570 tys. złotych.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Bezrobocie i rynek pracy znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

8. INFRASTRUKTURA TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Działania w ramach obszaru infrastruktura, transport i komunikacja Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Infrastruktury, Transportu i Komunikacji UMWS oraz podległej samorządowi województwa jednostki - Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach.

Departament sprawuje nadzór nad Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Kielcach, a także prowadzi nadzór właścicielski oraz obsługuje wykonywanie praw z udziałów Samorządu Województwa w spółce prawa handlowego „Przewozy Regionalne” sp. z o.o.¹⁷ Ponadto, do zadań Departamentu należą również te, wynikające ze sprawowanej funkcji zarządzającego lotniskiem w Masłowie, jak również z zakresu obsługi samej nieruchomości.

¹⁷ Obecna nazwa: POLREGIO sp. z o.o.

Rok 2020 był trudnym okresem dla obszaru infrastruktury i transportu głównie ze względu na pandemię wirusa Sars-CoV-2, a skutki wpływu pandemii na wszelkie gałęzie gospodarki i zachowania społeczeństwa szczególnie w aspekcie obszaru pasażerów - w nowej rzeczywistości będą odczuwalne jeszcze w długim horyzoncie czasowym. Rok ten jednocześnie charakteryzuje sukcesywne zamykanie perspektywy UE 2014-2020 i intensywne przygotowania do nowego rozdania dla okresu 2021-2027. Wychodząc naprzeciw wymaganiom nałożonym przez Komisję Europejską, w 2020 roku Województwo Świętokrzyskie przystąpiło do opracowywania tzw. **Regionalnego Planu Transportowego (RPT)**¹⁸. Głównym celem RPT jest umożliwienie podejmowania decyzji w zakresie rozwoju regionalnego systemu transportowego w sposób spójny, holistyczny i oparty na wiarygodnych informacjach. Regionalny Plan Transportowy powinien odzwierciedlać realne potrzeby. Musi być oparty na wnikliwych i wyczerpujących analizach, zawierać identyfikację kluczowych problemów. Powinien również określać cele i zidentyfikowane priorytety inwestycyjne regionu m.in. w zakresie transportu drogowego i kolejowego, dróg krajowych i wojewódzkich, intermodalnej mobilności oraz ścieżek rowerowych. Istotną rzeczą jest to, że kwalifikowalność projektów do dofinansowania z budżetu Unii Europejskiej inwestycji o charakterze infrastrukturalnym będzie badana właśnie przez pryzmat RPT. Zatem zidentyfikowane przez Województwo inwestycje będą musiały wynikać z tego Planu, jednakże nie na wszystkie uda się pozyskać finansowanie. Kluczem do identyfikacji zadań i ich priorytetyzacji jest model ruchu – narzędzie modelowania i prognozowania wpływu inwestycji na zachowania mobilności ludzi.

Regionalny Plan Transportowy jest pewnego rodzaju następcą wdrażanego przez Województwo „Programu rozwoju infrastruktury transportowej województwa świętokrzyskiego na lata 2014-2020” oraz adaptuje część rozwiązań równie istotnego dla kreowania polityki transportowej „Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego Województwa Świętokrzyskiego”.

Organizacja w roku 2020 transportu kolejowego na szczeblu regionalnym była konsekwentnie realizowana w oparciu o założenia w/w dokumentów i bezsprzecznie wpisuje się w nurt kierunków wskazywanych na szczeblu krajowym oraz europejskim. Potwierdzeniem słuszności przyjętych priorytetów jest utrzymująca się na wysokim poziomie liczba podróżnych - pomimo wielu obostrzeń i spadku zainteresowania spowodowanego pandemią wirusa SARS-CoV-2 w pociągach regionalnych na terenie województwa świętokrzyskiego przewiezionych zostało niemal 1,5 mln pasażerów. Zidentyfikowany spadek w stosunku do roku 2019 (ok. 800 tys.) wynikał z ograniczeń w oświacie tj. zamknięcia wszystkich szkół i przejścia na system zdalny nauczania oraz wprowadzonych na szczeblu

¹⁸ Uchwała Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Nr 2632/20 z dnia 9 września 2020 roku w sprawie powierzenia Świętokrzyskiemu Biuru Rozwoju Regionalnego w Kielcach opracowania regionalnego planu transportowego stanowiącego warunek ex-ante uruchomienia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 w części projektów infrastrukturalnych;

rządowym ograniczeń i zakazów przemieszczania się. Oferta połączeń kolejowych – poza ograniczeniami oferty wynikającymi z prac torowych i zamknięciami PKP PLK S.A. oraz krótkotrwałą zmianą wprowadzoną w ofercie w związku z COVID-19, w zasadzie nie ulega zmianie. W 2020 roku w rozkładzie jazdy pociągów realizowanych było 99 połączeń regionalnych przy pracy eksploatacyjnej na poziomie blisko 2 mln pockm¹⁹. Nowością w tej ofercie było uruchomienie od czerwca stałych, codziennych połączeń (3 pary pociągów) relacji Kielce – Busko-Zdrój, w tym 1 połączenie realizowane w bezpośredniej relacji z Katowic.

Województwo Świętokrzyskie w 2020 r. podpisało z POLREGIO sp. z o.o. kolejną umowę, obowiązującą w okresie od dnia 13 grudnia 2020 r. do dnia 14 grudnia 2030 r., której szacunkowa wartość opiewa na kwotę 453 mln zł, przy założeniu wykonania pracy eksploatacyjnej na poziomie ok. 20,5 mln pockm.

Zarządca sieci kolejowych – PKP PLK S.A. w roku 2020 kontynuował realizację długo wyczekiwanego przez region projektu współfinansowanego ze środków RPO WŚ pn.: „[Budowa linii kolejowej nr 582 Czarncza – Włoszczowa Płn.](#)”, którego celem jest budowa łącznicy pomiędzy liniami kolejowymi nr 61 Kielce – Fosowskie i nr 4 (CMK²⁰).

Równocześnie w 2020 r. pomiędzy Województwem Świętokrzyskim, a PKP PLK S.A. została podpisana umowa na dofinansowanie realizacji zadania pn.: „[Budowa zintegrowanego systemu komunikacyjnego wraz z przejściem pod torami w obrębie dworca kolejowego stacji Skarżysko-Kamienna](#)”²¹. Przedmiotem zadania jest opracowanie dokumentacji projektowej i wykonanie robót budowlanych w zakresie budowy tunelu (przejścia podziemnego) na stacji Skarżysko-Kamienna oraz przebudowa peronu.

PKP PLK S.A. kontynuowała również realizację ważnego zadania pn.: „[Prace na linii kolejowej nr 25 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Sandomierz](#)” o wartości 462,5 mln zł w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020.

Pandemia COVID-19 miała również istotny wpływ na funkcjonowanie nadzorowanych przez Samorząd Województwa jednostek, tj. Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego (WORD) i Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich (ŚZDW) w Kielcach.

Mając na uwadze nadzwyczajną sytuację w kraju i ogłoszenie stanu zagrożenia epidemicznego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, **działalność wszystkich wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego w I kwartale 2020 roku w Polsce została zawieszona.** Powyższa decyzja znalazła

¹⁹ Pociągokilometr - jednostka miary pracy eksploatacyjnej linii kolejowej, odpowiadająca przemieszczeniu się jednego pociągu na dystansie jednego kilometra.

²⁰ Centralna Magistrala Kolejowa; linia kolejowa nr 4 [Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie](#) o długości 223,824 km przebiegająca przez województwa [mazowieckie](#), [łódzkie](#), [świętokrzyskie](#) i [śląskie](#), której geometria, [sieć trakcyjna](#), [nawierzchnia kolejowa](#) i [rozjazdy](#) są dostosowane do prędkości 250 km/h;

²¹ Zadanie również współfinansowane ze środków RPO WŚ 2014-2020; podpisanie umowy o dofinansowanie było następstwem zapisów pre-umowy z dnia 13 sierpnia 2018 r. oraz przedłożenia wszystkich niezbędnych przez beneficjenta dokumentów

odzwierciedlenie ekonomiczne sytuacji WORD w Kielcach – **jednostka wygenerowała stratę za rok 2020 w wysokości -772 tys. zł. Przychody WORD w Kielcach za 2020 rok wobec powyższych okoliczności wyniosły ok. 6,3 mln zł i były niższe od planowanych aż o 1,7 mln zł.**

W przypadku Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w 2020 roku kontynuowane były prace projektowe zgodnie z podpisanymi umowami - *według Załącznika I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku*. **Jednostka zrealizowała zadania współfinansowane ze środków unijnych²² na łączną wartość – 134 246 915,93 zł (w tym UE – 82 724 775,95 zł; budżet państwa – 7 931 660,40 zł; środki jst – 43 590 479,58 zł).** Ponadto zrealizowane były zadania roczne i wieloletnie na kwotę – 39 382 030,54 zł, oraz zadania bieżące na kwotę – 39 152 893,29 zł. Głównym celem podejmowanych działań i przedsięwzięć była przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. **Poza 1 050 km dróg wojewódzkich, w roku 2020 w zasobie Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich znajdowało się łącznie 183,5 km ścieżek rowerowych (w tym nowo wybudowanych 25,2 km).**

W ramach rządowego „**Programu Budowy 100 Obwodnic na lata 2020 – 2030**” Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przystąpiła do realizacji ważnych dla regionu przedsięwzięć, obejmujących budowę obwodnic Starachowic, Wąchocka, Osieka i Chmielnika. W 2020 roku oddany został do użytku odcinek od Skarżyska Kamiennej do granicy z województwem mazowieckim, co spowodowało, że droga S7 jest obecnie drogą ekspresową na całym 100 - kilometrowym odcinku regionu świętokrzyskiego. **Kontynuowane były również prace nad S74.**

Pod koniec 2020 roku GDDKiA ogłosiła przetarg na realizację obwodnicy Opatowa w ciągu drogi ekspresowej S74 i drogi krajowej nr 9, która będzie realizowana w ramach rządowego Programu Budowy Dróg Krajowych. Inwestycja polegać będzie na budowie w przeważającej części po nowym śladzie odcinka dwujezdniowej drogi krajowej nr 9 klasy GP i odcinka dwujezdniowej drogi ekspresowej S74.

Samorząd województwa otrzymał dofinansowanie w ramach Rządowego Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej - Mosty dla Regionów. Środki stanowią wsparcie dla opracowania dokumentacji zadania uzupełnienia lokalnej infrastruktury drogowej o brakujące przeprawy mostowe.

Inwestycje drogowe poprawiają bezpieczeństwo podróży wszystkim użytkownikom dróg, w tym w szczególności podmiotom wykonującym krajowy transport drogowy. **W ramach kompetencji ustawowych, w roku 2020 aktywnych było łącznie 226 zezwoleń wydawanych na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym przez Marszałka Województwa**

²² W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020 i Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020

Świętokrzyskiego na wykonywanie regularnych oraz regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym. Przewoźnicy złożyli w badanym roku wnioski o wygaszenie 46 zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym. Z danych zgłoszonych do Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach wynika również, że **w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz brakiem rentowności wykonywanych przewozów, ok. 90% przewoźników drogowych ograniczało czasowo realizowane przewozy do czasu poprawy sytuacji pandemicznej** (rezygnacja z wykonywanych usług w czasie pandemii w określonym czasie bądź z części przewidzianych w rozkładzie jazdy kursów).

Powyższa sytuacja znalazła odzwierciedlenie w danych finansowych związanych z uzyskiwaniem dopłat z budżetu państwa do ulg ustawowych stosowanych przez przewoźników, którzy spełnili warunki określone w ustawie z dnia 20 czerwca 1992 roku o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

W roku 2020 Samorząd Województwa Świętokrzyskiego miał zawartych łącznie 108 umów²³, określających zasady i tryb przekazywania dopłat, w ramach których:

- wypłacono z budżetu państwa ogółem **17.678.747,99 zł** (w stosunku do roku 2019 odnotowano spadek o 34,43%);
- sprzedanych zostało **ok. 823 tys. biletów** tzw. „normalnych” oraz **ok. 643 tys. biletów ulgowych** (w tym: **473.913 szt. biletów jednorazowych** oraz **168.883 szt. biletów miesięcznych**);
- w stosunku do roku 2019 spadek zaewidencjonowanej sprzedaży biletów wyniósł: **15,13% dla biletów normalnych; 41,23% dla biletów ulgowych jednorazowych** oraz **38,46% dla biletów ulgowych miesięcznych.**

Reasumując, rok 2020 w obszarze transportu i infrastruktury przyniósł całkiem nowe wyzwania związane z pandemią wirusa Sars-CoV-2. W szeroko rozumianej branży transportowej sytuacja epidemiczna odbiła się negatywnym echem. Zarówno zamknięte szkoły, jak i zdalnie wykonywana praca, przełożyły się na **spadek o 1/3 liczby pasażerów w regionalnych pociągach**. Sytuacja pandemicznej rzeczywistości z całą pewnością wpłynie na wyznaczane cele i działania podejmowane w kolejnych latach, które koncentrować się będą na szeroko rozumianej odbudowie polskiej gospodarki i tworzeniu sprzyjających warunków do rozwoju niskoemisyjnego transportu.

Samorząd Województwa wykonuje również zadania przypisane ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne, poprzez badanie zgodności planów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa z polityką energetyczną państwa, opracowywanych przez gminy przynajmniej raz na 15 lat

²³ W tym 107 umów z przewoźnikami drogowymi i 1 umowę z organizatorem publicznego transportu zbiorowego

i aktualizowanych co najmniej raz na 3 lata. Zaangażowanie na poziomie lokalnym oraz zwiększenie współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego wykorzystujące efekt współdziałania i swój potencjał jest ważnym elementem transformacji energetycznej kraju. Z zebranych przez Urząd Marszałkowski danych za rok 2020 wynika, że jedynie 13 spośród 102 jednostek tego szczebla administracji dysponowało stosownymi dokumentami w obszarze planowania.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Infrastruktura, transport i komunikacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

9. EDUKACJA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania na rzecz edukacji głównie za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu i Turystyki UMWS oraz pięciu wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oświaty:

1. Zespołu Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy,
3. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Skarżysku-Kamiennej,
4. Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach,
5. Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach.

Prowadzą one działalność statutową. W 2020 roku Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach realizowało projekty edukacyjne (szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku).

W 2020 roku w Departamencie Edukacji, Sportu i Turystyki kontynuowane były działania związane z realizacją **Świętokrzyskiego programu stypendialnego** oraz **Świętokrzyskiego programu**

stypendialnego dla uczniów szkół zawodowych. Programy realizowane są w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020, Oś priorytetowa 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo. W 2020 roku w obu programach **stypendium otrzymało łącznie 500 uczniów. Kwota przeznaczona na te stypendia wyniosła 1 900 000 zł.**

Kolejnym przedsięwzięciem kontynuowanym w 2020 roku był konkurs **„Talenty Świętokrzyskie, realizowany w ramach „Świętokrzyskiego Programu Wspierania Edukacji Wybitnie Uzdolnionych Uczniów i Studentów”.** Celem programu jest promocja uzdolnionych uczniów i studentów z terenu województwa świętokrzyskiego, którzy zostali laureatami ogólnopolskich lub międzynarodowych olimpiad przedmiotowych, konkursów i turniejów oraz mających wybitne osiągnięcia naukowe lub artystyczne. **W 2020 roku przyznano 22 nagrody indywidualne na łączną kwotę 50 800,00 zł.**

Podobnie jak w latach poprzednich, na podstawie „Zasad udzielania pomocy materialnej w formie stypendiów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego dla Polaków oraz osób polskiego pochodzenia ze Wschodu”, stanowiących załącznik do uchwały Nr VI/126/15 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 marca 2015 r., **przyznano stypendia młodym Polakom oraz osobom polskiego pochodzenia ze Wschodu, którzy studiują na świętokrzyskich uczelniach.** Stypendia są formą wsparcia tych osób w ich zamiarze kontynuowania lub rozpoczęcia studiów stacjonarnych, ale także wzmocnienie świętokrzyskich szkół wyższych poprzez pomoc w otwarciu się na nowe możliwości związane z rekrutacją na studia osób zza naszej wschodniej granicy. **W 2020 roku stypendia otrzymało 56 osób (47 studentów z Ukrainy, 7 z Mołdawii oraz 2 z Białorusi). Kwota przeznaczona na ten cel w roku 2020 to 150 000,00 zł.**

W 2020 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu nauki, edukacji, oświaty i wychowania oraz konkurs **„Świętokrzyskie dla Młodych”** na wsparcie realizacji zadań publicznych o charakterze edukacyjnym i wychowawczym, wzmacniających postawy społeczne i obywatelskie młodzieży z regionu świętokrzyskiego. **W ramach pierwszego konkursu podpisano 19 umów z podmiotami spoza sektora finansów publicznych. Wykorzystana kwota wraz z jedną umową pozakonkursową to 55 408,71 zł, natomiast w drugim konkursie – 8 umów z wykorzystaną kwotą 52 060 zł.**

W 2020 roku Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach realizowało następujące projekty edukacyjne (szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono w Załączniku I do Raportu):

- 1) **Akademia Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych** - realizowana w ramach programu Erasmus+/Sektor KA2/Partnerstwa Strategiczne. Celem głównym projektu było wypracowanie modelu efektywnego rozwijania kompetencji kluczowych uczniów ze SPE poprzez podniesienie umiejętności zawodowych nauczycieli/ specjalistów/ konsultantów w zakresie włączających form i metod nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania narzędzi ICT. Projekt stworzył

możliwości zbudowania obszaru współpracy różnych instytucji wspierających pracę nauczyciela: wsparcie w postaci metod pracy, narzędzi i dobrych praktyk wypracowanych w krajach partnerskich. Uczestnicy to nauczyciele/ specjaliści/ konsultanci (psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, osoby odpowiedzialne za jakość oświaty) z czterech krajów partnerskich. Będą to osoby pracujące z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, udzielające wsparcia nauczycielom, zajmujące się szeroko pojętą edukacją oraz edukacją włączającą. Wartość projektu, który nadal jest realizowany od 01.09.2019 do 31.08.2022 roku, to 209 682 Euro.

- 2) **Kształtowanie obywatelstwa europejskiego w społeczeństwach posttotalitarnych. Refleksje po 15 latach od rozszerzenia Unii Europejskiej** - celem międzynarodowego projektu było przyczynianie się do zrozumienia przez obywateli Unii jej historii, kultywowanie pamięci oraz promowanie pokoju, jego wartości i dobrobytu narodów poprzez stymulowanie debaty, refleksji i rozwój sieci. Projekt przyczynił się do lepszego zrozumienia demokratycznych procesów społecznych zachodzących w Unii Europejskiej, zarówno w wymiarze historycznym, jak i współczesnym. Stworzenie ponadnarodowej debaty i refleksji na temat działań edukacyjnych i społecznych związanych z kształtowaniem obywatelstwa europejskiego w społeczeństwach posttotalitarnych, budowania pamięci historycznej, promowania dziedzictwa kulturowego i wspólnych wartości europejskich, demonstrowania różnych podejść do wspólnych wydarzeń historycznych i ich skutków. Wartość projektu, który był realizowany od 01.10.2019 do 31.03.2021 roku, to 73 080 Euro (po stronie ŚCDN 13 196 Euro).
- 3) **Kształcenie zawodowe gwarancją rozwoju Powiatu Kieleckiego** - celem projektu jest poprawa jakości i atrakcyjności kształcenia w szkołach i w placówkach prowadzonych przez powiat kielecki poprzez rozwój kwalifikacji zawodowych i umiejętności uniwersalnych 146 uczniów/ wychowanków Powiatowego Zespołu Szkół w Chęcinach, Chmielniku i Łopusznie oraz Powiatowego Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Podzamczu oraz doskonalenie umiejętności 55 nauczycieli, w tym nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu. Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach odpowiada za realizację zadania nr 7: „Zwiększenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów i wychowanków szkół i placówek powiatu kieleckiego” oraz zadania nr 8: „Doskonalenie umiejętności nauczycieli, w tym nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz podnoszenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli”. DZIAŁANIA DLA UCZNIÓW: 1. Działania dla uczniów realizowane przez ŚCDN są skierowane do wszystkich uczniów biorących udział w projekcie (149 uczniów). 2. Kurs Sztuka uczenia się: 16 godz. – 1 spotkanie wyjazdowe, 11 grup – działanie zakończone w 2020 r. 3. Kurs z zakresu kultury zawodu z elementami coachingu narzędziowego: 32 godz. – 2 spotkania wyjazdowe, 9 grup. Projekt edukacyjny realizowany przez 47 zespołów uczniowskich (3–4 uczniów). Cel: lepsze przygotowanie uczestników do aktywnego wchodzenia w życie zawodowe

poprzez rozwijanie zainteresowań związanych z wybranym zawodem oraz motywowanie uczniów do samorozwoju. Projekt jest nadal realizowany w okresie od 01.10.2019 do 30.09.2022 r. Jego wartość 2 834 102 zł, w tym dofinansowanie 2 629 412 zł (wkład ŚCDN: 415 998,95 zł).

- 4) **Doradca metodyczny, trener, moderator** – projekt polega na przygotowaniu uczestników do prowadzenia doradztwa, szkoleń, wspomagania oraz sieci współpracy i samokształcenia na rzecz nauczycieli i szkół. Aktualizacja wiedzy w zakresie andragogiki. Doskonalenie warsztatu zawodowego osoby pracującej z dorosłymi. Adresatami Projektu byli doradcy metodyczni, nauczyciele zainteresowani pełnieniem tej funkcji, liderzy WDN, nauczyciele przedszkoli, szkół i placówek oświatowych prowadzący szkolenia, doradztwo lub inne działania dla nauczycieli i szkół. Projekt był realizowany w formie kursu blended learningowego (spotkania stacjonarne, praca na platformie Moodle oraz zajęcia z wykorzystaniem aplikacji Teams. Szkolenie ukończyły 43 osoby, w tym 17 doradców metodycznych zatrudnionych w ŚCDN. Program kursu składał się z siedmiu modułów tematycznych spójnych z określonymi w przepisach prawa zadaniami doradcy metodycznego i innych osób prowadzących działania rozwojowe na rzecz nauczycieli i szkół.
- 5) **Kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą** polegał na wyposażeniu uczestników w formalnoprawne kwalifikacje umożliwiające przystąpienie do konkursu na stanowisko dyrektora przedszkola/ szkoły/ placówki oświatowej. Realizacja kursu wynikała z obowiązujących przepisów prawa dotyczących placówek doskonalenia. Adresatami kursu byli nauczyciele zainteresowani uzyskaniem kwalifikacji z zakresu zarządzania oświatą. Program kursu był zgodny z ramowym programem zatwierdzonym przez Ministra Edukacji Narodowej. Ponadto uczestnicy wykonywali zadania praktyczne powiązane z ww. obszarami tematycznymi kursu , a w ramach zaliczenia opracowali pracę dyplomową i przystąpili do egzaminu – obrony pracy. Termin realizacji: wrzesień 2019 – sierpień 2020; kolejna edycja: wrzesień 2020 – nadal (przewidywane zakończenie w czerwcu 2021 roku).
- 6) **Projekt Polscy Olimpijczycy – Patrioci** polegał na kształceniu kompetencji kluczowych ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji obywatelskich i cyfrowych, wzmacnianiu postaw patriotycznych i świadomości obywatelskiej. Projekt adresowany jest do nauczycieli przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego zainteresowanych olimpiadem. Proponowane aktywności wpisują się w kierunki polityki oświatowej, realizację treści podstawy programowej – zastosowanie metody interdyscyplinarnego projektu, wychowanie do wartości patriotycznych, rozwijanie kreatywności i kompetencji cyfrowych uczniów. Projekt realizowany w okresie: październik 2020 – czerwiec 2021 r.
- 7) **Projekt „Świętokrzyska Akademia Młodych Informatyków”** był czwartą edycją realizowaną przez ŚCDN w ramach pensum dydaktycznego nauczycieli konsultantów. Jednym z celów projektu było propagowanie nauki programowania wśród uczniów poprzez ich udział w konkursie

„Z Panem Scratchem za pan brat” oraz w innych konkursach Nagrody w konkursie "Z Panem Scratchem za pan brat" finansowane były z budżetu województwa świętokrzyskiego. Projekt był realizowany w okresie: wrzesień 2019 – czerwiec 2021 r.

- 8) **Projekt „Nauczanie dwujęzyczne” 2019/2020 Świętokrzyski Kongres Dwujęzyczności.** Celem projektu było wsparcie metodyczne i prawne dyrektorów oraz nauczycieli realizujących nauczanie dwujęzyczne oraz planujących wprowadzenie nauczania dwujęzycznego w szkołach województwa świętokrzyskiego. Zespół konsultantów Pracowni Informacji Pedagogicznej i Języków Obcych przygotował propozycje warsztatów w ramach Szkolnych Inkubatorów Dwujęzyczności, które były odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby nauczycieli zainteresowanych nauczaniem dwujęzycznym. Warsztaty w ramach Szkolnych Inkubatorów Dwujęzyczności kierujemy do nauczycieli różnych poziomów edukacyjnych: przedszkoli, klas I–III, klas IV–VI, klas VII–VIII szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych. Mają one na celu przygotowanie metodyczne nauczycieli do pracy w oddziałach dwujęzycznych i wzbogacenie ich warsztatu pracy. Uzupełnieniem szkoleń stacjonarnych są zajęcia e-learningowe prowadzone w ramach sieci współpracy i samokształcenia. Na platformie e-learningowej został udostępniony bogaty zasób materiałów metodycznych do przedmiotów nauczanych dwujęzycznie – scenariuszy lekcji dwujęzycznych, ciekawych rozwiązań praktycznych. Projekt był realizowany w okresie: wrzesień 2019 – czerwiec 2021 r.
- 9) **Projekt „W drodze do wolności”.** Głównym celem projektu realizowanego we współpracy z IPN Delegatura w Kielcach była prezentacja kluczowych w historii polskiego narodu wydarzeń, które ukształtowały Polskę jako wolne i niepodległe państwo, aby jak najszerszy krąg odbiorców przyswoił i utrwalił wiedzę o najważniejszych wątkach ostatniego stulecia w dziejach państwa i narodu. Udział w projekcie przyczynił się do realizacji celów i wymagań zapisanych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Projekt skierowany do nauczycieli i uczniów klas ósmych szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych województwa świętokrzyskiego i składał się z cyklu konferencji i warsztatów. Warsztaty poszerzały wiedzę i rozwijają umiejętności nauczycieli w zakresie stosowania narzędzi TIK, gier i myślenia wizualnego. Realizowany w okresie: wrzesień 2019 – maj 2020 r.
- 10) **Projekt „Szkoła pozytywnych myśli”,** którego celem było wzmacnianie potencjału zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży poprzez przygotowanie nauczycieli i rodziców do podejmowania działań w obszarze zdrowia psychicznego. Projekt adresowany był do pedagogów szkolnych, psychologów oraz nauczycieli ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych w województwie świętokrzyskim zainteresowanych wzmacnianiem zdrowia psychicznego uczniów. Każdą szkołę reprezentowało dwoje nauczycieli. W ramach projektu uczestnicy wzięli udział: w konferencji inaugurującej projekt, warsztatach (moduł/ moduły do wyboru), konferencji podsumowującej

oraz, dla chętnych, w warsztatach coachingowych. W projekcie wzięło udział 80 nauczycieli z 39 placówek. W szkołach przeprowadzono spotkania z nauczycielami, uczniami i ich rodzicami dotyczące zdrowia psychicznego oraz tematyki wynikającej z wyboru konkretnego modułu/modułów. Projekt realizowany w okresie: wrzesień 2019 – czerwiec 2020 r.

- 11) **Sieci Współpracy i Samokształcenia**. Projekt polegał na przygotowaniu uczestników do świadomego dzielenia się wiedzą i doświadczeniem oraz nabywaniu nowych doświadczeń i umiejętności. Prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia dla nauczycieli należy do obowiązkowych zadań publicznych placówek doskonalenia nauczycieli. Uczestnictwo w sieci, poprzez swój wymiar społeczny i intelektualny, otwiera na przestrzeń edukacyjną, działa inspirująco i mobilizująco. Ważnym miejscem spotkań nauczycieli jest platforma e-learningowa. Koordynator sieci podejmuje na platformie działania związane z motywowaniem do dzielenia się wiedzą oraz doświadczeniem zawodowym, np. inicjuje dyskusje na forum, poddaje pod opinię uczestników aktualne problemy merytoryczne związane tematycznie z siecią, komentuje, podobnie jak uczestnicy dokumenty umieszczane na platformie, określa zadania do wykonania przez uczestników oraz upowszechnia dorobek pracy sieci. Wyróżnikami pracy sieci są: długofalowość, systematyczność, koncentracja na celu, otwartość na potrzeby innych, a jednocześnie gotowość do dzielenia się wiedzą, doświadczeniem, pomysłami. Także w centrum zainteresowania uczestników tej formy doskonalenia jest własny rozwój zawodowy, ale jednocześnie rozwój zawodowy pozostałych uczestników, co przekłada się na pogłębianie procesu dydaktyczno-wychowawczego, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji ucznia.

Uczestnikami sieci byli nauczyciele wszystkich typów szkół i placówek. W roku 2020 w Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach funkcjonowało 29 sieci, z czego 19 było prowadzonych przez nauczycieli konsultantów, zaś 10 przez doradców metodycznych; 20 spośród wszystkich sieci to sieci przedmiotowe, a 9 to sieci o charakterze problemowym. Projekt realizowany na przestrzeni całego roku.

- 12) **Projekt „Zd@Iny nauczyciel”**. Głównym celem projektu było kompleksowe przygotowanie nauczycieli matematyki, geografii, fizyki i chemii do organizacji i prowadzenia zajęć dydaktycznych w formie zdalnego nauczania oraz pokazanie możliwości przeniesienia doświadczeń wyniesionych po zdalnym nauczaniu w okresie pandemii koronawirusa COVID-19 do prowadzenia stacjonarnych zajęć z uczniami. Projekt adresowany był do nauczycieli: matematyki, geografii, fizyki i chemii wszystkich typów szkół pragnących uporządkować i udoskonalić swoje umiejętności w zakresie organizacji i prowadzenia zdalnego nauczania. Projekt zakładał także wykorzystanie doświadczeń nauczycieli z okresu pandemii koronawirusa w prowadzeniu stacjonarnych zajęć z uczniami. Szkolenia w ramach projektu prowadzone były w czterech grupach: Zd@Iny Matematyk, Zd@Iny Geograf, Zd@Iny Fizyk, Zd@Iny Chemik. Szkolenia dla każdej grupy obejmowały 48 godzin

dydaktycznych. Treści kształcenia zostały dobrane w taki sposób, aby nauczyciele uczestniczący w nich nabyli szerokie i kompleksowe doświadczenie w prowadzeniu zdalnego nauczania w ramach przedmiotu oraz umiejętności wykorzystania zaproponowanych narzędzi w edukacji stacjonarnej.

- 13) **Projekt „Szkoła Off Road – relacje w szkole”** polegał na wsparciu nauczyciela w roli wychowawcy w trybie zdalnego nauczania. Zapoznanie z możliwościami wykorzystania technologii w celu wspierania procesu edukacyjnego. Zwiększenie wiedzy i umiejętności w zakresie zdrowia psychicznego uczniów w zdalnym nauczaniu. Projekt adresowany był do nauczycieli wychowawców, pedagogów, psychologów oraz nauczycieli przedmiotów zainteresowanych dobrostanem własnym i uczniów w obliczu sytuacji pandemicznej, Projekt rozpoczął webianr prowadzony przez eksperta zewnętrznego. Projekt realizowany od września do grudnia 2020 r.
- 14) **Wojewódzkie Konkursy Przedmiotowe** – realizowane przy współpracy Kuratorium Oświaty w Kielcach, skierowane były do uczniów szczególnie uzdolnionych ze szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego, wykazujących zainteresowanie wybranym przedmiotem. Konkursy, które składały się z trzech etapów: szkolnego, rejonowego i wojewódzkiego, zrealizowano w okresie wrzesień 2019 – marzec 2020 r.
- 15) **Projekt „Mosty Edukacji Matematycznej w klasach I–III”** zakładał podniesienie efektywności pracy w zakresie kształtowania kompetencji matematycznych uczniów klas I–III szkoły podstawowej. Projekt adresowany był do nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej województwa świętokrzyskiego. Jego realizacja przebiegała w dwóch etapach, przy czym w pierwszym odbyła się konferencja mająca na celu przybliżenie założeń projektu i wprowadzenie w tematykę merytoryczną warsztatów a w kolejnym - . cztery grupy nauczycieli, liczące po ok. 25 osób w grupie, uczestniczyły w cyklicznych spotkaniach warsztatowych. W czasie zajęć każdy uczestnik miał możliwość doskonalenia umiejętności metodycznych w następujących zakresach: rozwijania sprawności arytmetycznej uczniów, rozwiązywania zadań tekstowych i problemów matematycznych oraz w zakresie geometrii. Realizacja projektu została podsumowana na konferencji, podczas której nauczyciele przedstawiali swoje rozwiązania i pomysły rozwijające kompetencje matematyczne uczniów klas 1–3. Projekt był realizowany w okresie: wrzesień 2019 – marzec 2020 r.
- 16) **Projekt "Stacja docelowa: egzamin ósmoklasisty"** polegał na wsparciu metodyczne dla nauczycieli języków obcych klas IV–VIII oraz wsparciu metodycznym dla nauczycieli przygotowujących uczniów do egzaminu ósmoklasisty. Projekt adresowany był do nauczycieli języków obcych w klasach IV–VIII województwa świętokrzyskiego. Projekt „Stacja docelowa: egzamin ósmoklasisty” obejmował pięć modułów odnoszących się do:
 - a) psychologicznych i neurolingwistycznych uwarunkowań nastolatków;
 - b) autonomii ucznia w sensie rozwijania procesów myślowych wyższego rzędu;

- c) autonomii ucznia kształtowanej poprzez metody aktywizujące;
- d) podstawy programowej oraz planowania lekcji stacjonarnych i zdalnych;
- e) przygotowania do egzaminu ósmoklasisty.

Moduły te realizowane są w formach stacjonarnych – seminarium otwierające projekt oraz planowane warsztaty i zdalnych – webinaria oraz e-learning na platformie szkoleniowej ŚCDN w Kielcach. Każdy moduł obejmuje 3–5 szkoleń stacjonarnych lub zdalnych oraz podsumowanie modułu w formie zajęć e-learningowych. W szkoleniach zostały uwzględnione zmiany w wymaganiach egzaminacyjnych w roku szkolnym 2020/2021 Termin realizacji: wrzesień 2019 – maj 2020 r.

Szczególnym działaniem o charakterze edukacyjnym skierowanym do młodych mieszkańców regionu jest **Młodzieżowy Sejmik Województwa Świętokrzyskiego**, który został utworzony w 2018 r. Obecnie trwa jego druga kadencja. Aktualnie tworzy go grupa 33 aktywnych osób – reprezentantów młodzieżowych rad, przedstawicieli samorządów uczniowskich i studenckich, organizacji pozarządowych. Jego przewodniczącą jest Zofia Mogielska.

W czasie I kadencji MSWŚ (do maja 2020r.) oraz II kadencji (od lipca do końca grudnia 2020 r.) młodzieżowi radni obradowali na 6 sesjach, podejmując 51 uchwał. Pracowali w 7 komisjach problemowych: kultury i sportu, edukacji, promocji, aktywizacji młodzieży, współpracy zagranicznej, przedsiębiorczości oraz komisji przygotowawczej. Gremium to ma charakter inicjatywny, wnioskodawczy i konsultacyjno-doradczy dla organów Samorządu Województwa Świętokrzyskiego. Opiniowało projekty uchwał naszego regionalnego parlamentu, m.in. programy stypendialne, stypendia sportowe, czy też program współpracy z organizacjami pozarządowymi zgłaszając swoje uwagi i sugestie.

Po raz pierwszy w historii Samorządu Województwa Młodzieżowy Sejmik włączył się w prace nad Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Przedstawione przez młodzieżowych radnych uwagi do projektu SRWŚ 2030+ miały jeden nadrzędny cel – zatrzymać stale postępującą depopulację regionu świętokrzyskiego. Aby to osiągnąć należy stworzyć młodzieży odpowiednie warunki do rozwoju, m.in. poprzez budowanie wśród świętokrzyskiej młodzieży poczucia przynależności i identyfikacji z regionem, rozwijanie programów dedykowanych młodym ludziom, potrzebę promocji przedsiębiorczości, konieczność zaangażowania młodzieży w działania samorządu województwa w obszarze współpracy zagranicznej. Młodzieżowi radni zwrócili również uwagę na zagadnienia związane z ekologią i ochroną środowiska, ochroną zdrowia oraz edukacją i szkolnictwem. Zgłoszone przez młodzież uwagi zostały uwzględnione przy tworzeniu tego dokumentu.

W celu usprawnienia swojego działania i wyborów do następnej kadencji Młodzieżowego Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, radni opracowali Statut MSWŚ, zatwierdzony przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego Uchwałą Nr 1583/20 z dnia 22 stycznia 2020r.

Młodzieżowy Sejmik był organizatorem konferencji dla radnych młodzieżowych rad gmin i ich opiekunów z terenu województwa świętokrzyskiego oraz młodzieżowych działaczy społecznych (marzec 2020 r.). Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń, integracji oraz zwiększenia motywacji do działania młodzieży. Młodzieżowy Sejmik był inicjatorem organizacji Konkursu Wiedzy o Ziemi Świętokrzyskiej adresowanego do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego celem było rozbudzenie zainteresowań Ziemią Świętokrzyską, jej historią, tradycjami, walorami turystycznymi oraz promowanie wiedzy o samorządzie terytorialnym (finału konkursu nie udało się przeprowadzić w 2020r. ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z koronawirusem). Ogłoszony został również Konkurs na logo Młodzieżowego Sejmiku, w którym uczestniczyli uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz uczelni wyższych. Jego celem było zaprojektowanie i opracowanie znaku graficznego – logo, które będzie symbolem identyfikującym Młodzieżowy Sejmik. Dzięki działalności w tym gremium, młodzi ludzie mogą aktywnie uczestniczyć w procesie decyzyjnym, zachęcając radnych województwa do działania, skłaniając do podejmowania inicjatyw na rzecz młodych mieszkańców regionu. Uczą się również samodzielności, poszerzają horyzonty, poznają nowych ludzi.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Edukacja znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

10. KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania na rzecz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego za pośrednictwem Departamentu Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMWS oraz podległych Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego jednostek:

- Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga,
- Wojewódzkiego Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego,
- Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza,
- Muzeum Wsi Kieleckiej,

oraz instytucji wspólnie prowadzonych, tj.:

- Teatru im. Stefana Żeromskiego,
- Muzeum Narodowego w Kielcach,
- Europejskiego Centrum Bajki w Pacanowie,
- Muzeum Okręgowego w Sandomierzu.

Rok 2020 okazał się dla kultury trudnym okresem. Stan epidemii COVID-19, podobnie jak w wielu innych dziedzinach życia społecznego, tak samo w kulturze, spowodował duże ograniczenia w realizacji zamierzonych celów. Sytuacja związana z epidemią znacznie ograniczyła działalność kulturalną w naszym województwie. Zaniechano organizowania większości wydarzeń kulturalnych, konkursów w dziedzinie kultury, uroczystości jubileuszowych twórców oraz innych przedsięwzięć współfinansowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego. Pomimo zastanych trudności związanych z obostrzeniami, w regionie świętokrzyskim podjęto działania mające na celu wzmocnienie potencjału instytucji kultury. Do najważniejszych zaliczamy m.in.:

- **24 kwietnia 2020 r. Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zawarł umowę z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dotyczącą prowadzenia Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach, jako wspólnej instytucji kultury.** Głównym celem umowy jest zapewnienie stabilnego rozwoju, jak i wzbogacenie oferty kulturalnej. Na podstawie jej zapisów, począwszy od 2020 r. Teatr będzie otrzymywał corocznie 1 mln zł na działalność artystyczną oraz wsparcie na realizację „Przebudowy, rozbudowy i nadbudowy zabytkowego obiektu Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach” w wysokości ogólnej 20 mln zł na przestrzeni lat 2022-2023.
- W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi **przeprowadzono otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu kultury w 2020 roku**, nawiązując współpracę z 81 podmiotami oraz udzielając dotacji na ogólną sumę przekraczającą 307 tys. zł.
- W zakresie dziedzictwa kulturowego przeprowadzono **konkurs o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa świętokrzyskiego**, w wyniku którego na mocy uchwały Nr XXII/282/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 r. udzielono 23 dotacje na łączną kwotę 320.000 zł. Działania te przyczyniły się do zabezpieczenia i utrwalenia substancji zabytku, jak i zahamowania procesów jego destrukcji. W ramach tych działań wykonano także dokumentację, w tym badania stratygraficzne. Przywrócono oraz utrzymano estetyczny wygląd obiektów zabytkowych, co pozwoli na zachowanie autentycznych form obiektów dla przyszłych pokoleń.

Przedsięwzięciami województwa w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, które udało się zrealizować w 2020 r. pomimo trudnej sytuacji epidemicznej były m.in.:

1. Przeprowadzka i rozpoczęcie działalności **Teatru im. S. Żeromskiego w Kielcach** w III kwartale 2020 r. w siedzibie zastępczej, przygotowanej w Wojewódzkim Domu Kultury dla potrzeb teatru w ramach projektu pn. „Przebudowa i rozbudowa istniejącej sali gimnastycznej i zaplecza w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach wraz z zagospodarowaniem otoczenia w celu

dostosowania tych obiektów do nowych funkcji kulturalnych”. To tymczasowa lokalizacja na okres przebudowy siedziby przy ul. Sienkiewicza w Kielcach.

2. **Zakup „Bibliom@tu” przez Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. W. Gombrowicza w Kielcach** ze środków pochodzących z dotacji celowej samorządu województwa. „Bibliom@t” to urządzenie do samoobsługowego wypożyczania książek. Umożliwia ono wypożyczanie i zwrot książek 7 dni w tygodniu 24 godziny na dobę, a ponadto w okresie pandemii zapewnia bezpieczne korzystanie z usług biblioteki bez kontaktu z pracownikami i innymi czytelnikami. Urządzenie zostało przekazane do użytku w grudniu 2020 r.
3. **28. Świętokrzyskie Dni Muzyki w Filharmonii Świętokrzyskiej im. O. Kolberga** - festiwal obejmował 7 wydarzeń, w tym:
 - 2 koncerty z udziałem orkiestry Filharmonii Świętokrzyskiej,
 - 4 koncerty kameralne,
 - 1 koncert rodzinny.

Wydarzenia kulturalne ze względu na epidemię koronawirusa były transmitowane w internecie. Koncerty z udziałem solistów, kameralistów obejrzało łącznie 4 159 osób. Ponadto Filharmonia Świętokrzyska zorganizowała stacjonarnie i on-line 284 wydarzenia muzyczne, w tym:

- 42 koncertów w siedzibie instytucji,
 - 234 audycje muzyczne w szkołach i przedszkolach.
4. Samorząd Województwa Świętokrzyskiego uhonorował świętokrzyskich artystów, twórców, naukowców i animatorów działalności kulturalnej **Świętokrzyską Nagrodą Kultury**. To coroczna nagroda, którą Zarząd Województwa przyznaje osobom, instytucjom, stowarzyszeniom oraz zespołom za szczególne dokonania w dziedzinie twórczości artystycznej oraz upowszechnianie i ochronę dziedzictwa narodowego. Wśród uhonorowanych w 2020 r. za działalność na rzecz upowszechniania kultury i dziedzictwa kulturowego znalazło się 11 laureatów indywidualnych oraz 3 zespoły.
 5. **Koncert Piotra Rubika pt. „Polska dziękuje. W Świętokrzyskim pieśń się niesie”** – zorganizowany na terenie Kościoła Garnizonowego w Kielcach przy współpracy Wojewódzkiego Domu Kultury. W wydarzeniu przygotowanym z okazji 100. rocznicy Cudu nad Wisłą i stulecia urodzin Ojca Świętego Jana Pawła II, oprócz gwiazdy koncertu, Piotra Rubika, wystąpili: Wrocławski Chór Akademicki, Chór Garnizonowy z Kielc, orkiestra Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga oraz grono młodych artystów scen musicalowych.
 6. **Międzynarodowy Festiwal Piosenkarzy Dziecięcych i Młodzieżowych im. Henryka Morysa i Andrzeja Litwina** zrealizowany on-line przez Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach.
 7. **18. Międzynarodowy Festiwal Kultury Dziecięcej. Pacanów - Japonia 2020**, zrealizowany przez Europejskie Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie. Patronat honorowy

nad wydarzeniem objęła Ambasada Japonii w Polsce. Festiwal odbył się pod hasłem **Mistrzowie Słowa i Dźwięku**. W sposób bezpośredni wzięło w nim udział 1200 osób, w pośredni 110 491 osób. Program imprezy obejmował różnorodne warsztaty m.in. z zakresu sztuki japońskiej oraz tradycyjnego ludowego rękodzieła, a także warsztaty w strefie wiedzy, czy nawet cyrkowe.

8. **Międzynarodowy Konkurs Fotograficzny „Wszystkie Dzieci Świata” Pacanów 2020** zorganizowany w Europejskim Centrum Bajki im. Koziołka Matołka w Pacanowie, pod patronatem artystycznym Międzynarodowej Federacji Sztuki Fotograficznej FIAP, Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej oraz Tarnowskiego Towarzystwa Fotograficznego. Na konkurs wpłynęło 412 prac z: Australii, Belgii, Niemiec, Węgier, Polski, Rumunii, Słowacji, Wielkiej Brytanii oraz Wietnamu. Nagrodzone prace zaprezentowano na wystawie pokonkursowej oraz w katalogu.
9. Dzięki wsparciu finansowemu samorządu województwa zrealizowano jeden z koncertów **Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego im. Krystyny Jamroz** w Busku-Zdroju z udziałem słynnego pianisty Dmitry Shishkina.
10. **Świętokrzyska Nagroda Muzealna im. Tadeusza Włoszka** - gala wręczenia nagród odbyła się w ramach uroczystej inauguracji Europejskich Dni Dziedzictwa w województwie świętokrzyskim, której współorganizatorami były Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego oraz Muzeum Wsi Kieleckiej. Nagrodę finansową otrzymały trzy osoby na łączną kwotę 12.000 zł. Nagrodę honorową w postaci statuetki otrzymała jedna instytucja muzealna. Świętokrzyska Nagroda Muzealna im. Tadeusza Włoszka jest przyznawana przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za wkład w dokumentowanie historii regionu, tworzenie wystaw, publikacje, edukację muzealną oraz konserwację zbiorów. Celem inicjatywy jest wsparcie finansowe pracowników świętokrzyskich muzeów, docenienie ich pracy i motywowanie do kolejnych działań.
11. **Europejskie Dni Dziedzictwa 2020** w dniach 12-13 oraz 19-20 września. Impreza została zorganizowana we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa. Hasło przewodnie „Moja droga” miało zachęcić do poszukiwania własnych ścieżek w poznawaniu lokalnego dziedzictwa, a także odkrywania turystycznych szlaków łączących zabytki i miejsca będące świadectwem ważnych wydarzeń historycznych. W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w roku 2020 zorganizowano ponad 50 wydarzeń w 18 miejscowościach:
 - Chęciny: otwarcie wystawy „Polaków drogi wolności 1863-1989”,
 - Chmielnik: Przegląd Piosenki Klezmerskiej im. Leopolda Kozłowskiego - ostatniego klezmera Galicji,
 - Dąbie: impreza plenerowa i wernisaż wystawy „Tradycja ludowa jako droga ku wolności” połączony z prelekcji,

- Jędrzejów: „100-lecie Bitwy Warszawskiej zwanej Cudem nad Wisłą” (pokaz multimedialny i projekcja filmu dokumentalnego),
- Kielce: wojewódzka inauguracja 28. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa połączona z wręczeniem Świętokrzyskich Nagród Muzealnych im. T. Włoszka; wystawa fotografii Janusza Buczkowskiego „Moja fotograficzna droga poprzez zabytki Kielecczyny”; dzień otwarty Filharmonii Świętokrzyskiej; wystawa „Moja droga - etnografia”. Życie i dzieło Bronisława Malinowskiego (1884-1942); pokaz filmu „Europejski architekt Bohuslav Fuchs”; wirtualny spacer po zabytkowej kamienicy Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach; Europejskie Dni Dziedzictwa - dwa wykłady - w Kielcach i Oblęgorku; „Nowy rok żydowski w kieleckiej synagodze” - spotkanie w dawnej synagodze kieleckiej przy ul. Warszawskiej (prezentacja tradycji i projekcja filmu dokumentalnego pt. „Człowiek”),
- Końskie: „Końskie - droga przez historię” (wystawa i pokaz multimedialny),
- Nowy Korczyn: spacer „Drogą Jana Długosza w Nowym Korczynie”,
- Ostrowiec Świętokrzyski: wykład dra Tadeusza Banaszka pt. *Jednostki obrony terytorialnej w Ostrowcu 1966-1979* (wykład i prezentacja multimedialna); wykład monograficzny „Historia Kolonii Inwalidzkiej” (wykład i prezentacja multimedialna),
- Owczary: „Pieszko lub rowerem przez Ponidzie - szlaki turystyczne i ścieżki przyrodnicze Ponidzia”,
- Raków: „Droga do wolności” - EDD 2020 w Rakowie (przedstawienie i konkurs plastyczny),
- Sandomierz: „Bierz książki i w drogę! Świętokrzyski szlak literacki” (cykl lekcji muzealnych w dniach 12-20 września); wystawa jednego obiektu: „Portret Bronisława Piłsudskiego”; „Sandomierski spacer po literackich śladach Jarosława Iwaszkiewicza” (wycieczka, warsztaty i gra miejska); przegląd filmów „Świat w obiektywie Stanisława Szwarcbronikowskiego” (cykl filmów popularnonaukowych); „Sandomierski spacer po literackich śladach Wiesława Myślińskiego” (wycieczka, warsztaty i gra miejska); „Na wspólnej drodze - Szlak Kultury Żydowskiej w Sandomierzu” (prezentacja wirtualna i spacer),
- Solec-Zdrój: „Droga ku wolności” (zwiedzenie wystawy *Z życia dawnej wsi soleckiej*); „Skarb Legionów” (gra terenowa),
- Staszów: „Moja droga - powrót do korzeni”. Opowieści potomka żołnierza spod Monte Cassino,
- Szewna: Spacer krajoznawczo-historyczny po zabytkowym zespole kościoła parafialnego św. Mikołaja w Szewnie,
- Tokarnia: otwarcie wystawy „Polaków drogi wolności 1863-1989” autorstwa dr Justyny Staszewskiej i dr Huberta Seńczyszyna,

- Wiązownica-Kolonia: „Nowe życie starej szkoły” (impreza plenerowa i wystawa zdjęć),
- Włoszczowa: „Ziemia Włoszczowska w okresie II wojny światowej” (prelekcja i pokaz multimedialny),
- Wola Morawicka: „Moja droga - polscy podróżnicy i odkrywcy” (prezentacja multimedialna i projekcja fragmentów filmów).

Działania województwa w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2020 r. obejmowały także realizację zadań o charakterze inwestycyjnym w instytucjach kultury:

- Kontynuowano prace w Muzeum Archeologicznym w Wiślicy, oddziale Muzeum Narodowego w Kielcach, w ramach projektu pn. **„Modernizacja Muzeum Archeologicznego w Wiślicy jako oddziału Muzeum Narodowego w Kielcach wraz z otoczeniem w celu zabezpieczenia i ochrony unikatowych obiektów dziedzictwa narodowego”**, obejmującego przebudowę ekspozycji w podziemiach kolegiaty wiślickiej i rozbudowę pawilonu archeologicznego, realizowanego z udziałem środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 i samorządu województwa. Zakończenie inwestycji planowane jest na 2021 rok.
- Prowadzono prace ostatniego etapu **Rozbudowy Europejskiego Centrum Bajki o Park Edukacyjny „Akademia Bajki w Pacanowie”**, projektu realizowanego z udziałem środków finansowych RPOWŚ na lata 2014-2020 oraz Województwa Świętokrzyskiego. Efektami inwestycji, której zakończenie zaplanowano na 2021 r., będą amfiteatr, park linowy, grota solna, mini zoo, stanowiska multimedialne, a także cztery ogrody edukacyjne: komiksu, baśni i bajek, legend i opowieści.
- Kontynuowano prace wykończeniowe w zakresie wieloletniej inwestycji **„Rozbudowy i modernizacji Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie”**, realizowanej z udziałem środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020. Zakończenie inwestycji nastąpi w 2021 r. Uroczyste otwarcie Mauzoleum odbędzie się w lipcu 2021 r.
- W 2020 roku **Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach otrzymało wsparcie na prace remontowe i konserwatorskie obiektów zabytkowych**. Dotacji na remont pokryć dachowych wykonanych ze słomy w obiektach MWK „Chałupa ze Złotnik” i „Chałupa z Okołu” oraz na zakup środków konserwatorskich do konserwacji i restauracji zbiorów muzealnych MWK udzielono na podstawie umowy nr 1/MWK/DN/20 z dnia 21.08.2020 r. W obu obiektach ułożono strzechy ze słomy żytniej o grubości pokrycia ok. 40 cm. Zakupione środki konserwatorskie wykorzystano do konserwacji oraz restauracji obiektów zabytkowych znajdujących się w magazynie muzealiów Muzeum Wsi Kieleckiej oraz obiektach architektury znajdujących się na terenie Parku Etnograficznego w Tokarni.

- Udzielono pomocy finansowej dla Powiatu Ostrowieckiego - organizatora Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim w kwocie 30.000 zł w trybie dotacji celowej na dofinansowanie wykonania na terenie Muzeum Archeologicznego i Rezerwatu Krzemionki skanu laserowego powierzchni pola górniczego w części udostępnionej dla zwiedzających oraz infrastruktury nadziemnej (pawilony nadszybowe, kładka) i podziemnej (trasa turystyczna wraz z jednostkami górniczymi będącymi przedmiotem ekspozycji) oraz kopalni nr 4 niebędącej elementem stale dostępnym dla zwiedzających. Skan w postaci filmów, które posłużą wizualizacji obiektu, precyzyjnej dokumentacji zabytku oraz wykorzystanie w publikacjach naukowych, popularnonaukowych i promocyjnych.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Kultura i dziedzictwo narodowe znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

11. SPORT I TURYSTYKA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania na rzecz sportu i turystyki za pośrednictwem Departamentu Edukacji, Sportu i Turystyki UMWŚ.

Zgodnie z uchwałą Nr XIX/240/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie zasad i trybu przyznawania oraz pozbawiania stypendiów sportowych za szczególne osiągnięcia sportowe reprezentantom Województwa Świętokrzyskiego oraz uchwałą Nr 2094/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 maja 2020 roku w sprawie przyznania stypendiów sportowych za szczególne osiągnięcia sportowe reprezentantom Województwa Świętokrzyskiego, **w 2020 roku stypendia otrzymało 52 sportowców**. Stypendyści ci reprezentują kluby sportowe z terenu województwa świętokrzyskiego i osiągnęli kwalifikujący wynik w sportach olimpijskich objętych krajowym systemem sportu młodzieżowego. **Stypendia wypłacane były przez okres 7 miesięcy – od czerwca do grudnia. łączna kwota wypłaconych w 2020 roku świadczeń wyniosła 191 450,00 zł.**

Prowadzono szeroko zakrojoną współpracę ze związkami sportowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami realizującymi zadania w obszarze kultury fizycznej, w zakresie planowania kierunków rozwoju sportu w województwie świętokrzyskim. W podejmowanych działaniach oraz przygotowywanych dokumentach strategicznych szczególną uwagę zwracano na profilaktykę, działalność prozdrowotną, zagospodarowanie czasu wolnego oraz edukację zdrowotną dzieci i młodzieży. Wsparcie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie rozwoju i promocji aktywności fizycznej osób z niepełnosprawnością, seniorów oraz osób w wieku produkcyjnym jest wyzwaniem, które stoi przed instytucjami publicznymi wszystkich szczebli. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz sportu miała na celu podejmowanie działań kompatybilnych z kierunkami wyznaczanymi przez ministra właściwego ds. kultury fizycznej. Wprowadzenie systemowych rozwiązań przyczyni się do poprawy aktywności fizycznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Przedstawiciele departamentu reprezentowali Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podczas uroczystości rozpoczęcia, czy też zakończenia realizowanych w naszym województwie imprez rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej oraz międzynarodowej. Dla zwycięzców fundowano z budżetu województwa trofea sportowe w postaci pucharów, medali, statuetek itp. Udzielano też wsparcia merytorycznego i organizacyjnego, oferując pomoc i konsultacje w zakresie znalezienia dodatkowych źródeł finansowania, czy też wsparcia technicznego dla klubów sportowych, stowarzyszeń i zrzeszeń organizacji pozarządowych.

W dniu 7 lutego 2020 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął uchwałę nr 1656/20 w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Świętokrzyskiego z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w 2020 r. Celem konkursu było tworzenie warunków dla rozwoju sportu oraz promocja aktywności fizycznej pozytywnie wpływającej na zdrowie mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Realizacja zadań publicznych w zakresie kultury fizycznej zbliża nas do urzeczywistnienia wizji aktywnego i zdrowego społeczeństwa. Upowszechnianie aktywności fizycznej oraz podejmowanie działań służących promowaniu aktywności fizycznej na każdym etapie życia jest zadaniem samorządu województwa. Zadanie to zlecane jest w otwartym konkursie ofert organizacjom pozarządowym wymienionym w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. **W 2020 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego na realizację 12 zadań przeznaczył kwotę 1 7651 10,00 zł. Podpisane zostały 133 umowy ze 106 podmiotami. Organizacje pozarządowe na realizację zleconych przedsięwzięć zaangażowały własne środki finansowe w wysokości 1 018 164,00 zł.**

W 2020 r. 55 organizacji pozarządowych złożyło 63 oferty współpracy w ramach trybu pozakonkursowego. Wszystkie oferty zostały poddane konsultacjom społecznym. Efektem było

zawarcie 42 umów na łączną kwotę 358 595 zł. Realizowanymi projektami objętych zostało ok. 15 000 uczestników.

Jeżeli chodzi o obszar dotyczący turystyki i krajoznawstwa, ze względu na zaistniałą sytuację epidemiczną w kraju nie udało się zrealizować części zaplanowanych w 2020 roku działań.

W 2020 roku Województwo Świętokrzyskie było reprezentowane na Międzynarodowych Targach Turystyki Pieszej i Rowerowej „Fiets en Wandelbeurs” w Utrechcie, na których - prócz regionu - promowano szlak rowerowy Green Velo oraz na Targach Turystycznych we Wrocławiu.

Jak co roku Departament Edukacji, Sportu i Turystyki zorganizował imprezy promocyjno-turystyczne, w tym: Inaugurację Sezonu Turystycznego Województwa Świętokrzyskiego oraz Świętokrzyski Jarmark Agroturystyczny. Wojewódzkie obchody Światowego Dnia Turystyki nie odbyły się. Statuetki Wędrowca i Super Wędrowca – nagrody Marszałka Województwa Świętokrzyskiego za zasługi w turystyce - wręczone zostały na spotkaniu w dn. 7 grudnia 2020 r. oraz 29 stycznia 2021 r.

Przygotowano wydawnictwa promujące walory turystyczne województwa, w tym **przewodnik „Rowerowe Świętokrzyskie”** oraz kalendarz/planer na rok 2021, uzupełniony informacjami nt. wybranych imprez turystycznych, kulturalnych i sportowych zaplanowanych w 2021 roku. Do celów promocyjnych zakupiona została laminowana mapa Gór Świętokrzyskich.

Prowadzono współpracę z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań służących promowaniu turystyki w regionie.

Prowadzono współpracę ze Świętokrzyskim Parkiem Narodowym i wsparto realizację przyrodniczo-kulturowej ścieżki edukacyjnej **„Śladami kolejki wąskotorowej” Nowa Słupia – Święta Katarzyna – etap II**, w ramach którego przeprowadzono prace pozwalające na zagospodarowanie turystyczne w trzech punktach węzłowych na trasie kolejki i obejmujące prace ziemne oraz odwodnieniowe, utwardzenie podłoża i budowę małej infrastruktury turystycznej typu ławki, stoły, stojaki na rowery, stojaki pod tablice informacyjno-edukacyjne.

Prowadzono współpracę z Gminą Koprzywnica i wsparto prace związane z wykonaniem nawierzchni bitumicznej na trasie Green Velo o dł. ok. 2 km w miejscowości Sośniczany (1c184).

Prowadzono współpracę z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego oraz Województwami Warmińsko-Mazurskim, Podlaskim, Lubelskim i Podkarpackim w ramach Wschodniego Szlaku Green Velo i utrzymania trwałości projektu 1c142.

Nawiązano współpracę z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Radomiu i w dn. 11 sierpnia 2020 r. podpisano deklarację współpracy w obszarze działań promocyjnych, informacyjnych i edukacyjnych oraz wspierania Województwa Świętokrzyskiego w zakresie tworzenia koncepcji tras rowerowych w regionie świętokrzyskim, z możliwością wykorzystania śladów nieczynnych kolei wąskotorowych biegnących przez tereny leśne.

Nawiązano współpracę z Oddziałem Świętokrzyskim Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Kielcach oraz Centralnym Ośrodkiem Turystyki Górskiej w Krakowie w sprawie wykonania aplikacji oraz strony internetowej poświęconej szlakom turystycznym w regionie świętokrzyskim. Pierwszym etapem było sporządzenie w 2020 r. I etapu inwentaryzacji wybranych szlaków pieszych w Górach Świętokrzyskich o łącznej długości 432 km.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego był reprezentowany w spotkaniach Zespołu ds. mobilności rowerowej przy Konwencie Marszałków Województw Rzeczypospolitej Polskiej. Zespół jest forum konsultacyjnym i opiniotawczo-doradczym do spraw mobilności rowerowej. Jego zadaniem jest dyskusja, wymiana informacji, doświadczeń i wypracowywanie wspólnych stanowisk Konwentu Marszałków Województw RP w sprawach związanych z rozwojem mobilności rowerowej, w tym turystyki rowerowej. Działania zespołu mają na celu usystematyzowanie zagadnień związanych z rozwojem ruchu rowerowego w Polsce.

W 2020 roku pracę kontynuował **Zespół ds. opracowania koncepcji rozwoju i budowy dróg rowerowych w województwie świętokrzyskim (tzw. Zespół Rowerowy).** Prowadzone były m.in. intensywne działania i konsultacje, mające na celu zdiagnozowanie istniejącej i planowanej do realizacji infrastruktury rowerowej oraz przygotowanie koncepcji sieci dróg rowerowych. Raport z całorocznych prac przekazany został Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego w dniu 29 października 2020 roku. Ponadto zlecono wykonanie dokumentu pn. "Standardy tras rowerowych w województwie świętokrzyskim".

W 2020 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu turystyki i krajoznawstwa, w ramach którego 11 podmiotów otrzymało dotacje na łączną kwotę 55 000,00 zł.

W 2020 r. zlecono **opracowanie raportu pn. „Diagnoza stanu turystyki w województwie świętokrzyskim”.** Stworzona diagnoza ma charakter analizy jakościowej. Wnioski płynące z dokumentu zawierają m.in. opis aktualnego stanu turystyki w województwie świętokrzyskim, charakterystykę potencjału turystycznego regionu, katalog szans i ograniczeń dalszego rozwoju sfery turystyki, ocenę wizerunku województwa oraz wnioski i rekomendacje. Wyniki diagnozy zostały przyjęte przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego uchwałą nr 3182/20 z dnia 22 grudnia 2020 r.

Na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w październiku 2020 r. pracownia ARC Rynek i Opinia zrealizowała ogólnopolskie badania **pn. „Znajomość i wizerunek województwa świętokrzyskiego”.** Celem badania było poznanie wizerunku województwa świętokrzyskiego oraz analiza wiedzy Polaków na temat atrakcji znajdujących się w regionie. Badanie obejmowało także określenie dynamiki wielkości ruchu turystycznego w województwie świętokrzyskim, stworzenie rankingu miejsc uznanych przez odwiedzających za najbardziej atrakcyjne oraz identyfikację zachowań turystów, sposobów spędzania czasu, stopnia satysfakcji z jakości oferty

turystycznej. Wyniki badania zostały przyjęte uchwałą nr 3013/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 25 listopada 2020 r.

Realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych oraz ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, w Departamencie Edukacji, Sportu i Turystyki w 2020 roku wykonano następujące zadania:

- przeprowadzono 53 kontrole obiektów hotelarskich w zakresie spełniania wymagań co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym także usług gastronomicznych przewidzianych dla danego rodzaju i kategorii, do których obiekty te zostały zaszeregowane;
- dokonano zaszeregowania (potwierdzenia zaszeregowania) i nadano kategorie dla 4 obiektów hotelarskich (po ocenie przeprowadzonej przez zespół oceniający);
- decyzjami administracyjnymi wykreślono 3 obiekty hotelarskie z ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego;
- wpisano do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych 9 nowych przedsiębiorców turystycznych;
- decyzjami administracyjnymi wykreślono 5 organizatorów turystyki z rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych (na wnioski przedsiębiorców);
- wszczęto z urzędu postępowanie administracyjne wobec przedsiębiorcy turystycznego, w sprawie wykreślenia z rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych i zakazu wykonywania przez przedsiębiorcę działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych przez okres 3 lat;
- przyjęto 69 zabezpieczeń finansowych w formie gwarancji ubezpieczeniowych oraz gwarancji bankowej organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych;
- dwóm osobom posiadającym adres na terenie województwa świętokrzyskiego, nadano uprawnienia przewodnika górskiego beskidzkiego kl. III na obszar Beskidów (wydano decyzje administracyjne, legitymacje przewodnika górskiego oraz identyfikatory na okres 5 lat).

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Sportu i Turystyki znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

12. OCHRONA ZDROWIA

Działania w ramach obszaru tematycznego Ochrona Zdrowia, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje przy pomocy Departamentu Ochrony Zdrowia oraz podległych Samorządowi Województwa Świętokrzyskiego jednostek:

1. Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach (WSZZ Kielce),
2. Świętokrzyskiego Centrum Onkologii w Kielcach (ŚCO Kielce),
3. Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. św. Rafała w Czerwonej Górze (WSS Czerwona Góra),
4. Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy (ŚCP Morawica),
5. Świętokrzyskiego Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze (ŚCR Czarniecka Góra),
6. Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Kielcach (WOMP Kielce),
7. Świętokrzyskiego Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach (ŚCRMITS Kielce),
8. Regionalnego Centrum Naukowo – Technologicznego w Podzamczu (RCNT Podzamcze).

W zakresie promocji i ochrony zdrowia w województwie świętokrzyskim w 2020 roku obowiązywały następujące kluczowe dokumenty:

1. Program stypendiów przyznawanych przez Województwo Świętokrzyskie studentom kształcącym się na kierunku lekarskim.
2. Regionalne Programy Zdrowotne dotyczące:
 - wczesnej diagnostyki gruźlicy u mieszkańców województwa świętokrzyskiego z grup szczególnego ryzyka,
 - profilaktyki chorób układu oddechowego dla pracowników zawodowo narażonych na działanie pyłu zwiókniającego,
 - kompleksowej rehabilitacji kardiologicznej w ramach profilaktyki wtórnej u mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku aktywności zawodowej po ostrych zespołach wieńcowych,
 - kompleksowej rehabilitacji pulmonologicznej w ramach profilaktyki wtórnej u osób w wieku aktywności zawodowej cierpiących na przewlekłe choroby układu oddechowego,
 - zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2,
 - zapobiegania ciężkim zapaleniom płuc u chorych onkologicznych z najczęstszymi nowotworami litymi i hematologicznymi,
 - wczesnego wykrywania oraz rehabilitacji zaburzeń słuchu i mowy wśród uczniów pierwszych klas szkół podstawowych.
3. Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2018 – 2022.
4. Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w województwie świętokrzyskim do 2025 roku.
5. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020.
6. Harmonogram realizacji zadań Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2017 – 2021.
7. Plan działań w sektorze zdrowia na rok 2020 w zakresie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego.
8. Plan działań związanych z zapobieganiem oraz zwalczaniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem.

W 2020 roku Departament Ochrony Zdrowia prowadził m.in. sprawy związane z:

- 1) nadzorem nad podmiotami leczniczymi utworzonymi przez Województwo Świętokrzyskie, w tym dotyczące:

- określenia zasad gospodarowania aktywami trwałymi w podległych samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej (uchwała nr XXIV/327/20 SWŚ),
 - zmiany statutów 2 podmiotów leczniczych (uchwały nr: XXI/226/20 i XXII/287/20 SWŚ),
 - zmiany składu Rad Społecznych w 2 podmiotach leczniczych (uchwały nr: 2223/20 i 2444/20 ZWŚ),
 - zatwierdzenia zmian w regulaminach Rad Społecznych 2 podmiotów leczniczych (uchwały nr: 2737/20 i 3140/20 ZWŚ),
 - wskazania przedstawiciela podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej na stanowisko zastępcy dyrektora ds. leczenia w 2 podmiotach leczniczych (uchwały nr: XVIII/229/20 i XXVII/376/20 SWŚ),
 - wyrażenia stanowiska w przedmiocie rozszerzenia działalności leczniczej 3 podmiotów leczniczych (uchwały nr: 2276/20, 2530/20, 2646/20, 2681/20 i 2872/20 ZWŚ),
 - wyrażenia stanowiska w przedmiocie ograniczenia działalności leczniczej 1 podmiotu leczniczego (uchwała nr 2680/20 ZWŚ),
- 2) przeprowadzeniem 6 kontroli poświęconych realizacji zadań określonych w regulaminach organizacyjnych i statutach podległych podmiotów leczniczych oraz dostępności i jakości udzielanych przez nie świadczeń zdrowotnych.

W zakresie polityki zdrowotnej i zdrowia publicznego UMWS, za pośrednictwem Departamentu Ochrony Zdrowia, prowadził sprawy związane z opracowaniem Planu działań w sektorze zdrowia w zakresie RPO WŚ oraz ich uzgodnieniem z Komitetem Sterującym do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia (uchwała nr: 14/2020/XXIV Komitetu Sterującego), współpracą z Wojewódzką Radą do spraw Potrzeb Zdrowotnych w zakresie ustalenia priorytetów dla regionalnej polityki zdrowotnej województwa świętokrzyskiego na lata 2019 – 2021 oraz sporządzeniem założeń do kolejnej edycji Mapy potrzeb zdrowotnych dla województwa świętokrzyskiego. Opracował **Program Rozwoju Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w województwie świętokrzyskim do 2025 roku** (uchwała nr 3145/20 ZWŚ) oraz dokonał aktualizacji informatora w zakresie dostępnych w 2020 roku form opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie świętokrzyskim. Prowadził procedury konkursowe i pozakonkursowe zakończone zawarciem umów z organizacjami pożytku publicznego na realizację zadań publicznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia - 5 umów oraz z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – zwalczanie narkomanii - 2 umowy (uchwały nr: 1692/20, 1716/20, 1990/20, 2232/20, 2341/20, 2385/20, 2741/20 ZWŚ). Prowadził, zgodnie z obowiązującymi zasadami reżimu sanitarnego, a także aktywnie uczestniczył w działaniach promocyjnych i kampaniach społecznych z zakresu ochrony i promocji zdrowia.

W 2020 roku UMWS za pośrednictwem Departamentu Ochrony Zdrowia realizował drugi etap pomocy finansowej, w formie bezzwrotnych stypendiów dla studentów kształcących się na kierunku lekarskim, mającej na celu zachęcenie studentów do osiedlenia się na terenie naszego województwa oraz podjęcia pracy w podmiotach leczniczych utworzonych przez Województwo Świętokrzyskie. **Zawarto 67 umów na łączną kwotę 402 000,00 złotych** (uchwała nr XXII/286/20 SWŚ, uchwały nr: 2564/20, 2682/20 i 3022/20 ZWŚ). Prowadził także prace związane z przekazywaniem oraz rozliczaniem dotacji przyznanych z budżetu Województwa Świętokrzyskiego do samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Przy udziale środków z budżetu województwa nadzorowane podmioty lecznicze oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Kielcach **realizowały łącznie 72 zadania**, w tym:

- 18 przedsięwzięć w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020,
- 2 przedsięwzięcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020,
- 7 przedsięwzięć finansowanych ze środków krajowych i innych jednostek samorządu terytorialnego,
- 45 zadań własnych.

Wszystkie przedsięwzięcia uzyskały w 2020 roku z budżetu województwa łącznie ponad 32,9 mln złotych. Wskazana kwota obejmuje również środki finansowe przekazane do dnia 31 grudnia 2020 roku z budżetu województwa na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2. (**Tabela 27**).

Regionalne Centrum Naukowo – Technologiczne w Podzamczu realizowało w 2020 roku łącznie 10 przedsięwzięć, w tym 3 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, 2 finansowane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020 oraz 3 zadania własne.

W wyniku ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego obowiązującego od dnia 14 marca 2020 roku (Dz.U.2020.433), a następnie stanu epidemii obowiązującego od dnia 20 marca 2020 roku (Dz.U.2020.491) w związku z występowaniem zakażeń wirusem SARS-CoV-2, Departament realizował prace związane z przekazywaniem i rozliczaniem dotacji z budżetu województwa na działania służące zapobieganiu rozprzestrzeniania się choroby COVID – 19 wywołanej tym wirusem. Na realizację przedmiotowych zadań **zawarto łącznie 26 umów**, na podstawie których przekazano z budżetu województwa łącznie ponad 9,9 mln złotych (**Tabela 28**), z przeznaczeniem na:

- a) zakup środków ochrony osobistej przeznaczonych dla pracowników wykonujących zawody medyczne,

- b) uruchomienie laboratoriów COVID-owych, wykonujących badanie próbek w kierunku SARS-CoV-2, w 4 nadzorowanych podmiotach leczniczych (RCNT w Podzamczu, WSZZ w Kielcach, ŚCO w Kielcach, WSS w Czerwonej Górze),
- c) doposażenie podmiotów leczniczych w sprzęt i aparaturę medyczną.

Wskazane powyżej laboratoria diagnostyczne wykonujące testy w kierunku SARS-CoV-2 zostały ujęte w wykazie laboratoriów COVID, który prowadzony jest przez Ministerstwo Zdrowia (<https://www.gov.pl/web/zdrowie/laboratoria>). W 2020 roku wykonały one łącznie 133 666 testów w kierunku SARS-CoV-2. Wiodącą rolę w tym zakresie pełniło laboratorium Regionalnego Centrum Naukowo – Technologicznego w Podzamczu, które od 23 marca 2020 roku wykonało 81 284 testy w kierunku SARS-CoV-2.

Tabela 27. Wysokość środków przekazanych w 2020 roku z budżetu województwa samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej województwa świętokrzyskiego*

Przedsięwzięcia realizowane w ramach		Podmiot leczniczy (kwota w pełnych złotych)								RAZEM
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSZZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMITS Kielce	WOMP Kielce	MSWiA Kielce	
RPO WŚ (dofinansowanie z budżetu województwa wkładów własnych Beneficjentów)	liczba umów	4	1	5	2	3	2	1	0	18
	kwota razem	1 888 220	0	2 028 591	76 502	292 094	449 156	150 600	0	4 885 163
	wydatki bieżące	218 598	0	257 231	53 964	72 509	270 656	0	0	872 958
	wydatki majątkowe	1 669 622	0	1 771 360	22 538	219 585	178 500	150 600	0	4 012 205
Krajowych Programów Operacyjnych (POIiŚ) (dofinansowanie z budżetu województwa wkładów własnych Beneficjentów)	liczba umów	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	kwota razem	0	4 329 010	0	0	0	0	0	0	4 329 010
	wydatki bieżące	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	wydatki majątkowe	0	4 329 010	0	0	0	0	0	0	4 329 010
Środków Krajowych	liczba umów	0	0	3	0	0	3	0	1	7
	kwota razem	0	0	1 310 499	0	0	1 407 053	0	296 220	3 013 772

Przedsięwzięcia realizowane w ramach		Podmiot leczniczy (kwota w pełnych złotych)								RAZEM
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSZZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMITS Kielce	WOMP Kielce	MSWiA Kielce	
(dotacje celowe z budżetu państwa i innych jednostek samorządu terytorialnego)	wydatki bieżące	0	0	818 805	0	0	202 800	0	130 700	1 152 305
	wydatki majątkowe	0	0	491 694	0	0	1 204 253	0	165 520	1 861 467
Zadań Własnych sp zoz (budżet województwa)	liczba umów	10	6	11	8	6	2	2	0	45
	kwota razem	3 006 252	6 018 202	5 842 522	408 459	701 222	322 701	4 420 008	0	20 719 366
	wydatki bieżące	800 000	300 000	400 000	11 000	422 588	142 773	4 420 008	0	6 496 369
	wydatki majątkowe	2 206 252	5 718 202	5 442 522	397 459	278 634	179 928	0	0	14 222 997
RAZEM (budżet województwa)	liczba umów	14	9	19	10	9	7	3	1	72
	kwota	4 894 472	10 347 212	9 181 612	484 961	993 316	2 178 909	4 570 608	296 220	32 947 311

Źródło: Opracowanie własne.

*kwoty wskazane w tabeli obejmują również środki finansowe przekazane do dnia 31 grudnia 2020 roku na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2

Tabela 28. Wysokość środków przekazanych w 2020 roku z budżetu województwa samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2

Przedsięwzięcia realizowane w ramach		Podmiot leczniczy (kwota w pełnych złotych)								RAZEM
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSZZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMITS Kielce	WOMP Kielce	MSWiA Kielce	
RPO WŚ (dofinansowanie z budżetu województwa wkładów własnych Beneficjentów)	liczba umów	2	1	2	1	2	1	0	0	9
	kwota razem	1 012 834	554 225	1 440 254	53 964	182 432	449 156	0	0	3 692 866
	wydatki bieżące	218 598	0	257 231	53 964	72 509	270 656	0	0	872 958
	wydatki majątkowe	794 236	554 225	1 183 023	0	109 923	178 500	0	0	2 819 907
Środków Krajowych (dotacje celowe z budżetu państwa i innych jednostek samorządu terytorialnego)	liczba umów	0	0	3	0	0	2	0	1	6
	kwota razem	0	0	1 310 499	0	0	749 477	0	296 200	2 356 196
	wydatki bieżące	0	0	818 805	0	0	202 800	0	130 700	1 152 305
	wydatki majątkowe	0	0	491 694	0	0	546 677	0	165 520	1 203 891
Zadań Własnych	liczba umów	3	1	3	1	1	1	1	0	11

Przedsięwzięcia realizowane w ramach		Podmiot leczniczy								RAZEM
		(kwota w pełnych złotych)								
		WSS Czerwona Góra	ŚCO Kielce	WSZZ Kielce	ŚCR Czarniecka Góra	ŚCP Morawica	ŚCRMITS Kielce	WOMP Kielce	MSWiA Kielce	
sp zoz (budżet województwa)	kwota razem	707 315	1 400 000	1 476 173	11 000	109 000	142 773	30 000	0	3 876 261
	wydatki bieżące	250 000	300 000	400 000	11 000	109 000	142 773	30 000	0	1 242 773
	wydatki majątkowe	457 315	1 100 000	1 076 173	0	0	0	0	0	2 633 488
RAZEM (budżet województwa)	liczba umów	5	2	8	2	3	4	1	1	26
	kwota	1 720 149	1 954 225	4 226 927	64 964	291 432	1 341 405	30 000	296 220	9 925 322

Źródło: Opracowanie własne.

Działalność w obszarze Ochrona zdrowia realizuje również spółka „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A., w której Województwo Świętokrzyskie posiada 100 % udziałów. Spółka oprócz działalności podstawowej, jaką jest lecznictwo uzdrowiskowe i szpitalne, realizowała w 2020 roku następujące przedsięwzięcia:

- **Opracowanie innowacyjnej technologii oczyszczania wód pokąpielowych w Uzdrowisku Busko-Zdrój.** Przedmiotem projektu jest opracowanie stanowiska pilotażowego, mającego wdrożyć w warunkach rzeczywistych technologie oczyszczania wód pokąpielowych, traktowanych obecnie jako ścieki przemysłowe do stanu pozwalającego na ich ponowne wykorzystanie do działalności uzdrowiska. W procesie oczyszczania tych ścieków zostaną wykorzystane nowe technologie opracowane w trakcie badań B+R. W wyniku realizacji projektu nastąpi zmiana technologii oczyszczania ścieków. Efektem będzie pracująca, innowacyjna instalacja kompleksowego oczyszczania i odzyskiwania wód leczniczych w skali pilotażowej.
- Projekt pn.: **Rozbudowa Szpitala Uzdrowiskowego „Krystyna” służąca optymalizacji procesu terapeutyczno-leczniczego w chorobach układu krążenia.** Przedmiotem projektu jest optymalizacja procesu terapeutyczno-leczniczego w chorobach układu krążenia poprzez nadbudowę części budynku Uzdrowiskowego Szpitala Kompleksowej Rehabilitacji „KRYSTYNA” w Busku-Zdroju wraz z zakupem niezbędnego sprzętu i wyposażenia medycznego w celu poprawy jakości świadczonych usług oraz szerszego udostępniania podmiotu leczniczego osobom cierpiącym na choroby układu krążenia.
- Projekt pn.: **Poprawa jakości usług medycznych w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej dla osób ze schorzeniami narządu ruchu i po leczeniu operacyjnym-ortopedycznym w Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka” im. dr Szymona Starkiewicza w Busku- Zdroju.** Przedmiotem projektu jest poprawa jakości świadczenia usług medycznych w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej dla osób dorosłych ze schorzeniami narządu ruchu i po leczeniu operacyjnym – ortopedycznym w Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka” im. dr Szymona Starkiewicza w Busku-Zdroju.
- Projekt pn.: **Kompleksowa rehabilitacja kardiologiczna dla mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego.** Głównym celem projektu jest wydłużenie aktywności zawodowej 7 500 osób z terenu województwa świętokrzyskiego (3 000 K/ 4 500 M) w wieku produkcyjnym, którzy przebyli ostry zespół wieńcowy poprzez ich udział w programie zdrowotnym z zakresu rehabilitacji kardiologicznej. W ramach projektu prowadzona jest również kampania informacyjno-promocyjna programu. Realizowane są także szkolenia dla kadry medycznej województwa świętokrzyskiego, tj. 200 pielęgniarek, 100 lekarzy POZ oraz 60 lekarzy kardiologów.

– **Regionalny Program Zdrowotny w zakresie zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu**

2. Celem głównym programu jest ochrona zdrowia oraz poprawa świadomości w zakresie profilaktyki cukrzycy, nadwagi i otyłości wśród 187 251 osób, w tym 94 936 kobiet i 92 315 mężczyzn – mieszkańców woj. świętokrzyskiego poprzez przeprowadzenie interwencji edukacyjno-zdrowotnej do grudnia 2021 r. w grupie osób w wieku 45-64 lata, którzy w przeciągu ostatnich 3 lat nie mieli wykonywanych badań w kierunku cukrzycy oraz osób z czynnikami ryzyka.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Ochrona zdrowia znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

13. POLITYKA SPOŁECZNA

Za działania w obszarze polityki społecznej realizowane pod nadzorem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego odpowiada Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Świętokrzyskiego, w tym funkcjonujący w strukturze ROPS Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny.

Zadania samorządu województwa z zakresu polityki społecznej realizowane są w oparciu o przepisy niżej wymienionych ustaw:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych;
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych;
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019r.o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Zgodnie z ww. aktami prawnymi zadania samorządu województwa w obszarze polityki społecznej koncentrują się wokół następujących działań:

- opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej,
- realizacja wojewódzkich programów obligatoryjnych oraz fakultatywnych z obszaru polityki społecznej,
- organizacja szkoleń zawodowych kadr pomocy społecznej oraz innych instytucji, organizacji i służb realizujących zadania wpisujące się w szerokorozumianą politykę społeczną,
- rozpoznawanie przyczyn ubóstwa,
- diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie,
- inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej,
- koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie,
- sporządzanie oceny, o której mowa w art. 16a ocena zasobów pomocy społecznej, na podstawie ocen sporządzonych przez gminy i powiaty z obszaru województwa, uwzględniającej kwestie i problemy społeczne,
- wsparcie rodziny i piecza zastępcza,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- rehabilitacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych.

Strategia polityki społecznej, realizacja wojewódzkich programów z obszaru polityki społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku na samorządzie województwa spoczywa obowiązek opracowania, aktualizowania i realizacji strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej, będącej integralną częścią strategii rozwoju województwa obejmującej w szczególności programy: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W 2020 roku trwały prace nad opracowaniem Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030. W ramach prac nad ww. dokumentem realizowano działania związane z opracowaniem diagnozy sytuacji społecznej regionu. Przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione (IDI) z członkami powołanego Uchwałą Zarządu Województwa Zespołu Konsultacyjno-Doradczego ds. opracowania strategii polityki społecznej. Składająca się na diagnozę analiza danych zastanych oraz indywidualne wywiady pogłębione pozwoliły na określenie głównych problemów i wyzwań województwa świętokrzyskiego w zakresie dalszego formułowania polityki społecznej regionu do roku 2030.

Dokumenty strategiczne i programowe polityki społecznej w województwie świętokrzyskim:

- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego,**
- Wojewódzki Program Pomocy Społecznej,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu,
- Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ramowy Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- Ramowy Program ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej,
- Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- Świętokrzyski Program na rzecz Osób Starszych (fakultatywny).

Opracowywanie, monitoring i realizacja Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego oraz programów wojewódzkich to jedno z działań wpisanych w funkcjonowanie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej. W 2020 roku prowadzono monitoring programów w szczególności

w zakresie: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych, współpracy z organizacjami pozarządowymi, regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej oraz prowadzono diagnozę sytuacji w obszarze polityki społecznej w regionie.

Monitorowanie wybranych problemów społecznych, rozpoznawanie przyczyn ubóstwa

W ramach realizacji zadań ustawowych jakim są: monitorowanie wybranych problemów społecznych, rozpoznawanie przyczyn ubóstwa zrealizowano poniżej wykazane badania/opracowania/raporty.

Tabela 29. Wykaz badań społecznych, raportów z monitoringu wojewódzkich programów przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2020r.

Lp.	Badania społeczne, analizy, raporty
1	Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim za 2019 rok
2	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za 2019 rok
3	Monitoring Wojewódzkiego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Raport za 2019r.
4	Monitoring Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Raport za 2019rok.
5	Monitoring Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych – Raport za 2019r.
6	Monitoring Świętokrzyskiego Programu na rzecz osób starszych (program fakultatywny) za 2019 rok.
7	Monitoring Realizacji Wskaźników Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Źródło: Opracowanie własne.

Konferencje

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2020 roku zorganizował konferencje pn. „Organizacje Pozarządowe Partnerem Samorządu Województwa Świętokrzyskiego”, w której udział wzięło 200 uczestników. Konferencja była okazją do wymiany doświadczeń przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych. Uczestnicy spotkania mogli również skorzystać z doradztwa indywidualnego w zakresie realizacji projektów oraz pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł.

Organizacja szkoleń zawodowych kadr jednostek pomocy i integracji społecznej oraz innych instytucji, organizacji i służb

W 2020 roku przeprowadzono 48 szkoleń, zostało przeszkolonych 431 osoby. Tematyka szkoleń zawarta jest w tabeli poniżej. W związku z sytuacją epidemiczną 25 szkoleń zostało przeprowadzonych w formie zdalnej.

Tabela 30. Szkolenia zawodowe dla kadr pomocy i integracji społecznej w 2020 r.

Lp.	Nazwa/tematyka szkoleń	Liczba uczestników
1	Zmiany przepisów dot. DPS ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi i osób niepełnosprawnych (4 grupy); szkolenie przeprowadzono w ramach projektu „Kompetencje plus”.	47
2	Zmiany w zakresie dostosowywania przepisów ustawy o pomocy społecznej do wymogów RODO (6 grup); szkolenie przeprowadzono w ramach projektu „Kompetencje plus”.	59
3	Program Posiłek w szkole i w domu. Aspekty prawne realizacji (5 grup); szkolenie przeprowadzono w ramach projektu „Kompetencje plus”.	59
4	Program Centra Opiekuńczo-Mieszkalne (2 grupy); szkolenie przeprowadzono w ramach projektu „Kompetencje plus”.	19
5	Program Usługi dla Osób Niepełnosprawnych (2 grupy); szkolenie przeprowadzono w ramach projektu „Kompetencje plus”.	20
6	Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych – zmiany prawne (2 grupy); szkolenie przeprowadzono w ramach projektu „Kompetencje plus”.	20
7	Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Aspekty prawne (3 grupy); szkolenie przeprowadzono w ramach projektu „Kompetencje plus”.	24
8	Ustawa o pomocy społecznej - zmiany prawne (8 grup); szkolenie przeprowadzono w ramach projektu „Kompetencje plus”.	74
9	Cykl szkoleń kompetencyjnych w ramach „Szkoły Kooperacji” (10 grup)	30
10	Szkolenie z Dialogu Motywującego (2 grupy)	20
11	Warsztaty z zakresu treningu umiejętności komunikacyjnych dla osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi	15
12	Szkolenie „PRIDE” dla kandydatów na rodziców adopcyjnych	13
13	Szkolenie „PRIDE” dla kandydatów na rodziców adopcyjnych	16
14	Szkolenie „PRIDE” dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	15

Źródło: Opracowanie własne.

Warsztaty

Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny zorganizował warsztaty pn. „Terapia integracji sensorycznej dla dzieci przysposobionych” prowadzonych w formie spotkań indywidualnych. W 2020 roku zorganizowano 169 spotkań warsztatowych, w zajęciach udział wzięło 15 dzieci.

Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej

W ramach tego zadania Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej podjął następujące działania:

- **Zakup i dystrybucja specjalistycznych materiałów** z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla Członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy. Celem dystrybucji zakupionych materiałów edukacyjno-informacyjnych było zwiększenie kompetencji Członków Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Organizacja konkursu **"Świętokrzyski Anioł Dobroci" 2020** – plebiscyt miał na celu uhonorowanie instytucji pomocy społecznej, stowarzyszeń, ale także osób fizycznych szczególnie zaangażowanych w działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, patologicznych, ubogich, niezaradnych życiowo oraz osób starszych, niepełnosprawnych i bezdomnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Województwo Świętokrzyskie w ramach realizacji zadania ustawowego, jakim jest inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej, w 2020 roku realizowało projekty sfinansowane ze środków zewnętrznych.

Województwo Świętokrzyskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej jest parterem w realizacji kilku projektów międzyregionalnych:

- **„Kompetencje plus”**, celem projektu jest doskonalenie kompetencji kadry – kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej z zakresu nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej, wprowadzonych w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz ze zmian wprowadzonych w innych ustawach dotyczących obszaru pomocy i integracji społecznej, mający istotny wpływ na wykonywanie przez nich zadań z makroregionu, które tworzą województwa: podkarpackie, lubelskie i świętokrzyskie.
- **„Liderzy kooperacji”** – celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich na obszarze makroregionu, tj. województw lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego i świętokrzyskiego. **W ramach realizacji projektu „Liderzy kooperacji” na skutek wybuchu pandemii i wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego**

zostało wprowadzone działanie dodatkowe, na które otrzymano środki pieniężne w wysokości 2 600 000,00 zł. W ramach tego działania udzielono wsparcia rzeczowego. Wsparcie to miało na celu zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Pomoc z wprowadzonego dodatkowego działania skierowana została przez województwo do 46 gmin z powiatów biorących udział w Projekcie, tj.: kieleckiego, jędrzejowskiego, staszowskiego i sandomierskiego oraz do Miasta Kielce, za pośrednictwem których trafiło do ośrodków pomocy społecznej, a w rezultacie do ich pracowników, klientów oraz mieszkańców.

- **„Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomagane dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”**, celem projektu jest wypracowanie, wdrożenie i upowszechnienie standardu w zakresie mieszkalnictwa wspomagane dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym. Opracowany standard będzie uwzględniał specyfikę zaburzenia psychicznego, aktualny stan zdrowia psychicznego po przeprowadzeniu konsultacji z lekarzem psychiatrą, czas po okresie hospitalizacji. Poprzez realizację projektu zwiększą się szanse na lepsze funkcjonowanie osób chorujących psychicznie w środowisku lokalnym, co zapobiegnie ponownemu umieszczeniu osoby chorującej psychicznie w szpitalu psychiatrycznym lub skierowaniu do placówki opieki całodobowej.

Ponadto w ramach projektu w 2020 roku wprowadzone zostało dodatkowe zadanie, działania zmierzające do ograniczenia rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19 – zrealizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Kielcach. Zakupione środki ochrony osobistej w ramach projektu m.in.: termometry bezdotykowe, maseczki chirurgiczne jednorazowe, przyłbice ochronne na twarz, płyny do dezynfekcji powierzchni i ciała, rękawice nitrylowe, półmaski z filtrem FFP3 przekazane zostały do dwóch placówek: Świętokrzyskiego Centrum Psychiatrii w Morawicy i Caritas Diecezji Kieleckiej.

- **Projekt pn.: „Bezpieczna Przyszłość” - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej pozyskał na realizację projektu kwotę: 20 685 695,00 zł.**

Celem projektu było wsparcia mieszkańców oraz personelu w Domach Pomocy Społecznej województwa Świętokrzyskiego w związku z sytuacją epidemiologiczną COVID -19”. Wsparcie w ramach projektu otrzymały Domy Pomocy Społecznej posiadające wpis do rejestru Wojewody Świętokrzyskiego.

W ramach projektu zrealizowano następujące zadania:

- zapewnienie tymczasowych miejsc do izolacji poza szpitalem dla mieszkańców DPS, zapewnienie im należytej opieki medycznej oraz kompleksowej usługi pobytowej,

- wypłata dodatków do wynagrodzeń pracowników zatrudnionych przy sprawowaniu opieki i wsparcia nad mieszkańcami DPS w związku z zagrożeniami wynikającymi z sytuacji epidemiologicznej,
 - zakup usług związanych z walką i przeciwdziałaniami COVID-19
 - zakup środków ochrony indywidualnej,
 - zakup sprzętu i wyposażenia mającego za zadanie podniesienie poziomu bezpieczeństwa epidemicznego oraz ograniczanie rozprzestrzeniania się wirusa,
 - zakup sprzętu do wyposażenia i obsługi izolatek utworzonych w budynku DPS,
 - zakup i przeprowadzenie testów na COVID-19 wśród personelu domów pomocy społecznej.
- **Projekt pn.: „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”.** Na realizację projektu pozyskano kwotę **132 500,00 zł**. W ramach projektu na potrzeby nauki zdalnej zakupiony został sprzęt komputerowy (4 komputery stacjonarne, 26 Notebook-ów) i audiowizualny (4 telewizory i 1 rzutnik), które zostały przekazane dla podopiecznych Regionalnej Placówki Opiekuńczo - Terapeutycznej w Kazimierzy Wielkiej. Ponadto w ramach projektu zakupiono i przekazano środki ochrony osobistej.
- **Projekt pn.: „Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim”,** projekt realizowany przez Województwo Świętokrzyskie – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej - partner wiodący, Departament Ochrony Zdrowia, Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne) w partnerstwie z 5 podmiotami leczniczymi podległymi pod Województwo Świętokrzyskie:
1. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze,
 2. Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
 3. Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy,
 4. Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego,
 5. Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach.
- Projekt sfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020 wartość projektu to: **37 014 532,65 zł** (stan na 31.12.2020 r.).
- Cel projektu:
1. Zwiększenie dostępności do testów na obecność wirusa SARS-CoV-2 oraz do informacji o profilaktyce zapobiegania zarażeniom SARS-Cov-2 dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego poprzez pomoc psychologiczną, poradnictwo specjalistów z różnych dziedzin, działania informacyjno-edukacyjne;

2. Wyposażenie laboratorium Regionalnego Centrum Naukowo-Technologicznego w narzędzia niezbędne do wykonywania testów na obecność wirusa;
3. Zwiększenie bezpieczeństwa pracy wśród personelu medycznego i pracowników placówek (Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne, Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach, Wojewódzki Szpital specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze, Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy, Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze, Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego) oraz innych podmiotów leczniczych z terenu województwa świętokrzyskiego (Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy, Świętokrzyskie Centrum Onkologii);
4. Wyposażenie placówek w niezbędny sprzęt i środki ochrony pracowników, a ponadto wzrost świadomości z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych i aktualnie rozprzestrzeniającej się światowej pandemii SARS-Cov-2 wywołującego chorobę COVID-19.

Znaczną część wydatków przeznaczono na zakup środków ochrony indywidualnej, urządzeń do dezynfekcji oraz sprzętu medycznego i niezbędnego wyposażenia. Otrzymane wsparcie zwiększyło bezpieczeństwo osób świadczących usługi medyczne w naszym regionie.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej prowadził działania edukacyjno-profilaktyczne dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego. Podczas prowadzonych audycji radiowych i telewizyjnych z udziałem ekspertów omawiane były zasady postępowania podczas pandemii koronawirusa. Zaproszeni goście udzielali odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, które docierały do ROPS-u za pośrednictwem specjalnej infolinii.

Koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie

W 2020 roku kontynuowano realizację pozakonkursowego projektu pn. „**Świętokrzyska Ekonomia Społeczna**”. W ramach tego projektu realizowane jest doradztwo dla samorządów lokalnych w zakresie rozwoju ekonomii społecznej. Rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim, w zakresie kreowania nowych miejsc pracy poprzez upowszechnianie, promocję i budowanie współpracy międzysektorowej do końca 2022 roku. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i bariery rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim.

W 2020 roku w ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- Promocja i upowszechnianie oferty podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego w ramach cyklu „Spotkania z PES-ami” (w mediach społecznościowych).
- Organizacja konkursu Lider Ekonomii Społecznej 2020.
- Organizacja „Świątecznego Kiermaszu Ekonomii Społecznej” online na stronie internetowej es.umws.pl

- Przygotowanie merytoryczne i logistyczne spotkań Grup Tematycznych ds. współpracy ROPS i Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej – spotkania w formule stacjonarnej i online (8 spotkań).
- Doradztwo dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie aspektów społecznych w zamówieniach publicznych, aktywnej integracji, usług społecznych itp.– wizyty doradcze, konsultacje telefoniczne i mailowe.
- Prace związane z opracowaniem *Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (RPRES)* na kolejne lata (współpraca z OWES).
- Prowadzenie porozumień o partnerskiej współpracy na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w powiecie starachowickim i jędrzejowskim.
- Prowadzenie listy przedsiębiorstw społecznych z terenu województwa świętokrzyskiego.
- Certyfikacja podmiotów ekonomii społecznej znakiem jakości „Zakup prospołeczny”.
- Rozpoczęcie pilotażu dot. lekcji w szkołach w zakresie ekonomii społecznej.
- Opracowanie *Monitoringu Realizacji Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej za 2019 rok*.
- Organizacja konkursu dla dziennikarzy „*Ekonomia społeczna w czasach pandemii*”.
- Realizacja dodatkowego działania zaplanowanego w związku z epidemią COVID-19 – szycie maseczek ochronnych wielokrotnego użytku + nadruk:
 - **185 tys. zł** przeznaczono na wsparcie podmiotów ekonomii społecznej z oszczędności wynikających z zadań, które w związku z pandemią nie były możliwe do realizacji;
 - **14** podmiotom ekonomii społecznej otrzymało wsparcie w postaci zleceń usługi szycia maseczek ochronnych wielokrotnego użytku);
 - uszyto **35 014** maseczek;
 - maseczki przekazano **109** podmiotom z terenu woj. świętokrzyskiego.

Wsparcie rodziny i piecza zastępcza

W ramach działań funkcjonującego w strukturach ROPS Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego przysposobionych zostało 56 dzieci w tym w 36 z rodzinnej pieczy zastępczej, 15 z rodzin biologicznych, 7 z pieczy instytucjonalnej.

Tabela 31. Adopcje w województwie świętokrzyskim w 2020 r.

Wyszczególnienie:	Rok 2020
Dzieci przysposobione, w tym w wieku:	56
<i>poniżej 1 roku</i>	9
<i>od 1 roku do 4 lat</i>	23
<i>od 5 do 9 lat</i>	14

Wyszczególnienie:	Rok 2020
10 lat i więcej	10
dzieci przysposobione, z tego:	-
dziewczęta	26
chłopcy	30
dzieci przysposobione z orzeczeniem o niepełnosprawności	3
dzieci według miejsca pobytu przed przysposobieniem w tym:	-
w pieczy instytucjonalnej	7
w rodzinnej pieczy zastępczej	34
w rodzinie biologicznej	15

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach promowania idei adopcji przekazano 115 przedstawicielom samorządów lokalnych województwa świętokrzyskiego materiały informacyjne dot. podejmowanych działań przez ośrodek adopcyjny i procedur przysposobienia. Dodatkowo promując ideę adopcji wykonano kalendarze na 2021r., które rozpowszechniono różnym instytucjom zajmującym się problematyką rodzin i dzieci, w tym także powiatowym centrom pomocy rodzinie, sądom rejonowym oraz organizatorom rodzinnej pieczy zastępczej.

Pracownicy funkcjonującego Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego udzielili wsparcia psychologiczno-pedagogicznym 764 osobom. Ze specjalistycznego poradnictwa skorzystało 917 osób. W ramach udzielanej pomocy psychologicznej, psycholodzy – psychoterapeuci podjęli na wniosek osób zainteresowanych: ogółem 8 procesów terapeutycznych, obejmujących 59 spotkań, w tym 41 indywidualnych oraz 18 rodzinnych.

Z uwagi na brak możliwości zorganizowania spotkania integracyjnego dla rodzin i dzieci uzasadnionego sytuacją epidemiologiczną przygotowano dla dzieci przysposobionych 201 paczek świątecznych.

W związku z uruchomieniem infolinii w ramach projektu pn. „Stop wirusowi”, pracownicy ŚOA w okresie od kwietnia do grudnia 2020r. świadczyli telefoniczną pomocy psychologiczną adresowaną do mieszkańców województwa świętokrzyskiego znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Ogółem ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego w ramach pełnionego dyżuru telefonicznego skorzystało w poszczególnych wskazanych miesiącach 102 osoby.

Działania realizowane w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

W 2020 roku przy wsparciu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej utworzone zostały w województwie świętokrzyskim dwa zakłady aktywności zawodowej w: Sandomierzu oraz Kielcach.

W ramach realizacji zadania dotyczącego dofinansowania kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej w 2020 roku w sumie przyznano środki PFRON w wysokości: 6 730 468,37 zł dla 6 ZAZ:

- Powiatowego Zakładu Aktywności Zawodowej w Stykowie – 1 862 500,00 zł;
- Zakładu Aktywności Zawodowej w Końskich – 1 175 000,00 zł;
- Zakładu Aktywności Zawodowej Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach – 1 395 000,00 zł;
- Zakładu Aktywności Zawodowej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach – 1 218 232 zł;
- Zakładu Aktywności Zawodowej Fundacja „Gramy z Tobą” – 629 390, 70 zł;
- Zakładu Aktywności Zawodowej Caritas Diecezji Sandomierskiej – 450 345,67 zł.

Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

Do zadań z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych realizowanych przez samorząd województwa należy dofinansowanie robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994r., dotyczących obiektów służących rehabilitacji w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych za wyjątkiem rozbiórki tych obiektów.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2020 roku na dofinansowanie robót budowlanych przeznaczył kwotę w wysokości 1 100 000,00 zł, łącznie podpisano 6 umów, w wyniku czego przebudowano następujące obiekty:

- Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czerwonej Górze – wymiana dźwigu osobowego do transportu osób niepełnosprawnych,
- Dom Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim – przebudowa i remont pomieszczeń w DPS,
- Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu – przebudowa, modernizacja dźwigu szpitalnego.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w obszarze polityki społecznej

Województwo Świętokrzyskie w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2020 roku przyznało kwotę w wysokości 1 088 576,40 zł, podpisując 111 umów na realizację zadań publicznych.

Dla organizacji pożytku publicznego w 2020 roku przyznano:

- w ramach otwartych konkursów ofert kwotę w wysokości: 959 486,40 zł,
- w ramach trybu pozakonkursowego kwotę w wysokości: 129 090,00 zł,
- zawarto i rozliczono 111 umów z organizacjami pozarządowymi,
- złożonych zostało 143 ofert współpracy,
- udział w projektach wzięło łącznie 166 353 uczestników.

Tabela 32. Kwoty przyznane przez Zarząd WŚ i rozdysponowanie w ramach zawartych umów przez organizacje pozarządowe w 2020r.

Obszar współpracy:	Tryb konkursowy		Tryb pozakonkursowy	
	przyznane	wydatkowane	przyznane	wydatkowane
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	211 243,00 zł	186 243,72 zł	-	-
Pomoc społeczna	249 559,40 zł	234 235,97 zł	29 900,00 zł	29 589,71 zł
Przeciwdziałanie przemocy	96 844,00 zł	81 644,00 zł	-	-
Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	255 000,00 zł	226 567,60 zł	59 190,00 zł	59 190,00 zł
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	146 840,00 zł	135 230,00 zł	40 000,00 zł	39 972,20 zł
Razem:	959 486,40 zł	863 921,29 zł	129 090,00 zł	128 751,91 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Inne przedsięwzięcia i inicjatywy na rzecz szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane w 2020 roku:

- powołanie Świętokrzyskiej Rady Seniorów;
- powołanie Wojewódzkiego Rzecznika ds. Osób z Niepełnosprawnościami;
- prowadzenie strony internetowej projektu „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna”;
- prowadzenie strony internetowej projektu „Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomagane dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”;
- prowadzenie strony internetowej projektu „Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19 w województwie świętokrzyskim”;
- prowadzenie strony internetowej projektu „Liderzy Kooperacji”;
- prowadzenie fanpage’a „Świętokrzyska Ekonomia Społeczna”;
- prowadzenie fanpage’a „Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego”;
- prowadzenie fanpage’a „Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej”.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Polityka Społeczna znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

14. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie świętokrzyskim Zarząd Województwa realizuje głównie przy pomocy Departamentu IT UMWŚ.

Jednym z działań realizowanych w 2020 roku było operowanie oraz nadzór nad **Regionalną Siecią Szerokopasmową Województwa Świętokrzyskiego**. W ramach Projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo świętokrzyskie” zrealizowanego w perspektywie 2007-2013, wybudowana została regionalna sieć szerokopasmowa na obszarach tzw. „białych plam” tj. obejmujących miejscowości najbardziej zagrożone „wykluczeniem cyfrowym”. Budowa jednolitej infrastruktury teleinformatycznej pozwoliła na zwiększenie dostępności do mediów elektronicznych, a także podniosła atrakcyjność obszarów dla operatorów telekomunikacyjnych świadczących usługę tzw. ostatniej mili. Otwarcie niedostępnego dotąd rynku skutkowało wzrostem liczby inwestycji związanych z doprowadzeniem infrastruktury do odbiorcy końcowego, co wpłynęło na zwiększenie dostępu do Internetu dla instytucji, przedsiębiorstw i mieszkańców obszarów nieatrakcyjnych ekonomicznie dla operatorów telekomunikacyjnych. W województwie świętokrzyskim powstało

1425 km sieci i 143 węzły (8 szkieletowych i 135 dystrybucyjnych), uzupełniających istniejącą już infrastrukturę telekomunikacyjną.

Już 61 Operatorów Sieci Dostępowych ma podpisane umowy ramowe umożliwiające korzystanie z Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego. Na koniec 2020 r. w oparciu o infrastrukturę sieciową będącą własnością Województwa było realizowanych 619 umów szczegółowych na świadczenie usług hurtowych. Do świadczenia usług wykorzystywanych jest 126 węzłów dystrybucyjnych i 8 węzłów szkieletowych. Liczba usług sukcesywnie wzrasta - w 2020 r. podpisano ponad 50 nowych umów.

Wybudowana infrastruktura SSPW została wykorzystana m.in. do realizacji projektu pn. Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (POPC 2014-2020, dz.1.1), w ramach którego wszystkie szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) na terenie województwa świętokrzyskiego otrzymały symetryczne łącza o przepływności minimum 100 mb/s wraz z usługami bezpiecznego dostępu do Internetu.

Sieć SSPW stanowi również bazę transmisyjną dla sieci dostępowych, aktualnie realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC), które zapewnią możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu (minimum 30 mb/s) dla ponad 140 tys. gospodarstw domowych na terenie województwa świętokrzyskiego. Aktualnie realizowane projekty w ramach POPC są komplementarne z projektem SSPW i pozwalają optymalnie wykorzystać potencjał regionalnej sieci szerokopasmowej. Sieć szerokopasmowa jest bazą do wdrażania nowoczesnych technologii informatycznych takich jak publiczna chmura komputerowa, blockchain czy przetwarzanie BIG Data z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

W 2020 roku kontynuowano współpracę w okresie trwałości z Partnerami projektu **„e-Świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej Jednostek Samorządu terytorialnego”** zrealizowanego w ramach RPOWŚ 2007-2013 :

- Partnerzy Projektu (112 jednostek):
 - Województwo Świętokrzyskie
 - 107 JST (94 Gminy i 13 Powiatów)
 - 4 jednostki administracji rządowej
- Podstawy współpracy: Porozumienia o współpracy w ramach Grupy Doradczej ds. systemu EOD „Edicta” oraz Grupy Doradczej ds. systemu Dziedzinyowego „Puma”.

W ramach Współpracy z Partnerami projektu w pierwszej połowie 2020 r. opracowano formularze projektowe, które zostały wysłane do wypełnienia przez JST. W oparciu o otrzymane z gmin i powiatów propozycje projektów, dokonano identyfikacji możliwych do realizacji projektów z JST w obszarze TIK w ramach perspektywy 2021-2027 na ogólną wartość ponad 475 mln zł. Projekty te dotyczą 16 bloków

tematycznych TIK, w tym przygotowany został zbiorczy projekt partnerski o nazwie: Rozwój Usług Cyfrowych - Administracji Publicznej Województwa Świętokrzyskiego (RUC@p-WŚ).

Realizacja działań na rzecz budowy społeczeństwa informacyjnego prowadzona jest również w oparciu o projekty realizowane w 2020 roku, finansowane z RPO WŚ 2014-2020:

Projekt pn. „Informatyzacja Placówek Medycznych Województwa Świętokrzyskiego” („InPlaMed WŚ”) – planowany termin zakończenia – 30.06.2022 r.; <https://inplamed.e-swietokrzyskie.pl/>

- Partnerzy – 20 Podmiotów leczniczych (głównie szpitali), w tym 8 podmiotów Województwa Świętokrzyskiego i 12 powiatowych.

Partnerzy:

- 1) Województwo Świętokrzyskie - partner wiodący (UMWŚ),
 - 2) Województwo Świętokrzyskie - Regionalne Centrum Naukowo – Technologiczne w Podzamczu,
 - 3) Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach,
 - 4) Świętokrzyskie Centrum Onkologii Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kielcach,
 - 5) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze,
 - 6) Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze,
 - 7) Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy,
 - 8) Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach,
 - 9) „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna;
 - 10) Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu,
 - 11) Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich,
 - 12) Szpital Powiatowy w Chmielniku,
 - 13) Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim,
 - 14) Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie,,
 - 15) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kazimierzy Wielkiej,
 - 16) Zespół Opieki Zdrowotnej w Skarżysku Kamiennej, Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej-Curie,
 - 17) Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Starachowicach,
 - 18) Świętokrzyskie Centrum Matki i Noworodka Szpital Specjalistyczny w Kielcach,
 - 19) Powiatowe Centrum Usług Medycznych w Kielcach,
 - 20) Zespół Opieki Zdrowotnej we Włoszczowie, Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II,
 - 21) Zespół Opieki Zdrowotnej w Pińczowie.
- Główny cel: wdrożenie EDM (Elektronicznej Dokumentacji Medycznej)
 - Całkowity koszt projektu: 62,5 mln zł,

- Dofinansowanie UE: 52,3 mln zł
- Źródła finansowania kosztów kwalifikowalnych:
 - 85% dofinansowanie z EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020,
 - 15% wkład własny,
- Wkład własny-koszt niekwalifikowalny: 0,9 mln zł
- Liczba zakończonych przez wykonawców umów: 15
- Liczba umów zawartych z wykonawcami będących w trakcie realizacji na dzień 31 grudnia 2020 r.: 11
- Zadania na etapie wyboru wykonawcy: 6
- Przygotowane postępowania przetargowe: 14
- Złożono 17 Wniosków o płatność na kwotę ogółem ponad 6 mln zł.

Projekt pn. „Szkolne Pracownie Informatyczne Województwa Świętokrzyskiego”

(„e-Pracownie WŚ”) – zakończony w lipcu 2020 r.; <https://e-pracownie.e-swietokrzyskie.pl/>

- Partnerzy – 49 gmin z Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI)
- Główny cel: wyposażenie 82 pracownie informatyczne w sprzęt komputerowy
- Produkty:
 - 1 424 zestawy komputerowe All-In-One z obsługą Wi-Fi, systemem operacyjnym, dwoma pakietami biurowym,
 - 65 szt. urządzeń dostępowych do Wi-Fi
 - 82 zestawy dwóch robotów do nauki programowania – zakupione przez Województwo – przekazane Partnerom w ramach pomocy rzeczowej,
- Całkowity koszt projektu: 4,7 mln zł
- Dofinansowanie UE: 3,5 mln zł
- Źródła finansowania:
 - 75% dofinansowanie z EFRR w ramach RPOWŚ 2014-2020,
 - 25% - środki własne, w tym 5% kosztów Partnera stanowiła dotacja celowa ustalona przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w łącznej kwocie 220 tys. zł.
- Poziom wykorzystania środków ogółem: 99,7%
- Ilość zawartych umów z wykonawcami: 4

W 2020 r. ze względu na stan zagrożenia epidemicznego wywołanego koronawirusem SARS Covid-19 z obszaru „Społeczeństwo Informacyjne” nie zostały zrealizowane następujące zaplanowane inicjatywy:

1) „Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze” – cykliczna inicjatywa kierowana do szkół.

Celem inicjatywy jest m.in. upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży szkolnej zasad bezpiecznego i rozsądnego korzystania z zasobów Internetu, rozwijanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z uwzględnieniem narzędzi informatycznych dostępnych w chmurze internetowej;

- 2) „Świętokrzyska Akademia Młodych Informatyków” – cykliczna inicjatywa kierowana do nauczycieli i uczniów.

Celem inicjatywy jest m.in. podniesienie świadomości znaczenia i rangi informatyki w życiu zawodowym i społecznym, upowszechnienie nauki programowania w szkołach województwa świętokrzyskiego, poszerzenie kompetencji nauczycieli związanych z nauczaniem programowania;

- 3) Organizacja bezpłatnych szkoleń i spotkań prowadzonych przez wykonawców systemów informatycznych dla użytkowników z gmin i powiatów, które zostały wdrożone w ramach projektu „e-świętokrzyskie Rozbudowa Infrastruktury Informatycznej JST” zakończonego w 2015r.

Powyższe zadania będą realizowane w 2021 roku, o ile zaistnieje taka możliwość.

W 2020 roku działania obejmowały również utrzymanie i rozwój **Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego (SIPWŚ)**.

SIPWŚ jest otwartym systemem informacyjnym służącym do udostępniania i upowszechniania wiarygodnej informacji przestrzennej o województwie świętokrzyskim, powodując przez to usprawnienie funkcjonowania administracji publicznej regionu, a docelowo również wzrost konkurencyjności województwa oraz jego rozwój gospodarczy.

System funkcjonuje przede wszystkim w jednostkach administracji samorządowej, ale sukcesywnie obejmuje swoim działaniem szereg instytucji spoza administracji samorządowej m.in. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Radomiu, Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Kielcach, Świętokrzyski Park Narodowy. Warstwa informacyjna systemu jest również dostępna publicznie dla ogółu społeczeństwa.

Wśród szerokiego spektrum korzyści wynikających z zastosowania SIPWŚ należy wymienić kompleksowe przygotowanie podejmowanych działań strategicznych, czyli wspomaganie procesu podejmowania decyzji, co z kolei przekłada się m.in. na skrócenie czasu i podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki administracji publicznej dla ludności oraz potencjalnych inwestorów.

SIPWŚ umożliwiając dostęp do spójnego i aktualnego zasobu informacyjnego daje możliwość poprawy współpracy i koordynacji programów o zasięgu/znaczeniu regionalnym, między powiatami i/lub między gminami. W sposób przejrzysty prezentuje zalety regionu potencjalnym inwestorom, poprawia rozpoznanie gospodarczych i środowiskowych potrzeb regionu i jego części, co przekłada się na podejmowanie trafnych decyzji związanych z rozwojem strategicznym regionu świętokrzyskiego.

Znacząca jest możliwość wykorzystania Systemu SIPWŚ przy planowaniu i monitoringu wykorzystania środków budżetowych czy możliwość monitorowania efektów inicjatyw społeczno-gospodarczych w poszczególnych obszarach regionu.

Celem zapewnienia realizacji m.in. powyższych obszarów funkcjonalnych w 2020 roku zrealizowano szereg prac/działań dotyczących Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego na wielu płaszczyznach: bazodanowej, funkcjonalnej, szkoleniowej, wsparcia merytorycznego i technicznego dla użytkowników SIPWŚ w województwie, powiatach i gminach, jak również aktywnie współpracowano z organami i urzędami centralnymi administracji państwowej. Działania te obejmowały m.in.:

- wykonanie i uruchomienie kolejnych zaplanowanych sieciowych usług danych przestrzennych w następujących obszarach: Turystyka rowerowa i piesza, Kompozycja Koronawirus, Rewitalizacja w gminach województwa świętokrzyskiego, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego,
- przygotowano dokumentację do wdrożenia (kompletna implementacja w infrastrukturze SIPWŚ obejmująca opracowanie koncepcji, instalację i wdrożenie, szkolenia, wsparcie techniczne w zakresie bieżącej obsługi Modułu SDI 2020 i współpracy z infrastrukturą SIPWŚ) Modułu SDI 2020 dla Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego, co bezpośrednio przekłada się na działania związane z rozwojem Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego,
- przeprowadzono liczne wspólne prace z Departamentami Urzędu Marszałkowskiego oraz wojewódzkimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie aktywnego wykorzystania Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego dla wsparcia w realizacji zadań własnych, m.in.:
 - a. współdziałanie z Departamentem Edukacji, Sportu i Turystyki w opracowaniu przewodnika rowerowego pn. „Rowerowe Świętokrzyskie” poprzez rozszerzenie standardowej formuły przewodnika o nowoczesne i innowacyjne funkcjonalności będące implikacją ścisłego powiązania z Systemem Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego, co zwiększa użyteczność i atrakcyjność przewodnika, jak też w sposób znaczący zwiększa grupa odbiorców, co bezpośrednio przekłada się na promocję regionu świętokrzyskiego. Przeprowadzone również zostały specjalistyczne szkolenia z QGIS dla pracowników Oddziału Sportu i Turystyki Departamentu Edukacji, Sportu i Turystyki;
 - b. ścisła współpraca z Departamentem Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego w zakresie dostosowania dedykowanego Modułu Nieruchomości Wojewódzkich do bieżącej realizacji zadań własnych. Wykonano też wykonano mapę mezo-, mikro- i nanoregionów na

podstawie danych udostępnionych przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego oraz prezentację Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa w SIPWŚ;

- c. intensywne wsparcie Departamentu Inwestycji i Rozwoju poprzez opracowanie koncepcji, wykonanie i bieżącą aktualizację dedykowanej kompozycji mapowej pn. „Wykaz Programów Rewitalizacji Województwa Świętokrzyskiego”. Zadanie realizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego w ramach przedsięwzięcia Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, które wraz z Urzędami Marszałkowскими rozpoczęło działania wspierające dla gmin w zakresie rewitalizacji pn. „Regiony Rewitalizacji – wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych”.
- prowadzone są w sposób ciągły działania w ramach konsultacji dla gmin w zakresie aktualizacji istniejących i tworzenia nowych dokumentów planistycznych zagospodarowania przestrzennego
 - opracowane zostały oraz zaktualizowane i udostępnione warstwy tematyczne oraz usługi sieciowe na potrzeby Partnerów SIPWŚ innych niż jednostki samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego tj. Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu oraz Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego

Szczegółowe informacje na temat działań samorządu województwa w obszarze Społeczeństwo informacyjne znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

15. ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE

Działania na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje za pośrednictwem Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWS oraz wojewódzkich jednostek organizacyjnych, którymi są:

- Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach;
- Świętokrzyskiego Biuro Geodezji w Kielcach.

Obszar wspierany jest poprzez realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Na wdrażanie działań regionalnych PROW 2014-2020 Województwo Świętokrzyskie otrzymało środki w wysokości ponad 96,3 mln euro, tj. ponad 418 mln zł. Od początku wdrażania programu do końca 2020 r. Samorząd Województwa zawarł 1 328 umów o przyznanie pomocy na kwotę dofinansowania ponad 384,7 mln zł, co stanowi 92% dostępnego limitu. W roku 2020 zawarto 299 umów na kwotę pomocy ok. 76 mln zł. Z zakontraktowanej kwoty do beneficjentów trafiło już – w formie refundacji poniesionych kosztów – ponad 275,7 mln zł, z czego wypłaty w 2020 r. wyniosły 40,5 mln zł.

Na wdrażanie Priorytetu IV PO RYBY 2014-2020, tj. zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej na obszarach rybackich województwo otrzymało do dyspozycji kwotę w wysokości 3 mln euro (ponad 12 mln zł) na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszarów zależnych od rybactwa. Środki te trafiły do wyłonionej w drodze konkursu Świętokrzyskiej Rybackiej Lokalnej Grupy Działania z siedzibą we Włoszczowie. Od początku wdrażania Programu do grudnia 2020 r. Samorząd Województwa zawarł z beneficjentami z obszaru rybackiej LSR 98 umów o przyznanie pomocy na kwotę kosztów kwalifikowalnych ok. 17 mln zł, w tym 9,4 mln zł dofinansowania. Oznacza to, iż dostępny dla województwa limit środków został zakontraktowany w 78%. Spośród łącznej liczby umów, w 2020 r. zawartych zostało 24. Wartość dofinansowania z Programu wyniosła ponad 2 mln zł, przy kosztach kwalifikowalnych w wysokości 4,6 mln zł. Z zakontraktowanej kwoty ogółem na konta beneficjentów wypłacono już ponad 7,3 mln zł, z czego prawie 2,4 mln zł w 2020 r.

UMWŚ realizuje zadania Sekretariatu Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. KSOW to propozycja szeroko rozumianej współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie rozwoju obszarów wiejskich pomiędzy wszystkimi organizacjami działającymi na tych obszarach oraz na rzecz ich rozwoju. Głównym celem KSOW na każdym szczeblu – lokalnym, regionalnym, krajowym oraz wspólnotowym – jest zapewnienie efektywnego i dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich poprzez wymianę informacji i rozpowszechnianie dobrych praktyk w tym zakresie.

Plan Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 jest dokumentem, w którym określono ramowo działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w oparciu o priorytety Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz cele KSOW. W ramach realizowanych działań w poszczególnych kategoriach wydatków w 2020 roku zrealizowano m.in.:

- 4 zadania planu komunikacyjnego na kwotę - 85.615,40 zł,
- 1 zadanie własne na kwotę - 14.514,00 zł,
- 9 zadań w Konkursie dla Partnerów na kwotę - 249.101,38 zł.

W 2020 roku Zarząd Województwa podejmował również działania w zakresie promocji żywności produkowanej na terenie regionu. Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWŚ przygotował w tym obszarze publikację pt.: „Sieć Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie”, która prezentuje wyjątkowe mleczarnie, cukiernie, piekarnie, zakłady wędliniarskie, gospodarstwa agroturystyczne, winnice, sklepy i restauracje należące do **Sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie** oraz współuczestniczył w tworzeniu albumu „**Nasze Kulinarne Dziedzictwo Smaki Regionów**”, który przedstawia najpiękniejsze zakątki i wyjątkowe specjały kulinarne poszczególnych województw. Album jest podsumowaniem dorobku 20 lat identyfikacji polskich produktów regionalnych i tradycyjnych.

W ramach działań w zakresie promocji regionalnej żywności Departament zorganizował akcję pn.: „**Kosz przysmaków dla dzieciaków**”. Akcja skierowana była do dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych, Regionalnych Placówkach Opiekuńczo-Terapeutycznych w województwie świętokrzyskim. Kosze, które otrzymały dzieci zawierały wyjątkowe produkty należące do członków Sieci Dziedzictwo Kulinarne Świętokrzyskie, czyli miody, dżemy, słodycze, soki, wędliny, sery.

Inne przedsięwzięcia i inicjatywy sprzyjające szeroko rozumianemu rozwojowi obszarów wiejskich województwa realizowane w 2020 roku obejmowały:

Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe (PDO) w województwie świętokrzyskim

Lista Odmian Zalecanych do uprawy na obszarze województwa jest sporządzona w oparciu o wieloletnie wyniki doświadczeń odmianowych prowadzonych w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO) w województwie świętokrzyskim. Odmiany umieszczone na „Liście Odmian Zalecanych” wykazały w ostatnich latach dużą przydatność do uprawy w warunkach naszego województwa i zasługują na znaczący udział w uprawie. Stwierdzona w czasie badań duża wartość tych odmian daje większą gwarancję uzyskania lepszych efektów gospodarczych niż uprawa innych odmian. W 2020 roku na Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe w województwie świętokrzyskim przekazano 60 000,00 zł.

Wojewódzki konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy oraz Dożynki Prezydenckie

Corocznie w naszym województwie odbywają się Świętokrzyskie Dożynki Wojewódzkie. Jest to święto plonów podkreślające piękno tradycji polskiej wsi. W 2020 roku dożynki wojewódzkie nie odbyły się ze względu na pandemię COVID-19. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego podjął decyzję o zorganizowaniu Konkursu na najpiękniejszy wieniec dożynkowy w 2020 roku, do którego przystąpiło 9 powiatów. Decyzją Komisji, pierwsze miejsce zajął wieniec z Powiatu Sandomierskiego z gminy Łoniów. Uroczystość wręczenia nagród dla laureatów zorganizowano 9 września w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach, a wszystkim rolnikom podziękowano za plony Mszą Świętą, która odbyła się 13 września w kieleckiej Bazylice Katedralnej. Zwycięski wieniec został zaprezentowany podczas Dożynek Prezydenckich, które w 2020 roku wyjątkowo odbyły się w Warszawie, na dziedzińcu Pałacu Prezydenckiego. Oprawę artystyczną delegacji wieńcowej zapewniła kapela Edwarda Goli z Sędziszowa – laureat XLIII Buskich Spotkań z Folklorem. Wieniec z Łoniowa otrzymał wyróżnienie w Konkursie na najpiękniejszy wieniec pod patronatem Prezydenta RP na Dożynkach Prezydenckich, a kapela Edwarda Goli wzbudziła ogromny entuzjazm wśród uczestników i zaproszonych gości.

Projekt „Wsparcie produkcji żywności ekologicznej przez nasadzenia drzew miododajnych, sposobem na ochronę i poprawę jakości środowiska oraz bioróżnorodności w województwie świętokrzyskim”

Do projektu przystąpiły 62 gminy z terenu województwa świętokrzyskiego oraz Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach, a także Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Podzamczu. Efektem realizacji tego pilotażowego projektu jest posadzenie 861 szt. sadzonek drzew miododajnych oraz 1 389 szt. sadzonek krzewów miododajnych. Koszt zakupu sadzonek drzew i krzewów miododajnych przez województwo świętokrzyskie wyniósł 29 486,16 zł brutto. Środki na zakup pochodziły z budżetu województwa.

Dofinansowanie budowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych

W roku 2020 wnioski dotyczące budowy, odbudowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych złożyło 67 gmin z województwa świętokrzyskiego. Dofinansowano budowę, modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych w 62 gminach (5 gmin zrezygnowało z otrzymanego wsparcia) na łączną kwotę 1 732 098,00 zł. Na terenie województwa świętokrzyskiego dzięki dofinansowaniu z budżetu województwa świętokrzyskiego powstało bądź zostało zmodernizowanych ok. 27 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

W ramach działalności samorządowej jednostki - Świętokrzyskiego Biura Geodezji w Kielcach w 2020 roku wykonano projekty scalenia gruntów:

- Powiat jędrzejowski:
 - Opatkowice Murowane - powierzchnia scalenia - 798 ha.
 - Grudzyń - powierzchnia scalenia - 332 ha.
- Powiat włoszczowski:
 - Bichniów - powierzchnia scalenia - 644 ha.
- Powiat konecki:
 - Młynek i Turowice - powierzchnia scalenia - 41 ha.

Wykonano również następujące prace w zakresie wymiany gruntów:

- Bodzechów - powiat ostrowiecki - 15 ha (21 działek).

Świętokrzyskie Biuro Geodezji w Kielcach zrealizowało w 2020 roku dochody z tytułu działalności statutowej na ogólną kwotę - 3.294.700,00 zł.

Ponadto w 2020 roku dokonano rozdysponowania mienia po zlikwidowanym ŚZMiUW w Kielcach.

Przekazano protokolarnie PGW Wody Polskie - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie „Wykaz środków trwałych stopniowo umarzanych (grupa 2 KŚT– budowle) - Tabela Nr 13” wraz z drukami PT, który zawierał urządzenia wodne stanowiące majątek Skarbu Państwa, a ujęte w aktywach zlikwidowanego Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach. Wykaz obejmował 6 pozycji, w tym: 4 przepusty z piętrzeniem, 1 przepust wałowy, 1 jaz betonowy.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Rolnictwo i obszary wiejskie znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

16. OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje działania na rzecz ochrony przyrody i środowiska w regionie za pośrednictwem Departamentu Środowiska i Gospodarki Odpadami UMWŚ oraz wojewódzkiej jednostki organizacyjnej - Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach.

W zakresie ochrony przyrody i środowiska w województwie świętokrzyskim w 2020 roku obowiązywały i były wdrażane następujące kluczowe dokumenty:

- Aktualizacja „Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2026”
- Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych
- Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025
- „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2016 - 2022
- „Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016-2022”

- Aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne.

Mając na uwadze racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz obniżenie zużycia energii, przy jednoczesnej poprawie warunków środowiskowych, sprzyjających zdrowiu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego, w 2020 roku zrealizowano następujące działania w zakresie:

Ochrony przyrody

W celu zachowania wysokich walorów przyrodniczych naszego województwa kontynuowano projekty LIFE+:

- „**Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych na Ponidziu**” - poprzez wypas owiec, kóz i koników polskich na murawach kserotermicznych i w świetlistej dąbrowie oraz monitorowano jego efekty i wpływ na jakość siedlisk przyrodniczych.
- „**Renaturyzacja Śródlądowej Dłty Rzeki Nidy**” - o wartości ok. 23 mln złotych, którego celem jest również poprawa warunków wodnych śródlądowej dłty rzeki Nidy, a także przywrócenie unikatowych walorów przyrodniczych tego obszaru i wielu gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową. Wykonano szereg działań projektowych w tym m.in.: rozpoczęto prace melioracyjne wraz z konserwacją zastawek na starorzeczu Nidy, zainicjowano koszenie łąk ekstensywnie użytkowanych, założono i prowadzono hodowlę skójkę gruboskorupowej, kumaka nizinnego, traszki grzebieniastej oraz zatoczka łamliwego.

W ramach przedsięwzięcia pn. „**Budowa Ośrodka Edukacji Przyrodniczej na Ponidziu**” o całkowitej wartości ok. 22 mln zł rozpoczęto prace budowlane. Zaplanowano między innymi: „Nidarium” czyli akwarium wielkogabarytowego, pokazujące życie w środowisku rzeki Nidy, salę edukacyjno-konferencyjną, pracownię projektowo-badawczą, 55 miejsc noclegowych, adaptację budynku stacji istniejącej kolejki wąskotorowej, przebudowę wieży ciśnień w celu wykorzystania do obserwacji ornitologicznych, przygotowanie wolnego wybiegu dla zwierząt ras rodzimych, takich jak: owca wrzosówka, konik polski i krowa polska czerwona. Celem powstania ośrodka jest przede wszystkim prowadzenie edukacji przyrodniczej dla dzieci i młodzieży, między innymi poprzez organizację terenowych warsztatów czy kilkudniowych pobytów w ramach „zielonych szkół”.

W celu zachowania działalności zabytkowej kolejki wąskotorowej rozpoczęto zadanie pn. „**Rewitalizacja oraz funkcjonowanie kolejki wąskotorowej Ponidzie**”. Istotą przedsięwzięcia jest organizacja działalności edukacyjnej, turystycznej i rekreacyjnej poprzez połączenie zrewitalizowanej i dostosowanej do dzisiejszych standardów historycznej infrastruktury kolejki wąskotorowej z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych. Kanalizowanie

ruchu turystycznego na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych jest ważnym elementem ochrony bioróżnorodności.

Przez cały rok prowadzono edukację przyrodniczą w postaci konkursów, prelekcji, szkoleń, staży i praktyk dla studentów, akcji sprzątania Nidy, obrączkowania ptaków, Nocy Biologów czy publikacji. Z różnych form edukacji skorzystało około 8 tysięcy dzieci i młodzieży.

Oprócz tego, uwzględniając wartości przyrodnicze i krajobrazowe drzew i krzewów, wydanie zezwoleń na ich usunięcie, na terenach będących własnością miasta na prawach powiatu – tj. miasta Kielce, uzależniono od wykonania nasadzeń zastępczych w ilości 750 szt. drzew i 430 m² krzewów.

Ochrony powietrza

Mając na uwadze dążenie do osiągnięcia dobrego stanu jakości powietrza dokonano analizy wpływu realizacji działań naprawczych wynikających z „Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”. Wnioski z niej posłużyły do zdefiniowania nowych działań naprawczych, które winny umożliwić osiągnięcie właściwych standardów jakości powietrza w jak najkrótszym terminie.

Działania te zostały zawarte w opracowanych i uchwalonych dwóch kluczowych aktach prawa miejscowego tj. „Programie ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”, oraz uchwale w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, tzw. uchwale antysmogowej.

W celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców województwa świętokrzyskiego zainicjowano kampanię informacyjno-edukacyjną „Nie rób świata na szaro”. Udzielono licznych informacji pracownikom organów samorządowych, a także mieszkańcom województwa na temat zastosowania ekologicznych źródeł ciepła, termomodernizacji oraz źródeł ich finansowania. Utworzono na stronie internetowej specjalną zakładkę OCHRONA POWIETRZA, gdzie na bieżąco zamieszczane są powyższe informacje. Opracowano i wydrukowano także plakaty informacyjne oraz materiały szkoleniowe tzw. Niezbędnik Antysmogowy.

Dzięki temu odnotowano duże zainteresowanie wymianą urządzeń grzewczych, w wyniku czego w 2020 roku wymieniono bądź zlikwidowanych 4 943 szt. nieekologicznych źródeł spalania. Jest to dobry trend, choć w tym zakresie jest jeszcze wiele do zrobienia.

Wydano również kilkadziesiąt decyzji administracyjnych reglamentujących wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza oraz emisję gazów cieplarnianych. Zweryfikowano wyniki pomiarów emisji zanieczyszczeń do powietrza przekazanych przez prowadzących instalacje, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązkami wynikającymi z decyzji administracyjnych, co pozwoliło na sprawdzenie dotrzymania dopuszczalnych wielkości emisji.

Powyższe działania dały wymierny efekt, co obrazuje roczna ocena jakości powietrza, z której wynika, że w 2020 roku w województwie świętokrzyskim nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}. Natomiast w przypadku ozonu zmniejszył się obszar przekroczeń poziomu celu długoterminowego, w celu ochrony zdrowia, o ok. 30%, w stosunku do 2019 roku.

Geologii

W celu regulowania działalności przedsiębiorców w zakresie wydobywania kopalin stałych oraz poszukiwania - rozpoznawania nowych złóż kopalin, a także rozpoznawania warunków geologicznych pod inwestycje drogowe, wydano łącznie 125 decyzji administracyjnych w sprawach koncesji na wydobywanie kopalin, zatwierdzania projektów robót i dokumentacji złożowych, hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich oraz opłat za wydobycie kopalin. Ponadto zweryfikowano ponad 340 informacji przedsiębiorców o ilości wydobytych kopalin i stanie zasobów złóż zagospodarowanych. Mając na względzie ochronę terenów złóż niezagospodarowanych przeanalizowano 660 gminnych projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania oraz projektów zmian studiów uwarunkowań i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dla prawidłowego sporządzania opracowań i prowadzenia działalności udostępniono z archiwum 903 informacje geologiczne, w tym 21 za wynagrodzeniem w celu uzyskania nowych pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych. W 2020 roku odnotowano duży spadek ilości wydobycia wód leczniczych (o ok. 51 % w odniesieniu do 2019 r.), co spowodowane było ograniczoną działalnością obiektów sanatoryjnych na terenie województwa z powodu pandemii Covid-19.

Na koniec 2020 roku wydobywanie kopalin na podstawie koncesji udzielonych przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego prowadzone było w 114 zakładach górniczych, w tym 106 wydobywających kopaliny stałe i 8 zakładach wydobywających wody lecznicze.

Gospodarki odpadami

Mając na uwadze osiągnięcie coraz wyższych standardów w gospodarce odpadami dokonano analizy realizacji celów i zadań dotyczących gospodarki odpadami wyznaczonych w Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego, której wyniki przedstawiono w sprawozdaniu z realizacji przedmiotowego dokumentu. Przeprowadzona w 2020 r. analiza wykazała, że generalnie sytuacja w gospodarce odpadami komunalnymi, przemysłowymi i niebezpiecznymi w województwie świętokrzyskim przedstawia się satysfakcjonująco. Jednakże nadal występują obszary wymagające niewielkich korekt lub większych zmian, w szczególności w kierunku rozwijania wdrażania idei gospodarki o obiegu zamkniętym. Tym samym kluczowe jest zapobieganie powstawaniu odpadów, minimalizowanie ich wytwarzania, a przede wszystkim traktowanie ich, jako surowce na wszystkich etapach cyklu życia produktu. Mając na uwadze wnioski z dokonanej analizy jak również strategię dotyczące wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu, transformacji w kierunku gospodarki

zasobooszczędnej, strategii bioróżnorodności Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w grudniu podjął decyzję o przystąpieniu do aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego. W ramach konsultacji przedmiotowego dokumentu zaplanowano spotkania z przedsiębiorcami zajmującymi się gospodarowaniem odpadami oraz z innych sektorów gospodarki, a także z samorządowcami.

W roku 2020 wspierano także przedsięwzięcia związane z przetwarzaniem odpadów komunalnych, na rzecz uzyskiwania coraz wyższego poziomu recyklingu odpadów np. udzielając wsparcia finansowego na rzecz rozwoju sieci punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w tym punktów napraw i ponownego użycia towarów. Udzielono pomocy merytorycznej i doradczej tysiącom przedsiębiorców w zakresie dokonania prawidłowej rejestracji działalności związanej z gospodarką odpadami w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO), co umożliwiło im uzyskanie niezbędnej wiedzy w celu wywiązania się z określonych obowiązków. W celu doskonalenia funkcjonowania BDO oraz lepszego monitorowania gospodarki odpadami w województwie podjęto współpracę z Instytutem Ochrony Środowiska – Państwowym Instytutem Badawczym w Warszawie. Nawiązano także współpracę z jednostkami naukowymi, przedsiębiorcami i stowarzyszeniami m.in. z Instytutem Gospodarki Surowcami Mineralnymi Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie, Enea Elektrownią Połaniec S.A., Klastrem Gospodarki Odpadowej i Recyklingu w Kielcach, Stowarzyszeniem Klastrow Biogospodarki w Łodzi oraz Instytutem Rozwoju Międzynarodowego z Norwegii, której celem jest wypracowanie modelowych rozwiązań postępowania z odpadami opartego na założeniach gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) oraz poprawa stanu środowiska i jakości życia mieszkańców regionu. Współpraca ta zaowocowała podjęciem starań o pozyskanie środków finansowych na ich realizację.

Ochrony przed hałasem

W celu koordynacji działań wynikających z Programu ochrony środowiska przed hałasem dokonano analizy rocznych raportów dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych i wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne. W ramach powyższego przewidziano wykonanie ekranów akustycznych przy drodze krajowej, w celu zmniejszenia uciążliwości akustycznych i poprawy klimatu akustycznego na terenach podlegających ochronie przed hałasem.

Zadań międzydziedzinowych

W 2020 roku dokonano weryfikacji i redystrybucji środków z tytułu opłat ekologicznych, wnoszonych przez podmioty korzystające ze środowiska na łączną kwotę 48 mln zł. Środki te służą wspieraniu inicjatyw ekologicznych. W celu dokonania analizy wpływu na środowisko realizacji tych przedsięwzięć sporządzono Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na

lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025” za okres 2018-2019. Przeprowadzona w 2020 r. ocena wykazała, że w takich komponentach środowiska, jak: przyroda, odnawialne źródła energii, lasy, zasoby geologiczne, pola elektromagnetyczne, czy poważne awarie przemysłowe założone cele strategiczne zostały osiągnięte. Natomiast w pozostałych dziedzinach, takich jak: powietrze atmosferyczne, gospodarka wodna i wodno-ściekowa, hałas i ochrona gleb, aby osiągnąć w pełni standardy środowiskowe, potrzeba dalszej intensyfikacji działań.

Przeprowadzono kontrole podmiotów prowadzących działalność w zakresie gospodarki odpadami, których skutkiem była eliminacja nieprawidłowości dotyczących np. opłat produktowych z tytułu wprowadzania produktów w opakowaniach, prowadzenia ewidencji odpadów.

W celu zapewnienia ochrony środowiska i jej komponentów, w tym życia i zdrowia ludzi wydano decyzje administracyjne z zakresu ochrony powietrza, gospodarki odpadami oraz pozwolenia zintegrowane (kompleksowe), mające charakter prewencyjny. W nich wskazano konkretne warunki korzystania ze środowiska przez określone podmioty prowadzące działalność gospodarczą w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

Ponadto w trosce o ochronę środowiska, w ramach nadzoru nad prowadzoną działalnością gospodarczą, dokonano licznych oględziny miejsc prowadzenia działalności, w tym miejsc magazynowania odpadów oraz eksploatowanych instalacji. Powyższe pozwoliło także na podniesienie wiedzy praktycznej, w kontekście zastosowanych rozwiązań technicznych i technologicznych.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Ochrona przyrody i środowiska znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

17. GEODEZJA I PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Działania w ramach obszaru tematycznego geodezja i planowanie przestrzenne, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje poprzez Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz wojewódzką jednostkę organizacyjną - Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach, w którym funkcjonuje Zespół Planowania Przestrzennego Województwa.

Do zadań samorządu województwa świętokrzyskiego należy kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej, zdefiniowanej w **Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego** (PZPWŚ). Dokument ten określa długofalowe cele i kierunki wojewódzkiej polityki przestrzennej oraz przedstawia wizję zagospodarowania przestrzennego regionu. Wraz ze strategią rozwoju województwa stanowi podstawę zintegrowanego systemu zarządzania regionem, łączącego instrumenty gospodarki przestrzennej z instrumentami rozwoju społeczno-gospodarczego. PZPWŚ został przyjęty Uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku.

W 2020 roku [zakończono prace nad zmianą Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego](#). Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, uchwałą Nr XXVII/377/20 w dniu 28 grudnia 2020 r., uchwalił zmianę Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, dotyczącą opracowania „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego”.

Kontynuowano prace nad audytem krajobrazowym. Na podstawie [uchwały Nr 2015/20 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 kwietnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego dla województwa świętokrzyskiego](#) oraz wyznaczenia jednostki odpowiedzialnej za realizację zadania, wyznaczono Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach - Zespół Planowania Przestrzennego Województwa jako jednostkę odpowiedzialną za wykonanie projektu audytu krajobrazowego dla województwa świętokrzyskiego. Prace te koordynuje Departament Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego.

Ponadto w 2020 roku w obszarze planowania przestrzennego prowadzone były następujące działania:

- [Przygotowywanie wniosków oraz opinii dla potrzeb samorządów terytorialnych do sporządzanych przez te organy opracowań planistycznych](#) (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) wynikających z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa, obowiązujących programów i prowadzonego monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa. Rozpatrzono łącznie 58 zawiadomień.
- [Uzgodnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego](#) w zakresie zadań samorządu województwa oraz w zakresie uwzględniania wyników audytu krajobrazowego. Do uzgodnienia wpłynęło 41 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie wynikającej z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego.
- [Dokonywanie uzgodnień studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa](#). Wpłynęło celem uzgodnienia 17 projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie i zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kodeksu postępowania administracyjnego.
- [Uzgodnianie projektów decyzji w sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustalenia warunków zabudowy w zakresie określonym w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym](#) oraz w odniesieniu do terenów nieobjętych aktualnymi planami zagospodarowania przestrzennego i do wniosków o wydanie decyzji na podstawie „specustaw”.

Wpłynęło celem uzgodnienia 149 projektów decyzji, które przeanalizowano, rozpatrzono oraz przygotowano propozycję uzgodnienia w formie oraz w zakresie wynikającym z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, „specustaw” oraz kodeksu postępowania administracyjnego.

UMWŚ realizuje również zadania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej wynikające z ustawy „Prawo geodezyjne i kartograficzne” oraz prowadzi i udostępnia wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny. W tym zakresie w 2020 roku prowadzone były następujące działania:

- Dokonano aktualizacji zbiorów danych Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) wraz z opracowaniem 16 cyfrowych arkuszy mapy topograficznej w skali 1:10 000 na terenie powiatów: opatowskiego, sandomierskiego i staszowskiego. Zamówienie publiczne wykonano za łączną kwotę 140 712 zł, z dotacji celowych z budżetu państwa.
- W ramach porozumienia zawartego pomiędzy Głównym Geodetą Kraju, a Marszałkiem Województwa Świętokrzyskiego, pracownicy Oddziału Geodezji i Kartografii brali udział w pracach Komisji Odbioru Zamówienia Publicznego, pracach przygotowawczych i kontroli aktualizacji Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) na terenie trzech powiatów: jędrzejowskiego, pińczowskiego i koneckiego. Zamówienie publiczne na aktualizację bazy danych zlecone zostało przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii w Warszawie.
- Uczestniczono w konsultacjach i uzgodnieniach w procesie legislacyjnym przy procedowaniu nowelizacji ustaw i rozporządzeń z zakresu geodezji i kartografii.
- Dokonano sprzedaży map topograficznych i tematycznych w postaci drukowanej i cyfrowej oraz innych danych wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego na łączną kwotę 8 548,44 zł.
- Nieodpłatnie udostępniano wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny podmiotom fizycznym i instytucjonalnym – uczelniom, jednostkom administracji rządowej i samorządowej, do realizacji zadań publicznych, m.in. Świętokrzyskiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego, Państwowemu Instytutowi Geologicznemu, gminom i uczelniom, o wartości 9 584,71 zł.
- Wykonywano prace na rzecz Zespołu Rowerowego dotyczące opracowania „Koncepcji przebiegu tras rowerowych na terenie Województwa Świętokrzyskiego”, stanowiącej załącznik do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

18. PROMOCJA I WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Działania w obszarze Promocja i współpraca zagraniczna Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje głównie za pośrednictwem Gabinetu Marszałka Województwa UMWS.

Współpraca zagraniczna województwa świętokrzyskiego w 2020 roku prowadzona była zgodnie z *Priorytetami współpracy zagranicznej Województwa Świętokrzyskiego* – dokumentem przyjętym Uchwałą Nr XLI/731/10 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 września 2010 roku. Realizowane działania stanowiły kontynuację zobowiązań wynikających z umów i kontaktów nawiązanych w ubiegłych latach.

Zakres tematyczny powyższego dokumentu zakłada aktywny rozwój współpracy regionalnej z partnerami zagranicznymi oraz podejmowanie inicjatyw zmierzających do rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego, przyczyniających się tym samym do podnoszenia poziomu życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku regionu za granicą (budowanie marki świętokrzyskie), co w efekcie ma wpłynąć na zwiększenie potencjału

gospodarczego i promocyjnego województwa świętokrzyskiego, zwiększenie rozpoznawalności województwa świętokrzyskiego w kraju i na arenie międzynarodowej, zwiększenie współpracy na poziomie instytucjonalnym i środowiskowym w regionie i poza nim oraz budowanie dobrego wizerunku województwa wśród gości/partnerów zagranicznych. Niestety z uwagi na sytuację pandemiczną w kraju oraz obostrzenia związane z zamknięciem granic i brakiem swobodnego przemieszczania pomiędzy państwami, szereg wydarzeń nie mógł zostać zrealizowanych.

Do działań, które udało się zrealizować w 2020 roku w ramach współpracy zagranicznej należą:

Wystawa we współpracy z Ambasadą Mongolii prezentująca dziedzictwo kulturowe tego kraju, w dniach 10 stycznia-9 lutego 2020 r.

Wystawa odbyła się w Wojewódzkim Domu Kultury z okazji 70-lecia stosunków dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej i Mongolii. Wystawa fotografii autorstwa znanego mongolskiego artysty Bayar Balgantserena pokazała piękno, surowość i oryginalność krajobrazów odległej Mongolii. Uczestnicy wernisażu mogli podziwiać tradycyjne mongolskie kompozycje w wykonaniu zaproszonych gości z Centrum Kultury Mongolii w Krakowie, jedwabne odświętne stroje, taniec, a także przysmaki kuchni mongolskiej. Zaprezentowana została także kultura polska – ludowe i staropolskie ubiory, taniec i muzyka, którą przybliżyli gościom z Mongolii artyści z Wiernej Rzeki. Wystawie towarzyszył film dokumentalny pt. „Mongolia – Nomadic by Nature”.

Wizyta delegacji ukraińskiej na targach EKOTECH, w dniach 26-27 lutego 2020 r.

Przyjęcie delegacji z obwodu winnickiego i miasta Winnica w województwie świętokrzyskim miało na celu wymianę doświadczeń i prezentację systemu gospodarki odpadami komunalnymi w regionie świętokrzyskim. Przedstawiciele delegacji wzięli udział w XXI. Targach Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami EKOTECH, odbyli spotkania z przedstawicielami z branży ochrony środowiska oraz odwiedzili Elektrociepłownię Kielce, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku i Oczyszczalnię Ścieków Sitkówka.

Pomoc w postaci artykułów pierwszej potrzeby dla powodzian na Ukrainie, przekazana w dniu 15 lipca 2020 r.

Na prośbę Konsula Generalnego Ukrainy w Krakowie Samorząd Woj. Świętokrzyskiego zakupił i przekazał przez Ambasadę Ukrainy w RP pomoc humanitarną dla zachodnich regionów Ukrainy, które ucierpiały w wyniku powodzi. W czerwcu 2020 roku 4 obwodu ukraińskie odwiedziła powódź. Zniszczeniu uległo ponad 150 km dróg, 80 mostów, 70 miejscowości, ucierpiało 22 tysiące gospodarstw domowych. Poszkodowanych wsparto produktami żywnościowymi, chemią gospodarczą, środkami higienicznymi i produktami tekstylnymi.

Dzień Niepodległości Ukrainy w województwie świętokrzyskim, w dniu 25 sierpnia 2020 r.

Z okazji 29 rocznicy Dnia Niepodległości Ukrainy w Muzeum Dialogu Kultur w Kielcach odbyło się uroczyste spotkanie z udziałem władz województwa, Konsula Generalnego Ukrainy w Krakowie oraz mieszkańców regionu.

Udział przedstawicieli woj. świętokrzyskiego w Forum Regionów Krajów Grupy Wyszehradzkiej V4 w Pradze, Czechy w dniach 3-4 września 2020 r.

Wydarzenie dedykowane było przedstawicielom wszystkich regionów z krajów Grupy Wyszehradzkiej, tj. Polska, Węgry, Czechy, Słowacja – jako element czeskiego przewodnictwa w Grupie V4. Służyło wymianie wiedzy i doświadczeń na arenie międzynarodowej, nawiązywaniu nowych kontaktów – kształtowaniu kierunków działań zagranicznych województwa. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele ponad trzydziestu ośmiu regionów z krajów Grupy Wyszehradzkiej, a także delegacje z Ukrainy, Austrii i Niemiec (dane od organizatora – Kraj Środkowoczeski). Najważniejsze tematy poruszane podczas Forum to cyber-bezpieczeństwo, rozwój regionów, perspektywy dla turystyki, ochrona zasobów wody i dziedzictwa kulturowego. Bardzo ważnym aspektem była także cyfryzacja instytucji publicznych, szczególnie w kontekście pandemii COVID-19, która pokazała, jak bardzo ważny jest rozwój oraz zabezpieczenie infrastruktury IT. Uczestnicy Forum odnieśli się również do współpracy w ramach Unii Europejskiej, Komitetu Regionów oraz Grupy V4. Forum było pierwszym tego typu wydarzeniem, ale nie ostatnim, ponieważ uczestnicy wspólnie przyznali, że jest potrzeba koordynacji i współpracy na rzecz poprawy jakości życia i zarządzania nie tylko w krajach Grupy Wyszehradzkiej, ale także w całej Unii Europejskiej.

Promocja województwa świętokrzyskiego

W 2020 roku w ramach promocji województwa były prowadzone działania z zakresu marketingu terytorialnego, które służyły budowaniu pozytywnego wizerunku regionu na arenie ogólnopolskiej, wzmacnianiu tożsamości regionalnej oraz promowaniu jego walorów i możliwości rozwojowych w kraju i zagranicą. Niestety z uwagi na pandemię oraz związaną z nią sytuację epidemiczną w Polsce wiele zaplanowanych wydarzeń promocyjnych nie mogło zostać zrealizowanych.

Działalność promocyjna odbywała się w wielu obszarach, m.in.: poprzez organizację własnych wydarzeń promocyjnych, współorganizację imprez regionalnych i ponadregionalnych, marketing sportowy, promocję medialną w prasie i telewizji, co pozwoliło zwiększyć jej zasięg i trafić do zdecydowanie większej grupy odbiorców.

Działania promocyjne województwa realizowane są także w ramach prowadzenia strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego swietokrzyskie.pro oraz działań na profilach w mediach społecznościowych urzędu.

Imprezy własne

Świętokrzyska Victoria – uroczysta gala z wręczeniem nagród odbyła się w dniu 25 lutego 2020 r.

"Świętokrzyska Victoria" to nagroda Samorządu Województwa, której celem jest promowanie najbardziej aktywnych świętokrzyskich samorządów, przedsiębiorstw i osób - społeczników, działających na rzecz swoich środowisk. W każdej z trzech kategorii: przedsiębiorczość, samorządność i osobowość o statuetkę i prestiżowy laur zwycięzcy ubiega się pięćka nominowanych. W skład kapituły plebiscytu wchodzi m.in. władze samorządu, laureaci poprzednich edycji, przedstawiciele świata nauki i biznesu oraz organizacji pozarządowych. Zwycięzcy, obok prestiżowego tytułu, otrzymali nagrody pieniężne, wręczone podczas uroczystej gali w Filharmonii Świętokrzyskiej.

Akcja zrealizowana wspólnie z Urzędem Miasta Kielce pn. Weekend pozytywnych emocji – 11-14 czerwca 2020 r.

Akcja pod nazwą „Weekend pozytywnych emocji” przyczyniła się do większego zainteresowania odwiedzeniem atrakcji miasta oraz regionu przez mieszkańców, a jej ogólnopolska kampania zachęcała turystów z całej Polski do zaplanowania długiego weekendu czerwcowego w województwie świętokrzyskim. W tym czasie popularne atrakcje, instytucje kultury czy hotele zdecydowały się na znaczną obniżkę (wybrane nawet do 1 zł) cen biletów za wstęp do atrakcji oraz obniżkę cen za noclegi. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego zrealizował kampanię promocyjną akcji w telewizji w terminie 4-8 czerwca 2020r. Po przeanalizowaniu dostępnych kanałów przekazu informacji podjęto decyzję o realizacji kampanii w telewizji poprzez emisję 30-sekundowego spotu informacyjnego i skierowaniu jej do ośmiu regionów w Polsce (Katowice, Łódź, Kraków, Lublin, Rzeszów, Warszawa, Kielce, Poznań), które stanowią największą grupę docelową województwa świętokrzyskiego. Łącznie wyemitowano 156 spotów w czasie najlepszej oglądalności (pasma 18.30-19.00 oraz 21.30-22.00).

Kampania promocyjna została zrealizowana w weekend poprzedzający wydarzenie.

AMR (średnia oglądalność minutowa) zbiorcze dla wszystkich zrealizowanych emisji: 1 881 353

średnie AMR dla każdej emisji: 12 059,96

Źródło: Arianna AGB Nielsen Media Research 13.6

Konkurs #dobrybopolski #dobryboswiętokrzyski

Konkurs pn. „#dobrybopolski #dobryboswiętokrzyski” został skierowany do dzieci i młodzieży, ale pośrednio również do rodziców i opiekunów. Ideą konkursu było zwiększenie zainteresowania regionalnymi produktami, wzmocnienie tożsamości regionalnej oraz podniesienie poziomu wiedzy na temat Świętokrzyskiego, jego historii oraz obecnego potencjału rozwojowego naszego województwa. Warunkiem uczestnictwa w konkursie było wykonanie dowolną techniką pracy plastycznej prezentującej wybrany produkt z regionu świętokrzyskiego. Główna nagroda to tysiąc złotych, dla laureatów wręczono zestawy malarskie oraz produkty regionalne.

Promocyjne połączenie autobusowe na Święty Krzyż

Autobus turystyczny oklejony zdjęciami promocyjnymi, który miał ułatwić dotarcie turystom na Święty Krzyż był jedną z największych atrakcji regionu. Bezpłatny autobus kursował w weekendy od 15 sierpnia 2020 r. do końca października i cieszył się dużym powodzeniem wśród turystów, którzy mogli zarezerwować połączenie na platformie, na stronie swietokrzyskie.travel. To połączenie umożliwiło wszystkim zainteresowanym zwiedzanie atrakcji okolic Łysogór, a także skorzystanie z oferty działających na tym terenie lokalnych przedsiębiorców. Autobus ruszał z atrakcyjnego turystycznie miejsca w regionie, tj. Kadzielni w Kielcach zatrzymywał się na ośmiu przystankach na trasie Kielce - Święty Krzyż: Cedzyna – parking przy hotelu Echo w drodze „do”/ parking przy zalewie w drodze powrotnej, Mąchocice – parking za hotelem Ameliówka, Ciekoty - pętla autobusowa przy Szklanym Domu, Święta Katarzyna – parking przy Jodełce, Bieliny - przystanek przy skrzyżowaniu ul. Kieleckiej / Krótkiej - Pensjonat pod Kogutami, Huta Szklana - parking (lub okolice), Święty Krzyż (pętla). Dzięki temu turyści oprócz Św. Krzyża mogli zobaczyć inne atrakcje; podczas każdego kursu przewodnik turystyczny opowiadał o regionie, dodatkowo został przygotowany film z lektorem (do prezentacji w autobusie) opowiadający o atrakcjach znajdujących się na trasie. Koszty połączeń autobusowych oraz przewodników ponosiła Regionalna Organizacja Turystyczna.

Koncert kolęd pn. Świętokrzyskie Kolędowanie

Wydarzenie zostało zrealizowane na Świętym Krzyżu, jednym z największych zabytków sakralnych Ziemi Świętokrzyskiej i przeznaczone do emisji w telewizji podczas Świąt Bożego Narodzenia. Najpiękniejsze polskie kolędy wykonał zespół Pectus wraz z zaproszonymi gośćmi, m.in. Katarzyną Cerekwicką, Haliną Młynkową, czy Olgą Szomańską, a muzycznego kolorytu dodała kapela ludowa Pogórzanie oraz grupa kolędnicza ze Świętokrzyskiego. Dodatkowo w materiale znalazły się felietony nagrywane z udziałem kolędników, prezentujące tradycje świąteczne oraz miejsca, takie jak: Park Etnograficzny w Tokarni, Zamek Krzyżtopór Ujazd, Karczówka w Kielcach, Sandomierz, czy Klasztor Cystersów w Jędrzejowie

Emisja koncertu:

- TVP 1 26 grudnia br., godz. 10:25
- TV Polonia – 25 grudnia br., godz. 23:15 oraz 27 grudnia br., godz. 14:15
- TVP 3 Kielce – 24 grudnia br., 19:00 PREMIERA
- Billboardy z herbem oraz podpisem emitowane w tv – 28 razy
- 10 zwiastunów w TVP 3 Kielce o długości ok. 20 sek.

Oglądalność: - TVP Polonia „Świętokrzyskie Kolędowanie” AMR 108 tys., 0,53% udziału w rynku (grupa 4+); -TVP 1 „Kolędowanie na Świętym Krzyżu” AMR 840 780, 6,3% udziału w rynku (grupa 16-49); - TVP 3 Kielce „Świętokrzyskie kolędowanie z zespołem Pectus” AMR; 7 987

Źródło: NAM/Arianna 13.6

Współorganizowane imprezy regionalne i ponadregionalne

W 2020 roku Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego był współorganizatorem wielu wydarzeń realizowanych przez inne jednostki w ramach promocji województwa oraz prezentacji jego atrakcji. Wśród tych wydarzeń znalazły się m.in.: **Koncert Kolęd w Kościele im. Matki Boskiej Ostrobramskiej w Skarżysku Kamienna**, **gala Orderu Wisły** **Wyprawa Warszawska**, **Laur Wolontariatu**.

Marketing sportowy

- **promocja regionu podczas Mistrzostw Polski w Kolarstwie Szosowym** - Mistrzostwa odbywały się w dniach 20-23 sierpnia 2020 r. na Ponidziu, na terenie Buska - Zdroju oraz Kazimierzy Wielkiej. Rozegrano zawody w następujących kategoriach - jazda indywidualna na czas, tandemy, wyścig ze startu wspólnego oraz juniorzy. Wydarzenia takie jak Mistrzostwa Polski w Kolarstwie są niezwykle istotne dla wizerunku województwa świętokrzyskiego. Zawody pomagają budować obraz regionu jako miejsca idealnego do aktywności sportowej na różnym poziomie zaawansowania – zarówno dla zawodowców, jak i amatorów. Przy okazji Mistrzostw realizowano kampanie promocyjną regionu. Spoty promocyjne zostały wyemitowane w Meloradio (Kielce, Śląsk, Kraków, Warszawa) oraz w Radio Kielce. Ponadto wydarzenie promowano na łamach „Echa Dnia”, na materiałach promocyjnych poprzez zamieszczenie herbu województwa, podobnie jak na bramkach startowych, itp. Przygotowano również materiały z informacjami o województwie, np. „klaskacze”. Promocja Mistrzostw Polski w Kolarstwie przez radio, prasę oraz media społecznościowe pozwoliły wypromować wydarzenie oraz zareklamować region świętokrzyski wśród miłośników kolarstwa i turystyki rowerowej. Partnerem wydarzenia była także marka Wschodniego Szlaku Rowerowego **Green Velo**, którego początek (lub koniec) jest właśnie w świętokrzyskim. Koszty współorganizacji poniosła Regionalna Organizacja Turystyczna (ROT).
- **Międzynarodowy Festiwal Sportów Plażowych** - współorganizacja Międzynarodowego Festiwalu Sportów Plażowych, który odbył się na terenie Amfiteatru Kadzielnia w Kielcach w dniach 21-23 sierpnia 2020 roku. Program Festiwalu zawierał m.in. finał Mistrzostw Polski w Tenisie Plażowym, pokazowy mecz w plażową piłkę ręczną. Transmisje z Festiwalu w mediach, emitował m.in. Polsat Sport, media społecznościowe itp.
- **promocja województwa przez Klub Sportowy Vive Kielce** - jednym z kierunków promocji województwa jest reklama w ramach dyscyplin sportowych, w których drużyny występują w najwyższych klasowych rozgrywkach, gromadząc wielotysięczną liczbę widzów przed odbiornikami telewizyjnymi i radiowymi, a także podczas relacji internetowych. W ścisłej czołówce dyscyplin sportowych kojarzonych z województwem świętokrzyskim jest piłka ręczna, która dzięki Klubowi Sportowemu Vive Kielce z roku na rok zdobywa coraz większą popularność. Możliwość wykorzystania wizerunku zawodników drużyny Łomża Vive Kielce oraz

prezentacja atrakcji turystycznych w materiałach informacyjno-promocyjnych Klubu Sportowego Vive Kielce jest skutecznym narzędziem marketingowym, a poprzez swoje osiągnięcia drużyna Łomża Vive Kielce jest marką rozpoznawalną na całym świecie. W 2020 r. w ramach takiej promocji Województwa Świętokrzyskiego podjęto działania takie jak:

- zamieszczenie napisu ŚWIĘTOKRZYSKIE na strojach meczowych zawodników Łomża Vive Kielce z boku koszulki na jej długości oraz zamieszczenie herbu województwa i napisu ŚWIĘTOKRZYSKIE na koszulkach drugiego zespołu występującego w drugiej lidze;
- publikacja materiałów - spotów promocyjnych udostępnionych przez Urząd Marszałkowski w klubowych mediach społecznościowych,
- zamieszczenie herbu województwa świętokrzyskiego wraz z podpisem na wszystkich materiałach informacyjno-promocyjnych, na stronie internetowej Klubu oraz na autokarze klubowym.

Promocja medialna w prasie, radiu i telewizji

- **Kampania promocyjna regionu w mediach ogólnopolskich**, przeprowadzona w dniach 10-16 sierpnia 2020 r. - spot 30 sek. na ośmiu antenach regionalnych ośrodków TVP3 KATOWICE, ŁÓDŹ, KRAKÓW, LUBLIN, RZESZÓW, POZNAŃ, WARSZAWA, KIELCE. Spot ogólny prezentujący największe atrakcje regionu został przygotowany przez Gabinet Marszałka Województwa.

AMR – średnia oglądalność minutowa

Średnie AMR dla wszystkich emisji w każdym z 8 oddziałów – 544 777

Najwięcej w TVP3 Rzeszów (AMR zbiorcze): 1 005 459

Najwyższa oglądalność pojedynczego bloku (AMR): TVP3 Rzeszów 95 737 (16.08 godz. 18.50)

Źródło: Arianna 13.6, AGB Nielsen

- **współpraca z dziennikiem „Echo Dnia”** w ramach realizacji plebiscytu Świętokrzyskie Gwiazdy Sportu oraz realizacji wydarzenia pn. „**Próbna matura**”,
- realizacja wraz z TVP3 Kielce pięciu odcinków programu promującego świętokrzyskie atrakcje i zachęcającego do przyjazdu do regionu pn. **Kierunek Świętokrzyskie**. Program był emitowany na ogólnopolskiej antenie TVP3. Każdy odcinek prezentował inne miejsca w regionie wraz z praktycznymi informacjami dla turystów oraz szeregiem ciekawostek o atrakcjach i ich historii,
- **Koncert Sylwestrowy realizowany wraz z Radiem Kielce** - współorganizacja Koncertu Sylwestrowego, prezentującego arie i duety z operetek i musicali, który został zarejestrowany w dniach 23 oraz 28 grudnia 2020 r. na scenie Zespołu Szkół Muzycznych w Kielcach, a następnie wyemitowany 31 grudnia 2020 r. o godz. 21.00 na antenie Radia Kielce

oraz portalu radio.kielce.pl. Koncert obejrzało podczas transmisji na portalu Radia Kielce 16 tys. internautów oraz wysłuchało 10 tys. słuchaczy na antenie Radia Kielce,

- **Koncert Świąteczny pn. „A ja życzę Ci” realizowany we współpracy z TVP3 Kielce** - koncert kolęd, pastorałek i piosenek świątecznych przeplatany materiałami filmowymi, prezentującymi świąteczne tradycje to wspólne przedsięwzięcie artystów i twórców ze świętokrzyskiego i małopolskiego, realizowany w obu województwach. Ujęcia były realizowane m.in. w Starym Sączu i dworcu w Śmiłowie w świętokrzyskim, Muzeum Wsi Kieleckiej i Sąddeckim Parku Etnograficznym. Koło Gospodyń Wiejskich z Chmielnika pokazało tradycyjne potrawy wigilijne, a młodzi artyści z zespołu „Promyczki Dobra” opowiedzieli o najważniejszych polskich zwyczajach świątecznych. Oprócz zespołu „Promyczki Dobra” zaprezentowała się także Grażyna Łobaszewska, laureaci Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Dziecięcej „Skowroneczek” 2020 oraz młodzi artyści z Ożarowa.

EMISJA W TVP3 Kielce - 25.12. o godz. 18.55

TVP3 ogólnopolskie - 26.12 o godz. 9.00

Promocyjne wydawnictwa i gadżety

Materiały promocyjne mają na celu popularyzowanie herbu województwa świętokrzyskiego, jego nazwy oraz działalności urzędu. W 2020 roku materiały promocyjne były dystrybuowane podczas imprez promocyjnych, w których brało udział województwo świętokrzyskie, jak również były wykorzystywane jako nagrody w organizowanych konkursach, wręczane podczas wizyt gości Zarządu w regionie, czy podczas imprez współorganizowanych przez urząd. Podobnie wykorzystywano produkty regionalne, które były wykorzystywane podczas imprez promocyjnych w kraju i zagranicą, prezentując regionalne przedsiębiorstwa, producentów i twórców.

Szczegółowe informacje na temat działań w obszarze Promocja i współpraca zagraniczna znajdują się w Załączniku I do Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego w 2020 roku.

19. GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM

Działania w ramach obszaru tematycznego obejmującego gospodarowanie mieniem wojewódzkim, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego realizuje za pośrednictwem Departamentu Nieruchomości, Geodezji i Planowania Przestrzennego UMWS oraz departamentów, które prowadzą nadzór właścicielski nad spółkami prawa handlowego, w których województwo świętokrzyskie posiada udziały i akcje tj. Departamentu Kontroli i Certyfikacji RPO oraz Departamentu Infrastruktury, Transportu i Komunikacji. Ostatni z wymienionych departamentów prowadzi również nadzór kompetencyjny nad infrastrukturą lotniczą i nieruchomością w Masłowie.

Zadania w zakresie gospodarowania mieniem województwa w województwie świętokrzyskim w 2020 r. realizowane były w oparciu o następujące kluczowe akty prawne, tj.:

- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa;
- Ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. mienie województwa stanowiły nieruchomości o łącznej powierzchni 1790,6539 ha.

Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w Masłowie Pierwszym, o łącznej powierzchni działki 692 427 m² ²⁴. Obszar ten w przeważającej części jest niezabudowany, o powierzchni trawiastej, zaś zabudowa lotniskowa znajduje się tylko w północno-zachodniej części lotniska. Na mocy przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, nieruchomości wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości mogą być oddawane innym osobom w posiadanie zależne w drodze umów dzierżawy, najmu lub użyczenia. W roku 2020, 6 podmiotów korzystało z odpłatnej formy najmu bądź dzierżawy nieruchomości w Masłowie, a łączna powierzchnia nieruchomości z której korzystały podmioty trzecie, wyniosła 9395,75 m².

Rok 2020 był przełomowy w kontekście podatkowym omawianej nieruchomości. Zmiana granic części lotniczej lotniska Masłów k/Kielc wraz z doprowadzeniem do zmiany statusu lotniska z wyłącznego na lotnisko publiczne niepodlegające certyfikacji, wpłynęły na zmniejszenie obciążeń podatkowych o 82% (z podatku naliczonego za rok 2019 w kwocie 315.912,00 zł do 56.435,00 zł w roku 2020).

W dniu 15 grudnia 2020 r. została zawarta notarialna umowa darowizny nieruchomości o łącznej pow. 8,3499 ha, położonych w obrębie Fanisławice, gmina Łopuszno oraz w obrębie Korczyn, gmina Strawczyn, na rzecz Skarbu Państwa, z przeznaczeniem na realizację inwestycji celu publicznego pod nazwą „Budowa zbiornika wodnego Wierna Rzeka na rzece Łososinie na terenie gmin Łopuszno, Piekoszów, Strawczyn”, służącego ochronie przed powodzią i suszą.

W 2020 roku Sejmik Województwa Świętokrzyskiego podjął następujące uchwały:

- uchwałą Nr XXIV/332/20 z dnia 7 września 2020 r., wyraził zgodę na sprzedaż, w drodze przetargu, nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w gminie Busko-Zdrój, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Radzanów, jako działka nr 447/19 o pow. 0,8420 ha,
- uchwałą Nr XXIV/333/20 z dnia 7 września 2020 r., wyraził zgodę na sprzedaż, w drodze przetargu, nieruchomości stanowiącej własność Województwa Świętokrzyskiego, położonej w gminie Busko-Zdrój, oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków, w obrębie Radzanów, jako działka nr 266/4 o pow. 1,0952 ha.

Skompletowano dokumentację geodezyjno-prawną i skierowano do Wojewody Świętokrzyskiego wnioski o wydanie, w trybie art. 60 i art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zmianami), decyzji stwierdzających nabycie przez Województwo Świętokrzyskie, prawa własności

²⁴ Wskazana powierzchnia obejmuje teren całej działki 1102/6, zajętej pod lotnisko w Masłowie z wyłączeniem działki 898 (pow. 1400 m²) graniczącej z lotniskiem od północno-wschodniej strony.

w odniesieniu do 27 działek ewidencyjnych, o łącznej powierzchni wynoszącej 29,0555 ha, położonych w pasach drogowych dróg wojewódzkich.

Skierowano do Sądów Rejonowych z terenu województwa świętokrzyskiego wnioski wieczystoksięgowe o ujawnienie prawa własności nieruchomości na rzecz Województwa Świętokrzyskiego w odniesieniu do 533 działek ewidencyjnych, nabytych w oparciu o stosowne przepisy z zakresu nieruchomości.

W 2020 r. Departament Kontroli i Certyfikacji RPO prowadził sprawy z zakresu nadzoru właścicielskiego nad sześcioma spółkami prawa handlowego z udziałem Województwa Świętokrzyskiego, w tym odpowiednio nad:

- czterema spółkami z ograniczoną odpowiedzialnością:
 1. Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach (aktualna nazwa Spółki: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju spółka z ograniczoną odpowiedzialnością),
 2. Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
 3. Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Kielcach,
 4. Świętokrzyska Kolejka Dojazdowa „Ciuchcia Expres Ponidzie” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji z siedzibą w Jędrzejowie,
- dwoma spółkami akcyjnymi:
 1. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna z siedzibą w Busku-Zdroju,
 2. Świętokrzyska Agencja Rozwoju Regionu Spółka Akcyjna z siedzibą w Kielcach.

Ze względu na charakter prowadzonej działalności, zadania realizowane przez spółki: Świętokrzyski Fundusz Rozwoju spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Świętokrzyski Fundusz Poręczeniowy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zostały szeroko opisane w rozdziale poświęconym obszarowi Gospodarka i innowacje. Zadania realizowane przez spółkę „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna zostały przedstawione w rozdziale dotyczącym obszaru Ochrona zdrowia. Województwo Świętokrzyskie posiada również 1,5% udziałów w spółce „POLREGIO” sp. z o.o., będącej jednym z największych w kraju operatorów kolejowych w publicznym transporcie zbiorowym. Ponadto, Województwo Świętokrzyskie jest właścicielem łącznie 15 elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT) i w stosunku do roku 2019 sytuacja ta nie uległa zmianie. Park taborowy obejmuje 2 szt. jednoczłonowych pojazdów, 4 szt. dwuczłonowych, 7 szt. trzyczłonowych oraz czteroczłonowych

pojazdów EZT. Wszystkie pojazdy oddane są w dzierżawę Operatorowi²⁵ świadczącemu usługi w zakresie wykonywania połączeń kolejowych w regionie, w ramach umowy zawartej w dniu 10 listopada 2020 roku.

Realizowane były wszelkie zadania/czynności, które przysługują Województwu Świętokrzyskiemu lub, do wykonania których Województwo jest zobowiązane jako wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością/akcjonariusz spółki akcyjnej z tytułu posiadanych udziałów lub akcji danej spółki, w tym na bieżąco były podejmowane działania wynikające z postanowień wprowadzonych ustaw, umów/statutów spółek, zawartych umów ze spółkami oraz zapisów uchwał podjętych przez poszczególne organy spółek.

Szczegółowe dane dotyczące mienia wojewódzkiego znajdują się w corocznym sprawozdaniu pn. „Informacja o stanie mienia Samorządu Województwa Świętokrzyskiego” (stan na dzień 31 grudnia 2020 roku).

²⁵ „POLREGIO” sp. z o.o.

20. ŚWIĘTOKRZYSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA

Raport z realizacji wsparcia ukierunkowanego na przeciwdziałanie negatywnym skutkom COVID-19 w województwie świętokrzyskim w 2020 roku

Świętokrzyska Tarcza Antykryzysowa

realne wsparcie finansowe dla regionalnej gospodarki wobec kryzysu wywołanego pandemią COVID-19, w ramach obszarów wymagających natychmiastowej pomocy.

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego w ramach Świętokrzyskiej Tarczy Antykryzysowej podejmuje działania mające na celu pomoc podmiotom borykającym się ze skutkami pandemii COVID-19.

Świętokrzyską Tarczę Antykryzysową tworzą:

- **Pakiet osłonowy na rzecz przedsiębiorców „OCHRONA, ODBUDOWA, ROZWÓJ MŚP”** – 340 mln zł dla świętokrzyskich przedsiębiorców na zachowanie płynności finansowej, utrzymanie zatrudnienia i wsparcie firm, które ucierpiały wskutek COVID-19, oraz wsparcie rynku pracy i samozatrudnienia.
- **Pakiet na rzecz sektora zdrowia** – 133 mln zł na zakup sprzętu i wyposażenia oraz środki ochrony osobistej dla placówek medycznych i innych jednostek (w tym JST) działających na rzecz walki z COVID-19.

1. Pakiet osłony na rzecz przedsiębiorców „OCHRONA, ODBUDOWA, ROZWÓJ MŚP”

świętokrzyskie przedsiębiorcze

preferencyjne pożyczki we współpracy
z BGK

wsparcie regionalnych
przedsiębiorców

finansowanie kapitału
obrotowego MŚP

dofinansowanie
bieżących kosztów
działalności

Mając na uwadze konieczność szybkiego podjęcia działań na rzecz łagodzenia wpływu pandemii na działalność świętokrzyskich przedsiębiorstw oraz ochrony ich interesów, w dniu 15 kwietnia 2020 r. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego podjął uchwałę Nr 1973/20 dot. przyjęcia Deklaracji Zarządu Województwa Świętokrzyskiego w sprawie możliwości wprowadzenia **Świętokrzyskiego Pakietu Ochronowego „Ochrona, Odbudowa, Rozwój MŚP”** w ramach Świętokrzyskiej Tarczy Antykryzysowej dla przedsiębiorców poszkodowanych w wyniku rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. W ramach ww. działań Zarząd Województwa zadeklarował przyjęcie rozwiązań pomocowych dla małych i średnich przedsiębiorstw z terenu województwa świętokrzyskiego.

Utrzymujący się od początku 2020 roku stan pandemii i trudna sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowały konieczność ukierunkowania wsparcia w ramach RPOWŚ na finansowanie kapitału obrotowego przedsiębiorstw, oferowanego na preferencyjnych warunkach, umożliwiającego utrzymanie prowadzonych działalności gospodarczych i zachowanie płynności finansowej MŚP w tym trudnym okresie. W odpowiedzi na powyższe, w maju 2020 r. Uchwałą Zarządu Województwa Świętokrzyskiego powołano **Zespół ds. wsparcia świętokrzyskiej gospodarki** w ramach świętokrzyskiej tarczy antykryzysowej Ochrona, Odbudowa, Rozwój MŚP w okresie pandemii wirusa SARS-Cov2, w ramach którego diskutowane są propozycje rozwiązań służących łagodzeniu ekonomicznych skutków pandemii i diagnozowanie potrzeb świętokrzyskich przedsiębiorców poszkodowanych przez pandemię.

W skład Zespołu weszli:

1. Andrzej Bętkowski – Marszałek Województwa Świętokrzyskiego – Przewodniczący Zespołu
2. Andrzej Pruś – Przewodniczący Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
3. Marek Bogusławski – Wicemarszałek Województwa
4. Renata Janik - Wicemarszałek Województwa
5. Marek Jońca – Członek Zarządu Województwa
6. Tomasz Jamka - Członek Zarządu Województwa
7. Jacek Sułek – Dyrektor Departamentu Inwestycji i Rozwoju
8. Katarzyna Kubicka – Dyrektor Departamentu Wdrażania EFS
9. Aleksandra Marcinkowska – Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach
10. Marek Banasik – Prezes Zarządu Świętokrzyskiego Związku Pracodawców Prywatnych Lewiatan
11. Elżbieta Śreniawska – Członek BCC Centre Club, Prezes MPK w Kielcach, Radna Sejmiku Województwa
12. Andrzej Mochoń – Prezes Zarządu Targi Kielce S.A
13. Krzysztof Orkisz – Prezes Zarządu Izby Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach

14. Stanisław Rupniewski – Członek Forum Gospodarczego Województwa Świętokrzyskiego, Prezes Supon S.A.
15. Ireneusz Janik – Prezes Zarządu Stowarzyszenie Forum Pracodawców
16. Henryk Milcarz – Prezes Zarządu Wodociągi Kieleckie, sp. z o.o., Radny Sejmiku Województwa
17. Waldemar Bartosz – Przewodniczący NSZZ Solidarność, Region Świętokrzyski
18. Marcin Piętaś – Prezes Zarządu Regionalnej Organizacji Turystycznej
19. Marcin Perz – Prezes Zarządu Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice” S.A.
20. Cezary Tkaczyk – Prezydent Staropolskiej Izby Przemysłowo-Handlowej
21. Justyna Harenza – Prezes Zarządu Funduszu Pożyczkowego Województwa Świętokrzyskiego.

Podczas inauguracyjnego posiedzenia Zespołu ustalono, że wspólnym celem będzie wypracowanie jak najlepszych rozwiązań służących łagodzeniu ekonomicznych skutków pandemii wirusa SARS-Cov2. Uzgodniono również, że w celu zaproponowania przedsiębiorcom najskuteczniejszych pakietów osłonowych niezbędne jest zdiagnozowanie potrzeb firm z poszczególnych branż, a następnie monitorowanie działań związanych ze wsparciem świętokrzyskich firm w czasie kryzysu gospodarczego będącego następstwem pandemii. Członkowie Zespołu zadeklarowali stałą współpracę przy prowadzeniu działań informacyjnych, dotyczących oferowanych rozwiązań oraz współdziałanie w ramach Zespołu w celu opracowania narzędzi do skutecznego informowania przedsiębiorców o dostępnych instrumentach wsparcia. Na spotkaniu podjęto decyzję o wspieraniu sektora MŚP poprzez różne formy pomocy m.in.: pożyczki obrotowe i inwestycyjno-obrotowe, dotacje na kapitał obrotowy, vouchery, instrument REACT – EU czy wsparcie sektora turystycznego. Dyskutowano także o możliwości wykorzystania nowego instrumentu finansowego tj. pożyczki umarzalnej, co wymagać będzie dalszych konsultacji z KE. Ustalono ponadto, że dodatkowym działaniem w ramach tarczy antykryzysowej będzie kampania promująca walory turystyczne regionu.

- **230 mln zł - przeznaczone jest na udzielanie we współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK) pożyczek obrotowych i inwestycyjno-obrotowych** dla firm poszkodowanych w wyniku pandemii. Przedsiębiorcy mogą korzystać z pożyczek, udzielanych przez pośredników współdziałających z BGK, m.in. na zakup sprzętu, sfinansowanie prac budowlanych czy zapłacenie wynagrodzeń pracowników. Kwota została wygospodarowana m.in. dzięki negocjacjom z Komisją Europejską w sprawie dokonania zmian z zapisach Programu i przesunięciu unijnych funduszy na *Działanie 2.6 Instrumenty finansowe dla MŚP, Oś priorytetowa 2. Konkurencyjna gospodarka*, wdrażane za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego. Wykorzystane zostaną także środki z projektu *Fundusz Funduszy Województwa Świętokrzyskiego*, pochodzące m.in. ze zwrotów udzielanych wcześniej pożyczek.

Pożyczki udzielane są na dogodnych warunkach:

- finansowanie do 3 mln zł,
- oprocentowanie od 0%,
- możliwość finansowania 100% wydatków brutto,
- okres spłaty do 72 miesięcy,
- brak opłat i prowizji związanych z udzieleniem pożyczki,
- okres karencji w spłacie do 6 miesięcy,
- wakacje kredytowe w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych raz do roku na 2 miesiące w pierwszym i drugim roku okresu spłaty jednostkowej pożyczki,
- brak konieczności wnoszenia wkładu własnego,
- możliwość łączenia wydatków w ramach pożyczek płynnościowych z wydatkami inwestycyjnymi.

W dyspozycji konsorcjum, którego liderem jest Fundusz Pożyczkowy Województwa Świętokrzyskiego znalazły się środki w wysokości 120 mln zł. Od początku lipca 2020 r. Konsorcjum udziela pożyczek płynnościowych na wskazanych powyżej warunkach. Również na preferencyjnych warunkach udzielane są pożyczki inwestycyjno-obrotowe, na które wygospodarowano środki RPOWŚ w wysokości 110 mln zł.

Do końca 2020 roku zaangażowano ponad 97 mln zł w ramach 315 umów o pożyczki z przedsiębiorcami dotkniętymi skutkami pandemii COVID-19. Wśród pożyczkobiorców największą grupę stanowią mikroprzedsiębiorstwa (77% umów), do których trafiło blisko 50% wszystkich środków. Średnia wartość pożyczki udzielanej w związku z trudną sytuacją firm w kontekście COVID-19 wyniosła blisko 310 tys. złotych.

- **11 mln zł - przeznaczono na doradztwo w ramach już realizowanego projektu *Popytowy System Innowacji* – rozwój MŚP w regionie świętokrzyskim poprzez profesjonalne usługi doradcze.** Ww. projekt realizowany jest przez Województwo Świętokrzyskie w ramach *Działania 2.1 RPOWŚ 2014-2020 Wsparcie Świętokrzyskich Instytucji Otoczenia Biznesu w celu zwiększenia przedsiębiorczości w regionie*. Dzięki temu projektowi możliwe jest finansowanie usług dla przedsiębiorców w ramach **tzw. voucherów**. Przedmiotowe działania to **odpowiedź na postulaty przedsiębiorców** wyrażone m.in. w piśmie Świętokrzyskiego Związku Pracodawców Prywatnych Lewiatan z dnia 25.03.2020 r., którzy w dobie kryzysu, spowodowanego pandemią koronawirusa oczekują **wsparcia w postaci doradztwa** w zakresie wprowadzania zmian w działalności, odbudowy kontaktów handlowych, wprowadzania nowych form pracy czy negocjacji umów długoterminowych. W związku z trudną sytuacją w jakiej znalazło się wielu przedsiębiorców na skutek ograniczeń w ich funkcjonowaniu spowodowanych epidemią COVID-19, Zarząd Województwa podjął decyzję o przeznaczeniu

środków na wsparcie doradcze mające na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii SARS CoV-2.

- Liczba przeprowadzonych naborów: 2
- Alokacja: 11 mln zł
- Liczba złożonych formularzy zgłoszeniowych: 416
- Liczba zawartych umów: 198
- Wartość zawartych umów: 9 176 883,28 zł.

➤ **3 mln zł - z Działania 2.4 Promocja gospodarcza kluczowych branż gospodarki regionu RPOWŚ**

zostanie skierowanych na realizację medialnej kampanii promocyjnej województwa świętokrzyskiego promującą szeroko rozumianą branżę turystyczną, w tym turystykę zdrowotną i prozdrowotną oraz turystykę biznesową.

➤ **43,4 mln zł z przeznaczeniem na dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników i prowadzenia działalności gospodarczej** ze środków RPOWŚ 2014-2020. Działania te prowadzi Wojewódzki Urząd Pracy we współpracy z Miejskimi i Powiatowymi Urzędami Pracy. Poprzez projekty pozakonkursowe, kontynuowane jest wsparcie dodatkowych zadań, wynikających ze zmienionej ustawy z dnia 2 marca 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*. Ww. wsparcie kierowane jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Działania polegają na:

- dofinansowaniu części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców niezatrudniających pracowników (wsparcie przez okres maksymalnie 3 miesięcy w sytuacji spadku obrotów na skutek COVID-19);
- dofinansowaniu części kosztów wynagrodzeń dla pracowników sektora MŚP oraz pracowników organizacji pozarządowych, których dotknął spadek obrotów lub przychodów wskutek pandemii.

Wszystkie Powiatowe Urzędy Pracy przystąpiły do realizacji wsparcia na rzecz ochrony miejsc pracy w ramach tarczy antykryzysowej i wydatkowały wszystkie środki przeznaczone na ten cel przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, tj. 43 390 226,03 zł. Dzięki temu wsparciem mającym na celu ochronę miejsc pracy objęto 13 285 pracowników mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

Tabela 33. Efekty wsparcia realizowanego przez PUP w ramach RPOWŚ 2014-2020.

Lp.	PUP	Kwota otrzymanych środków na zwalczanie skutków pandemii covid-19	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii covid-19
1	Busko - Zdrój	2 280 000,00	872
2	Jędrzejów	1 566 485,64	527
3	Kazimierza Wielka	1 415 256,86	400
4	Kielce (powiat)	7 284 307,39	2 677
5	Końskie	6 448 155,04	1 468
6	Opatów	861 607,28	280
7	Ostrowiec Świętokrzyski	6 102 888,22	1 413
8	Pińczów	576 785,12	290
9	Sandomierz	3 941 954,88	974
10	Skarżysko - Kamienna	1 198 952,85	272
11	Starachowice	3 987 031,41	928
12	Staszów	991 953,46	227
13	Włoszczowa	808 253,35	207
14	Kielce (miasto)	5 926 594,53	2 750
RAZEM		43 390 226,03	13 285

Źródło: Opracowanie własne.

- **52 mln zł z przeznaczeniem na dotacje na finansowanie kapitału obrotowego MŚP.** W zakresie dotacji uruchomiono w 2020 r. trzy nabory wniosków o dofinansowanie dla przedsiębiorstw, które zostały poszkodowane w związku z wystąpieniem pandemii oraz odnotowały spadek przychodów ze sprzedaży. Pierwszy z nich, rozpoczęty w lipcu 2020 r., został unieważniony z uwagi na awarię serwera jaka zaistniała po rozpoczęciu przyjmowania wniosków. Kolejne dwa nabory zostały przeprowadzone w sierpniu oraz wrześniu 2020 r. W celu maksymalnego ukierunkowania wsparcia dedykowano środki dla branż najbardziej poszkodowanych wymienionych w Rozdziale 4 §5 ust. 1. pkt. 1) Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. (m.in.: gastronomia, turystyka, hotelarstwo, usługi kosmetyczne, fryzjerskie, organizacja imprez, wystaw, targów).
- Liczba przeprowadzonych naborów: 2
 - Budżet (pierwotny) naborów: 44 mln zł

- Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie: 17 252 na łączną kwotę dofinansowania ponad 533 mln zł
- Liczba zawartych umów: 1 663
- Wartość zawartych umów: 52 322 539,23 zł.

Dzięki przeprowadzeniu konkursów 1 663 firmy otrzymały wsparcie o wartości ponad 52 mln złotych dofinansowania środkami Unii Europejskiej. Spośród podpisanych umów 1 591 podmiotów gospodarczych (96%) stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (od 1 do 9 pracujących), które uzyskały dofinansowanie w wysokości ponad 46,6 mln zł, przy czym średnio jedno mikroprzedsiębiorstwo otrzymało wsparcie w wysokości ponad 29 tys. zł.

Wśród mikroprzedsiębiorstw największą grupę stanowiły firmy otrzymujące dotację na zatrudnienie 1 pracownika (w tym samozatrudnieni), z którymi podpisano 1 203 umowy (co stanowi 72% wszystkich podpisanych umów i 76% umów podpisanych z mikroprzedsiębiorstwami). Tego typu firmy otrzymały dotację na łączną kwotę w wysokości ponad 28 mln zł (23,5 tys. zł każda).

Małe firmy (od 10 do 49 pracujących) podpisały 67 umów (co stanowiło ponad 4% wszystkich podpisanych umów) na łączną kwotę blisko 5,5 mln zł (10% wartości wszystkich podpisanych umów, średnio ponad 81 tys. zł na 1 firmę).

2. PAKIET DLA PLACÓWEK SŁUŻBY ZDROWIA I INNYCH JEDNOSTEK (W TYM JST),
ZAANGAŻOWANYCH W ZWALCZANIE COVID-19

kardiomonitorzy

mobilny aparat RTG

aparat do diagnostyki
PCR

tomograf dla
pacjentów z COVID-19

- **53 mln zł - pakiet dla placówek służby zdrowia w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** – środki na ten cel w ramach Działania 7.3 RPOWŚ 2014-2020 *Infrastruktura zdrowotna i społeczna* zostały przesunięte z innych działań Programu. Wsparcie placówek odbywa na zasadzie rozszerzenia zakresów rzeczowych realizowanych obecnie projektów (przez szpitale wojewódzkie: w Czerwonej Górze, Morawicy, a także WSSZ w Kielcach, ŚCMiN w Kielcach oraz lecznice w Staszowie, Sandomierzu i Końskich). Ponadto możliwe jest dołączenie do powyższych projektów innych partnerów, będących podmiotami leczniczymi, wykonujących działania związane z zapobieganiem rozprzestrzeniania się COVID-19.

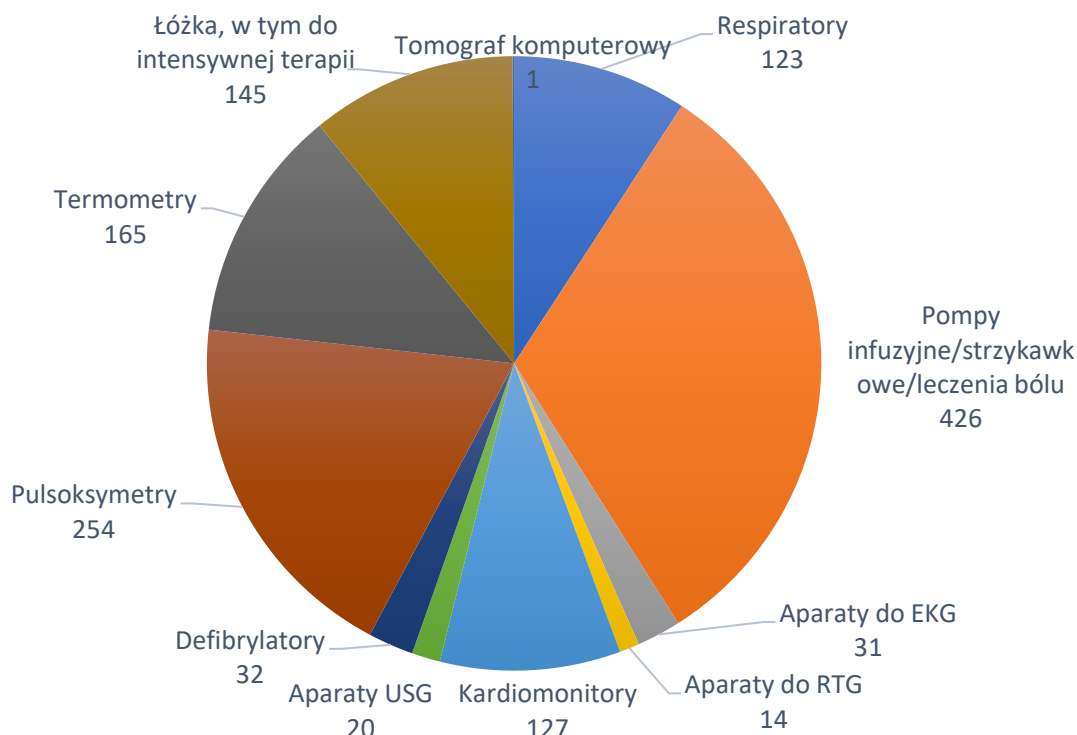
Dzięki temu unijne środki dofinansują zakup niezbędnego sprzętu medycznego (m.in. respiratorów, aparatów USG i RTG, kardiomonitorów), wyposażenia laboratoriów przeprowadzających testy na COVID-19, odzieży ochronnej, środków dezynfekcji, a także przeprowadzenie niezbędnych prac modernizacyjnych, dzięki którym lecznice zostaną przystosowane do leczenia pacjentów zarażonych koronawirusem.

W ramach powyższych działań przekazano placówkom służby zdrowia z terenu województwa łącznie 52 591 987 złotych ze środków Działania 7.3 RPOWŚ 2014-2020, w tym:

1. Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach - 13 145 905 zł
2. Świętokrzyskie Centrum Onkologii w ramach projektu Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kielcach – 7 739 839 zł
3. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Św. Rafała Czerwona Góra - 7 758 208 zł
4. Regionalne Centrum Naukowo - Technologiczne w Podzamczu w ramach projektu Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Czerwonej Górze - 1 000 000 zł
5. Świętokrzyskie Centrum Matki i Noworodka – Szpital Specjalistyczny w Kielcach - 1 050 000 zł
6. Szpital Kielecki Św. Aleksandra sp. z o.o. w ramach projektu Świętokrzyskiego Centrum Matki i Noworodka – Szpitala Specjalistycznego w Kielcach - 1 032 246 zł (otrzyma sprzęt w ramach użyczenia)
7. Szpital Powiatowy w Chmielniku w ramach projektu Świętokrzyskiego Centrum Matki i Noworodka – Szpitala Specjalistycznego w Kielcach - 531 000 zł
8. Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy - 905 100 zł
9. Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego w Sandomierzu - 1 880 000 zł
10. Szpital Świętego Leona sp. z o.o. w Opatowie w ramach projektu Szpitala Specjalistycznego Ducha Świętego w Sandomierzu - 1 390 000 zł
11. Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim w ramach projektu Szpitala Specjalistycznego Ducha Świętego w Sandomierzu - 1 670 000 zł
12. Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Starachowicach w ramach projektu Szpitala Specjalistycznego Ducha Świętego w Sandomierzu - 1 730 000 zł

13. Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich - 1 880 000 zł
14. Szpital Specjalistyczny ARTMEDIK sp. z o.o w Jędrzejowie w ramach projektu Zespołu Opieki Zdrowotnej w Końskich - 800 000 zł (otrzyma sprzęt w ramach użyczenia)
15. Zespół Opieki Zdrowotnej w Skarżysku – Kamiennej Szpital Powiatowy im. M. Skłodowskiej – Curie w ramach projektu Zespołu Opieki Zdrowotnej w Końskich - 1 775 994,50 zł
16. Zespół Opieki Zdrowotnej we Włoszczowie Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II w ramach projektu Zespołu Opieki Zdrowotnej w Końskich - 1 890 000 zł
17. Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie - 1 910 000 zł
18. Zespół Opieki Zdrowotnej w Busku Zdroju w ramach projektu Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie - 1 230 000 zł
19. Zespół Opieki Zdrowotnej w Pińczowie w ramach projektu Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie -1 308 564,00 zł
20. Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kazimierzy Wielkiej w ramach projektu Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie - 169 000 zł
21. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna (Specjalistyczny Szpital Ortopedyczno - Rehabilitacyjny GÓRKA) - 600 441 zł
22. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” Spółka Akcyjna (Uzdrowski Szpital Kompleksowej Rehabilitacji KRYSTYNA) - 1 195 690 zł.

W realizację ww. działań zaangażowane zostały również środki w ramach wkładu własnego, pochodzące z budżetu placówek służby zdrowia / Województwa Świętokrzyskiego w wysokości ok. 10,2 mln zł.

Wykres 58. Zakładane efekty rzeczowe wsparcia udzielonego podmiotom leczniczym (szt.)

Źródło: Opracowanie własne.

Dodatkowo wsparcie w zakresie wyposażenia oraz robót budowlanych uzyskały podmioty lecznicze na laboratoria wpisane na Listę Laboratoriów COVID-19 prowadzoną przez Ministerstwo Zdrowia tj.:

- Pracownia Diagnostyki w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach,
- Zakład Mikrobiologii Klinicznej Świętokrzyskie Centrum Onkologii,
- Dział Diagnostyki Laboratoryjnej - Pracownia Biologii Molekularnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze,
- Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne.

Dzięki wsparciu zakupionych zostanie między innymi 16 sztuk aparatów do oznaczania koronawirusa metodą genetyczną/molekularną w związku z pandemią COVID-19, komory laminarne, wirówki laboratoryjne, chłodziarki farmaceutyczne, stanowiska komputerowe z oprogramowaniem. Szacunkowa kwota wsparcia ww. laboratoriów środkami unijnymi w ramach projektów realizowanych przez podmioty lecznicze wynosi 4,8 mln zł.

➤ **80 mln zł - wsparcie placówek medycznych i innych placówek działających na rzecz walki z COVID-19 w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego:**

- **31,5 mln zł** – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego przystąpił do realizacji projektu własnego pn.: „**Stop wirusowi! Zapobieganie rozprzestrzeniania się COVID-19**

w województwie świętokrzyskim” w ramach Poddziałania 9.2.3 RPOWŚ 2014-2020 *Rozwój wysokiej jakości usług zdrowotnych*. Projekt obejmuje przekazanie placówkom służby zdrowia oraz Regionalnemu Centrum Naukowo-Technologicznemu w Podzamczu funduszy na zakup środków ochrony osobistej, zatrudnienie dodatkowego personelu, zakup niezbędnego sprzętu ratującego zdrowie i życie oraz doposażenie stanowisk pracy, wsparcie laboratoriów w zakresie przeprowadzania badań epidemiologicznych przez zakup testów, materiałów, odczynników i narzędzi, świadczenie usług zdrowotnych i społecznych osobom z Województwa Świętokrzyskiego w związku z panującą sytuacją epidemiologiczną.

Lista placówek objętych wsparciem projektu z wartością dofinansowania i wydatkowania na koniec 2020 r.:

1. Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego w Kielcach - 11 813 327,27 zł (wykorzystane – 11 392 758,13 zł)
2. Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach - 6 999 412,96 zł (wykorzystane – 6 773 745,94 zł)
3. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Św. Rafała w Czerwonej Górze - 4 096 007,18 zł (wykorzystane – 3 109 679,18 zł)
4. Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy - 487 100,00 zł (wykorzystane – 287 100,00 zł)
5. Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze - 1 251 632,30 zł (wykorzystane – 1 051 277,87 zł)
6. Regionalne Centrum Naukowo - Technologiczne w Podzamczu – 4 254 689,00 zł (wykorzystane – 3 254 389,48 zł)

W ramach projektu zostały również wsparte 2 inne placówki medyczne - Świętokrzyskie Centrum Onkologii w Kielcach i Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Kielcach. Otrzymały głównie środki ochrony indywidualnej.

Szczegółowy zakres wsparcia: zakup środków ochrony indywidualnej, środków i urządzeń dezynfekujących i sterylizujących, testów do detekcji wirusa metodą PCR i wymazówek do pobierania materiału, testów i wyposażenia pracowni badań molekularnych, urządzenia do automatycznej izolacji RNA wirusa SARS-CoV-2, tunelu detekcyjnego z funkcją dezynfekcji, aparatu EKG, wyrobów medycznych i materiałów do gromadzenia odpadów, sprzętu medycznego i niezbędnego wyposażenia, odzieży ochronnej dla personelu medycznego, urządzeń do dezynfekcji pomieszczeń metodą zamgławiania.

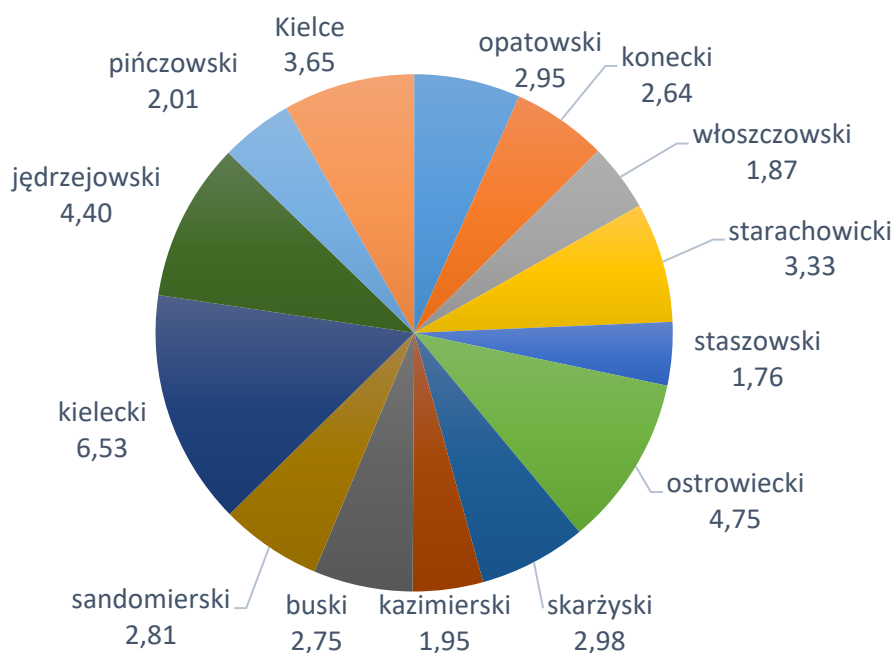
Wykaz zakupionego sprzętu w projekcie i jego wartość:

1. Termoblok z wytrząsaniem - 29 412,01 zł

2. Klimatyzatory - 17 170,80 zł
3. Materiały do terapii oddechowej - 255 595,46 zł
4. Urządzenie do automatycznej izolacji RNA wirusa SARS-CoV-2 – 108 000,00 zł
5. Tunel detekcyjny z funkcją dezynfekcji - 27 060,00 zł
6. Pulsoksymetr - 1 137,24 zł
7. Aparat RR - 2 091,96 zł
8. Aparat EKG - 10 880,00 zł
9. Urządzenie do dezynfekcji pomieszczeń metodą zamgławiania - 10 947,00 zł
10. System szlabanów i bram wjazdowych z torem wizyjnym - 104 550,00 zł
11. Lodówko-zamrażarka przenośna do przechowywania wymazów - 3 699,99 zł
12. Testy i wyposażenie pracowni badań molekularnych - 482 919,31 zł

Poziom wydatkowania dla całego projektu na dzień 31.12.2020 r. wynosi blisko 90% budżetu projektu.

- **44 mln zł** – w ramach Poddziałania 9.2.3 RPOWŚ *Rozwój wysokiej jakości usług zdrowotnych* podpisano **14 umów** z powiatami województwa świętokrzyskiego, w tym miasto Kielce na projekty związane z przeciwdziałaniem COVID-19. Grupy docelowe objęte wsparciem: szpitale powiatowe, powiatowe stacje pogotowia ratunkowego, komendy straży pożarnej i policji, placówki podstawowej opieki zdrowotnej, itp., a także personel/pacjenci/ mieszkańcy województwa świętokrzyskiego. Celem projektów jest w szczególności zaopatrzenie podmiotów w środki ochrony osobistej, płyny dezynfekujące i drobne wyposażenie, niezbędne do sprawnego funkcjonowania systemów. Okres realizacji 14 projektów: 01.02.2020 r. do 30.06.2021 r.

Wykres 59. Wartość dofinansowania UE dla poszczególnych powiatów (mln zł)

Źródło: Opracowanie własne.

Podsumowanie finansowe i rzeczowe realizacji projektów na dzień 31.12.2020 r. przedstawia się następująco:

- Powiat Opatowski, projekt „Zabezpieczenie mieszkańców Powiatu Opatowskiego w walce z COVID-19 oraz podmiotów zaangażowanych w walkę z epidemią”.**

Liczba wspartych podmiotów: 51

Dofinansowanie: 2 950 695,81 zł

Poziom wydatkowania: 41,08 %

Zakres wsparcia: maski i okulary ochronne, fartuchy jednorazowe, rękawice foliowe, ubrania jednorazowe operacyjne, pościel jednorazowa.

- Powiat Konecki, projekt „Końskie zdrowie - zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19 w powiecie koneckim”**

Liczba wspartych podmiotów: 27

Dofinansowanie: 2 243 841,64 zł

Poziom wydatkowania: 59,36 %

Zakres wsparcia: środki ochrony osobistej, urządzenia do dezynfekcji, lampy bakteriobójcze, kurtyny do higienizacji.

- Powiat Włoszczowski, projekt „Działania ukierunkowane na walkę, łagodzenie i zwalczanie skutków COVID-19 SARS-CoV-2 na terenie powiatu Włoszczowskiego”.**

Liczba wspartych podmiotów: 37

Dofinansowanie: 1 874 216,98 zł

Poziom wydatkowania: 100%

Zakres wsparcia: środki ochrony osobistej, stacje dezynfekujące do rąk, lampy dezynfekcyjne, ozonator, zestaw do odsysania z dróg oddechowych zamknięty do rurek intubacyjnych, testy kasetkowe COVID-19, szorowarka do czyszczenia i odkazania podłóg, opryskiwacze spalinowe do dezynfekcji przystanków i miejsc publicznych.

4. Powiat Starachowicki, projekt „Walka z epidemią COVID-19 na terenie Powiatu Starachowickiego”.

Liczba wspartych podmiotów: 28

Dofinansowanie: 3 334 746,65 zł

Poziom wydatkowania: 44,17 %

Zakres wsparcia: zakup środków ochrony osobistej, płynów do dezynfekcji, automatu do szybkich testów, testów screeningowych, ozonatorów, fumigatorów, mat dezynfekcyjnych, płynu uzupełniającego do mat dezynfekcyjnych, dozowników - automatów bezdotykowych, lamp UV do dezynfekcji pomieszczeń, jonizatora powietrza, dozowników, automatów bezdotykowych zasilanych sieciowo, kabiny do dezynfekcji, namiotu pneumatycznego.

5. Powiat Staszowski, projekt „Zwalczanie i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19 w powiecie staszowskim”.

Liczba wspartych podmiotów 24

Dofinansowanie: 1 755 894,37 zł

Poziom wydatkowania: 100 %

Zakres wsparcia: zakup środków ochrony indywidualnej, lamp antybakteryjnych, płynu do dezynfekcji powierzchni, termometrów bezdotykowych, kamer do pomiaru temperatury, dozowników bezdotykowych do dezynfekcji rąk, testów na obecność antygenu SARS-COV-19.

6. Powiat Ostrowiecki, projekt „Silni w walce z koronawirusem”.

Liczba wspartych podmiotów 203

Dofinansowanie: 4 752 693,27 zł

Poziom wydatkowania: 100%

Zakres wsparcia: zakup środków ochrony indywidualnej, płynów do dezynfekcji pomieszczeń, termometrów elektroniczny bezdotykowy, generatora ozonu, oczyszczacza powietrza, dozowników bezdotykowych / podajników do płynu, opryskiwaczy plecakowych spalinowych, opryskiwaczy ręcznych, opryskiwaczy turbinowych, dozowników do mydła, myjki dezynfektor, wirówki laboratoryjnej,

aparatu do znieczulenia, analizator parametrów krytycznych, komory endoskopowej, komory aparatu do znieczulenia, aparatu USG kliniczny, aparatu USG kardiologicznego, pompy infuzyjnej ze stacją, kardiomonitora z centralą zbiorczą, respiratora stacjonarnego, bramki do pomiaru temperatury

7. Powiat Skarżyski, projekt „Stop koronawirusowi! Przeciwdziałanie i ograniczenie skutków pandemii COVID-19 na terenie powiatu skarżyskiego”.

Liczba wspartych podmiotów 55

Dofinansowanie: 2 983 118,99 zł

Poziom wydatkowania: 59,15%

Zakres wsparcia: środki ochrony osobistej, płyny dezynfekujące i drobne wyposażenie, termometry do pomiaru temperatury ciała, urządzenia do ozonowania, autoklaw wraz z usługą montażu, sterylizator parowy z wyposażeniem, komora laminarna.

8. Powiat Kazimierski, projekt „Walka z epidemią COVID-19 na terenie powiatu kazimierskiego”.

Liczba wspartych podmiotów 48

Dofinansowanie: 1 954 874,45 zł

Poziom wydatkowania: 42,95%

Zakres wsparcia: środki ochrony osobistej, płyny dezynfekujące i drobne wyposażenie, sprzęty do dezynfekcji, wyposażenie stanowisk pracy, doposażenie miejsc odbywania kwarantanny lub miejsc noclegowych, zapewnienie wyżywienia dla osób przebywających na kwarantannie.

9. Powiat Buski, projekt „Powiat Buski - STOP koronawirusowi!”

Liczba wspartych podmiotów 41

Dofinansowanie: 2 754 350,33 zł

Poziom wydatkowania: 47,29 %

Zakres wsparcia: środki ochrony osobistej, fartuchy chirurgiczne, fartuchy fizeelinowe jednorazowe, gogle/ okulary ochronne, kombinezony ochronne, maski medyczne, przyłbice z ochroną twarzy (wielorazowego użytku), rękawice ochronne, płyny dezynfekujące i drobne wyposażenie.

10. Powiat Sandomierski, projekt „Wsparcie powiatu sandomierskiego w walce z koronawirusem”.

Liczba wspartych podmiotów 4

Dofinansowanie: 2 813 691,67 zł

Poziom wydatkowania: 69,90 %

Zakres wsparcia: okulary ochronne, fartuchy jednorazowe, rękawice foliowe, ubrania jednorazowe operacyjne, pościel jednorazowa, inhalatory profesjonalne, pulsoksymetry napalcowe, ciśnieniomierze elektroniczne, łóżka elektryczne z wyposażeniem, szafki przyłóżkowe/ szafki na sprzęt medyczny z blatami do sporządzania leków, stojaki na kroplówki, ssaki elektryczne przewożne, kardiomonitor stacjonarno-przenośny, pompy infuzyjne, lampy przepływowe bakteriobójcze.

11. Powiat Kielecki, projekt „Powiat Kielecki w walce z koronawirusem SARS-CoV-2 - działania zmierzające do przeciwdziałania i zwalczania epidemii”.

Liczba wspartych podmiotów 153

Dofinansowanie: 6 525 027,32 zł

Poziom wydatkowania: 51,96 %

Zakres wsparcia: Środki ochrony osobistej, lampa bakteriobójcza, aparat do szybkiej diagnostyki molekularnej w kierunku wirusa CoV-2, odczynniki do aparatu diagnostycznego CoV-2CE-10, system do pobierania próbek do aparatu CoV-2-CE-10, sterylizator podręczny, myjnia dezynfektor, videolaryngoskop z endoskopem intubacyjnym, aparat EKG, pompa infuzyjna, aparat do dekontaminacji, sterylizator, lampy bakteriobójcze.

12. Powiat Jędrzejowski, projekt „Zwalczanie skutków epidemii covid-19 w powiecie jędrzejowskim”.

Liczba wspartych podmiotów 91

Dofinansowanie: 4 403 424,92 zł

Poziom wydatkowania: 42,59 %

Zakres wsparcia: środki ochrony osobistej, oczyszczacze powietrza, urządzenia do dezynfekcji pomieszczeń, generatory ozonu, opryskiwacze plecakowe, mobilne kabiny dezynfekcyjne, dozowniki stojące, lampy antybakteryjne przepływowe, ekrany izolujące przed COVID-19, łóżka szpitalne elektryczne, pompa infuzyjna, kardiomonitor, aparat ekg, macerator, defibrylator, urządzenie służące do kompresji klatki piersiowej i reanimacji, wyposażenie punktu mobilnego + transport.

13. Powiat Pińczowski, projekt „Powiat pińczowski - bezpieczny w epidemii”.

Liczba wspartych podmiotów 62

Dofinansowanie: 2 011 451,35 zł

Poziom wydatkowania: 55,17 %

Zakres wsparcia: Aparat USG, wyposażenie medyczne/drobny sprzęt medyczny, sprzęt drobny i środki do dezynfekcji pomieszczeń, środków transportu i miejsc publicznych.

14. Gmina Kielce, projekt „Przeciwdziałanie i ograniczanie skutków epidemii COVID-19 na terenie Powiatu Grodzkiego – Miasta Kielce”.

Liczba wspartych podmiotów 114

Dofinansowanie: 3 649 907,97 zł

Poziom wydatkowania: 66,21 %

Zakres wsparcia: środki ochrony osobistej, ozonatory, generatory ozonu, usługi dezynfekcji przestrzeni publicznych.

- **4,5 mln zł** – odpowiadając na potrzeby Beneficjentów, którzy wnioskują o rozszerzenie zakresu rzeczowego realizowanych projektów na działania związane z walką z COVID-19, w ramach dotychczas realizowanych projektów DW EFS po wnikliwej analizie potrzeb, wydaje zgody na zmiany w umowach o dofinansowanie. Środki przeznaczone na ten cel pochodzą w pierwszej kolejności z oszczędności powstałych w projektach, a następnie w ramach „wolnej alokacji” w Działaniach, w których projekty są realizowane.

W ramach projektów pozakonkursowych zwiększono dofinansowanie na przeciwdziałanie COVID-19 w następujących Działaniach/Poddziałaniach:

1. Działanie 9.1 – 15 projektów – o łączną kwotę 489 992,46 zł,
2. Poddziałanie 9.2.1 – 8 projektów - o łączną kwotę 468 208,10 zł.

Beneficjentami projektów są Ośrodki Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego oraz Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, a ww. kwoty zostały przeznaczone na środki ochronne (maseczki, kombinezony, rękawiczki, itp.).

W ramach projektów konkursowych zwiększono dofinansowanie na przeciwdziałanie COVID-19 w następujących Działaniach/Poddziałaniach:

1. Poddziałanie 8.2.1 – 1 projekt – o łączną kwotę 37 307,50 zł;
2. Poddziałanie 8.2.2 – 4 projekty – o łączną kwotę 1 898 274,86 zł;
3. Poddziałanie 8.2.3 – 1 projekt – o łączną kwotę 47 675,00 zł;
4. Poddziałanie 8.5.1 – 1 projekt – o łączną kwotę 4 200,00 zł;
5. Poddziałanie 8.5.3 – 1 projekt – o łączną kwotę 12 662,30 zł;
6. Działanie 9.1 – 2 projekty – o łączną kwotę 5 464,68 zł;
7. Poddziałanie 9.2.1 – 7 projektów – o łączną kwotę 390 162,73 zł;
8. Poddziałanie 9.2.2 – 1 projekt – o łączną kwotę 121 442,88 zł;

Powyższe środki zostały przeznaczone na zakup środków ochrony osobistej, sprzętu i wyposażenia medycznego, sprzętu do diagnostyki koronawirusa oraz urządzeń do dezynfekcji i dekontaminacji.

Dodatkowo realizatorzy 33 projektów w ramach Osi 8 i 9 RPO WŚ 2014-2020 uzyskali zgodę na wykorzystanie oszczędności w projektach na walkę ze skutkami pandemii na kwotę ponad 1 mln zł.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Procentowy udział podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w 2020 r., w podziale na województwa	5
Wykres 2. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w podziale na województwa w 2019 r.....	6
Wykres 3. Podmioty wpisane do rejestru REGON w podziale na powiaty w 2020 r.....	7
Wykres 4. Procentowy udział nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON wg województw w 2020 r.	7
Wykres 5. Udział procentowy podmiotów według grup prowadzonej działalności PKD 2007 w 2020 r. w województwie świętokrzyskim.....	8
Wykres 6. Udział procentowy podmiotów według liczby pracujących w 2020 r. w województwie świętokrzyskim	9
Wykres 7. Procentowy udział podmiotów z kapitałem zagranicznym według województw w 2019 r.10	
Wykres 8. Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. mieszkańców według województw w 2019 r.	11
Wykres 9. Udział procentowy wartości kapitału zagranicznego według województw w 2019 r.....	12
Wykres 10. Procentowy udział nakładów inwestycyjnych w 2019 r., w podziale na województwa	13
Wykres 11. Wielkość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 r., wyrażone w zł, w podziale na województwa	14
Wykres 12. Procentowy udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w 2019 r.	15
Wykres 13. Zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową (EPC) według województw 2019 r.	15
Wykres 14. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w Polsce, w 2019 r., wyrażony w %.....	16
Wykres 15. Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w Polsce, w 2019 r., wyrażona w %	17
Wykres 16. Powierzchnia ogółem gospodarstw rolnych w ha na 1 km ² w 2019 r	18
Wykres 17. Powierzchnia ogółem użytków rolnych w Polsce, w 2019 r., wyrażona w %.....	18
Wykres 18. Procentowy udział użytków rolnych w powierzchni gospodarstw rolnych według województw w 2019 r.	19
Wykres 19. Struktura produkcji rolnej według województw w 2019 r.	20
Wykres 20. Procentowy udział wytworzonej produkcji globalnej w 2018 r., w podziale na województwa	21
Wykres 21. Procentowy udział wartości dodanej brutto ogółem w 2018 r., w podziale na województwa	22
Wykres 22. Procentowy udział PKB ogółem w cenach bieżących w 2018 r., w podziale na województwa	23

Wykres 23. Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł, w 2018 r., w podziale na województwa	24
Wykres 24. Procentowy udział szacunkowego PKB ogółem w cenach bieżących w 2019 r. według województw	25
Wykres 25. Szacunkowy produkt krajowy brutto w 2019 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w zł	26
Wykres 26. Piramida wieku mieszkańców woj. świętokrzyskiego w 2019 roku	29
Wykres 27. Struktura mieszkańców Świętokrzyskiego wg ekonomicznych grup wieku w 2019 roku w %	31
Wykres 28. Saldo migracji wewnętrznych (na pobyt stały) w 2019 roku w osobach	32
Wykres 29. Saldo migracji zagranicznych (na pobyt stały) w 2019 roku w osobach	33
Wykres 30. Prognoza liczby ludności GUS do roku 2050 dla wybranych województw w kraju w osobach.....	34
Wykres 31. Prognoza liczby ludności GUS do roku 2050 w Polsce w mln osób.....	35
Wykres 32. Struktura wolnych miejsc pracy w woj. świętokrzyskim według grup zawodów w 2020 r.	36
Wykres 33. Struktura pracujących w kraju i regionie w 2019 roku w %	38
Wykres 34. Podział bezrobotnych w woj. świętokrzyskim ze względu na posiadane wykształcenie w 2020 roku w %	45
Wykres 35. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego.....	47
Wykres 36. Średnie wyniki egzaminu maturalnego w %.....	50
Wykres 37. Procentowy udział absolwentów poszczególnych rodzajów szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych w ogóle absolwentów tego typu szkół w regionie w 2019 r.	51
Wykres 38. Liczba pielęgniarek i położnych (personel pracujący) na 10 tys. ludności w 2019 roku	54
Wykres 39. Praktyki lekarskie i stomatologiczne realizujące świadczenia medyczne w 2019 w mieście i na wsi.....	56
Wykres 40. Wypłata świadczenia 500+ w województwie świętokrzyskim na poziomie powiatów w 2019 roku oraz zmiana w stosunku do 2018 roku w mln zł	61
Wykres 41. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2019 roku w %.....	62
Wykres 42. Udział przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych wg województw w 2020 roku w % (Polska =100).....	63
Wykres 43. Liczba turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności w 2019 roku	64
Wykres 44. Odwiedzający wybrane atrakcje turystyczne woj. świętokrzyskiego w 2020 roku.....	66
Wykres 45. Zmiana liczby odwiedzających wybrane atrakcje woj. świętokrzyskiego w 2020 roku	68

Wykres 46. Podział dróg publicznych o twardej nawierzchni w woj. świętokrzyskim ze względu na rodzaj drogi w 2019 r.....	69
Wykres 47. Wypadki drogowe na 100 tys. ludności.....	71
Wykres 48. Zużycie energii elektrycznej w kWh w przeliczeniu na 1 mieszkańca	80
Wykres 49. Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków	88
Wykres 50. Alokacja środków UE w podziale na fundusze i osie priorytetowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (mln EURO).....	99
Wykres 51. Alokacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (mln EURO) w podziale na fundusze	99
Wykres 52. Liczba naborów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020.....	106
Wykres 53. Wartość umów o dofinansowanie w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł) wraz z odniesieniem do poziomu kontraktacji dla osi (%).	107
Wykres 54. Wydatki wykazane we wnioskach o płatność Beneficjentów w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł).....	108
Wykres 55. Poziom certyfikacji w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 (w mln zł).....	108
Wykres 56. Wartość dofinansowania UE w regionalnych programach operacyjnych 2014-2020 na 1 mieszkańca w zł (wg województw)	109
Wykres 57. Realizacja RPOWŚ 2014-2020 wg obszarów. Wkład UE w podpisanych umowach o dofinansowanie w mln zł.....	110
Wykres 58. Zakładane efekty rzeczowe wsparcia udzielonego podmiotom leczniczym (szt.)	238
Wykres 59. Wartość dofinansowania UE dla poszczególnych powiatów (mln zł)	241

SPIS TABEL

Tabela 1. Zmiana liczby ludności w latach 2018-2019	28
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiatach woj. świętokrzyskiego.....	30
Tabela 3. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2018-2019 w %.....	32
Tabela 4. Liczba osób pracujących według sekcji PKD 2007 – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł i budownictwo, usługi w 2019 roku	37
Tabela 5. Zmiana Liczby osób pracujących według sekcji PKD 2007 – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł i budownictwo, usługi w latach 2018-2019 w %.....	38
Tabela 6. Wynagrodzenia w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2019 roku	39
Tabela 7. Liczba bezrobotnych w województwach w latach 2019 -2020 oraz zmiana w 2020 roku ...	43
Tabela 8. Liczba osób biernych zawodowo w woj. świętokrzyskim	44

Tabela 9. Wyniki egzaminu ósmoklasistów w woj. świętokrzyskim w 2020 roku.....	48
Tabela 10. Liczba i uczniowie liceów ogólnokształcących dla młodzieży (bez szkół specjalnych) w latach 2018-2019	49
Tabela 11. Dostępność do lekarzy - liczba lekarzy na 10 tys. ludności w powiatach	53
Tabela 12. Przychodnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w powiatach województwa świętokrzyskiego	55
Tabela 13. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych wg województw	65
Tabela 14. Linie regularnej komunikacji autobusowej.....	74
Tabela 15. Instalacje odnawialnych źródeł energii według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. – moc zainstalowana według rodzaju OZE.....	76
Tabela 16. Produkcja energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii ogółem	77
Tabela 17. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	78
Tabela 18. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem w GJ	80
Tabela 19. Liczba kotłowni oraz długość sieci cieplnej przesyłowej i rozdzielczej w km w latach 2018- 2019 w województwie świętokrzyskim	81
Tabela 20. Odsetek gospodarstw domowych posiadających urządzenie z dostępem do Internetu	82
Tabela 21. Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w %	83
Tabela 22. Udział przedsiębiorstw posiadających dostęp do szerokopasmowego Internetu	85
Tabela 23. Udział przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową	86
Tabela 24. Podział dochodów według źródeł ich pochodzenia.....	113
Tabela 25. Wydatki budżetu skierowane na poszczególne obszary.....	114
Tabela 26. Powiązanie celów strategicznych SRWŚ 2020 z przyjętymi obszarami tematycznymi.....	118
Tabela 27. Wysokość środków przekazanych w 2020 roku z budżetu województwa samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej województwa świętokrzyskiego*	175
Tabela 28. Wysokość środków przekazanych w 2020 roku z budżetu województwa samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej na realizację zadań związanych ze zwalczaniem choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2	177
Tabela 29. Wykaz badań społecznych, raportów z monitoringu wojewódzkich programów przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2020r.	184
Tabela 30. Szkolenia zawodowe dla kadr pomocy i integracji społecznej w 2020 r.	185
Tabela 31. Adopcje w województwie świętokrzyskim w 2020 r.	190
Tabela 32. Kwoty przyznane przez Zarząd WŚ i rozdysponowanie w ramach zawartych umów przez organizacje pozarządowe w 2020r.	193
Tabela 33. Efekty wsparcia realizowanego przez PUP w ramach RPOWŚ 2014-2020.	233

SPIS MAP

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 roku według województw w %	41
Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim w 2020 roku w %	42
Mapa 3. Liczba uczelni wyższych w podziale na województwa w 2019 r.	52
Mapa 4. Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej według województw	57
Mapa 5. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ 2014-2020 – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie (mln zł)	111
Mapa 6. Terytorialny rozkład wsparcia RPOWŚ – wartość wkładu UE w umowach o dofinansowanie na 1 mieszkańca (zł).....	112